
فکر، کسہ ۽ ٻھو شام

Philosophy, History & Sexology

اسين ضامن بلوچ

بلوچي اڪيڊمي ڪوئٽه

عدالت روڊ، ڪوئٽه

(c) All rights are reserved.

اے کتاب ۽ درائیں حق گوں بلوچی اکیڈمی ۽ انت۔
بید۽ اکیڈمی ۽ رضاء کس ایشی ۽ مواداں چاپ کت نہ کنت۔

کتاب ۽ نام : فکر، کسہ ۽ ہوشام
نہشتہ کار : امین ضامن بلوچ
اولی چاپ : اکتوبر 2015

ISBN # 978-969-9768-89-7

نہاد : 200 کلدار

اے کتاب اکیڈمی ۽ چہ ذکی پرنٹرز، کراچی ۽ چھاپ کتگ۔

چیزو ہدے من تباہ کُتتاں، پداہر چیزے حاصل کُت، آتباہ آت۔

فیڈرک اے فلو

نامدات

اے کتاب

ندر

انت

پہ

سے (3)

کسء

چپائشاں

یکے

سد (100) یک (01)

انت

Last night I invented a new pleasure and as I was giving it the first trial, an angel and a devil came rushing toward my house. They met at my door and fought with each other over my newly created pleasure; the one crying, " it is a sin!" - the other, " it is virute!".

Khalil Gibran.

(James Christian pp. 374)

Contents

08	پیش گال
10	کتاب ء پچار
21	فلسفہ
23	اخلاق شناسی ء پچار
31	پلیٹو ء اخلاق شناسی
37	ارسطو ء اخلاق شناسی
47	اسٹوہک اخلاق شناسی
56	اپیکورنزم اخلاق شناسی
65	ہمسریں فلسفہ
77	پریسیں فلسفہ
81	ولیم جیمس ء راستی ء فلسفہ
89	دینی سما ء شمر بکشی
92	سائنسی راسبندر ء فلسفہ
102	ہرڈر ء راجد پتری فلسفہ

107	راجد پتر
109	اڀڙسٽڪ ۽ راجد پتر
115	ارواه ۽ راجد پتر
131	شيطان ۽ راجد پتر
138	راجد پتر ۽ ديونڊ
157	جنت، دوزخ ۽ راجد پتر
167	يونان ۽ ديناني ڪسہ
173	ڪرامت ۽ راجد پتر
177	آشوب ۽ راجد پتر
186	يوناني زالبول ۽ راجد پتر
202	آروس ۽ راجد پتر
220	جنس شناسي
222	جنسي گنوک
224	ساڙازم
232	ميسڪ ازم
239	بلوچ ۽ نرگسي تي راجد پتر
244	سرشوندا تي ڪتاب
249	شونگر

پیش گال

Preface

اے کتاب ء سئے (3) بہر انت۔ اولی بہر اخلاق شناسی Ethics ء فلسفہ ء چہ بندات بیت ء پدانوکیں فلسفہ ء نیمگ ء روان بیت۔ اخلاق شناسی ء فلسفہ ء تہا اہدی ایں یونان ء اخلاق شناسی ء فلسفہ جاہ دیگ بوتگ انت کہ اے وتی فلسفہ ء بنزہ ء مابعد الطبعیات ء تہا شوہاز انت ء بلے نوکیں فلسفہ وتی فلسفہ ء بنزہ بانی پد ء معرفت شناسی Epistemology ء تہا جنت۔ معرفت شناسی ء برجا بوگ ء چہ نوکیں فلسفہ (بقول کانٹ) مانگیشیت ء کانٹ ء فلسفہ ایشانی نزوریاں نشان کنت۔ پدا ولیم جیمز۔ فلسفہ ء جیڑہانی توجیل ء گپ ء جنت۔ چہ ایشی ء سائنسی راسبند ء فلسفہ کشکے تچک کنت۔ پدا ہرڈر تفسیر ء آئیڈلسٹک لیکہ ء رد ء مابعد الطبعیات ء رکینگ ء جہد ء کنت۔

دومی بہر ء تہا راجد پتر ء کوہنیں چیز زورگ بوتگ انت ء اے زانگ ء جہد کنگ بوتگ کہ ایشانی ریس پر ریس (تجزیہ) ء پد ما کجا سر بہ ایں۔ لیکہ ء چہ لیکہ ء نیمگ ء رَوگ ء خلیج بندگ، وتی لیکہ ء دیما پانی ء چہ نہ بیت بلکیں پہ دلیل ء سیلو جسٹک کنگ ء اول سر ء گپ رد Premises گیشینگ بہ بنت۔ پدا وتی گپ رد دلیل ء جوڑشت ء تہا پیوست کنگ بہ بنت گڑا آئی ء آسر کشگ بنت۔ سیمی بہر ء جنس شناسی ء بابت ء لہتے گپ جنگ بوتگ ء اے گپ ء بنداتی گپ رد ء کتاب ء پجار ء گیشینگ ء جہد کنگ۔ پدا دو میگیں گپ رد سیمی بہر ء تہا بستگاں کہ جنسی گنوکی سیکس Sex ء ریتاں پر ووش چہ دنت ء اے زانگ ء جہد بیت کہ سیکس ء ربیت ء تب چون انت۔ اگاں سیکس ریتاں مہ پُرو شیت

گڑاے سیکس ۽ گپ بازار کنگ نہ بنت۔

اے نبشتا نکانی تہا چہ بازیئے من 2012 ۽ نویستگ، بازیئے ایم اے ۽ کلاسانی
 و ہد ۲۰۱۳-۱۴ ۽ دو نبشتا نک انوگ ۽ (2015) نویستگاں۔ بلے پہ نو در برے ۽
 بستار ۽ شمنے سوجانی راہچاراں۔ پرچہ کہ ”بوت کنت جاہے آست لہزانی معیار“۔ پہ کتابی
 کمک ۽ من وتی فلسفہ ۽ استاد پروفیسر ڈاکٹر ظہور حسین بابر، پروفیسر ڈاکٹر عبدالوہاب
 سوری ۽ امجد علی (، ایم فل، لیکچرار شعبہ فلسفہ جامعہ کراچی) ۽ منت واراں کہ ایشاں منا
 کتاب سوگات کنگ۔

پہ اے کتاب ۽ سرجم کنگ ۽ من نوکاپ لہزانی مجلس ۽ سنگتانی منت واراں کہ
 ایشاں پمینی کمک ۽ وتی وشیں سرء دردے داتگ ۽ منی ژندیں رائٹنگ ۽ گوں سرجتگ کہ
 اے نابود ۽ چے نویستگ۔

امین ضامن بلوچ

ایم اے فلسفہ، یونیورسٹی آف کراچی

فقیر کالونی کراچی

26- April- 2015

کتاب ۽ پڄار

Introduction

1

وہدے ما فلسفہ ۽ راجد پتری سفر ۽ پڄاریں گڑا آجونیں فکر ۽ عمل ۽ فلسفہ ۽ بنزہ
 مابعد الطبعیات جوڑ کتنگ ات۔ آجونیں فکر ۽ فلسفہ ۽ جہلیں سیادی یے گوں اخلاق شناسی
 Ethics ۽ بستگ کہ اے زند ۽ گوازینگ ۽ ایمن کنگ ۽ قدر داریت۔ بلکیں اخلاق
 شناسی گشتے فلسفہ ۽ سدک کنگ ۽ راہے ات۔ پہ اخلاق شناسی ۽ سدک کنگ ۽ دائم ۽
 واحدیں ہستی ۽ نیمگ ۽ گام بُرگ بوتگ۔ البت لہتے ۽ آہستی ۽ حق ۽ گپ جنگ ۽ لہتے ۽
 بلاپ ۽۔ انچو کہ پلیٹو Plato ۽ گوراہستی ۽ است بوہگ ۽ کمال است بلے اے ہستی ہم
 آئیڈیا ۽ ساری نہ انت پرچہ کہ استی ۽ آئیڈیلیں دنیا Ideal World چار اتگ ۽ چیزانی
 دنیا World of things جوڑ کتنگ۔ پلیٹو ۽ گوراہستی ۽ بوہگ ۽ است بلے اے ہستی ۽
 بوہگ چوزمان وسطیں اہد ۽ استی ۽ وڑا بیرگ ۽ کامل نہ انت۔ اگاں ہے ہستی ۽ کسے
 اپیکور سزم ۽ تہا بے شوہا زیت گڑا ادا ہم اخلاق شناسی ۽ سدک دارگ ۽ ہستی ۽ نام گرگ
 بوہگ ۽ انت۔ بلے اے نام پہ نگد ۽ برجا دارگ ۽ دناناں کنگ بوتگ۔ البت ارستوٹل ۽
 اسٹوہک مکتب ۽ گورا ایشی ۽ رنگ ۽ لیکہ چٹ جتا انت۔ ارستوٹل ۽ پہ وتی اخلاق شناسی ۽ محکم
 کنگ ۽ پیکر Form ۽ لیکہ عدگمان Presuppose کتنگ ۽ ایشی (پیکر) ۽ راسبندیں
 logical تے بستگ۔ ہے وڑا اسٹوہکانی گورا ابرم ۽ گوں یک شلیں زند ۽ گوازینگ ۽

عمل عقل ء حاکمی ء نیمگ ء چیدگ ء نشان گیشین ایت۔ اگاں بچارے سما بیت کہ اے وتی
اخلاق شناسی ء بنیدے، پہ فلسفہ ء بر جادارگ ء، کامل ء مابعد الطبعیات ء چہ بنزہ شوہازگ ء
آنت ء پدا ایشانی سو بمندی ہم ہمیش بوتگ کہ ایشاں مابعد الطبعیاتی بنزہ رُرتگ آنت۔
پرچہ کہ پہ فلسفہ ء سدک ء ایشاں واحدیں ہستی ء نیمگ ء سفر کنگی ات ء اے ہستی ء بابت ء
باوست تہنا مابعد الطبعیاتی بنزہ ہانی رُورگ ء گوں بیان پریس (تجزیہ) بیت۔ چہ ایشی ء
جوڑشت (ساخت) ء تب ہر دو بینانی گورارد کردار Contrast نہ آنت۔ بلے ہمسریں
اہد ء فلسفہ ء اے گپ ردکت آنت ء فلسفہ ء بنزہ معرفت شناسی Epistemology ء تہا
شوہاز ات آنت۔ ایشانی رد ء مابعد الطبعیات گپ ء دائم ء واحدیں ہستی ء نیمگ بارت۔ آ
مابعد الطبعیات ء چہ انکاری نہ آنت بلے آ مابعد الطبعیات ء بنزہ جوڑکنگ نہ لوٹ آنت۔
پرچہ کہ اگاں کسے داں علم ء معنا ء علم ء تب ء مہ زانت گڑا چون ایدگہ جیڑہاں تو جیل کت
کنت۔ نوکیں فلسفہ ء واہنداں فلسفہ معرفت شناسی ء چہ بندات کت، بزاں علم ء بنزہ شوہاز
کہ علم چون انسان ء گوراسر بیت۔ اے درگت ء عقل شناساں Rationalists عقل علم
ء بنزہ گشت ء از مون شناساں Empiricists از مون Experience علم ء بنزہ لیک
ات۔ ڈیکارٹ Descartes، عقل شناسیں فلسفی یے، گشیت کہ از مون انسان ء
درونت۔ اگاں علم از مونانی بنیدے دارگ بہ بیت گڑا اے علم ء راسبندی آسر ”دروہگ“
بیت کہ انسان ء دروہیت۔ جون لوک John Locke داں حدے ء اے گپ ء اقرار
کنت بلے اے گپ ء ہم جنت کہ شیشاریں تاک Tabula Rasa (یک آجگ ء
ینگ سسایے کہ انگتہ ایشی ء سر از مون ء سان نہ کپتگ آنت۔ پمشکا من ایشی ء
شیشاریں تاک ء شیبینی نام ء گوں کارمرز کنگا ہاں۔ لوک گشیت وہدے از مون ء عمل
بندات بیت گڑا اے سپائیں کاگد ء سر از مون پیوست بوہان بنت) ء سرا، اول سرا عقل
چیزاں نقش نہ کنت بلکیں بنداتی از مون اے شیشاریں تاک ء سرا حسانی منت ء چیز نقش

کنان بیت۔ اے بنداتی صفتانی Primary Qualities کمال انت۔ انسان پدا
دومیکیں صفتانی Secondary Qualities نیمگ ء ر ہادگ بیت۔ از مون ء نیام ء
عقل ء ہم کار است کہ ایشان رد ء بند دنت۔ بلے اے ہما چیزاں رد ء بند دنت کہ اول سرا
حساں حاصل کتگ انت۔ اے وڑا گمان بیت کہ بُن ودی این زانت یا پیش زانت
Innate Ideas ء لیکہ، کہ عقل شناساں بستگ، اے بنداتی نہ انت بلکیں دومیک
انت۔ اگاں اے دومیک انت گڑا چتور علم ء بنزہ جوڑ بوت کنت۔ اے نیام ء ڈیکارٹ
گشیت کہ ہر ہمک چیز ء سرا شک بوت کنت، ڈیکارٹ ء اے عقلی بشارت مراقبہ
Meditation ء چہ بوتگ۔ و ہدے دُرا ہیں چیزانی سرا شک کنتے گڑا زانے کہ اے
نیام ء وتی جند ء سرا شک نہ کنگ ء تے کہ اے شک بوہگ ء انت اے شک ء سرا ہم شک
بہ بیت۔۔۔ چش نہ بیت۔ چہ اے وڑی ء وتی شک ء است بوہگ ء گمان بیت پمشکہ سما
بیت کہ انسان فکر کنت، آست بیت۔ انچو کہ ڈیکارٹ گشیت ”من فکر کنان من آستاں“۔
اے فکر ء مراقبہ انسان ء سہی کنت کہ علم ء اصل بنزہ عقل انت۔ اگاں علم ء اصل بنزہ حسی
از مون لیکگ بہ بنت گڑا عقل ء بنزہ بوہگ رد بیت۔ من زاناں ہے کہ دُور آپے گندگاہاں ء
سر پد بوہگاہاں اے شیطان ء آپ یادروہا پے۔ دروہا پ راست نہ انت۔ منی حسی از مونان
منادروہا پے پیش داشت بلے اے عقل ء کمال انت کہ از مون ء اے زاہریں عمل ء سرا
شک کنگ ء گوں مناراستی یے گشت تے کہ حس ترادر وہگ ء انت۔ بلے اے جنگ ء
آسر ء عقل شناس ء از مون شناس دُراہ گد سرا مابعد الطبعیات ء پڑ ء اخلاق شناسی ء باوست
کنگ ء زاہر بنت۔ انچو کہ برکلے Berkeley واحدیں ہستی ء بنید ء ”ہر چیز ء سمارت
Perceive بیت ء ہر چیز ء سمارت کنو کے آست“، وتی فلسفہ ء بر جادارگ ء جہد ء کنت۔
بلے ڈیوڈ ہیوم Hume ہے سمارت ء بنید ء علت ء سان ء سساء عادتے گشیت ء برکلے
فلسفہ ء ہم ہے بنید ء رد کنت۔ ہیوم گشیت بان ء تہا ماموم بتی یے روک کت، بان ء دپ

بست کہ کس اے موم بتی ء مگندیت، و ہدے ساعتے ء پدماء اتر بوتیں گڑا دیست کہ موم بتی
 بلاس بوتگ۔ اگاں اے کس ء نچار اتگ گڑا اے بلاس ہم مہ بوت انت، پرچہ کہ و ہدے
 اے کس ء نچار ات، بزاں اے نیست ات بلے ایشی ء آپ بوہگ ء اے گپ ڈروگ
 مناک کت کہ وجود سمارت ء مہتاج انت۔ برکلے ء ردء اگاں ایشی ء کس نہ چارگ ء
 بوتگ بلے واحدیں ہستی یے و ایشی ء چارگ ء ات۔ سمارت کنوک وڑے نہ وڑے ء
 موجود انت۔ پداہے بنپدء ڈیوڈ ہیوم واحدیں ہستی ء بستگیں گمان ء اے وڑا رد کنت کہ
 اگاں پہ وجود ء سمارت بوہگ المی انت گڑا واحدیں ہستی ء کئے سمارت کنگ ء انت کہ
 آست انت۔ اے کالیں باوست ء ایشانی فلسفہ مابعد الطبعیاتی رنگ ء مین ات۔

و ہدے ایشاں مابعد الطبعیاتی ء پڑء گام کش ات گڑا ایشانی جہد ہمیش ات کہ
 معرفت شناسی ہم برجا بہ بیت۔ ایشاں مابعد الطبعیاتی معرفت شناسی ء بنپد ء پریس
 کت۔ کانٹ ء اے عمل ء نگد گپت انت کہ و ہدے اے معرفت شناسی ء بنپد ء
 مابعد الطبعیاتی ء ٹپاسنتت گڑا اے مابعد الطبعیاتی چگل Metaphysical
 Impules ء گوں دوچار بنت۔ اے عمل گشتے یک تبکبندیں ردی یے
 _Categorical Mistake/Error

ایمانوئیل کانٹ وتی کتاب ”زرگریں عقل ء نگد Critique of Pure
 Reasoning ء تہاوتی پرے ایں فلسفہ Transcendental Philosophy
 ء بیان کنت ء جدلیات ء ہم دامناں گیشینیت کہ ہمے جدلیات کے جتا ئیں رنگے ء ہیگل ء
 پداکارل مارکس ء چہ ہیگل ء زرت ء فلسفہ ء ماڑی بستگ۔

کانٹ ء کتاب ء اولی بہر پرے ایں زیبا نشت Transcendental
 Aesthetic انت۔ ایشی ء تہا کانٹ اے دلیل ء دنت کہ مئے فکرانی ٹہنشت ء حسانی
 چچو کرد آست۔ از موم Experience ء ہزدری ایں شرط ء لیکہ ء گوں کانٹ و ہدے

پراہگ Time & Space ء لیکہ ء بندیت۔ چونائی ء کانٹ ہے پرے ایں زیبا نشت
 ء رِد ء جہد کنت کہ سبجکٹ ازم (شورداری) ء چہ دنیا ء او بکلٹیوٹی (عمومداری) ء آئی ء
 آزاتیں وجود ء پدانگدیں فلسفہ ء بہ رکنیت۔ اے جہد ء کانٹ سو بمند ہم بوتگ۔ زانت
 (علم) ء مزہ حس آنت۔ پے حسى ازمون ء وهد ء پراہگ ہژدری انت بزاں بیدے وهد ء
 پراہگ ء ازمون ممکن نہ بیت۔ بلے وهد ء پراہگ وت چہ ازموناں زانگ نہ بنت ء نے
 اے رِدیں General فکر Idea آنت کہ تجریدی یا انتزاعی Abstract ء بنید ء
 حاصل Extract بہ بنت۔ گڑ انسان ایشاں چتوزانت کنت؟ اگاں یک چیزے ء فکر ء
 آئیڈیا ہم مئے سساء تہا نیست گڑ اما ایشاں چون زانت کنیں؟ کانٹ کشیت ما ایشاں
 جیومیٹریک بیان Geometric Describe ء چہ زانت کنیں۔ اے نیام ء وهدے ما
 ایشاں بیان کنیں اے بیان ء وسیلہ ء وجود دار آنت۔ رنگ رنگیں نیابت
 Representations حسى ازمونانی وسیلہ ء رسنت ء پدااے پہمگ ء وسیلہ ء
 سساء تہا جاہ کنت، یکجاہ ء منظم بنت۔ حس دائم ء پہمگ ء عمل ء تہا است آنت، فکر یا
 آئیڈیا ودی کنت ء ازمونیں جہان ء تبکبندانی Categories وسیلہ ء پہمگ آنت۔
 پہمگ ء معناداری Significance ء تبکبندانی عملین (اطلاق) ء
 کانٹ پرے ایں پریس Transcendental Analytic ء تہا گیشینیت، کہ
 زگریں عقل ء نگد ء دومی بہر انت۔ کانٹ ء رِد ء کلئیں تبکبند دو ازده (12) آنت ء چار
 چار ء تہا بہر گیر آنت ء اے چاریں میجر Major گروپ Group آنت ء ایشانی ہم لہتے
 شاہ Branch است۔ اے چارینانی تہا صفت Quality ء کس اس Quantity ء
 میان ء ہیچ وڑیں ہژدری ایں سیادی نیست، البت حجج Modality ء سیالی Relation ء
 میان ء ہژدری ایں سیادی است۔ پہمگ تبکبند ء حس ء لہتے نیابتاں گوں سر بار انت۔
 تبکبند فینومینل او بکلٹ Phenomenal Object (پدیدیں عمومدار) ء سرا

عملین بنت۔ (فینومینل اوجکٹ ء مطلب انت کہ ہما چیز وہد ء پراہگ ء تہا انت ء حساں گوں ٹپاسگ بیت۔ بزاں، ہما چیز حساں گوں ٹپاسگ بیت، آفینومینل انت)۔ چہ اے گپ ء زانگ بیت کہ انسان ء زانت حدے داریت ء حسی سیمسراں چہ پرے نہ انت۔ فینومینل اوجکٹ ء پدیا رند چے است، ما آہاں زانت نہ کنیں، ء ہماہاں ما زانت نہ کنیں، آ نومیئل Nouminal گشگ بنت۔ پہمگ یک واقفیں Cognitive ازباے ء فینومینل دنیا ء وجود ء گڈی سیمسرا انت کہ اود ء منے سساء ء سترسی حدے ء است۔

زانت ء حد limited بوہگ ء گوں کانٹ پرے ایں جدلیات Transcendental Dialectic ء تعمیر ء کنت کہ آئی ء کتاب ء گڈی بہر انت۔ پرے ایں جدلیات ء جہد اے گپ ء پدرا کنگ انت کہ بُن اصل Ultimate ء گواچن ناممکن انت۔ آئی ء رد ء بُن اصلی واقفیں پاؤر Power اول سرا حسی نیابتاں گوں بندوک انت ء پدا انسان ء سساء گوں ہم بستگ، کہ آ گواچن ء درگیتک نہ کنت ء آئی ء گوہر Nature ء گپت نہ کنت۔ بقول پروفیسر ڈاکٹر قاضی عبدالقادر ء ”کانٹ راست ء صادقی ء گوں اے گپ ء اقرار ء کنت کہ ارواہ ء ہستی ء بیرگ ء مناک Prove کنگ ناممکن انت بلے اے بیرگ ء ہزدری انت کہ ارواہ ء سرا یقین کنگ بہ بیت“۔

منے زانت ء بن اصلی گواچن Ultimate Reality ء ارواہ ء ہستی ء بابت ء کانٹ منفی ایں Negative آسرا Conclusion داریت بلے اے دوئیں چیزانی وجودی بستار ء انکار ء ہم نکنت بلکیں پہ ایمان ء ستک ء بندگ ء ایشاں بنپد ء رنگ ء بستار بکشیت پمشکا ہیگل کشیت ”پہ اے گپ ء ہیج جُست ء سوال پش نہ کپتگ کہ کانٹینننگد Critique Kantian ء ثریں Good آسرا ہمیش ات کہ ایشی ء فلسفہ، سساء فلسفہ ء چیزے ارواہ، تبکبند ء پہ آسرا ء ارواہ ء سادگی ء پیچنی Complexity ء ایدگہ چیزانی بابت ء سوالاں چہ (فلسفہ ء) آزات کنت“ اے۔

راست انت کہ کانٹ ء اوں مابعد الطبعیات کار بستگ، بلے من انچوسر پد
 باں کہ آئی ء مابعد الطبعیاتی کیشکے جوڑشت شناسی (ساختنیات) ء رنگ ء کش اتگ۔
 البت ولیم جیمز ء کاراں فلسفہ چہ مابعد الاطبعیات ء مانگیشیتگیں باوست ء چہ کش ء تگ ء
 فلسفہ ء ثمر بکش Fruitfull بوہگ ء عمل گیوار کتگ۔ آئی ء فلسفہ ء گیشتریں بہر عمومدار
 Objective انت۔ بلے آواحدیں ہستی ء بیرگیں باوست ء تہا ہم وتا مابعد الطبعیاتی
 مانگیشیتگیں باوستانی تہا مین نہ کنت بلکیں ادا آشور داریں Subjective تہ
 داریت۔ بلے آشور دار ء عمومدار ء تہا ہم ثمر بکش ء دا تگیں توجیلی تب ء ہیچ وڑا چگل نہ دنت
 بلکیں کیشکے رندیت ء مابعد الطبعیاتی مانگیشیتگیں باوستاں گوں سر ء مڈ بینگ ء سوج ء نہ
 دنت بلکیں توجیلی راہے گوں ثمر بکشی ء گیوار کنان بیت۔ ولیم جیمز ء کمال انت کہ آدین ء
 ارواہ ء ہم ثمر بکشی ء معنا دار لیکیت۔

وہدے اے سفر وتا بریت گڑا گپ راسبند ء نیمگ ء کیت۔ راسبند ء سانسنی
 تب ء اے درگت ء پمشکا شرف حاصل انت کہ اے توجیل ء نیمگ ء بارت۔ جتا جتا نیں
 وزماں گوں علم ء زانت ء کار مرز کنت، جہد کنت وتا مان مہ گیشینیت ء رہندے پہ
 تراشیت۔ فلسفہ ء توجیلی ء اے راہ ء رہندانی کساس راجد پتر ء ہم راہاں رہشونیت۔ بلے
 تفسیر ء است بوہگ ء گیوار کنگ راجد پتر ء کجا سر کنت پہ ایشی ء ہر ڈر ء تفسیری ء
 آئیڈیالسٹک گیشگیواری ء گوہر بنگپ ء گشتے موڈیفائے کنت ء جاہے جاہے مابعد
 الطبعیات ء گشتے پروٹکٹیو بلٹ Protective Belt دنت ء آئی ء ہلاسی ء نیلیت۔

ٹوٹم Totem اینڈ ٹیبو Taboo ء مننت انت کہ راجمان society ء قدرانی
 Values افادیت ء مارشے دانگئے۔ انسانی تب وتی تہا سک نازرک انت ء اے
 نازرکی ہر ہمک انسان ء پلو (جانبدار) کنت کہ وتی بنداتی سماء لہتے لیکہاں ہلاسی ء مہ
 لنتیت۔ سائنسی عمل ء رد ء ہم اے پلوی مارا سائنس ء فلسفہ ء راجد پتر ء تہا دست کپیت۔
 و ہدے انسان ء چہ وتا یک چیزے اسرار یا اگاں کرامت دارے حیال کت گڑا گوں آئی ء
 لانک نہ بست ء جنگے نہ کت بلکیں آندر ء بے وسی ء لاچار کت کہ اسرار ء گوں مہ پیڑیت ء
 نزانتی ء ڈالچا ر مہ کنت بلکیں نزانتی ء وتی نزوری سر پد بہ بیت۔ و ہدے انسان وتا نزور سر پد
 بیت گڑا ترس ء ار جان بیت۔ چہ ترس ء رگگ ء انسان ء عبادت ء راہ شوہاز ات۔ عبادت ء
 مطلب انت کہ چہ منی نیمگ ء تراہچ تاوان نیست ء اے وڑی ء باسد انت تو ہم پمنا تاوان
 دار مہ بیت۔

انسان ء و ہدے زانت کہ اے پل، درچک ء سنگاں چہ آئی ء ہچ وڑیں تاوان نہ
 رسیت پرچہ کہ اے انچیں ساچشتے ء بستار ء دار انت کہ چہ من نزور تر انت بلکیں انسان
 زندگ ء شرمندگ ء بنپد ء چہ اید گراں شرفدار تر انت۔ شوہازگ ہما ذات ء کرامت لوٹ
 انت کہ ما آئی ء زانت نہ کنیں پرچہ کہ آمئے تہا ساڑی نہ انت۔ پہ اے مہتریں ہستی ء،
 انسان ء چہ وتی سلامتی ء امیت ء عبادت ء دروشم ء تب بدل کت انت۔ و ہدے عبادت ء
 شکل بدل بوت گڑا کربانی ء ہم عبادت ء شکل ء جاہے رست۔ بلے انسان انگتہ ایمن نہ ات
 کہ شیطان ہم یک اسراریں ہستی یے ء اے اسراریں ہستی ہم انسان ء تاوان بار کت
 کنت۔ مسابقت ء دیم پہ دیمی ء اے عمل ء انسان ء عبادت ء تہا تصوف ء جاہے رست کہ
 اگاں شیطان ء چہ رگگ لوٹے گڑا واحدیں ہستی ء گوں وتا یک بکن پرچہ کہ واحدیں ہستی
 ہما یکتا نہیں ذات انت کہ شیطان ء شر ء چہ آجوانت۔

جیڑگ ء تب بدل بوت۔ فکر ء پڑ ء آشوبے اتک۔ زالبولاں اول اسرار ء
 زانگ ء وتاساڑی کنان کُت۔ زالبول ء بہر زورگ ء چہ زندہ ہم رنگین بوبان بوت۔ ساری ء
 سیکس عبادتے دروشمے ات نی یک حاجتے حیاں بوت۔ پہ زندہ رکینگ ء آروس ء لہتے
 دروشماں فکر ء چاگرد ء ہوامٹ کُت۔

3

تماشہ (لہتے ء نرے) ایش انت سیکس ہم ربیتے داریت۔ اسپارٹناں ہماوڑا سیکس
 کتگ، بوت کنت یونان ء ایدگہ شہراں سیکس ء دروشم اے نہ ات کہ پزوروریں چُک ء
 حاصلی ء مرد ء زال ء گوں سیکس ء انزال ء راہ بدل کتگ ات۔ انچو کہ اہدی ایں ہندوستان ء
 کام سٹھر Kamasutra انت کہ مندرانی ڈن ء لہتے انچیں بُت اڑ بوتگ کہ سیکس
 کنگ ء انت۔ اگاں ایشی ء کسانیں درورے بے زورے گڑاما ”لتا آہلنگنی“ ء بابت ء
 گپ جت کنیں کہ لتا آہلنگنی ء عکس ء مطلب انت درہتگیں لنطانی ہواری (کہ مروچاں
 کس Kiss گتگ بیت)۔ لتا آہلنگنی ء رد ء مہر ء ہر دوئیں جوان یک دومی ء لنطانی تام
 ء چش انت۔ چہ ایشاں یکے (گیشتر جنک) وتی کونڈانی سرانندیت، سرین ء تچک
 کنت ء سرا پُشت ء نیمگ ء بارت ء گٹ ء گر ء ٹنگر بنیت۔ دومی آئی ء پُشت ء جُکیت ء
 گٹ ء چیراوتی دستاں سماریت۔ اے عمل ء تہا تہنا جہل ء لنٹ ء تام گرگ بیت۔ مہر ء مستی
 ء اے یک کوبل ء آسودگیں رنگے۔ انچو کہ اولی مہر ء ہواری ء یا گہگیر ء پدوہدے مہروان پدا
 یک جان بنت۔ ایشی ء کساس ہماوہدے بیت وہدے کسے نشہ ء پلج بہ بیت آچون زرزریت ء
 چے وڑاوتی حاجت ء پاہارثانی ء کنت۔ کام سٹھر ء ہر یک سیکس ء پسوے ہم آست۔ لتا
 آہلنگنی ء پسو آریکا داتا، انت کہ ایشی ء مطلب انت مہروان وتی مہردار ء دل ء سراناخنانی
 نشانان گندیت گڑا آدوہر بلاہوش (مدہوش) بیت ء سیکسے انزال کنت۔ چونائی ء آوہداں

اے عمل ربیتی سیکس ۽ بیہار بوتگ انت، چہ ایشاں سیکس ۽ یک اٹ یا گنوکی یے ۽ جہہ جنگ۔ چونائی ۽ ربیتی سیکس یک حاجتے ہم ۽ یک راجمانی لوٹے ہم۔ البت کام سٹھر ۽ اسپارٹا ۽ جنسی اٹ ۽ اوکیں زمانگ ۽ انسان ۽ جنسی گنوکی ۽ راہ پیشداشتگ۔ انسان ۽ سرشت و چونائی ۽ کارزوالے بلے اے کارزوالی و ہدے راجمانی لوٹے پیلوکنٹ گڑاراز کنگ بیت بلے ڈراہ سر پد بنت کہ اے کار چون بیت انگت ہم پاشک نہ کننت اش۔ پاشک دائم ۽ جنسی گنوکی بیت پر چہ کہ ربیت ۽ تہاچی است کہ تو پاشک بکنتے۔

4

اے کتاب ۽ جہد کنگ بوتگ کہ اخلاق شناسی ۽ فلسفہ ۽ راجد پتر ۽ ٹوم ایس دروشم پدا جنسی زوالی یا گنوکی ۽ رنگ ۽ داں حدے ۽ درنزینگ بہ بنت۔ پر چہ کہ نوکیں راجد پتر ۽ دامن ۽ سر بوگ ۽ ساری مارا اے شری ۽ سرا پہمگی آں۔ و ہدے ما ایشاں شری ۽ سرا بہ ہمیں گڑا اے پہ مارا راجد پتری گپ رد Premises جوڑ بنت۔ راسبند ۽ رد ۽ و ہدے یک گپ ردے بیت گڑا دومی بندگ بیت ۽ سیلو جسٹک ڈیڈ کشن ۽ دلیل ۽ رد ۽ ما ہم یک دودمانی راجد پترے ۽ پریس ۽ پد دودمانی راجد پترے بست کنیں۔

گڈ سرا بلوچ ۽ راجد پتری بنزہ ۽ بابت ۽ لہتے تاک سیاہ کنگ کہ اگاں ما بلوچ ۽ راجد پتری بنزہ ہاں واجہ حمزہ ۽ پری ۽ میان ۽ سرشتیں نیاد ۽ گوں بہ بندیں۔ گڑا چہ ایشی ۽ دو مزنیں جیڑہ چست بیت۔ اولی ہمیش انت کہ عمویں جہان ۽ اے واقعہ ممکن نہ انت۔ دومی ایش انت کہ اگاں ما اولی بنگپ ۽ پروٹکٹیو بلٹ پہ دینیں پدا اے عمل ۽ کرامتے بگشیں گڑا اے بیان یک جنسی گنوکی یے ۽ نشان ۽ کننت کہ ایشی ۽ جنس شناسی ۽ نفسیات ۽ تہانر گسیت گشت۔ دومی امکان ۽ نیمگ ۽ مردم گیشتر سرکش انت پمشکا من اے جنس شناسی ۽ تہا جاہ داگ۔

سرشوندات

1- Kamal, Muhammad. (1992). Toward Hegel's Anthropology. (pp. 11 to 20) Karachi: Bureau of Composition, Compliation & Translation University of Karachi.

فلسفہ

Philosophy

ندریہ

ابیشا

ء اول سرا

”شرنگی“

ء پدا

”زانت“

ء

نامء

To have a purpose for which one
will do almost anything except
betray a friend,- that is the final
patent of nobility the last formula
of the superman.

Friedrich Neitzsche

(James Christian, pp. 375)

اخلاق شناسی ء فلسفہ

Philosophy of Ethics

اخلاق Morality ء فلسفہ ایں وانشت ء اخلاق شناسی Ethics گوش انت
 (اے لہتے فلسفیانہ خیال انت)۔ اے درگت ء پہ اخلاق شناسی ء زانگ ء پماں المی انت
 کہ اخلاق ء ثمریں وڑے ء بزانیں۔ بلے چہ ایشی ء انگت مستریں کار فلسفہ ایں یا فلسفیانہ
 Philosophical وانشت ء زانگ انت کہ اے جی یے؟ اگاں ما فلسفہ ایں وانشت
 ء اخلاق شناسی ء کیشگیوار کنگ ء ثمریں وڑے ء سو بین بوت ایں گڑا اخلاق شناسی ء
 زانگ پماں ارزان بیت۔ چد ء پد ما اے گپ ء واک با ایں کہ اخلاق شناسی ء تہا اخلاق ء
 فلسفہ ایں وانشت است۔

وہدے اخلاق جی انت ء جُست بیت گڑا لہتے ایشی ء بزماں اخلاق ء فکرے
 Idea گوش انت، لہتے ء نز ء اخلاق ادارہ ہے Institution، لہتے ایشی ء راہ ء
 رہندے لیکیت، لہتے ایشی ء مارشتے سر پد بیت ء لہتے ایشی ء یک وڑیں انسانی میلے
 Behavior گشیت بلے اخلاق چہ ایشاں یکے اول نہ انت۔

چونائی ء لہز ”اخلاق“ اسم انت ء اے الکا پیں وڑے ء لہز ”اخلاقی“ Moral ء
 گوں بندوک انت ء ”اخلاقی“ یک ستا گالے Adjective۔ ماد ائم ء ستا گال ء گیشتر
 کار مرز کن ایں۔ اُنچو کہ اخلاقی ججمنٹ Moral Judgment، اخلاقی عمل Moral
 Action، اخلاقی فیصلہ Moral Decision، اخلاقی رہند Moral

Principle۔ نی ہے ستا گال بزاں ”اخلاقی“ ء تب ء نامگال ”اخلاق“ ء رژنا کنیں۔ پرچہ
 کہ اے پہ مارا انتزاعی Abstract تصور Concept ء گوں سرے دارگ ء عملے ء
 ایشی ء سو بین بوہگ ء کساس است۔ بیارات کہ اخلاق ء سرا حیال ء گور کنیں ء چہ ستا گال ء
 وسیلہ ء نامگال (اسم) ء زانیں پدا اخلاقی ء اخلاق ء وسیلہ ء اخلاق شناسی ء زانیں۔

چونائی ء یک اخلاقی ججمنٹ ء ردیں ججمنٹے ء میان ء تپاوت است ء زاہر
 انت۔ چونائی ء چہ ماگیشتر ہے تپاوت ء کشک کنگ ء سک باز ججالانی زدء بہ ایں۔
 اگاں کسے بگشیت چُک ء اشکند Abortion رد انت۔ چہ اے ردان ء سما بیت کہ آئی ء
 یک اخلاقی ردانے گشتگ ء ادعا Assert کتگ۔ اگاں کسے بگشیت کہ فقیر کالونی
 لیاری ء رودراتکی نیمگ ء انت۔ چہ ایشی ء سما بیت کہ اے گشتگیں ردان اخلاقی نہ انت۔ پہ
 یک سر پدیں مردے ء اے تپاوت الکا پ ء گیوار انت ء کشک انت کہ کجام ردان چہ
 انت۔ سوال انت کہ اے تپاوت ء بندپی کشک چون رنگ بوتگ؟ آ کجام اخلاقی
 ججمنٹ انت کہ آئی ء اخلاقی بوہگ ء وصف ء دنت؟ آ کجا وصف انت کہ اخلاقی ججمنٹ ء
 تھا است انت ء ردیں General ججمنٹ ء تہا نیست انت؟۔

اولی لیکہ : ایشی ء پسوارزان انت کہ زبان انت پرچہ کہ زبان ء تہا اخلاقی
 ججمنٹ ء پاہار شانی ء لہتے وڑ است۔ آ لہتے قدر داریں گال بند Value Terms کارمرز
 کنت ء ردان یا ججمنٹ ء اخلاقی جوڑ کنت۔ اے قدر داریں گال بند چُش انت ”ردء، باند،
 ہیر، شر، بہ بیت انت، مہ بیت انت، بوت کنت“۔ البت اے لڑ سرجم نہ انت بلے پہ لیکہ
 ء سر پد بوہگ ء گنج انت۔ اگاں کسے وتی ججمنٹ ء تہا ہے قدر داریں گال بنداں کارمرز
 بکنت گڑاے ججمنٹ اخلاقی جوڑ بیت۔ اُنچو کہ اے ردان انت:

- چُک ء اشکند کنگ رد انت

- مردم باند انت وتی ہسا ہگ ء گوں شر بہ بیت

- لہتے حالاں و تکشی راست انت

- چُکائی جنگ ناشریں کارے

بلے لہتے زانتکارانی حیال انت کہ تہنا قدرداریں لبزء وسیلہء ججمنٹ اخلاقی نہ
بنت ء نے المی انت کہ اے راستیں اخلاقی ججمنٹ بہ بند انت۔ چونائیء قدرداریں لبزائی
ردء بلے اخلاقی ججمنٹ ء تپاوت ء زانگ سک ارزان ء گیوار انت ء داں حدے ء اے
یک سو بینیں وزمے ہم، بلے اخلاقی ججمنٹ ء تپاوت کنگ ء دارگ گران انت ء وافی
Sufficient انت۔ اُنچو کہ اے رداناں بچار:

- ٹیلی فون سیاہ رنگ انت

- لیاری ء رودراتک ء فقیر کالونی انت

- لہتے مردم لہتے مردماں دوست داریت

- چُکائی جنگ یک بوریں عملے

گیشتر مردم اے گپ ء گوں تپاک کنت کہ اے ججمنٹ اخلاقی ججمنٹ نہ
انت۔ بلے چُش ہم نہ انت کہ قدرداریں گالبد ء کارمرزی ء چہ ججمنٹ اخلاقی جوڑ بہ
بنت۔ اُنچو کہ اے رداناں بچار ات:

- وہدے منی وتی اولاک ء انجن دو بر بست، من دُراہیں گیر ر دجت انت

- اگاں ترامزین زمینے لوٹیت گڑ اتئی بامد انت آئی ء گیشتر سبز بکن

- آئی ء چہ دمک ء کُنڈ ء راستیں نیمگ ء تاب کُت

- آئی ء ایلنگ شر ات انت بلے سٹ ء رژنائی شر نہ ات

چہ ایشاں ہر ہمک ردان ء تہا قدرداریں لبز آست بلے اے اخلاقی ججمنٹ نہ
انت۔ چہ اے گپ ء زانگ بوت کہ چہ ردان ء چست ء ایراں اخلاق Morality
دارگ نہ بیت۔ چہ اے وڑی ء زانگ بیت کہ اخلاق ء گورا اے وڑا لیکہ سر نہ بیت، سما

بیت اے قدرداریں گالبند ء کارمزری ء تہا فکر کار آمد نہ انت۔ پرچہ کہ ایشانی وسیلہ ء اخلاقی ججمنٹ ء بے اخلاقی ججمنٹ ء نیام ء ہیج وڑا تپاوت دارگ نہ بیت۔ اگاں پہ اخلاق ء زانگ ء ما بنگپ ء تب ء بچاریں گڑا دردے پہ دو۔ چونائی ء اخلاقی ججمنٹانی جیڑہ یا ایشو ء لڑ ء نکان گشتے یک بنت۔ بیات ادا اخلاقی جیڑہانی پک گونڈیں لڑے داریں کہ آئی ء تہا اے گالبنداں کارمزنکین۔ انچو کہ چُک ء اشکند، و تکشی، دگر ء مک ء و تکشی، شہری حق، جنسی میل، ایمانداری، وعدہ ء پیلوی۔ نی ہے گالبندانی رد ء ردان ء بنگپ ء تب ء کہ جیڑہ ء بنگپ ء نوعیت جی انت ء ہواری ء اخلاقی جیڑہ بندیں۔

دومی لیکہ: ایشانی حیاں ء اخلاق ء لیکہ ایش انت کہ ”یک ردانے ہما و ہد ء اخلاقی ججمنٹی ء پاپا رسانی ء کنت، و ہدے آردان اخلاقی جیڑہ ء گوں بندوک بہ بیت“۔ اے لیکہ ء رد ء ”چُک ء اشکند کنگ“ ء ”لہتے حالاں و تکشی راست انت“ ء ردان اخلاقی جیڑہ دار انت۔ بلے ”ٹیلی فون سیاہ رنگ انت“ ء ”لیاری ء رودراتک ء فقیر کالونی انت“۔ اے ردان ہیج وڑا اخلاقی نہ انت۔ اگاں مادومی لیکہ ء بچاریں گڑا ایشی ء عملین ہم راست بوت کنت۔

بلے دومی لیکہ ہم ردیں رہشونیاں زد ء انت۔ پرچہ کہ ہما چیزاے لیکہ ء اخلاقی لیکہ گشتگ انت، چہ ہمیشاں ہم بے اخلاقی ججمنٹ جوڑ بوت کنت، انچو کہ اے ردان ء ججمنٹاں بچاریں کہ اے اخلاقی جیڑہ دار انت (بقول دومی لیکہ ء) بلے اے ہیج وڑا اخلاقی ججمنٹ بست نہ کن انت:

- چُک ء اشکند کنگ لہتے ملاں مکن انت
- و ہدے معاشی زوالی یکشلہ رویداد (Occur) بوہان بنت گڑا اے نیام ء وت کُشی ء بازیں کیس بیت

- مردم باز رند ء دگر ء منٹ کنت کہ آئی ء وت کُشی ء تہا آئی ء مک ء بکن
- پزوریں جنسی عمل یک شرین مشقے بوت کنت

چہ بُرز ۽ بستگیں جھمنٹاں اے گپ زاہر انت کہ ما اخلاقی جھمنٹ ۽ چہ ایدگہ
 جھمنٹاں ، ہے بنگپ ۽ تب ۽ تپاوت کُت نہ کنیں۔ بزاں بنگپ ۽ نکان ۽ تب ۽ اخلاقی ۽
 بے اخلاقی ۽ میان ۽ تپاوتے بندگ نہ بیت۔ البت قدریں گالبد ۽ اخلاقی جیڑہ خیال
 کنگ کرزانت بلے ایشانی کارمرزی بیرگ ۽ اخلاق ۽ شون دات نہ کنت۔

سیمی لیکہ: اخلاق ۽ گیشینگ ۽ جون ہارٹلینڈ سوان John Hartland
 Swan ۽ کارارزشت دارانت۔ آئی ۽ اے بنگپ راست انت کہ ہر راجمان ۽ وتی لہتے
 دود ۽ ربیت بنت۔ اگاں کسے ہے دودانی حساب ۽ زند ۽ گوازینیت گڑا آئی ۽ عمل پہ ہر کس
 ۽ راجمانی خیال بنت۔ وہدے کسے راجمان (معاشرہ) ۽ دوداں پُروشیت گڑا چہ ایشی ۽
 راجمان ۽ وجود گران ۽ کپیت۔

اے لیکہ ۽ رد ۽ ہر وڑیں دودے ۽ گوں سزایے ہم بستگ۔ اگاں کسے دوداں
 پُروشیت آئی ۽ سزا ہم دیک بیت۔ اگاں کسے راجمان ۽ ارزشتیں عملے ۽ تاوان دنت گڑا آپہ
 سزا ۽ بند یگ کنگ بیت۔ اگاں یک کسانیں دودے پُروشیت گڑا راجمان داں حدے ۽
 آئی ۽ میار یگ کنت۔ بزاں راجمان ۽ دودانی پروشگ ۽ حساب ۽ دود ۽ نوعیت ۽ تاوانی ۽
 نوعیت چارگ بنت گڑا سزا دیک بیت۔

ہارٹلینڈ ۽ رد ۽ ہما دود کہ عمل ۽ تہا انت ۽ اے نیام ۽ سک ارزشت دارانت گڑا
 اے راجمان ۽ تہا دودر بیدگ ۽ رنگ ۽ زور انت۔ اے رہندانی رد ۽ زند ۽ گوازینگ ۽
 قانونی باند ۽ پرمان ٹہنتگ بنت۔ ہے دود کہ عمل دار ۽ ارزشت دارانت گڑا راجمان ۽ تہا
 ایشانی بنداتی سورت ۽ آستی ”اخلاق“ گشگ بیت۔ اے وہدے پاہارشان بنت گڑا اے ہر
 کس ۽ اخلاقی رہند دینت۔ چہ اے دودانی کمک ۽ راجمان ۽ تہا ادب ۽ عزت ۽ گوات
 وش کشیت۔

ہارٹلینڈ ۽ رد ۽ اول سرا ما اخلاقی دودانی شلے پچار کنائیں۔ بیات گمان بندیں

کہ مئے دود اخلاقی دود آنت ء راجمان ایشاں بنداتی ارزشت دنت۔ اے درگت ء زبان ء موگگ مئے راجمان ء لوٹ انت۔

نی بیات ادا ہماردان ء اے رِدان ء ہوارکنیں۔ ہمارِدان ء تہا پہ اخلاقی ججمنٹ ء قدرداریں گالبند دارگی آنت (اولی لیکہ) ء اخلاقی بنگپ ہم جاگہ دیگی انت (دومی لیکہ)۔ اے درگت ء اخلاقی ججمنٹ ہم ء تہا ہوار بہ بنت گڑاچہ اے وڑی ء سہی لیکہ تیار بیت کہ ”یک رِدانے راجمان ء اخلاقی ججمنٹے پاپارشان بکنت، اگاں آئی ء تہا راجمان ء اخلاق ء دود است ء اے رِدان ء تہا قدرداریں گالبند ہم گواہ بکن آنت“۔ اے سہی لیکہ ء تہا سے چیز است:

اول۔ ایشی ء اخلاقی ججمنٹانی تہا قدرداریں گالبند است

دومی۔ ایشی ء تہا راجمان ء دودانی بنگپی نکان یا نفس مضمون آست

سہی۔ اے فکرانی بنید ء محکم بہ بیت۔ ایشی ء تہا اخلاقی جیڑہ راجمانی ارزشت ء

گول شان نہ بنت ء اے تہناچہ ادب ء عزت ء نکان ء میٹر ء گیشتر ارزشت دار بہ بیت ء ایشانی شان چہ رہند یا قانون ء بنگپی نکان ء جہل تر بہ بنت۔ اگاں اے دُراہیں چیز یکجاہ چارگ بہ بنت گڑا ایشانی تہا دلچسپیں شورے Opinion گواہ کنت۔

اگاں شریں وڑے ء بچارات گڑا اے لیکہ ہم بیرگ ء منگ نہ بیت۔ ادا رِدان

ء فردانی Plenty است کہ اے راستی ء تہا اخلاقی ججمنٹ ء پاپارشانیت بلے اخلاقی ججمنٹ

ء پاپارشان ات نہ کنت۔ اُنچو کہ

۔ مردمانی کُشگ دائم ء رد انت

۔ چُکانی جَنگ نا شریں کارے

ہر دوئیں رِدان پہ مئے راجمان ء اخلاقی ججمنٹ دار آنت۔ بلے اے رِدان

دودانی بابت ء آنت ء مئے راجمان ء تہا بنداتی ارزشت نہ دار آنت۔ بلے اے دودوئیں

راجمانی ارزشت دار آنت۔ راست انت کہ مئے راجمان ء تہا لہتے دود راجمانی ارزشت
حیال بنت۔

اگاں شر بچار ات کہ ہما ججمنٹاں سیمی لیکہ بے اخلاقی گشیت آہانی تہا ہم اخلاقی
ججمنٹ ء فروانی است۔ گمان کن کہ کسے ایوک ء زروانے ء نشنگ ء آئی ء پاتو ء گرگ
سک وش بیت کہ ایشاں بگریت ء یکجاہ بکنت ء پدا ایشاں سلامتی ء یل ہم بکنت۔ آپہ وتا
جیڑیت کہ ”اے کاربیرگ ء رد بیت اگاں چہ ایشاں یک پاتوے ہم گرگ ء وده ء آئی ء
دستاں بہ مریت“۔

چونائی ء سیمی لیکہ ء دلیل ہے نکتہ ء پُرسگ ء گوں رد بیت کہ اخلاقی ججمنٹ یک
شخصے ء واستہ ہم ارزشت دار انت؟ کہ نے دودانی تہا انت ء نے راجمان ء۔ یک شخصے ء
اخلاقی ججمنٹ ء بوہگ ء یک نوکیں لیکہے داشتگ کہ ما ایشی ء چارمی لیکہ گشیں۔ چہ اے چارمی
لیکہ ء زانگ بیت اخلاق راجمان ء حدانی پابند نہ انت کہ انسان ء گوں سرے داریت۔

ادمانا کانٹ ء اخلاق شناسی سک کار آمد حیال بیت کہ کانٹ ء رد ء انسان عقلمند
انت ء ہر انسان ء سساء ء دوازده 12 تبکبند Category انت ء اے یکیں وڑا کارکن
انت۔ انسان ہیر Good ء عقل ء تب ء بچاریت گڑا آدام ء ہیر بندن ء تہا بیت۔ مثال ء
گپ ء کانٹ گشیت کہ راست گشگ پمشکا ہیر انت کہ اے یک عقلی کارے۔
عقلمندیں انسان ء گورادروگ ء بندگ عقلی کارے نہ انت۔ البت آہم عقل ء منت ء بیت
بلے اے عقل ء انچیں وڑے ء کارمرزی انت کہ رویداد بو تگیں عمل ء وڑا بیرگ ء نہ انت ء
ایشی ء تہا تضاد ہم است۔ اگاں ہر یکے راست بگشیت گڑا ہیج وڑیں تضاد جہ نہ جنت۔ تضاد
بوہگ عقلی نہ انت پرچہ کہ عقل تچک ء ساپ ء سلہ انت۔ کانٹ گشیت عقلی کار ہما انت کہ
بیرگ ء رویداد ء تب ء بہ بیت ء ہر وڑا آبیان بہ بیت آئی ء تہا ء تضاد مہ بیت۔ البت آئی ء
رنگ ء نیمگ جتا جتا بوت کن انت بلے اگاں سر جمیں کسہ ء ہوار بکن ء بچارے گڑا یک

کاملین سورتے ۽ تہا راستی زاہر بیت۔ راستی ۽ زاہر بوہگ عقلی انت ۽ عقلی عمل ہیر انت۔
 آؤ کیں تا کاں اخلاق شناسی اول سرا پلٹیو ۽ اخلاق شناسیں فلسفہ ۽ گوں بندات
 بیت۔ پدا رسٹوٹل، اسٹوہک ۽ اپیکورنزم ۽ اخلاق شناسی ۽ گیشگیوار کنگ ۽ جہد بیت۔
 اگاں ایشاں شر بہ ٹپا سئے گڑا سما بیت آہانی تہا بزر ۽ بستگیں لیکہانی رنگ درابنت۔ بوت
 کنت یکے ۽ دل ۽ بہ ات کہ ما چون کانٹ ۽ رنگ ۽ (1724-1804) کہ ہر شدہ ۽ نوزدہمی
 کرن ۽ فلسفی انت) پیش مسیح ۽ فلسفیانہ تہا ٹپاسگ ۽ انت۔ راست انت کہ کسے چش بہ
 جیڑیت بلے انگتہ ہمنچو فلسفہ رستگ ۽ دیم ۽ اتنگ (بقول منی استاد) اے دُر اینانی بنید
 اہدی ایس گریک (یونان) ۽ تہا دست کپ انت۔

سرشوندات

- Feldman, Fred. (1978). Introductory Ethics. (pp. 01
 to 15) United States of America: Prentice-hall, Inc.

بلاس

پلیٹو ۽ اخلاق شناسی

Plato's Ethics

پلیٹو Plato (افلاطون) 427 پ۔ م (پیش مسیح) ۽ ایٹھنز ۽ رئیس ۽ سیریں لوگ ۽ ودی بوت ا۔ ایشی ۽ اصلی نام ارسطو کلیس بوتگ۔ مات ۽ نام پیرک ٹیون Perictione ۽ پت ۽ نام ارسٹن Ariston ات ۲۔ آدگہ جوانانی وڑا ایشی ۽ اول وردش ۽ کشتی ۽ ہب ات بلکیں آاے پڑ ۽ نامدار اول بوتگ۔ ایشی ۽ کوپگانی مزن بوگ ۽ سوب ۽ مردماں اے پلیٹو گشتگ ۽ رند ۽ ہب نام ۽ چہ نامدار بوہان بوت۔ جوانی ۽ شعر ۽ شاعری یے ہم کتگ، عیش ۽ عیاشین زندے گوازینگ ۽ بوتگ ۳۔ بلے رندا علم ۽ دراہیں عیش ۽ عیاشیاں چہ باج بُرت۔

پلیٹو ۽ بنداتی استاد ہراکلیٹس Heraclitus بوتگ ۽ آئی ۽ ہراکلیٹس ۽ لیکہ ۽ فلسفہ ۽ پہمگ ۽ دیر نہ کت۔ کری ٹیاس Critias پلیٹو ۽ مات ۽ برات بوتگ۔ پلیٹو ۽ گوں نا کو ۽ وتی نا کوزتک کارمیڈس Charmides ۽ ہاسیں وڑے ۽ سنگتی یے است ات۔ ہبے نا کو ۽ نا کوزتک ۽ پلیٹو سکر بیٹیز (سقراط) ۽ گورا بُرت۔ پلیٹو ۽ گشتگ ”ہدا ۽ شکر انت منا مردین آدمے کتگتے ۽ سکر بیٹیز ۽ اہد ۽ ودی کتگتے ۴۔

کلبیہ Cynic ۽ سرینیہ Cyrenics اخلاق شناسی ۽ دو جتائیں جماعت بوتگ انت۔ کلبیہ ۽ ہدا بندائنی سٹھینز بوتگ ۽ سرینیہ ۽ ارسٹپیس ساکن بوتگ۔ دوئیں سکر بیٹیز ۽ شاگرد بوتگ انت۔ کلبیہ ۽ سرینیہ ۽ پہ اخلاق شناسی ۽ جنجال ۽ گیشگیواری ۽ ذاتی ہیر Individual Good ۽ لیکہ دیم ۽ آورنگ ۽ ہبے دلیل داتگ کہ ذاتی ہیر اخلاق

شناسی ء اولیٰ جنجالِ انت۔ ہر زائکار ء بودنا کیں مردم وتی ذاتی ہیر ء شوہازگ ء دست گٹ
 انت۔ بلے سُکر بیٹیز ء مرگ ء یکجا ہی ء ہیر Collective Good ء خیال ء فکر دیم ء
 آورت۔ سُکر بیٹیز ء رند پلٹیو ء رسٹوٹل ء سُکر بیٹیز ء بکشا تگیں راہ ء سفر کت۔ پلٹیو ء رسٹوٹل ء
 زند ء، یکجا ہی ء ہیر چچی انت ء ایشی ء ذاتی ہیر ء گوں چچی سیادی انت؟ اے فکر ء بنگک پدر
 کت انت۔

وہدے ما پلٹیو ء اخلاق شناسی ء لیکہ ء گپ ء بکن ایں گڑاپہ آئی ء لیکہ ء پھمگ ء
 المی انت ما آئی ء نزہ انسان ء چچی جوڑشت انت؟ ء بہ زانیں۔ پلٹیو ء نزہ انسان ارواہ ء
 مادان Matter ء ہواری انت۔ انسان ء ارواہ ء سیادی جہان ء ارواہ ء گوں ہمگر نچ انت
 ء جہان ء ارواہ ء سیادی جہان ء تصور ء بستگ۔ ارواہ انسان ء تو امیں کردارانی سَوَب انت۔
 ارواہ ء عقل مان ء ہمیشی ء چہ جہان ء راستی زانگ بنت۔ انسان ء ارواہ بچ وڈازوال نہ بیت
 بزاں ارواہ ء مرگ پر نیست بلے آجسد بزاں بدن ء تہا قید کنگ بوتگ۔ مارشتی لذت ء
 جناوری سرشت بدن یا جسد ء لڑ ء شمار انت۔ اُنچو کہ انسان ء شخصیت ء تہا دو ضدیں چیز
 است۔ یکے ارواہ ء دومی سرشت انت۔ عقل ء ارواہ ء دو برزندگ بوہگ ء شرف حاصل
 انت بلے بدن ء جسد ء دو برحیات بوہگ دروگے ۵۔

انسانی شخصیت ء تصور ء پدر کنگ ء پد پلٹیو اخلاقی کرد ء تب ء درو شم ء برجم کنت۔
 شانیں ہیر (خیرِ اعلیٰ) انسان ء ارواہ ء عقل ء رُدوم انت۔ پلٹیو ء خیال انت کہ پہ ارواہ ء
 راست کنگ ء فلسفہ المی انت۔ ہما انسان اے جہان ء پہ عقل ء رُدوم ء جہد نکنت آدومی
 جہان ء دردانی آماج بیت ء سز ء ایشی ء ارواہ کمترین بدنے ء (جناور ء کڈوک) مان
 کنگ بیت ء جہان ء دیم دنیگ بیت۔ اگاں انسان پہ عقل ء رُدوم ء جہد نکنت آوشیانی تہا
 بیت ء ایشی ء دومی جہان ء ہم ایمنی رسیت ۶۔ پلٹیو ء اخلاق شناسی ء لیکہ ء مز نہیں بہرے
 انصاف ء لیکہ ء گوں انت۔ آئی ء کتاب ”ری پبلک“ ء مول ء مراد انصاف ء مراد، نوعیت ء

صفت Quality ہے برجمی انتے۔ پلیٹو ہے پدرکنگ لوٹیت کہ انصاف وتی ذات ۽ تہا ہیر انت اے پہ یکجائیں زندہ ۽ ہما مردم ۽ انت کہ انصاف ۽ وتی ریدگ لیکیت ۸۔ پلیٹو ۽ حیال انت انصاف یک انچیں فضیلتے کہ مردمی انت، بلے ساری ۽ ما ایشی ۽ ہمارنگ ۽ بچار ایں کہ مزنیں شکلی ۽ زاہر بہ بیت۔ بزاں ایشی ۽ مردم ۽ بدلہ سلطنت ۽ انسان ۽ یکجائی ۽ تہا ۽ بہ شو باز ایں۔ سلطنت چونائی ۽ انچیں مردمانی ہواری ۽ چہ جوڑ بیت کہ یکجاہ بنت ۽ حیال کنت۔ ہر مردم ۽ آئی ۽ لوٹ ۽ ہب ۽ کار دیکگ بیت، چہ ایشی ۽ ہر مردم ۽ کار اجبیں رنگے کاریت ۹۔ انچو سلطنت دیروئی کنان بیت ایشی ۽ جان شتر تر بوہان بیت۔ حاصل بوتگیں فرض ہاسیں صورت ۽ رنگے زوراں بنت۔ ایشی ۽ چہ راجمان ۽ تہا طاقت گیشتر بیت ۽ ڈنی ارشانی دیمپانی ہم ارزان بیت۔ اے صورت ۽ رنگ چار کردانی تہا بہر بنت، ٹہکاری Diplomacy (اے کار ۽ عقل کنت)، دلاوری Bravery (اے کار ۽ انسان ۽ جذبہ کنت)، بروبری Equilibrium ۽ انصاف Courts/Justice۔ ٹہکار ۽ کار سروکی انت، دلیرانی جنگ انت، بروبری ۽ مراد سلطنت ۽ دراہیں مردم برابر انت ۱۰۔ انصاف تیز پھمیں زور ۽ یکجائی ۽ نام انت ۱۱۔ آتہنا لہتے ڈنی کارانی ٹہیننگ ۽ نام نہ انت۔ ایشی ۽ راستیں جوہر باتنی ۽ ارواہی انت پمشکہ مردمانی اندر ۽ انصاف ۽ بوہگ المی انت۔ سلطنت ۽ سے 3 بہر انت، ہاکم، سپانیک ۽ دہقان۔ ہے وڑ انسان ۽ ما زو Brain ۽ ہم سے بہر ۽ انت، عقل، جذبہ ۽ واہش۔ اے دراہیں چیزانی ہاسیں کردار است انت ۽ چہ کارکنگ ۽ ایشاں آزات بوہگ المی انت۔ ہاکم عقلی بہر انت، سپانیک جذبہ ۽ دہقان گوں واہشاں ہمگر نچ انت۔ جذبہ ۽ واہشانی عقل ۽ گوں ہمگر نچی ۽ نام بروبری انت۔ انصاف ما زو ۽ دراہیں فضلیتانی آستی انت ۱۲۔

ایشی ۽ چہ پلیٹو ہے آسر زوریت کہ انصاف ارواہ ۽ فضیلت انت ۱۳۔ انصافیں ملک ۽ دو بہر انت یکے بازیں مردمانی یکجاہ بوہگ ۽ عمل۔ دومی ارواہ ۽ جتانیں

زورانی عمل۔ پلیٹو ایشاں یکجاہ گندیت ء ماریت۔ آگشیت عادلیں مردم ہما انت آوتی
 حاکمی ء چہ مردماں یکجاہ کنگ ء جہد ء کنت کہ زور ء ہمنوائی دیروئی بکنت۔ انچو کہ آوتی
 مراد ء ارواہ ء تہا کاریت، جا کہ دنت انچو ہے مراد ء ملک ء تہا آرگ ء جہد ء بکنت۔

فلسفہ ء اولی کار ہمیش انت یکجاہی زندگ بہ بیت ء انچیں کالمیں سرکارے
 Government ء فکر ء تصور ء بہ تراشیت کہ انصاف آئی ء تہا بہ جلکشیت۔ بزاں ہما مردم
 حاکمی بکن کہ حاکمی ء گیشتر حقدار انت۔ اگاں اے وڑ بہ بیت گڑا معیاریں سرکار گشگ
 بیت۔ معیاریں سرکار ء شری ہمیش بہ بیت کہ آئی ء ملک ء لس مہلوک انصاف ء علم ء چہ سرپد
 بہ بیت ۱۴۔

پلیٹو ء اخلاق شناسی ء مزنیں بہرے آئیڈیل Ideal ء لیکہ ء گون انت۔ آئی ء
 فلسفہ ء خصوصیت ہمیش انت آبازیں نموناہاں یک معنا کنت ء طبعی جہان ء چیزاں ء عملماں یا
 دگہ ہاسیں سسانی کیفیتاں حقیقی گشیت کہ ایشاں مارشتی نہ لیکیت۔ علم ء راستیں چیز
 فکر Idea انت ء ازمون Experience ء مارشتی این چیز ہما وہد ء راست بنت
 وہدے سسا آہاں فکرے بزاں آئیڈیاے حیال بکنت۔

فکر ء تصور دورنگ ء انت۔ اول آفکر کہ واقعہانی رنگ ء بدل بنت ء ایشاں علم ء
 زندگی ء دگہ وڑ وڑیں کارگرگ بہ بیت ء دومی اخلاقی ء زیبا نشتی (جمالیاتی) مول ء مراد
 انت ۱۵۔ پہ ایشانی پہمگ ء انسان بازیں تچ ء تگ کنت۔

پلیٹو گشیت یک فکرے چشمیں ہم است انت چہ درستاں اصلی انت۔ چہ ایشی
 ء بازیں فکرانی تہا ہواری ودی بیت ء یکجاہی کیت ۱۶۔ اے اصلی تصور ء پلیٹو بیرگیں
 ہیر Absolute good ء نام دنت ۱۷۔ بیرگیں ہیر نے کہ بے مادنی Non
 Material انت ء نے کہ استیں چیزے ء وڑا انت، بلکیں بیرگیں ہیر ہما چیزے چہ پدر بیت
 کہ راستیں ہستی یے داریت۔ اے علم حسن ء گواچن ء اخلاقی خصوصیتانی بنداتی جاہ انت۔

ارواہ ایشی ء پھمگ ء علم انت، ارواہ ء تہا ایشی ء بوہگ فضیلت انت، ارواہ ء تہا ایشی ء
 دَرپشگ حُسن انت ء ملک ء تہا ایشی ء بوہگ انصاف انت۔ بلے ایشی ء نوعیت تمثیلی
 انت۔ اُنچور وچ دنیا ء رژنا کنت ء چمانی دید ء تو امیں چیزانی رُدوم ء سَوَب انت۔ ہے وڑا
 بیرگیں ہیر، کلیں عقلی جہان ء رژنا کنت، ارواہ ء علم ء نیکی ء پھمگ ء رُدوم ء زور ء طاقت
 بکشائیت۔ بیرگیں ہیر ہر وڈیں علم ء بنداتی جاہ انت ۱۸۔

پلیٹو ء بابت ء اے خیال کنگ بوٹگ کہ ایشی ء سوفسطائیہ لیکہ ء چے رنگ
 زرتگ بلے چُش نہ انت ایشی ء خیال ء اخلاقی رہند ء بنید مارشت ء سرشتانی سرانہ انت۔
 مارشت ہر سہت ء دمان بدل بوہان بنت پمشکہ ہر دمان بدل بوکیں آسریک دائمی
 رہندے ء بنید بوت نکن انت۔ بلے پلیٹو اے گپانی سراراضی نہ انت کہ اخلاقی کرد ء
 پچار ء ٹھیننگ ڈنی ء زاہری بزاں لذتاں چہ بہ بیت۔

سرشوندات:

- ۱۔ جلاپوری، علی عباس، (2010)، روایاتِ فلسفہ، (تا کدیم 37)، لاہور: تخلیقات۔
- ۲۔ احمد، نعیم، (2009)، تاریخِ فلسفہ یونان، (تا کدیم 100)، لاہور: علمی کتاب خانہ
- ۳۔ جلاپوری، علی عباس، (2010)، روایاتِ فلسفہ، (تا کدیم 37)
- ۴۔ ہمیش انت (تا کدیم 37)
- ۵۔ احمد، نعیم، (2009)، تاریخِ فلسفہ یونان، (تا کدیم 126)

۶۔ ہمیشہ انت، (تا کدیم 126)

۷۔ روجرس، آراے پی، (2006)، تاریخ اخلاقیات، (تا کدیم 33)، مترجم:

مولوی احسان احمد، کراچی: سٹی بک پوائنٹ

۸۔ ہمیشہ انت، (تا کدیم 33)

۹۔ ہمیشہ انت، (تا کدیم 33-34)

۱۰۔ ہمیشہ انت، (تا کدیم 34)

۱۱۔ ہمیشہ انت، (تا کدیم 35)

۱۲۔ ہمیشہ انت، (تا کدیم 35)

۱۳۔ ہمیشہ انت، (تا کدیم 36)

۱۴۔ ہمیشہ انت، (تا کدیم 36)

۱۵۔ ہمیشہ انت، (تا کدیم 40)

۱۶۔ ہمیشہ انت، (تا کدیم 41)

۱۷۔ ہمیشہ انت، (تا کدیم 42)

۱۸۔ ہمیشہ انت، (تا کدیم 42)

ارسطوئل ۽ اخلاق شناسی

Aristotle's Ethics

ارسطوئل (ارسطو) 384 پ۔ م (پیش مسیح) ۽ نکو میکس ۽ لوگ، شہر سٹاجیرا ۽ ودی بوت۔ آئی ۽ پت نکو میکس، مقدونیہ ۽ حاکم ۽ طبیب ات ا۔ ارسطوئل ۽ کسانى ۽ وتی پت ۽ دست زورت بزاں پت ۽ علمئے پہم ات۔ ہزده 18 سال ۽ عمر ۽ پلیٹو ۽ اکادمی زینو کریٹس Xenocrates ۽ پہ وانگ ۽ ایتھنز ۽ شت۔ 368 پ۔ م بگر، داں 348 پ۔ م بزاں داں پلیٹو ۽ مرگ ۽، اکادمی ۽ باسک ات۔ اے دراجیں تیل Period ۽ آئی ۽ حیاتیات ۽ طب ۽ ابیدسیاسیات، اخلاق شناسی ۽ ہد اشناسی (الہیات) ۽ علم ہم در برت۔ وتی نودر بری ۽ دور ۽ آئی ۽ بستار استادے نیگ ات ۲۔

پلیٹو ۽ مرگ ۽ پد ارسطوئل ایتھنز ۽ یل کنت ۽ ایشائے کوچک ۽ نیمگ ۽ ربادگ بیت۔ مقدونیہ ۽ بادشاہ فلپ Philip ۽ ارسطوئل ۽ زانت ۽ کہولی سیادی Family Relation ۽ سوب ۽، آپہ وتی چک الیگز نڈر Alexander ۽ استاد زورنگ ۳۔ فلپ، ارسطوئل ۽ گشیت ”من لوٹاں الیگز نڈر ۽ فلسفہ ۽ علم ۽ گوں بچاریناں ۽ چہ ایشی ۽ اے وتی دامن ۽ فلسفہ ۽ چہ نابلداں بہ پرہیزایت“۔ الیگز نڈر ۽ ہم وتی استاد سر ۽ چماں کتگ گشتگ ”پت ۽ منازندے بکشا تگ بلے زندگوازینگ ۽ ازم مناستاد ۽ دا تگ۔

ارسطوئل ۽ زر ۽ قبر جنگ ات۔ آئی ۽ پہ وتی کتا بجاہ ۽ باز زرخرچ کتگ۔ آئی ۽ کتا بجاہ ۽ آدور ۽ ڈراہیں علمانی بازیں کتا ب مچ بوتگ۔ 53 ۽ عمر ۽ آئی ۽ وتی دانش گاہ لیسیم

Lysium جوڑکتگ۔ ایشی ء دانش گاہ ء طبعی علم، سیاست شناسی، اخلاق شناسی ء ہدائشناسی ء علمانی بابت ء باوست بوتگ۔ ارستوٹل ء دانش گاہ ء باگ ء تہاگردان ء درس داتگ ء نودر برآئی ہمگام بوتگ انت ء ایشی ء گپ پہ دلگوشی گوشد اشنگ انت پمشکا آئی ء فلسفہ بہر زوریں Peripatetic ء نام ء ہم زانگ بیت ۴۔

ارستوٹل ء سہب ء وہد ء وتی نودر بردرس داتگ انت، نیم روج ء سیاست ء ہاسیں سر حالانی سرنودر براں گوں گپ کتگ ہما کہ ایشی ء سہب ء درس داتگ انت۔ بلے چہ مکتب ء ڈن، سُبَارگ ء دُر اہیں نودر بر ء ارستوٹل یکجاہ نشنگ، وڑ وڑیں باوست کتگ ء دیگر ء وہد ء ارستوٹل ء تہناوت ونگ ء نویستگ۔ ارستوٹل ء زند ء مز نہیں بہرے پہ نویسگ ء فکر ء گوں گوستگ۔ آئی ء پنچ سد 500 تا کبند ء کتاب نویستگ بلے چہ ایشاں گیشتر ہما وہد ء وتی ارجان کت انت۔ آئی ء نمدی ہم ہے گمساریں نکاناں گوں بوتگ انت ۵۔ علمی فضیلت Excellence ء جوان فکری ء سَوَب ء آولی استاد ہم گشگ بوتگ۔

ارستوٹل ء آروس یک زرداریں کہولے ء زالبولے ء گوں بوت۔ آئی ء وتی زال ء مہر ء لذت شریں رنگے ء چشتگ ات۔ آئی ء وفات ء گوں ارستوٹل وصیت کنت ”مرگ ء پد منا ہم زال ء قبر ء کش ء جاگہ بکن ات“ ۶۔ بلے الیکزنڈر ء مرگ ء رند ایشی ء باپشت ء بازیں پندل سازی بوت اے پہ وتی جان ء رکینگ ء چالسس Chalcis ء نیمگ ء سفر کنت۔ آگشیت ”من ایٹھنز ء مردماں اے موہندیان کہ آپدا یک فلسفی یے ء کشندہ جوڑ بہ بنت“ ۷۔ ماں چالسس ء آئی ء گرانیں نادرائی یے گورجنت ء 322 پ م ء آئی ء ارواہ سفر کنت۔

سوفسطائیاں انسانی جنز بندات کتگ ء سکر بیٹیز ء گوں اے جنز ہلاس بوتگ۔ انوگیں زمانگ ء اخلاق شناسی ء سیاست شناسی ء مردم دلگوش کتگ انت۔ انسان ء استان ہردوئیں علمی دلکشی ء سر حال انت، گوں پلٹیو ء اے یک نیممگیں رنگ گمسار بوتگ۔ آئی ء

فلسفہ ایجابی Synthesis بوتگ ء آئی ء مراد بنپدی رہنبدانی شوہازگ بوتگ ء ایشانی میان ء سیادی یے ہم پدر کتگ ۸۔ ارستوٹل ء فلسفہ ء ہم ہجے وڑیں رنگے گون انت۔ اے دوینانی میان ء تپاوت ارستوٹل ء نیمگ ء چہ است۔ ارستوٹل ء نژ ء پہ علمانی دیمروئی ء ایجابیں بہرانی علم الی انت۔ پمشکا آئی ء مابعد الطبعیات، اخلاق شناسی، سیاست شناسی، سائیکولوجی ء طبعی علمانی سراجتاجتائیں کتاب نویستگ۔

ارستوٹل اے پہمیت کہ اخلاق شناسی یک بے ستکیں (غیر یقینی) علمے نہ انت انچو کہ ریاضی ء راسبند Logic انت۔ ایشی ء آسردائم ء عموم بنت ء فیصلہ کدی دائمی یا بیرگ نہ بنت۔ ہما مردم ء زند ء از مون شاہگان انت ء آوتی جذباتانی کنترول ء زانت ۹۔ آ اخلاق شناسی ء شریریں رنگے ء پہمیت کنت۔

ہرازم ء علمی پٹ ء پول ء عمل ء مراسا (Plan) ء بابت ء گشگ بیت کہ ایشی ء مول ء مراد ہیر انت۔ چہ ایشی ء ہیر ء پجارچش انت ”ہیر دُ راہیں چیزانی مولر اد (مقصد) انت“۔ (ارستوٹل ء کتاب ء اے بنگپ آئی ء کتاب ء در انت، ربیت ء اے نکومیکس اخلاق شناسی گشگ بیت چیا کہ اے بنگپ آئی ء چک نکومیکس ء رد ء بند داتگ انت) بلے ایشی ء نفس ء مضمون سیاست انت۔ ہما کار اخلاق شناسی ء آسر ء زاہر کنت سیاست گشگ بیت۔ دوئیں عملی Practical سائنس ء تہا ہوار انت۔ ما ایشی ء تہا وانیں کہ وشی جی انت؟ وشی ء تہا کجام عمل ہوار انت؟ وشی چون جوڑ بیت؟ اخلاق شناسی اے پدر کنت کہ زند ء آ کجام دروشم ء وڑ ء پیم انت کہ الم ء وش بنت؟ سیاست ایش انت کہ سر رہند Constitution ء ہاسیں صورت کجام انت؟ ادارہ Institute چون رد ء بند دینگ بنت؟ الی انت زنداے دروشمانی پرواہ ء بکنت ۱۰۔

انچو کہ ہر علم ء اخلاقی عمل ء مول ء مراد ہیر انت۔ نی مارا چارگ لوٹیت کہ سیاست ء مول ء مراد کجام ہیر انت ء اے ہم مول ء مراد بدارایت کہ درستاں چہ شانیں

ہیر High Good انت؟ زائکاراں اے نام ء بابت ء تپا کی کتگ ء ایشی ء شادان
 (سعادت) ء نام بکشا تگ۔ شادان ء مطلب انت شریں وڑے ء زند ء گوازینگ ء شریں
 کار ء سرجم کنگ۔ بلے انگت شادان ء گوہر Nature مچ انت ء اے تپا کی ء راہ ء انگت نہ
 اتگ۔ ایشی ء بابت ء لس مہلوک ء حاکمانی میان ء تپا کی ء ساز الہان نہ انت۔ لس مہلوک
 ایشی ء پدیریں چیزے خیال کنت انچو کہ نادرہ، سلامتی ء، غریب امیری ء شادان
 گشیت۔ انچو کہ وشی یاد دولت یا عزت ء پجار ء ہر یکے وتی وڑا کنت، یکیں شخص جتا جتائیں
 وہداں جتا جتائیں گپ کنت۔ جتا جتائیں ہیرانی نیکیاں چہ پرے یک بیرگیں نیکی یے
 است ء اے نیکی یک ہیرے۔ ہے پرے ایں ہیرایدگہ ہیرانی علت انت ۱۱۔

فضلیت یک توسیپ داریں ء شرفداریں سسائی حال ء کیفیتے، محکم ء دائمی
 انت۔ فضلیت ء دو بہر انت، دوئیں سساء سمائی (شعوری) بہرانی وڑا انت۔
 اولی، عقلی فضلیت انت، ایشی ء تہا لیکہی Theoretical ء عملی Practical دوئیں علم
 ہوار انت۔ اے سسا (ذہن) ء ہما بہر انت چہ ایشی ء ما گواچن ء راستی ء فرض ء برجم
 دار ایں۔ دومی، اخلاقی فضلیت انت، اے سساء بے عقلیں (غیر عقلی) بہر انت
 بلے سما داریں بہر ء گوں ہمگر نچ انت۔ وہدے جذبات ء واہش عقل ء کنٹرول ء مہار ء بہ
 بنت گڑا اے وتی فرض ء سرجم کنت۔ چونائی ء بروبری ء دلیری عقل ء اخلاقی بہر ء دور
 انت چیا کہ اے پدرا انت کہ عقل دائم ء لذت ء واہش ء کنٹرول کنت ء دومی، عقل ترس
 ء مارشت ء ہم کنٹرول کنت ۱۲۔

نیکی نے جذبہ ہے، نے نسکیں زورے بلکیں یک اخلاقی کیفیتے۔ چونائی ء نفس ء
 سے (3) خصوصیت انت، جذبات، زور یا پاؤر ء اخلاقی کیفیت بلے فضلیت چہ ایشاں یکے ء
 است۔ جذبہ ء مطلب انت واہش، زہر، وشی ء ترس۔ زور ء مطلب انت جذباتانی ریس پر ریس
 ء اخلاقی کیفیت ء مطلب انت۔ شریا ہر ایں وڑے ء جذبہانی نیمگ ء سفر کنگ ۱۳۔

فصلیت جذبہ نہ انت۔ پرچہ کہ جذبہ بندہ نے ماسٹرا ہگ بہ این نے ایر جنگ۔ اگاں کسے ترسیت ما آئی ء نہ ساٹرا این آئی ء توسیپ ء نہ کنیں یا اگاں کسے زہر گپت گڑا آئی ء پیہار نہ دایں۔ بزاں بیرگیں ٹرس ء غضب نے ستائش کرز انت ء نے پیہار۔ بلے یک ہاسیں وڑے ء زہر گرگ ء عمل ایر جنگ بیت البت ساٹرا ہگ یا ایر جنگ فضیلتانی بیت ۱۴۔ چیا کہ فضیلت یک ہاسیں مرادے ء گوں بیت ء و ہدے ہاسیں مول ء مراد ہستی مدار ایت گڑا فضیلت ء ہستی ہم دروگے۔

اگاں فضیلت جذبہ نہ انت بزاں زور ہم نہ انت چیا کہ جذبات ء دامن ء چہ ما نے نیک گشگ بہ این، نے بد نے مئے دلہڈی بیت ء ماسٹرا ہگ بنیں نے ملامت ء ایر جنگ بنیں۔ پمشکا مارا مہکمیں زانت چہ گلوب Intuition ء رسیت، ابرم Nature ء چہ مارا زور رسیت بلے نے نیکی ء نے بدرسیت۔ اگاں فضیلت نے جذبہ انت ء نے زور انت گڑا فضیلت پشت کپیت ء فضیلت سیی انت بزاں اخلاقی کیفیے۔

فضیلت یک ازے۔ اے مئے عادت ء زند ء حاصل چہ کنٹرول بیت۔ چونہ انت کہ بے فضیلتیں مردم شریں عمل کت نکنت۔ بلکیں شریں عمل ء چہ فضیلت حاصل بوت نکنت۔ اے فضیلت انسان ء عملاں چہ ودی بیت۔ فضیلت یک عملے نہ انت بلکیں یک عادتے ۱۵۔

اخلاقی فضیلت ء لہتے خصوصیات ہم است انت۔ ہیر سنی فضیلت چونائی ء عاداتانی آسرا انت، عادت ہد ء نیمگ ء پہ انسان ء دنیگ بنت ء ما چہ وتی عاداتاں ابرم ء بدل کت نہ کنیں۔ اے چہ زانش ء پہمگ بنت ء ہما عمل اخلاقی نژ ء فضیلت گشگ بنت کہ آہاسیں رنگے ء بہ بنت چیا کہ عقل ہما جیڑہ ء پہمگ ء جہد ء کنت کہ ساری ء چہ فکر بوتگین انت۔ پمشکا اے وڑیں عمل یک انچیں چیزے بہ بیت۔ شرا انت چیا کہ عقل دائم ء ہاسیں مرادے ء پہمگ ء جہد ء کنت۔ علم اگاں المی انت بلے پہاے راستیں کرداراں عمل ء

تہا آرگ ء کار بلاس نہ بنت ء بس نہ انت۔ عقل ء عادتانی زور ء چہ الم ء کار گرگ لوٹیت کہ
چہ ایشاں ہا سیں عمل ء باوست ودی بیت ۱۶۔

چونائی ء فضلیت ء گوں جذبہ ء عملاں سیادی است اگاں اے جذبہ ء عمل ارادہی
Intentional انت گڑا تو سیپ ء حقدار انت ء اگاں بے ارادہی non Intentional
انت گڑا تو سیپ ء حقدار نہ انت۔ ہما عمل زور ء درسمائی Unconscious انت آے
ارادہی انت۔ زوریں (جبری) عمل ہما انت کہ آہانی بنپد کرد کنوک ء کرد ء چہ سان
زیروک ء بزاں ہر دو مینانی کنٹرول ء مہ بنت۔ وہدے کرد کنوک کرد ء اصل سَوَب بہ بیت
ء چہ ڈنی External زور (جبر) ء پریشانیاں آجو بہ بیت گڑا ہما وہدے اے کرد ارادہی
گشگ بیت۔ وہدے ما یک کردے ء ارادہی یا بے ارادہی لیک ایں گڑا مارا الم ء آوہد
ء ہم خیال کنگی انت وہدے ہما وہدے آرادہ کنگ بوتگ۔ ما ہما مردم ء کردے سراچمشانک
دسیگ ء انت آرادہی عمل کنوکے، چیا کہ اے وڑیں کارانی تہا اصلی ہاٹیک کہ آئی ء بدن ء
سُر پُر پر مائیت چونائی ء آئی ء باطن ء انت۔ وہدے چیز ء بنپد مردم ء باطن ء بیت بزاں چیز
مردم ء دست ء انت ء کنٹرول ء انت۔ نی مردم ء سرا انت کہ چے وڑیں ء چونیں کردے
سازیت یا ناسازیت۔ اے وڑیں ہر عمل ارادہی گشگ بیت ۱۷۔

ارسطوٹل گشیت کہ انسان بوہگ ہم یک فرضے ء وہدے انسان ہے فرض ء
ہساب ء کارنکت، گڑا ایشی ء عمل ء چہ زند ء اصلی جو ہر پد نہ بنت۔ اصلی جو ہرانی پد بوہگ ء
چہ انسان ء وشی رسیت۔ بلے ہما گپ بنی آدم ء سرا یکجا نیں رنگے ء ارش کنت، آیکتا ہیں
(انفرادی) ارواہ ء ایشی ء بازیں ارواہانی سرا ہم وتی کنٹرول ء محکم کنت۔ انچو کہ ہر مردم ء
فرضے است، ہے وڑا ایشی ء ارواہ ء دراہیں ٹکرانی ہم فرض است۔ وہدے فرض شریں
رنگے ء برجم بنت گڑا آہانی آسریک ردء بندیں کار یا کردے بیت۔ بزاں زندگی گوں
انسان ء عملاں ہم سنگ بیت۔ ہر ہا سیں کرد علم یا ہنرے بیت ء آئی ء تہا دو چیز الم ء بیت۔

اولی، گیشی ء دومی کمی۔ ہر وڑیں ہیرایشانی (گیش ء کم) میان ء وتا جا گہ دنت ء ہے اصلی اخلاقی فضیلت بیت ۱۸۔ ارستوٹل ء نز ء اے فضیلت سسا ء محکمیں کیفیتی ء ایشی ء پاہارشانہی ہاس ء ہرزشانیں عملماں چہ بیت۔

ارستوٹل اے چیزانی گیشگیواری ء ہم کنت کہ ہاسیں ء ہرزشانیں عمل ہما عمل گشگ بنت کہ اخلاقی نکتہ ء رد ء شربہ بنت چیا کہ عقلمندیں مردم ایشاں وتی مول ء مراد جوڑ کنت۔ مول ء مراد ء سراہیر ء پرمان (حکم) المی انت۔ میان ء زانت ء واستہ لہتے عملی رہند آست انت بلے گڈ سرا فیصلہ اخلاقی گلوب ء نیمگ ء چہ بیت۔ اے وڑیں گلوب اخلاقی ہم بنت ء ازومونی (تجرباتی) ہم۔ اے دائم ء نیکی ء دوستی ء درگیجگ ء دزموش بنت۔ اے جیڑہ ء فضیلت ء جذبہ یا عمل ء دو گلوبانی میان ء یک بروبری ء حالے بیت۔

ارستوٹل ء گورا ہیر وژدلی Pleasure انت ء وژدلی ارواہ ء یک وزم ء دروشمے۔ ارواہ ء دو بہر انت یکے عقلی انت ء دومی بے عقلی۔ بے عقلی پداہم دو بہرانی تھا انت یکے نباتی Vegetative ء دومی گزنی Appetitive انت۔ انسانی ارواہ ء نباتی بہر پل ء در چکانی انت ء دومی بہر ء جنادوری زند ء رنگ دست کپ انت۔ ارواہ ء گزنی بہر ء سماء ہم دست مان۔ ارواہ ء اولی بہر بزاں عقلی بہر ء تہنا فکر اَمبار انت۔ عملی زند ء ارواہ ء دوئیں بہر ہواری ء کار کن ء انت ۱۹۔

زند ء مول ء مراد تہنا شریں کاریا شری تہناہ انت بلکیں وژدلی انت ہم۔ چیا کہ وژدلی ء ماوت وشہ ہاترہ در چینیں ء آئی ء گوں آئندہ یا باندات ء ہیج سیادی نیست۔ ایشی ء ابید ما عزت، لذت ء عقل ء پمشکا دوست داریں چیا کہ مارا یقین انت چہ ہمیشاں مارا وشہ نصیب بیت۔ وژدلی گواچن انت۔ اگاں چیزے در کار انت آ وژدلی ء گوہر ء حاصلی ء وزم ء گیشگیواری انت ء آہے وزم ء رہند ء سر پدی ء امیت انت۔ انسان ایدگہ مخلوقاں چہ پمشکا جتا انت پرچہ کہ انسان ء وشہ ء جوہر آست ۲۰۔

ارسلوٹل ۽ اخلاق شناسی ۽ مہر Love ۽ ہم وتی بہر گون انت۔ آگشیت مہر نیکی
 انت یا نیکی ۽ بابت ۽ دلیل انت ۽ نیکی پہ زند ۽ الی انت چیا کہ انسان ابید مہر ۽ زند ۽
 گوازینگ ۽ راضی نہ بیت، بلے آباریں شریانی ہد ابند انت۔ ہما مردم ۽ کہ زر ۽ قبر جنگ ۽
 حاکمی ٹک ۽ شریں بستارے ۽ ہم واہند انت۔ بلے اے دوئیں آسراتیاں (سہولیات)
 چہ مہر گیشتر الی انت چیا کہ غم ۽ بد بہتی ۽ و ہد ۽ ماہتہنا مہر وان ۽ وتی مہر وانیں مردم حیاں کنیں۔
 اگاں مردمانی تہا مہر بہ بیت گڑ انصاف ۽ حاجت کس ۽ نہ بیت۔ پر چہ کہ چہ ایشی ۽ مردم عادل
 بنت ۽ آہاں انگت مہر ۽ طلب بیت۔ و ہد ۽ انصاف ٹوئیں شانے پہ ہمیت بزاں مہر ۽ جوہر
 گیشتر بوہان بنت ۲۱۔ مہر تہنا الی نہ انت بلکیں مومنی (شرافت) انت ہم۔ ماہا مردم
 ۽ توسیپ ۽ کن ایں پہ مہر وان ۽ کر بان انت ۽ اے وڑیں مردم مومنی ۽ چیدگ انت۔ باز
 مردم اے ایمان داریت کہ نیک بوہگ ۽ مہر وان دارگ ہر دوئیں چیز انت ۲۲۔
 آ کجام چیز انت مہر ۽ حقدار انت یا عشق ۽ منت انت؟۔ ارسلوٹل گشیت اے
 بنگپ شریں رنگے ۽ گیشگیو ار بوت کنت چیا کہ چیز ۽ گوں مہر نہ بیت بلکیں ہما چیز مہر ۽
 حقدار انت، شر ۽ ڈولدار بہ بیت، نپ داریں چیزے بہ بیت۔ نپ ہما چیز ۽ است شر ۽
 ڈولداریں چیز ۽ برورد ۽ حاصل بہ بیت۔ اگاں اے وڑ بیت گڑ اے آسر پد بیت کہ آ چیز
 مہر ۽ حقدار انت ۲۳۔ ارسلوٹل اے ہم گشیت کوہنیں اخلاقی فیصلہبانی تہا نفس مہر ۽
 عیبے گشگ بوتگ بلے گواچن ایش انت کہ ہر مردم وتی مطلب ۽ فکر ۽ بوتگ۔ عقلی نکتہ ایش
 انت کہ انسان دُرستاں گیش وتی نفس ۽ دوست داریت۔ ہراہیں مردم تہنا وتی ذات ۽
 مہر وان سر پد بیت ۽ پمشکا وتی بستار ۽ چہ گیشتر زر، عزت ۽ لذت زورگ لوٹیت چہ ایشاں
 آئی ۽ جندوش بیت۔ بلے ذات ۽ تہا یکجاہیں بستارے ہم است انت ۽ ہمے انسان ۽ عمل ۽
 باکم انت۔ اگاں مردم شریں رنگے ۽ وتی ذات ۽ سنگت انت آ عقل ۽ رند گیری ۽ کنت آ
 ہاسیں کردار ۽ وتی سنگت لیکیت چہ ایشی ۽ آوتی ۽ دگرانی کمک ۽ کنت ۲۴۔

چہ لذتاں دل سیر، غماں آجوتی، واہگ انسان، عمل، یک مزینیں جنزے۔
 لذت ہم ہیر انت چیا کہ ماپہ ایشی، واہش داریں بزاں منے واہگ انت کہ لذت، چہ
 بے بہرہ بنیں۔ بلے لذت کالیں وشی یے نہ بیت۔ بازیں لذت وتی نا پائیں متلازم،
 سوب، ہراب، شربنت چونائی، اے از مون، چہ بنت۔ ہر وڑیں گیشی، کمی ہرابی انت،
 ہے حال لذتانی میگ انت ہم۔ ایشی، آسرا ایش بیت کہ لذت نے شانیں ہیر انت نے
 ٹوہیں نیامت انت، لذت وشی، المی المان Element انت ۲۵۔

پلیٹو Plato، اخلاق شناسی، سراجمان بنگ، رنگ گیش انت، گیشیں چیز
 ارستوٹل، نگاہ، ہیر نہ انت۔ پلیٹو، وتی گمان بندیاں چہ عملی زندہ لچا رکتگ ات، ارستوٹل،
 اخلاق شناسی، تہا مارا ڈولداریں بروبری یے گندگ، کیت گشے ساپ انت۔ ارستوٹل
 مادنی Material زندہ لوٹاں ڈالچا رکتگ، فلسفہ ایں زندہ گوازینگ، پنت، نہ دنت
 بلکیں آئی، زندہ، مراد مادنی رنگاں گوں عقل، رنگانی یکجاہ کنگ بوگ۔

سرشوندات

- ۱۔ جلاپوری، علی عباس، (2010)، روایاتِ فلسفہ، (تا کدیم 46)، لاہور: تخلیقات۔
- ۲۔ احمد، نعیم، (2009)، تاریخِ فلسفہ یونان، (تا کدیم 137)، لاہور: علمی کتاب خانہ
- ۳۔ ہمیش انت، (تا کدیم 137-138)۔
- ۴۔ جلاپوری، علی عباس، (2010)، روایاتِ فلسفہ، (تا کدیم 46)۔

5- Christian, James L. Philosophy an introduction to the
 Art of wondering. (pp. 38) 2nd edition

- ۶۔ جلاپوری، علی عباس، (2010)، روایاتِ فلسفہ، (تا کدیم 46)۔

۷۔ ہمیشہ انت، (تاکدیم 47)۔

۸۔ روجرس، آراے پی، (2006)، تاریخِ اخلاقیات، (تاکدیم 48)، مترجم: مولوی احسان احمد، کراچی: سٹی بک پوائنٹ۔

۹۔ روجرس، آراے پی، (2006)، تاریخِ اخلاقیات، (تاکدیم 49)۔

10- Great Westren Political Thinker, Editors: Subrata Mukherjee & Shushila Ramaswamy, s-2nd

۱۱۔ ارسٹوٹل، (2006)، اخلاقیاتِ ارسطو، (تاکدیم 08-07)، انگلش مترجم: جے

ای سی ویلڈان ڈی ڈی، اردو مترجم: مرزا محمد ہادی، کراچی: سٹی بک پوائنٹ۔

۱۲۔ روجرس، آراے پی، (2006)، تاریخِ اخلاقیات، (تاکدیم 51)۔

۱۳۔ ارسٹوٹل، (2006)، اخلاقیاتِ ارسطو، (تاکدیم 33)۔

۱۴۔ ہمیشہ انت، (تاکدیم 33)۔

۱۵۔ ڈیورانٹ، ول، (2004)، حکایتِ فلسفہ، (تاکدیم 82)، مترجم: مولوی احسان احمد، کراچی: سٹی بک پوائنٹ۔

۱۶۔ روجرس، آراے پی، (2006)، تاریخِ اخلاقیات، (تاکدیم 52)۔

۱۷۔ ارسٹوٹل، (2006)، اخلاقیاتِ ارسطو، (تاکدیم 44-43)۔

۱۸۔ روجرس، آراے پی، (2006)، تاریخِ اخلاقیات، (تاکدیم 52)۔

۱۹۔ احمد، نعیم، (2009)، تاریخِ فلسفہ یونان، (تاکدیم 166)۔

۲۰۔ ڈیورانٹ، ول، (2004)، حکایتِ فلسفہ، (تاکدیم 81)۔

۲۱۔ ارسٹوٹل، (2006)، اخلاقیاتِ ارسطو، (تاکدیم 165)۔

۲۲۔ ہمیشہ انت، (تاکدیم 166)۔

۲۳۔ ہمیشہ انت، (تاکدیم 167)۔

۲۴۔ روجرس، آراے پی، (2006)، تاریخِ اخلاقیات، (تاکدیم 57-56)۔

۲۵۔ ہمیشہ انت، (تاکدیم 57)۔

اسٹوہک اخلاق شناسی

Stoic's Ethics

اسٹوہک ازم Stoicism ایلینیسٹک Hellenistic فلسفہ ء مکتب فکر School of Thought انت۔ سے 3 قرن پیش مسیح ء زینو آف سیٹیہم Zeno of Citium ء ایشی ء بنید یونان ء ایرکتگ۔ اسٹوہکانی سٹک انت کہ جذبات ہر ابیں فیصلہ ہانی آسرا انت۔ اگاں مردے زانتکار ء اخلاق شناسی ء سر پد انت گڑا آجذباتاں او پار ء برداش نکنت۔ سٹک ء تعینی Determine ء انسان ء آجوئی ء سوب ء اسٹوہک ازم ء سیادی جہان ء بابت ء محکم بوتگ۔ آہانی دگہ سٹکے اے ہم بوتگ کہ نیکی ارادہ ء رد ء بند کنت ء ٹہنیت۔ یونان ء اے خیال پروائیرسز Prohairesis گشگ بوتگ ء اے خیال ابرم ء بابت ء بوتگ۔ چیا کہ اسٹوہکاں وتی فلسفہ زند ء راہے گشگ ء آہاں پھمتگ کہ مردم ء ہیل چی بوتگ۔ اے ہیل ء زانگ پہ آہاں فلسفہ ء ٹوئیں اشارہ انت۔ دیمتر ء اسٹوہکاں چوسینیکا Seneca ء اپی ٹیٹس Epitetus ء اے بنگپ ء سرازورات ”نیکی پہ وشی ء انت“۔ اے بنگپ اسٹا ہک کام Stoic Clam بزاں ”اسٹاہکانی ایمن“ گشگ بوت۔ بلے اے بنگپ ایشانی اخلاق شناسی ء ہوار نہ انت۔ اسٹوہک گشیت کہ تہنا عالم ء عقلمند راستیں آجوئی ء سرافکر کنت۔

وہدے اسٹوہک فلسفہ ء در پچ بنت گڑا ایشی ء تہا سے (3) مردم ء نام ہر دم تواری پر کنگ بیت۔ اولی، زینو آف سیٹیہم، دومی، زینو ء شاگرد کلین تھر۔ Cleanthes ء سیپی کلین تھنز۔ ء طالب کرائے سیپس Chrysippus انت۔ ایشاں یک پہ یک ء پہ

اسٹوہک فلسفہ ء وئی زندندر کنگ ء ایشانی اے جہدستا کرز انت۔

زینوآف سیٹیہم 334 پیش مسیح (پ م) ء سیٹیہم Citium ء ودی بوتگ۔
 ایشی ء زند ء بابت ء مارا نکان ڈیوجینز لائرتیس Diogenes Laertius ء کتاب
 Live and Oppinions of Eminent Philosophers ء چہ دست
 کپ انت۔ بلے اے نکان ربیت ء کسہانی رنگ ء انت۔ ڈیوجینز گشیت، زینوآف
 سیٹیہم یک باپاری یے بوتگ و ہدے زینو ء باپار برباد بیت گڑا آ یونان ء کتاب جاہاں
 ویل بیت ء ہمودا آسکر بیٹز Socrates ء لہتے نبشتا نک و انیت ء سک دلگوش بیت۔ آ
 کتابان ء پرسیت کہ چشیں مردم کجا انت۔ کتابان آئی ء گوں کریٹس آف تھیسیس
 Crates of Thebes ء دیوان ء ٹہنیت۔ کریٹس آاہد ء نامداریں سنینک
 Cynic فلسفی یے بوتگ۔

دیمتر ء زینوآف سیٹیہم سنینک مکتب ء چہ بد دل بیت ہے درگت ء آئی ء وئی
 مکتب اسٹوہک جوڑکت (300 پ م)۔ بلے ایشی ء اسٹوہک مکتب ء سراسنینک ء سان
 است انت۔ زینو ء کریٹس ء چہ میگارن مکتب فکر Megarian School of
 Thought ہم پہمت۔ ایشی ء پلیٹو Plato ء فلسفہ چہ زینو کریٹس Xenocrates ء
 پولیمو Polemo چہ در برت۔ اسٹوہک فلسفہ ء تہاوت کشی روا Permissible انت۔
 بلے وت کشی پہ عقلمند ء داناء ہما و ہد ء روا انت و ہدے آپہ نیکیں زند ء گوازینگ ء مکن کنگ بہ
 بیت۔“ راجد پتر مارا اے حال ء ہم دنت کہ اسٹوہک ء واجہ بزماں زینوآف سیٹیہم ء وت
 کشی Suicide کنگ۔

کلین تھر۔ Cleanthes (230-330 پ م) اے ہم یونان ء اسٹوہک
 فلسفی یے بوتگ ء زینوآف سیٹیہم ء جہزیر Successor ہم۔ چونائی ء کلین تھر۔ یک
 مشت جنے Boxer بوتگ۔ و ہدے آ ایتھنز ء کیت گڑا فلسفہ ء گوں دلگوش بیت۔ آ زینو

آف سٹیٹہم ۽ گشتا نکاں پہ دلگوشی گوشداریت۔ آپہ وتی معاش ۽ لاپ ۽ شپاں مشک
 کشیت۔ زینوآف سٹیٹہم ۽ مرگ ۽ پداے اسٹوہک مکتب ۽ واجہ جوڑ بیت داں سی 30
 سالوں اے منصب ۽ پاگوا جہی ۽ کنت۔ کلین تھمز پہ سو بمسندیں وڑے ۽ وتی استاد ۽ علماں
 جنزینیت۔ آاسٹوہک فلسفہ ۽ لہتے نوکیں رنگاں گوں رنگین ہم کنت ۽ مادن شناسی (مادیت
 پسندی) ۽ وحدت وجود ۽ رد ۽ اسٹوہک مکتب ۽ دیر وئی ہم دنت۔

کلین تھمز ۽ نزع ۽ ہیر تہنا وژ دلی Pleasure ۽ تہانہ انت بلکیں اے ابرم ۽ ضد ۽
 نکس Worthless انت ہم۔ آئی ۽ حیال ۽ جذبات نزوری انت۔ زینوآف سٹیٹہم ۽
 گشتنگ ات ”زند ۽ مول Goal یک شلیں زند ۽ گوازینگ انت“۔ کلین تھمز ۽ ہے
 بنگپ ۽ دولبز ”گوں ابرم“ پر کتگ ۽ گشتنگ ”گوں ابرم ۽ یک شلیں زند ۽ گوازینگ To
 live consistently with nature زند ۽ مول مراد انت۔ زینوآف کلین تھمز ۽
 حیال ۽ زند ۽ مول مرادوشی انت، بزاں زینوآف نزع ”یک شلیں زند ۽ گوازینگ“ ۽ کلین تھمز
 ۽ نزع ”گوں ابرم ۽ یک شلیں زند ۽ گوازینگ“، زند ۽ مول انت۔

کرائے سپیس آف سولی Chrysippus of Soli (206-279 پم)
 اے سولی ۽ نندوک بوتگ بلے جوانی ۽ وہد ۽ اے ایٹھنز ۽ روت ۽ اسٹوہک مکتب فکر ۽ کلین تھمز
 ۽ شاگرد جوڑ بوت ۽ کلین تھمز ۽ مرگ ۽ پداے اسٹوہک فلسفہ ۽ واجہ جوڑ بوت۔ کرائے سپیس
 یک شمر بکشیں کلمہ کارے ات ۽ آئی ۽ ہم زینوآف سٹیٹہم ۽ فلسفہ تالان کتگ ات۔

کرائے سپیس راسبند Logic، معرفت شناسی (تھیوری آف نالج)
 Epistemology، اخلاق شناسی ۽ فزکس Physics ۽ بلد بوتگ۔ آئی ۽ اصل
 Orignal رہندے پہ کسی Professional راسبند ۽ سازات ۽ چہ ایشی ۽ کرائے
 سپیس ۽ جہان ۽ عمل ۽ انسانی کرد شمر تر گیشگیو ارکت انت۔

کوہنیں اسٹوہک چونائی ۽ ردیں رنگے ۽ پہمگ بوتگ چیا کہ اے لبز ۽ اہد ۽

بازیں بزانٹ ء معناداشتگ ء انگت ہم داریت۔ لبر اسٹوہک ء مطلب انت ”درداں چه آجو Indifferent to pain“ ء ”جذباتاں چه آجو Unemotional“۔ اے دوئیں لبر اسٹوہک فلسفہ ء بنداتی بنگپ انت۔ اسٹوہک انسان ء پلگاریں فیصلہ ء باطنی ایمن ء موکل دنت۔

زینوآف سیٹیمہم ء یک سٹینک ہمراہی ء ردء ”اخلاق شناسی“ ہیر ء ارواہ ء تہا، عقل ء تہا ء وتی ذات ء کنٹرول ء تہا ایرکپیت۔ اسٹوہک اخلاق شناسی انسان ء سر ء سوج کنان ء کشیت کہ ہموداسوب رہشونی کنت ہما کشک ء بروبلے جذباتاں چه آجو بوہگ ء جہد ء بکن۔ اے گپ ء بے حال نہ کنتے کہ جذبات ارواہ ء اذیت Agony ء سز انت پمشکا پھ صبر ء ڈنی واقعہانی External Event دیمپانی ء بکن۔

پہ اسٹوہکاں عقل یاسوب ء مطلب تہنار اسبند ء کارمرزی نہ انت بلکیں ابرم ء عمل ء سرپدی انت ہم۔ راسبند ء کلیں عقل یاسوب ڈرائیں چیزانی میراث انت۔ زندگ بوہگ عقل یاسوب ء پیم ء نیکی ء ڈراگیسی / ربانی Divine پرماناں گوں ہمگر نچی انت ء اے مردم ء ردیں General سوب ء بنداتی قدر Value انت۔ اسٹوہک فلسفہ ہم چارٹوئیں نیکیانی ہواری انت ء اے چاریں نیکی جتا جتا نیں رنگ ء انت۔ اولی، عقل Sophia، دومی دلیری Andervice، سیمی انصاف Dikaiosyne ء چارمی بروبری Sophrosyne انت۔ اے جماعت بندی چونائی ء چه پلیٹو ء درس ء زورگ بوتگ۔

اسٹوہک مکتبیاں سکر بیٹیز ء اخلاق شناسی ہم وتی مکتب فکر ء تہا کارمرز کتگ۔ سکر بیٹیز ء رندگیری ء آہاں اے پہمت کہ ناوشی شر Evil انت۔ ہردوانسان ء ابرمی عمل ء ڈالچاری ء آسر انت۔ اگاں کسے ء چیزے دوست نہ بیت بزاں آکلیں عقل یاسوب ء سرپد نہ انت۔

ہر چیز جہان ء رہبندانی رند گیری ء کنت بلے انسان وتی عقل ء چہ اے رہبند اں
 سر پد انت ء ایشانی سر اعمل کنت۔ اے بنگپ اسٹو ہک فلسفہ ء بنداتی ء بنپدیں حیا لے۔ آ
 اے دراجیں بنگپ ء تہنا یک گونڈیں رنگے ء چوپا باز ایت ”گوں ابرم ء یک شلیں زند ء
 گوازینگ“۔ ابرم ء آجز کہ ہر ہستی ء تہا انت آچونائی ء آجوتی ء سلامتی ء جز انت، آچیز ء
 عمل یا قیمت انت، اے مول مراد ء سرجم کنت ء شادان (سعادت) ذات ء تہا کمکار
 بیت۔ پزانتکار ء بودناک ء ہر چیز قیمتے داریت۔ پہ عقل ء تہنا نیکی ہیرگیں ہیر انت ء تہنا
 نیکی ء تہا انسان ء شادانی است اے۔ چونائی پہ انسان ء قیمت تہنا پہ نیکی ء است پمشکا ایشی ء
 حاصل کنگ ء جہد آئی ء ابرمی ء عقلی لوٹ انت ۲۔ انسان ء تہا عقلی سَوَباں ابید بے
 عقلیں سَوَباں ہم است پمشکا آہانی حیا لے نیکی گوں جذباتاں مید ایت۔ زینو آف سیٹیم
 ء گورا جذبات چا سر حالانی وڑا انت، لذت، واہش، شک، ویم ء ترس۔ جذبات انسان ء
 باطن ء بے عقلیں ء ہر اب کنوکیں (فاسد) المانے (عنصر)۔ نیکی ء ارواہ ہر دو عقل ء
 رنگ انت ء اے جذباتانی ہلاپ انت ۳۔

اسٹو ہکانی نز ء نیکی علم انت ء اے علم ء گوں ارادہ ء جہلیں سیادی است، پمشکا
 اے گشگ بیت کہ نیکی ء جوہر ارادہ ء تہا انت۔ زینو ء گلوب (وجدان) درائیں فضیلتانی
 جز ء ہنڈال حیا لے کنگ۔ کلین تھر۔ ء نفس ء ہائیگ، کرائے سپیس ء عقل (حکمت)
 فضیلت Excellence ء بُن ء بیہہ گشتگ۔ کرائے سپیس ء رد ء عقل الہی ء انسان ء
 گواچن ء علم انت۔ عقل سے رنگانی تہا پا باز انت، گلوب، نفس ء دزگری (ضبط نفس) ء
 انصاف (عدل)۔ کلین تھر۔ ء گورا گلوب ء جاہ ء صبر انت۔ ایشانی میان ء انجیں بنگپے است
 کہ دُراہ ایشی ء سرا تپاک انت ء آچش انت ”یکیں ارواہ ء ہستی چہ درائیں فضیلتانی تہا
 ہوار انت“۔ ہمود ء فضیلتے است اود ء باند انت درائیں فضیلت ساٹری بہ بنت۔ ہے
 حساب ء اگاں جا ہے بدی یا شری یے گواہ کنت باند انت اے دگہ بدی یا شری آتراپ ء

ساڑی بہ بنت۔ بزاں درائیں نیکی شریء تہاء درائیں شری ہرابیء تہا برو بر آنت ۴۔
 اسٹاہکانی نزع جہان یک رہندے ء وڑاگزران انت ء انسان ء ہر عمل گوں
 جہان ء ہمگر نچ انت پمشکہ آہانی نزع مردم ء جہان ء میان ء تپاوت نیست۔ آہانی علم ء لیکہ ء
 بند چس ء مارشت انت بزاں علم چہ حس ء وسیلہ ء مارا حاصل بیت ء کلئیں انسان علم حاصل
 کت کنت۔ اے درگت ء اے آرسٹوٹل Aristotle ء مادنی ء فعالی علت ء رندگیر
 انت یا ایشی ء شرگوش انت ۵۔

ارواہ ء کار ء سرجی نیکی انت۔ عمل ء زاہریں صورت ء ارزشتے است ء اے سر
 جمیں رنگے ء استی یے داریت۔ نیکی ء بدی آنچیں دروشم انت کہ ایشانی میان ء کساس ء
 تپاوت نیست۔ بزاں مردم نیم نیک ء نیم بد بوت نہ کنت یا آسرجم ء نیک بیت یابد۔ سرجی ء
 نیکیں مردم عاقلئیں واجہ (عاقل کمال) انت۔ عاقلئیں واجہ تہنا آجو بوت کنت ء ابید
 عاقلئیں واجہ ء کس آجونہ انت۔ آڈرائیں فضلیتانی ہدابند انت، ڈرائیں کارانی تہا آئی ء
 عمل شرا انت۔ بادشاہ، سیاستدان، شاعر ء رہبر تہنا عاقلئیں واجہ انت ء آہدہاہانی سنگت
 انت۔ آہر وڑیں غم ء رنجاء چہ آجو انت۔ ایشی ء نیکی گار نہ بنت، ایشی ء وڑدلی
 Pleasure ہدء وڑدلی انت۔ ہما کہ ابدال انت آغلام انت، شرا انت، ہراب انت ۶۔
 ودے ما اسٹوہک فلسفہ ء عقل پسندی ء چار ایں گڑا سما بیت اسٹوہک اے
 درچی ء سٹینک Cynic مکتب فکر ء گوں دلگوش انت۔ سٹینک مکتب فکر ء واجہ اینٹی
 سیتھنز ء زند ء دو بہراں گوں اے (اسٹوہک) سک باز دلگوش بوتگ انت۔ اول، آئی ء
 زاہدیں زند ء دومی آئی ء اخلاق شناسی ء تہا گلوب ء ارزشت۔ پمشکا اے درچی ء اسٹوہک
 گوش انت کہ گوں ابرم ء یک شلیں زند گوازین یا زند باند انت ابرم ء وڑا بہ بیت ء دگہ
 مردمانی گپاں چہ چچ وڑا دلگوش بوہگ نہ لوٹیت ۷۔

اسٹوہک ابرم ء تنکلیں معناہاں گوں کارمرز نہ کن انت ایشانی گورا ابرم ہما

شاہگانیں عقلِ انت کہ اے جہانِ ہر گوارا رسیت ءِ اُستِ انت۔ آہانی فکر ءِ رہبنداں فکر، ارواہ ءِ بدن یکیں گواچن Reality ءِ سے (3) رنگِ انت۔ جہانِ بدن ءِ وڑا انت ءِ شاہگان یا کُلکلیں عقلِ جہان ءِ تہا ارواہ ءِ وڑا ساڑی انت۔ چونائی ءِ انسان ءِ عقلِ کُلکلیں عقل ءِ بہرے۔ آاے پہم انت کہ اگاں دُرانیں مردم ابرم ءِ رد ءِ زند ءِ بگوازین انت گڑا یک رنگیں راجمانے اڑ بیت ءِ اے راجمان ءِ تہا رنگ، پدرتچ ءِ راج ءِ جنگ نہ بیت۔

اسٹوہکاں یک کُل براتیں حیا لے پد رکت ءِ دُر اہ ایشی ءِ اخلاقی رہبند ءِ پابند انت۔ ایشانی نز ءِ جہان یکشاہ (واحد) انت ءِ بیرگیں عقلِ ایشی ءِ گواچن انت۔ اُنچو کہ انسان کُلکلیں عقل ءِ بہرے پمشکا رنگ، پدرتچ، ملک ءِ راج ءِ تپاوت بوگ ءِ ابید ہم یکیں گواچن ءِ گوں سیادی کنت۔

اسٹوہک فلسفہ ءِ تہا صبر ءِ دامن ہم رنگے داریت۔ آگوش انت طبعی رہبندانی علم ءِ پہمگ اخلاقی نگاہاں پمشکا الٰہی انت اگاں ما ایشی ءِ چہ ساری ءِ بزانیں کہ بانداں Future ءِ جی بوگی انت گڑا ماتی واہشاں نصیب ءِ وڑا ساڑیں ءِ اے وڑا مارا ٹوئیں وڑدی یے حاصل بیت۔ صبر واہشانی دارگ ءِ عقلی وزمے ءِ اے چہ علم ءِ را ہگیر بیت ۸۔

اسٹوہک لذت ءِ نفس ءِ دزگیری ءِ جذبہ ءِ بابت ءِ ہم وتی اخلاقی نکتہاں تالان کن ءِ انت۔ آذت پسندی Hedonism ءِ ہلاپ انت۔ آگوش انت کہ فضلیت ءِ بس فضلیت پہ وڑدی ءِ شادان ءِ الٰہی انت ایشی ءِ آسراے بوت کنت کہ زندگیں مخلوق ءِ بنداتی ءِ اصلی جنز لذت نہ بیت بلکلیں نفس ءِ کنٹرول بیت۔ لذت ءِ اخلاقی قیمت آعملانی سرا بیت چہ ہما ہاں اے ودی بوتگ۔ اے وڑا عقلمند ءِ ابدال ءِ لذتانی میان ءِ تپاوت است۔ چونائی ءِ لذت ءِ غم ہر دوئیں جذبہ انت ءِ اسٹوہک جذباہاں شکلیں نگاہاں گوں چار انت چیا کہ جذباتاں چہ بے حسیں مردم عقلمند گشگ بیت، بزاں جذبات ءِ تہا انسان گشتے بے لگام بیت ۹۔

وہدے من اسٹوہک ازم ءِ بنجاہی نکتہ ابرم ءِ گوں یک شملیں زندے گوازین ءِ

واناں، گمان بیت گشنے کارل مارکس ء سوشلزم ء لیکہ ہے مکتب ء چہ درچنگ۔ اسٹوہک ازم کوہنیں اہد ء نوکیں دروشمے ء کارل مارکس ء دگہ نام ء اندامے گوں آشکارکتگ، زاہر کتگ ء فکر پر ماتگ۔ انی منے بنگپ اسٹوہک ازم انت، ایشی ء دراجیں کسہ ء نزارگ ء بے سوہیں جہدے کنیں۔ منی سنگت فیڈرک اے فلوگشیت کہ اسٹوہک ازم چونائی ء وتی بنجاہی فکر ء گوں سکر بیٹیز ء یکجائی ء ہیر Collective Good ء شبین رنگ انت چیا کہ اے ابرم ء گوں یک شملیں زند ء گوازینگ ء گپ ء جنت، چہ ابرمی زند ء گوازینگ ء یک رنگیں راجمانے جوڑ بیت چہ ایشی ء نے راجانی جنگ بنا بنت نے پد رچی ہون رچی ء کسہ جہہ جنت۔ اگاں اے وڑ بیت گڑا گپ پدا یکجائی ء ہیر ء بیت۔ فیڈرک دگہ ہم گپے سربیت ء آگشیت کہ اسٹوہکاں سنینک ء دلگوشی ء گوں چہ دگراں دلگوش نہ بوہگ ء نکتہ پہمت ء شنکینت بے وت سنینک ء گوں دلگوش بوت انت۔ چونائی ء اسٹوہک ازم ء جذبہ ء چہ آجونی فکر ء عقل شناسی ء لیکہ ء ابرم گوں زند ء گوازینگ ء سوشلزم ء لیکہ ودی کتگ انت ء سے سد (300) سال پ م ء سساء آشوبے بنا کتگ۔

سرشوندات:

- ۱۔ ولیم نیسل، ڈاکٹر، (1987)، مختصر تاریخ فلسفہ یونان، (تاکدیم 202)، مترجم : خلیفہ عبدالحکیم، کراچی : نفیس اکیڈمی۔
- ۲۔ ہمیش انت، (تاکدیم 203)۔
- ۳۔ ہمیش انت، (تاکدیم 203)۔
- ۴۔ ہمیش انت، (تاکدیم 204-203)۔

۵۔ مرزا، اشفاق سلیم، (2009 اشاعت دوم)، فلسفہ کیا ہے؟ ایک نئی مادی تعبیر، (تاکدیم 55)، لاہور: فلشن ہاؤس۔

۶۔ ولیم نیسل، ڈاکٹر، (1987)، مختصر تاریخ فلسفہ یونان، (تاکدیم 203-204)

۷۔ احمد، نعیم، (2009)، تاریخ فلسفہ یونان، (تاکدیم 184)، لاہور: عملی کتاب خانہ

۸۔ روجرس، آر، اے، پی، (2006)، تاریخ اخلاقیات، (تاکدیم 72)، مترجم مولوی احسان احمد، کراچی: سٹی بک پوائنٹ۔

۹۔ ہمیش انت، (تاکدیم)

ایدگہ کتاب کہ پدائے بابء نویسگءء کارمرز بوتگ انت

- Margaret Grever, Stoicism and Emotions

- Marietta Don.E, Introduction of Ancient Philisophy

- Diogenes Laertius, Live and oppinion of eminent philosophers

(ہلاس)

اپیکورسزم ۽ اخلاق شناسی

Epicureanism's Ethics

اهدی ایس یونان ۽ راجدپتر ۽ شل تھلیز ۽ جہان ۽ ساچی بنزہ ۽ بابت ۽ مادئیں
 (مادی) لیکہ ۽ پلہ مرزی ۽ آپ ۽ ارزشت ۽ بندگ ۽ گوں بدل کُت کہ چہ ایشی ۽ ساری
 (راجدپتر ۽ رد ۽ اے) جہان ۽ راجدپتری شل دیووندیں کسہاں Myths گوں مان
 اڑتیگ ات۔ بلے اے آجوفکری Independent Thinking ۽ شاہگانی ۽ عمل
 سُکر بیٹیز ۽ جدلیاتیں باوستاں بنادات کہ پلیٹو ۽ مننت ۽ جہان ۽ فلسفہ ۽ رنگ ۽ شنگ بوت
 انت۔ اے نیام ۽ فکر ۽ سفر ۽ دروشم ۽ رنگ ہم مٹ بوہان بوت کہ پلیٹو یک عمومداریں
 آئیڈیلستے خیال کنگ بیت، بلے راجدپتر ۽ اے شل ۽ سوفسٹاں / سوفسطائیں ہاں زند ۽ فکر ۽
 بابت ۽ ہر پڑ ۽ وتی لیکہانی ساڑتگیں کمال جاہ دات انت، آہاں جاہے وتی جلال ۽ اوں پلہ
 مرزی ۽ الکاپ ۽ دلیل بست ۽ جاہے پلیٹو ۽ آئیڈیلزم ۽ دروشم ۽ وتی آئیڈیل ۽ دارگ ۽ مادان
 (مادہ) اوں داشت ۽ آئیڈیل ہم۔ بلے آئیڈیا ۽ ذات ۽ پھمگ ۽ کے وتا مہتل داشت،
 وہدے دلیل ۽ باج بری ۽ کسہ بوت ۽ مکتب ۽ شان ۽ کمال مل ات، گڑامادن ۽ دارگ ۽
 واہش ۽ عمل سسا ۽ ساچشت کُت ۽ وتی دلیل ۽ شکاف دات۔ اپیکورسزم ۽ فلسفہ ایس
 کمال راجدپتر ۽ آجوفکری ۽ بنزہ بوت کن اتکہ ایشانی فلسفہ ایس میل نگدی ات۔ بلے داں
 حدے ۽ دروشم ۽ تہا فسٹسی رنگ جاہے، برے، نیمگے، ساعتے درا نگا زبیت۔

راجمانی معاہدہ ۽ رنگ ۽ انصاف ۽ بروبری ۽ دیرونی ۽ بابت ۽ اپیکورسزم بنداتی

مکتب خیال کنگ بیت۔ آئی بروبریء معاہدہ ایش انت نے نکس بدے نے ایشیء
 سوب جوڑ بہ بیت۔ رہبند انسانء زندء چہ نکسء رکینننت ء ایشیء سلامت دارگ ء جہدء
 کن انت۔ اے وڑاہر کس وشیء رند گیریء کنت ء ایمن بیت چیا کہ قانون پہ انسانء وشی
 ء حاصل کنگ ء کمک خیال بیت۔ آوتی یکتائیں زندء کرد پد کردء اخلاق ء دنت، پرچہ کہ
 اے وڑیء نکس گمسار کنگ بنت ء وشی پہ یکے یا ٹکے ء شننگینگ بنت۔ الکا پیں زندء
 گوازینگ ء واستہ عقل شہم بہ بیت ء راست ہم۔ بلے شہر ء راستیں زندء گوازینگ ء واستہ
 عقل ہم درکار بیت۔ ”الکا پیں زندء گوازینگ ء عقل بیدے شہر ء راستیء بوت نہ کنت ء شہر
 ء راستی گول زندء گوازینگ بیدے الکا پیں زندء ہم بوت نہ کنت۔“

اپیکورس Epicurus (270-341 پ م) یونانی فلسفی ء نبشتہ کارے
 ات۔ آزروائیں island سامس Samos ء ودی بوت ء ماں ایتھنزء ملکموت ء
 امبازاں زرت۔ آئی ء کبلائیں پت ایتھنزء جامندے ات، سامس ء نوک آبادی ء رند
 ہمودء جاہ مند بوت۔ اپیکورس ء کسانی سامس ء دمک ء دراں گوست۔ چارده سال ء عمرء
 آئی ء فلسفہ ء وانگ بندات کت ء فلسفہ ء ہب ء ہہڑده سال ء عمرء ایتھنزء سرکٹ۔ انچو حال
 انت آئی ء ڈیموکریٹس ء طالب نوی فیئز Nausiphanes ء چہ فلسفہ الکا پیں رنگے ء
 سساء دروشمے جوڑ کت۔ 311 پ م ء آئی ء وتی مکتب ء درپچ کت انت۔ اے مکتب
 ماں مٹیلبینیء Mitylene ات، ایشیء پد آئی ء لمسا کس Lamsacus ء 306 پ م ء
 ماں ایتھنزء وتی مکتبے بنپدات ء ہے مکتب ء تہا واجہ 270 پ م ء قمبر ء جاگہ کنگ بوت۔
 اپیکورس ء علم زندء عملی جاورانی دومیگ Second رنگ خیال کنگ ء ہے
 وڑا آئی ء لیکہ ایں باوست (بحث) دوست بوتگ انت بلے داں ہما حدء اے علمی جیڑہانی
 گیشگیواریء کمک کار بہ بنت۔ آفلسفہء راسبند Logic، طبعیات Physics ء اخلاق

شناسی Ethics ءتہا بہر کنت۔ راسبند ء پڑ ء ایشاں مہکمیں کار، ونہ کت بے طبعیات ء پڑ ء ڈیمو کریٹس ء رند گیری کت ء ایشی ء اخلاق شناسی ء بنید طبعیات ء برکت ء محکم انت۔ طبعیات ء وانگ ء اپیکورس پمشکہ راست گشیت کہ چہ ایشی ء وسیلہ ء انسان ویم، دین ء بے سدایں ستکاں چہ آجوبیت۔ آمادنی ایٹم ء پراہگ Space ء گواچن حیال کنت ء لیکیت۔ جہان ء ہر چیز مادنی ایٹماں گوں جوڑ بوتگ۔ اے ایٹم دائم ء جہل ء کپ انت، دنیا ء دنیا ء چیزانی ساچشت ہے ایٹمانی یکجائی ء آسرا انت۔ ایٹمانی یکجائی ناگہانی ہم بوت کنت، اے درگت ء آڈیمو کریٹس ء لیکہ ء آپدیکی ء گمسار کنت۔ اپیکورس اے ہم حیال کنت کہ چیزانی وجود ء آہگ ء دمان ء ناگت ء المان است۔ چونائی ء اپیکورس ء مول مراد انسان ء ارادہ ء آجوتی ء واستہ ڈیمو کریٹس ء مادن شناسی Materialism ء لیکہ ء شاہگان کنگ ات۔ اگاں ایٹم یک شلیں قطارے ء کپان بہ بنت بزاں جہان جدل (فساد) ء آجوبیت۔ آے ہم گشیت لہتے ایٹم بیدے علت ء سوب ء یک شلیں قطارے گوم ء یل کن انت ء پمشکہ چیزے جوڑشت ء تہا ہرابی ء جدل بیت۔ اپیکورس ء ارادہ ء آجوتی ء بے سوبیں گچین ء لیکہ پمشکہ دیم ء آورتگ چہ ایشی ء اخلاق شناسی ء راہ تچک بیت ۲۔

انچو کہ آزند ء اڑ ء کڑانی تہا مادنی تعین Determine ء ہلاپ دار انت ہے وڑا آجہان ء یک ہاکے ء گمانے ء گوں وش وش نہ انت۔ چونائی ء ڈیمو کریٹس ء ایٹمی مادن شناسی آہاں پمشکہ دوست بیت کہ آدینی ء بے سدایں ستکانی چپدیکی ء کنت۔ آے پہمیت کہ انسان ء جیڑہانی مزین سوب ہدا ترس، جنٹ ء دوزگ ء لیکہ ء سزا ء مزر ء گمان انت۔ اگاں جہان ء رہندانی سازکار یک عادلین ہدایے گڑا آئی ء شر ء ہمرائی ء شر میں چیز پر چہ جاہ داتگ؟ ۳۔ چونائی ء جہان ء کاروبار ء تہا دانش ایں مردے درکار انت۔

ہے وڑا ارواہء دائمی وجودء ہم پند لے لیکیت۔ ارواہ ایٹھمانی ہاسیں رگھیری
یے Disciplineء نام انت۔ وہدے اے رگھیری پرورش وارت بزاں انسانء مرگ
انت۔ اگاں ارواہ چہ بدنء آجو انت گڑالمء آبدنء چہ بے سان (بے اثر) بہ بیت۔
بلے آگاہی، وابء بے ہوشیء جاورانی تہا ارواہء دروشم بدل بوہان بیت۔ ارواہ چشیں
چیزے نہ انت بدنء سیمسراں یل کنت ء سفر کنت۔ ارواہء دارء مدار بدنء جاورانی
ہمدپی انت، اے بدنء ایٹھمانی ردء بدن انت، یکجائی انت ء انسان حسانی
Emperical Sources وسیلہء ہرچی دربارت۔ مرگء ترس نزا انتکاری انت،
وہدے ما زندگ ایں، مرگ مئے نزدیک ء نہ گواہیت ء وہدے مرگ کیت آوہدء ما
زندگ نہ بنیں، بزاں مارا مرگء درد نہ بیت۔ مردم مرگء چہ پمشکہ بیم زدگ انت چیا
کہ آہاں ترس انت آمرگء رندوڑے نہ وڑے ء زندگ ء عذابانی آماج بیت ۴۔

اپیکورننزم چونائی ء سنینک مکتب ء فلسفہء حق ء انت۔ سنینک ء وڑا اے ہم
لذت ء ٹوئیں اخلاقی فضلیتے خیال کنت ء انسان باسد انت دائم ہے لذتانی حاصل کنگ ء
جہدء بکنت۔ ہے وڑا درد شمر انت ء انسان دائم چہ ایشاں رگ ء جہدء بہ بیت۔ بلے
اپیکورس ء لذت ء لیکہ چہ سنینک ء جتا نیں وڑے شنکیتگ ء شاہگان کنگ ۵۔
اپیکورس حسی لذتاں راست گشیت بلے اے سیمسراں چہ در ایں لذتاں ہراب لیکیت۔
اپیکورس ء لذت ء فلسفہ چونائی ء روحانی ء باتنی ایمنی ء فلسفہ انت، آایجابی لذتانی کنٹرول ء
سوج ء نہ دنت۔ آئی ء لذت ء فلسفہ چونائی ء دردء چہ رگ ء فلسفہ انت۔ آگشیت ازلی
ایمنی چہ دردء مارشت ء آجوئی انت۔ لذت ء بستار دردانی کور کنوک نیگ ء انت بزاں
چہ درداں رگ ء نفسیاتی حال انت۔ لذت ایجابی رنگ ء چچ وڑا حاصل نہ بیت پمشکہ
ازلی لذت واہش ء کنٹرول یا حاصل نہ انت بلکیں واہشانی ایر جنگ ء واہشانی ساناں چے

سبق بزرگ عمل انت۔ کم واہش ۽ مراد انت وش ۽ وژدلی۔ واہش ۽ جذبات انسان ۽ ایمنی ۽ دشمن انت۔ سساوہدے جذباتاں چه آجو بیت، اے آئی ۽ لذتیں کاربیت۔ زند ۽ مول مراد ایجابی لذتانی کنٹرول نہ انت بلکیں درداں چه درگ انت ۶۔

سساء ایمنی ۽ ارواہ ۽ ایمنی ۽ عمل انسان ۽ زاہری عمل ۽ گون نہ انت بلکیں باتنی عملان انت ۽ شادان (سعادت) یک باتنی چیزے۔ ایشی ۽ شوہازگ ۽ درگت ۽ زاہر (خارج) ۽ ارزشت گمسار بیت۔ زاہری جہان ۽ واستہ ہر چیز حاصل بیت ۽ اے درد ۽ غماں ابید ہچی نذنت۔ چونائی ہما چیز ۽ حاصل ۽ انسان دلما نگ بیت گڑ لذت حاصل کنگ ۽ حب چه طلب ۽ حب ۽ کم مہ بیت۔ ہے وڑ ایجابی لذت ۽ حاصل کنگ ۽ درگت ۽ انسان ۽ لذت کم ۽ درد گیشتر رسیت۔ اپیکورس گشیت باطن ۽ ایمنی ۽ واستہ انسان ۽ وتی وجود ۽ مارشت شری ۽ بہ بیت۔ اگاں انسان ۽ وتی جذبات ۽ واہش انچورد ۽ بندکت انت کہ آزاہری دنیا ۽ جاور ۽ جیڑ ہاں چه آجو بوت گڑ انسان شریں وڑے ۽ شادان ۽ وژدل بیت۔ جیڑہ ۽ درد بکش گشگ انسان ۽ نفسیاتی المانے۔ اگاں انسان جیڑہ ۽ جیڑہ حیال مہ کنت آجیڑہ جیڑہ ہے نہ بیت۔ وہدے جیڑہانی ہار ملیت آہار ۽ تہادانا ۽ شادانیں مردم ایمنی ۽ وتی بستار ۽ حساب ۽ بنت۔ اگاں انسان وتی ازلی لذت ۽ چشگ ۽ رازی انت گڑ آپہ ایشی ۽ حاصل ۽ تچ ۽ تگ مکنت بلکیں لذت ۽ درد ۽ بابت ۽ وتی لیکہ ۽ بدل بکنت پدا جذبات ۽ واہش ۽ حالاں چه وتی سساء بہ رکینیت ۷۔

اپیکورس ۽ حیال انت ہما کار انسان ۽ ارواہ ۽ ایمن ۽ سساء جاوراں فاندہ بہ دنت آ عمل ہیر Good انت۔ ہیر ۽ دار ۽ مدار سساء وژدلیں جاوران انت ۽ دگہ ہمنچو ہیر است آبانی بستار دو میگ Secondary انت۔ ہے وڑا شراووں یک ۽ یکشاہ انت ۽ آدگہ شریں عمل ہے یکین ۽ رند گیر انت۔ درد شرا انت ۽ ہر کار ایشی ۽ علت

انت آہم شہر انت۔ بد ایں عمل ۽ چہ دور بوہگ پمشکہ المی انت آدرداں ودی کنت۔
 اپیکورس ۽ نژ ۽ ارواہ ۽ ایمنی ۽ پد چہ درستاں شہر تریر اخلاقی فضیلت دوستی انت۔ آئی ۽ مکتب
 ۽ تہا نودر برانی مزینیں تیکے Class ات۔ ایشی ۽ مکتب ۽ تہا زالبول ۽ غلام ہم است ات ۽
 اے درائیں طالب مہر ۽ دوستی ۽ چوسا نکل ۽ لڑ ۽ ات انت۔ نودر برانی میان ۽ اپیکورس ۽
 عزت ستا کرزینے ات ۸۔ آئی ۽ زند سادہ ایں زند ۽ گشتے جتا نہیں سورتے ات۔
 نودر براں وتی استاد (اپیکورس) ۽ ہمک دانک چون لبز لبز ۽ از بر (زبانی یات) ات ۽
 ایشانی میان ۽ استاد ۽ لبزانی رد ۽ بدلی گنا ہے ات۔

اپیکورس ۽ فضیلت ۽ لیکہ چوسنینک مکتب ۽ گول ہم دپ انت۔ بلے اپیکورس
 گوٹڈ ۽ ردیں اخلاقی فضلیتیاں ہم قیمتی خیال کنت۔ آگشیت دانائی چہ درستاں ٹوئیں
 فضیلت انت چیا کہ ایشی ۽ وسیلہ ۽ ازلی لذت ۽ گچین عمل ۽ کیت۔ میان بندی (اعتدال)
 زیادہ ایں لذت حاصل کنگ ۽ وسیلہ انت ۽ ہر لذت ۽ میان بندی شہر ایں عملے ۹۔
 راجمانی فضیلت ۽ بابت ۽ آگشیت کہ راجمانی فضیلت ۽ بنید ذاتی فائدہ بانی تہا انت۔
 انصاف ابرمی چیزے نہ انت بلکیں یکجا ہیں ہم حیالی ۽ دروشمے۔ ہر دانشیں انسان ۽ خیال ۽
 پہ راجمان ۽ انصاف درکار انت ۽ پمشکا ایشی ۽ وجود است ۱۰۔ اپیکورس ۽ خیال ات کہ
 جیڑہ ۽ ججالاں چہ وت ۽ رکینگ ۽ واستہ لہتے رہند ٹھنڈینگ بہ بنت۔ اگاں بچار ات
 انصاف لہتے مردمانی میان ۽ معاہدہ ہی ۽ ایشی ۽ درگت ۽ راجمان ۽ ہر مردم دومی مردم ۽
 ججالانی ۽ تہا دردنیگ ۽ انکاری انت ۽ ادا پدا دوستی جہہ جنت ۽ آئی ۽ ارزشت تالان بیت۔
 عاقلیں نہر (فرد عاقل) ۽ کسہ اپیکورس رننزم ۽ تہا ہم است۔ اپیکورس ۽ نژ ۽ با مرد
 جذبات ۽ ایجابی لذتاں چہ دلما نگ نہ بیت بلکیں وتا چہ ایشاں آجو کنت ۽ واہش ہم انچیں
 زوریت کہ کدی رنگرہاں نہ کپیت چیا کہ آگیشیں واہش نہ کنت۔ آزاہری چیزانی نیاز مند

نہ انت، آ انسانانی میان ۽ چوہداء دروشم ۽ انت۔ آگلا سے آپ ۽ چُنڈے نان ۽ گوں زند ۽ پہ
ایکینی گوازینیت۔ آئی ۽ نژ ۽ زیوس ۽ زند ہم نادریں ارزشتانی واہندنہ بوتگ ۱۱۔

بازیناں اپیکورس ۽ لیکہ شرنہ پہم ات ۽ اپیکورس رنزم بدنام کت۔ آہانی حیال
آت کہ اپیکورس ۽ فلسفہ لذت پسندی ۽ جہمگیر ۽ پلہ مرز انت۔ اصل ۽ اے حیال ردانی
ملپدان انت چونائی ۽ اپیکورس ۽ فلسفہ نے وژدلی ۽ کوپگان انت نے لذت پسندی ۽۔
اپیکورس لذت ۽ ہم وژدلی ۽ ہاسیں دروشم لیکیت ۽ وژدلی زند ۽ مول ۽ مراد انت پمشکہ
آہرہما چیز ۽ نیکی حیال کنت کہ آ وژدلی ۽ سوب انت یابیت۔

چونائی ۽ اپیکورس ۽ فلسفہ ۽ اہدی فلسفہ ۽ سکینے دات ۽ زرمیشے ہم بکشات۔ آئی ۽ نز
۽ انسان شریں زند ۽ چوں بگوازینیت، اے اخلاقی جیڑ ہے۔ آئی ۽ حیال ۽ پشہ شریں زند ۽
گوازینگ ۽ انسان ہر وڑیں ویم پسندی ۽ چے وتاہہ رکنینیت۔ انسان وتی آ تراپ ۽ جہان
بزاں طبعیات ۽ سر پد بہ بیت کہ انسان ۽ حسانی حساب ۽ کتاب ۽ رد ۽ انت۔ انسان علم ۽ لیکہ ۽
رد ۽ بند بکنت ۽ جہان ۽ ہرچی بوگ ۽ انت آہانی ابری سما ۽ بہ بیت۔

اپیکورس رنزم چونائی ۽ پہ پلیٹو ازم ۽ یہہارے ات۔ بلے دیمتر ۽ اے اسٹوہک
فلسفہ ۽ مزینیں ہلاپ دارے جوڑ بوت۔ اپیکورس چونائی ۽ سیاست شناسی ۽ چہ کنارہ کنو کے
بوتگ۔ اپیکورس ۽ مرگ ۽ پد اے ملتب ۽ واجہ ارمارچس Hermarchus ات۔
ایلینسٹک اہد ۽ گڈ سر ۽ بازیں اپیکورس رنزم راجماناں رُدم زرت ۽ رومن اہد ۽ ہم۔ بلے رومن
ایمپائر ۽ گڈی اہداں عیسائیت ۽ نیمگ ۽ چہ اپیکورس رنزم ۽ سرا اُرش بوت، گشت کنتے
اپیکورس رنزم مرگ ۽ نزیک ۽ ات ۽ ایشی ۽ سلامت بوگ ۽ سوب پیرے گیسنڈی
Pierre Gassendi ات ۽ ہبہ ہی 17th کرن ۽ اپیکورس رنزم پد ابودکت۔

سرشوندات

۱۔ راجد پتر ۽ تہا آجوفکری ۽ کمال دائم ۽ اہدی ایس گریک (یونان) ۽ جلال ۽ شان انت۔ بلے
من اے سر پد باں کہ اے کمال چہ آہاں پیسر ہندوستان ۽ فلسفہ ۽ تہا باوست بوتگ انت۔ البت
ایشانی تہا وید ۽ چارمی بہر اپنشد ۽ تب ۽ میل دینی انت، بلے اے نیام ۽ سا نکھیہ ۽ تہا یک بلے
دینی ۽ دینی فکری شلے آست۔ البت ارواہ، زند، اخلاق شناسی، مابعد الطبعیات، طبعیات ۽
زیبا نشت (جمالیات) دُرستان پیش اپنشد ۽ تہا باوست ۽ دارگ بوتگ انت ۽ اے اپنشد ۽ فکری
کمال ۽ سامان انت بلکیس پلیٹو ۽ فلسفہ ۽ سوائی دروشمے اپنشد ۽ رنگ ۽ جنت۔

۲۔ احمد، نعیم، (2009)، تاریخ فلسفہ یونان، (تاکدیم 189-188)، لاہور: عملی
کتاب خانہ۔

۳۔ ہمیش انت، (تاکدیم 189-190)۔

۴۔ ہمیش انت، (تاکدیم 190)۔

۵۔ ہمیش انت، (تاکدیم 191)۔

۶۔ ہمیش انت، (تاکدیم 191)۔

۷۔ ہمیش انت، (تاکدیم 192)۔

۸۔ ہمیش انت، (تاکدیم 193-192)۔

۹۔ روجرس، آر، اے، پی (۲۰۰۶)، تاریخ اخلاقیات، (تاکدیم 64)، مترجم: مولوی

احسان احمد، کراچی: سٹی بک پوائنٹ۔

۱۰۔ ہمیش انت، (تاکدیم 65)۔

۱۱۔ ولیم نیسل، ڈاکٹر، (1987)، مختصر تاریخ فلسفہ یونان، (تاکدیم 220)، مترجم:

خلیفہ عبدالحکیم، کراچی: نفیس اکیڈمی۔

ایدگہ کتاب کہ پے باب ءنویسگ ءکار مرز بوتگ انت :

- Tim O'keefe (2005), Epicurus on Freedom. London:
Cambridge University Press.

- مرزا، اشفاق سلیم، (۲۰۰۵)، فلسفہ کیا ہے، ایک نئی مادی تعبیر، لاہور: فکشن ہاؤس۔
- ناصر، نصیر احمد (۱۹۶۲) تاریخ جمالیات، لاہور: مجلس ترقی ادب۔

(ہلاس)

ہمسریں فلسفہ

Contemporary Philosophy

فلسفہ ء راجد پتر ء سوانی ایں تبیل Major Period اہدی ایں فلسفہ، زمان
 وسطیں فلسفہ Medieval Philosophy، نوکیں فلسفہ Modern Philosophy
 ء ہمسریں فلسفہ ء نام ء زانگ بیت۔ چہ اے گالبند ء کارمرزی ء ماپہ فلسفہ ء راجد پتری
 رنگ ء پہمگ ء تچک ء گیشیتگیں راہے گزشت ء تا کانی تہا شوہازات کنیں۔ ہر تیلے ء پہ
 وتا گشتے یک جوڑ شتے ٹہینتگ کہ ہر یکے وتا اے شاہگانیں سفر ء راہاں بجا بیاریت یا
 زانت بہ کنت۔ ہے وڑا آئی ء لہتے المانانی (المان / عنصر) سرافکر کنگ بیت، آئی ء بام ء
 زوال ء کرد چارگ بنت ء آہانی کارانی سوہمندی ء ہم کساس بیت۔
 انچو کہ اہدی ایں فلسفہ ء بہر بانگی سکر یٹیز Socrates ء چہ ساری ایں
 فلسفیانہ Pre-Socratic Philosopher (سوفسطائی: Sophist) پارمنیڈیز
 ، Parmenides، ہیراکلیٹس Heraclitus، انگزیمندر Anaximander،
 پیتاگورین Pythagoreans ء ڈیموکریٹس (Democritus) گوراشوہازگ
 بیت۔ وہدے اے راجد پتری عمل ٹپاسگ بیت گڑا ایشی ء تہا سکر یٹیز، پلیٹو Plato ء
 ارستوٹل Aristotle ء نام ہوار کنگ بنت۔ اے راجد پتری عمل ء آسمر ء گڈسری فلسفہ نیو
 پلیٹونزم NeoPlatoinsm، اپیکورسزم، شکاکیت Scepticism، اسٹوہک ازم
 ، Stoicism، یہودیت ء عیسائیت ء بنداتی فکر ہوار کنگ بنت۔ ہے وڑامادن شناسی

(مادیت) ء انگر ء گمسار کنگ ء گوں زمان وسطیں فلسفہ جہہ جنت، اے تیل ء تہا سینٹ
 Anselm، ٹھامس اکیونس Thomas Aquinas، ڈنزا اسکولس Duns Scotus،
 ولیم اوکم William of Okham، ماٹیمونیڈز Matimonides ء
 ابن سینا Avicenna ء نام وانگ ء زانگ بنت۔ ایشی ء پد فلسفہ ء راجد پتر ء بہرے نوکیں
 فلسفہ ء دامن ء جاگہ کنت، اے تیل ء تہا فرانسس بیکن Francis Bacon ء ٹھامس
 ہوبس Thomas Hobbes ء علم ء وانگ ء کسہ بنت۔ پدا ہبہ ہی کرن 17th
 century عقل شناسی Rationalism ء فلسفر رینے ڈیکارٹ R e n e
 Descartes، اسپینوزا Spinoza ء لائبنیز Leibniz ء فلسفہ ء گوہر کما ہگ
 بنت۔ پدا برطانوی از مون شناسی British Empiricism ء فلسفر جون لوک John
 Locke، برکلے Berkeley ء ڈیوڈ ہیوم ء فلسفہ ء باوست جہہ جنت۔ اے دوئیں
 مکتبانی ہمرائی ء نگدگریں Critical فلسفر ایمانوئیل کانٹ Immanuel Kant ء
 ہم نام توار پر کنگ بیت۔ اے راجد پتری تیل ء ہیگل Hegel، شوپنہاور
 Schopenhauer ء نیٹشے Neitzsche ء فلسفہ ء سرا ہم باوستے بیت۔ بلکیں
 نوزدہمی کرن ء ہتے فلسفیانہ نام ہم اے تیل ء تہا ٹپاسگ بنت۔

چونائی ء اے بنداتی تیل ء یک دستے و ہممش ات بلے ایشی ء دومی نیمگ ء
 ہتے ساپ ء عقلی دلیلاں گوں سے (3) سوال پرسگ بیت کہ ہمسریں فلسفہ ء تہا چونائی ء
 چے چیز جاہ کنت؟ ء اے تیل چوگوستگیں تیلانی وڑا متعین ء پیوست Fix نہ انت پرچہ کہ
 ہمسریں فلسفہ ء سیمسر و ہد ء دیروئی ء شل ء حساب ء بدل بوہان بنت۔ اے تیل مارا استیں
 کرن (صدی) ء بوتگیں کاراں حال دنت ء اے حال دنیگ ء عمل ء چہ زانگ بیت کہ ایشی
 ء تہا کجام ء چونیں زانش مان کنگی انت کہ کجام ء چونیں زانش دارگی انت۔ اے درگت ء

کجام چیز پہ بنداتی ء امکانی قدر ء واستہ پتجار بنگ بہ بیت، ایشی ء سرا ہم خیال گور کنگ
بیت، پدا ایشانی تھا گیش ء کم فائدہ داریں عمل ہم پٹاسگ بنت پرچہ کہ اے جستانی پسو نے
مئے گور اسادا نیں لبر زانی تھا است نے جہان گیریں شون ء منت ء کہ توجیل ء چند بنگ ء ما
یک ہوار رنگیں شینے بہ ٹہننیں ء ایشی ء تھا نرمی ء کساس بہ بیت پدا کجام ہم چیز ء عملے ء اے
تیل ء تھا گچینیں رنگے ء گوں جاہ دات بکنیں۔ چہ اے عمل ء ہمسریں فلسفہ ء تیل سا ہگ
بوت کنت، بلے حال ء تران ء باوست منے واستہ چون ء چچو فائدہ شہار بیت، اے عمل سک
تنک ء گنگریں عملے بیت۔ اگاں ایشی ء دامن ء شاہگانی ء ما گزشت ء زیتاں گوستگیں
دہکاں (دو یا سے دہک ساری) اے تیل ء تھا بدار ایں گڑاچہ ایشی ء ما استیں و ہد ء تھا
بوتگیں یا چیزے دہک ساری رویداد Occur بوتگیں واقعہاں پہ پٹ ء پول ء رہشونی ء راہ ء
کارمرزگت کنیں۔ بلے ایشی ء پٹاسگ ء واستہ دگہ جیڑہ مان اڈنت گوں، اے جیڑہ فلسفہ ء
سرا جاڑی ایں گپ ء باوست آنت۔ و ہدے اے جیڑہ ء سرا فکر کننے ء ایشی ء جتا نیں
پہناتاں چارے گڑا سما بیت کہ فلسفہ ء سرا ہروڑیں جست ء پڑ سے داں حدے ء اے عمل ء
سراسانبار (اثر پذیر) بوہان انت۔ اے وڑیں ہمسریں فلسفہ ء تیل ء جیڑہ ء توجیل ء واستہ
درکار انت کہ اے سر حال ء تھا گون کپتگیں درانیں امکانی عمل دارگ مہ بنت بلکیں وش
اتک کنگ بہ بنت ء جاہ دنیگ بہ بنت۔ چہ اے عمل ء ہمسریں تیل ء ادارکی پروش
وارت ء ایشی ء باطن محکمئی ء گوں شاہگانی ء سا ہگ ء تالان بیت، چہ ایشی ء راسبند ء معنائی
تیبیں فلسفہ ہم بہر زوریت کہ مروچاں لبرزانک ء پڑ ء ٹو نیں باوستے پناداتگ اش۔

پہ بنگپ ء شاہگانی ء کردے ء عمل کنگ ء فلسفیانہ فکر ء سیل ء پیش لہتے جست
جبیں ء مہیار کن ایں: اولی، ماوتی دور ء گوستگیں بنداتی عمل ء چہ بہ سند ایں؟ چونائی ء ما اے
گپ نہ پہمتگ کہ کدی ء کجا ایشی ء رند گیری ء بکن ایں ء ازلیں بنداتی ء اثر نوکیں گمانانی

چکر، تہا بہ ترائیں؟ اے حساب، تپاوت انگت دورانی میان، است داریت؟ گوستگیں فکر
 ۽ رہبندانی تہا بدلی بیار ایں؟ اے ڈراہ ارزشت داریں گپ ۽ خدوخال انت۔ وہدے ما
 ایشانی بابت ۽ فکر کنیں گڑا اے گپ ۽ خدوخالانی میان ۽ تپاوت بست کن ایں کہ فلسفہ ۽
 اے عمل مئے وتی اہد عیگ انت یا نہ انت؟

مئے فلسفہ ایں تیل باز رنداں ”ریس پریس ۽ اہد“ ۽ نام ۽ توار پر کنگ بوتگ۔
 چونائی ۽ اے وڑیں خصوصیات چیز ۽ ارزان دارگ ۽ واستہ بیان کنگ بنت بلکیں اے
 وڑیں خصوصیات مارا فلسفہ ۽ ”پریسیں فلسفہ“ ۽ گشگ ۽ سکین ۽ دنت کہ فلسفہ ۽ بستار ۽ بلند
 بکن ایں۔

وہدے معرفت شناسی Epistemology ۽ ڈراہیں فلسفہ ہانی سرا باج بری ۽
 اوگام نوکیں فلسفہ ۽ مکم ۽ چہ بلند کت ۽ درا نگاز ات، گڑا اے نیام ۽ پریسیں فلسفہ ۽
 راجد پتر ۽ شل بدل دات ۽ زبانیں راسبند Logico-Linguistic ۽ تب ۽ فلسفہ ۽
 ٹپاس ۽ جار پرائنت۔ اے عمل ۽ نوک یا ہمسریں فلسفہ ۽ پریسیں فلسفہ ۽ میان ۽ تپاوتے پنا
 کت۔ (چونائی ۽ ہر دوئیں فلسفہ افروزیں اہد Enlightenment ۽ بستگیں فکری مکتب
 انت۔ بلے ایشانی میان ۽ ہمزہ ۽ کار داری ۽ تپاوت ۽ لکیرے جتائی ۽ کش اتگ)۔

نوکیں فلسفہ معرفت شناسی ۽ جیڑہانی توجیل ۽ وتی فلسفہ ۽ بنجاہ گوش انت ۽ اے
 جیڑہانی توجیل ۽ کار رتچ لہتے جستاں چہ جان کش ایت، انچو کہ سسا ڈنی جہان ۽ زانگ ۽
 پوہ بوہگ ۽ چچو سکت داریت؟ پہ گواچن ۽ جوڑشت Structure of reality ۽
 پہمگ ۽ سسا شاہگانی ۽ کساس چچو الکا پ انت؟ سسا جہان ۽ تب Nature of
 The world ۽ گیشگیواری ۽ چونیں رنگ ۽ شاہگانی یے بکشات کنت؟ سسا تہا
 گواچن ۽ پہمگ ۽ بُن اصل ۽ سکت است یا نیست؟۔ چونائی ۽ اے دراہیں جُست ربیتی

معرفت شناسی ۽ شنکینتگین آنت ۽ نوکیں فلسفہ ۽ اے جُست پداتراسینتگ آنت۔ بلکیں
ایشانی توجیل ۽ شوہاز ۽ فکر ۽ مشق داتگ۔ اے عمل ۽ دارگ ۽ پلگارگ ۽ عقل
شناس Rationalist، ازمون شناسی Empiricism، کانٹ ۽ نگدیں فلسفہ ۽ نوزدہمی
کرن ۽ دگہ ہتے مکتبیں فکرانی School of Thought دست مان۔ البت اے
جیڑہ بیستمی کرن ۽ فلسفیانہ دامن ۽ گوں ہم بندوک آنت۔ بلے نوکیں فلسفہ ۽ تہا کوٹھیننٹل
عقل شناسی Continental Rationalism ۽ برطانوی ازمون شناسانی
Empiricism British میان ۽ بلائیں تپاوتے است ۽ کانٹ ۽ رند ۽ ڈولزم
Dualism ۽ سکین دات کہ بیدے ازمون ۽ عقل بے وار انت ۽ بیدے عقل ۽ ازمون
پوہ نہ بیت۔ چونائی ۽ اے تپاوتانی در حساب ایشانی میان ۽ ازلیں Certain عدگمان
بندی Presupposition یے ہم است، آایشانی زانش ۽ گوں سر ۽ چیر بوہگ ۽ عمل
آت ۽ عمل انت۔ ہے عدگمان بندیانی آسر ۽ بازیں فکر جدلیاتی Dialectic جیڑہانی
دیمپان بوتگ آنت ۽ ایشاں اے جیڑہانی یک و ہدے ۽ توجیل کنگ ۽ جہد ہم کتگ۔
ایشانی میان ۽ یکجاہ ۽ رستگیں چیز ہم است کہ ایشاں نوکیں معرفت شناسی ۽ گوں پیوست کن
انت۔ اے عمل ۽ معرفت شناسی ۽ سبجکٹ ۽ اوجکٹ ۽ میان ۽ تپاوت بنا بوتگ، انچو کہ
زانشیں Knowing Mind ۽ ڈنی دنیا External World ۽ ڈسکورس ۽
ہر دوئیں دیم پہ دیم آنت ۽ زانگ ۽ مہتاج آنت۔ بلے ڈیکارٹ ۽ فلسفہ ۽ پہ معرفت
شناسی ۽ جیڑہانی توجیل ۽ یک راہے چو کمک ۽ گیشینتگ۔ آئی ۽ رد ۽ سساتہنا جند ۽ وجود
۽ است ۽ بابت ۽ ازل بوت کنت کہ آہ ذات انت؛ بزوں، من فکر کناں؛ من آستاں۔
ڈیکارٹ ۽ فلسفہ سسا ۽ چہ ڈن در آہگ ۽ جہدے۔ آئی ۽ کمال ۽ ڈنی دنیا ۽ ہد ۽ سراسٹک محکم
کنگ ۽ واستہ یک الکاپیں بُن ہشتے ایر کنگ بہ بیت انت۔ پرچہ کہ اے راہ ۽ رند گیری ۽

پدء بازيں فكر ء ستكاني بابت ء زانگ ء موه رسيت، پدا اے دُراه سساء ء كان Content
 حيال يا شمار بنت۔ چاے وڑی اے زانگ ء جہد بیت کہ کجام فكر Idea ء ستك جوانیں
 نيابت Adequate Representation ء حساب ء زورگ بہ بنت، کہ اے دُراه
 سساء ء ڈن آجوتیں رنگے ء است آنت ء وتی ملکیت Property ء سیادی Relation ء
 صفت دار آنت۔ آریاضی ء گوں آنچوسنگت انت کہ فكر ء ستك ء جوانی Adequateness
 ء شمری ء ٹپاسگ ء واستہ ایشی ء کارمرز کنت، اے وڑی ء وہدے ہر علمے ریاضی ء باتنیں تب ء
 چہ حاصل بہ بیت بزاں آ علم بیرگ ء سلہ ء پلگار Clear and distinct بیت۔ بلے
 فکر گوں کلوب (وہدان) ء ازلی ء چہ بندات بیت۔

برطانوی ایس از مون شناسی، معرفت شناسی ء ہلاپ ء چویاگی ء سرکش انت۔
 بلے اے ہم وتی فلسفہ ء سبجکٹ ء اوجکٹ ء ڈولزم ء چہ بندات کن آنت ء ہما وڑیں
 مینٹلسٹک Mentalistic وزمے ء گوں معرفت شناسی ء جیڑمانی رند ء کپ انت۔
 ایثانی حیال ء زانش ء بنزہ انسان ء حس Senses آنت، اے درگت ء نہ تہنما مئے دُراہیں
 فکر ازلیں حسانی رنگ ء بکشائگیں اعضا ہاں Orgins چہ شوہازگ بنت، بلکیں حسنی
 از مونانی رد ء مئے دُراہیں ستکانی چکاسگ ء بنید ہم حس آنت۔ برطانوی از مون شناس فلسفہ
 ء بیان ء من جون لوک John Locke ء برکلے Berkeley ء فکر اں اے نیام ء قلم ء
 مہیار نہ کناں بلکیں ہیوم Hume ء فکر ء شونیں سیلے Brief کناں البت معرفت شناسی ء
 بہر ء تہنارینے ڈیکارٹ ء فلسفہ ء شاہگانی ء شونیں چیدگے بنداں۔ اگاں گپ ڈیوڈ ہیوم ء
 شکاکیت Scepticism ء گوں بندات بہ بیت کہ لوک ء سمرانگد ء چہ گام بُریت ء برکلے ء
 ہم دستے روت گوں۔ ہیوم درانگازیت کہ سسا آجوتیں مادنی دنیا Material
 World ء سیکور زانش Secure Knowledge ء پہمگ ء الکاپ نہ انت، پرچہ

کہ اے کلیں عمل ۽ تہا مادان یا مینٹل جوہر Substance ۽ ہژد ری ایں علتانی رہوت گواہ کننت۔ ہیوم ۽ رد ۽ انسان ہر دمان یک نوکیں از مونے کننت ۽ ہر چیز ۽ جتا جتا سمارت کننت، ہر ہمک نگاہ ۽ سفر یا چارگ ۽ پد آئی ۽ نوکیں سمارتے بیت کہ پیش ۽ سمارت Perceive ۽ چہ جتا انت، سمارت ۽ ابید چیز ۽ جند ہم سہت ۽ دمان بدل بوہان انت، بلے انسان علت ۽ سان Cause and Effect ۽ زد ۽ انچو گر پتار انت کہ آسمارت ۽ بدلی ۽ سماء نہ انت ۽ حیڑ ایت کہ آیکیں چیز ۽ سمارت ۽ مشکول انت؛ گواچن ایش انت کہ سان ۽ علت ۽ میان ۽ ہیچ وڑا ہژد ری ایں رہوت ۽ سیادی نیست بلکیں اے مئے سساء عادتے جوڑ بوتگ۔

کانٹ ۽ گران تمیں فلسفہ ہیوم ۽ گپانی جواب دہیگ ۽ ساڑی بیت۔ کانٹ ۽ رد ۽ زانش تہنا حسی از موناں چہ کما ہگ نہ بنت بلکیں از مون ۽ عقل ۽ میان ۽ ہمسنگی Harmony زانش ۽ سساء جاہ دنت، البت راست انت کہ زانش ۽ بنداتی بزہ حس انت۔ ودے زانش ۽ حیڑ بانی توجیل ۽ گپ بیت گڑا درستاں پیش مارا سسا زانگی انت کہ اے پی انت ۽ پی زانت کننت یا پی زانت نہ کننت۔ چہ ایشی ۽ اے پہمگ بوہگ ۽ انت کہ ڈراہیں ارزشت داریں چیزانی نیام ۽ سفر زانگ بہ بیت کہ حسی از موناں شنگی تگیں ڈیٹا ۽ صورت ۽ پی چیز سساء ۽ دانگیں انت (بزاں سساء دہیگ بوتگ انت)؟ ۽ سسا چتو یا چون ایشاں پیش سمارتیں صورت A-priori Form ۽ رد ۽ حسی مادانانی Sensuous Material سرا رہند دنت۔ اے رد ۽ چونائی ۽ کوہنیں رسیلز م Realism فلسفہ ۽ ردیں رنگ ۽ بہر Share ۽ سرا کانٹ ۽ کوپرنیکس ریولوشن ۽ بہہار بستگ کہ زانت آجو ۽ استیں دنیا ۽ تہا پیش استیں (وجودیں Pre-existent) جوڑشت ۽ افشا ۽ دراگانزے۔ کانٹ ۽ رد ۽ زانش Knowledge یا نوشتے Product یا یک

ٹہنشتے Construction بلے افشاءء درانگا زے نہ انت۔ زاہرء زانت دائم ء پدیدہ
 Phenomena ء حاکمی ء سبقت ء ہمرائی ء سفر کنت، کہ چیز بذات وت چئی انت، ء آ
 کجام چیز انت کہ دُراہیں عموم Actual ء ممکنیں از موانی پُشد رء حیات انت۔ چونائی ء
 ربیتی مابعد الطبعیات دنیا ء کُلّیں چیزانی بابت ء زانگ ء گپ ء جار کنت، اُنچو کہ ہدا،
 آجوتی ء ارواہ ء نمیرانی۔ بلے کانٹ ء رد ء اے چیز پہ سما ء مارشت ء حاصل نہ بنت، پرچہ کہ
 اے دُراہیں چیز پرے اِن Transcendental انت، اے زانگ نہ بنت؛ اے
 نوینا انت۔

نوکیں فلسفہ ء دامن ء معرفت شناسی ء جیڑہانی واستہ کانٹ ء بستگیں توجیل گشتے
 بُہشت Milestone ء ارزشت ء دار انت۔ یک حدے ء بذات وجود Being in
 itself ء سبجکٹ ء اوجکٹ ء دو بہرَن Dichotomy ء بنید ء میلانک انت، بلے آئی ء
 پہ ایشی ء بے ردیں Unmistakable متاک کتگ کہ وجود یک رنگیں مینٹل وزمے ء
 تہا مجبور ء سوہوہین Guided انت اُنچو کہ معرفت شناسی نوکیں فلسفہ ء تہا رنگ ء تہا
 انت۔ کانٹ و ہیوم ء شکاکیت ء پسو ء دنت بلے ایشی ء فلسفہ بازریں جخالے ہم رُدینیت۔
 آئی ء جانشین ء نگد گراں اے ردی ہما دمان ء قلمبند کتگ انت، اگاں ایشانی میان ء یک
 چیزے گنج انت گرا آجیڑہانی ہمسنگی ء ہمدپی انت، چونائی ء کانٹ ء فلسفہ ء وزیں
 جوڑشت Framwork بزاں ”چیز بذات وت تصور ء“ ہم ہے رنگ ء تہا انت۔ البت
 اے گپ ہچ وڑا یک معنایے دات نہ کنت۔ چون گواچن ء ہرشل Notion of
 Reality بیرگ ء زانگ بیت کہ آجوتی ء است داریت چو کہ ممکنیں از موناں؟۔ کانٹ
 فلسفہ ء تہا مشکلیں کاراں دست گریت ء انسان ء ڈنی دنیا ء زانگ ء سوال ء کشان کنت، کہ آ
 زانت ء جیڑہانی توجیل ء اصرار ء فکر ء دنیا ء میان ء مطمئن ایں سیدی ء دارگ ء جہد ء کنت۔

اے نیام ء فکر کہ سسائے کان انت ء دنیا فکرائی با پشت ء وجود داریت۔ پہ زانت ء تب ء زانگ ء جی چیز در کار انت کہ جیڑمانی میان ء بستگیں ہر ہمک چیز عدگمان بندگ بوتگ کہ آہاں وزمانی تھا چے بہ کشیت ء چگل بدنت۔ اے وزم مارا جیڑینیت کہ لبر سسایک کنٹینرے Container کہ ذات ء جوہرے ء دنیا ء لوٹاں گوں دیمپان انت۔ سسایک ازل انت کہ ایشی ء گور اذاتیں فکر است۔ اے مارا راہ ہم پیش داریت ء ما اے راہاں ہما فکرائی تھا پر وشت کنیں کہ ماتعین کتگاں ء اے دنیا ء ملکیت نہ انت۔

ہمسرین فلسفہ ء نوک رنگ ء فکر دروشمیں چیز عمل شناسی (Pragmaticism)
 Pragmatism / نتا تجتیت) ء تھا دست کپ انت، اے نیام ء فریگیں Fregean
 ء بچار ات کہ زبانیں راسبند ء سرا گپ جنت ء گام زوران دنیا ء لیکہانی ٹہنتگ ء گوں
 مابعد الطبعیات ء راہ ء وانشتے داریت، اے وڑی ء معرفت شناسی ء بازیں جیڑہاں
 پر وشتیت ء ایشانی توجیل ء نیمگ ء سفر کنت۔ پمشکا اے ہم نوکیں فلسفہ ء دامن ء ارزشان
 گوں شان انت۔ بلے اے دائم ء سو بمند نہ بوتگ، بلکیں جا ہے لیکہ ء در و ہتگ
 ہم۔ برے برے ایشی ء ہم کوہنیں چیز کار مرز کتگ انت، اے نیام ء محکمیں پد ریچے
 Valid Generation ء ٹہنتگ ء گپ داں حدے ء درو گے گمان بیت۔ ہمسرین
 فلسفہ ء بابت ء برے برے حیال بیت کہ اے کجام چیزانی زد ء انت کہ دائم سبجکٹ ء
 اذ بکٹ ء ردوم ء چگل دنت۔

عمل شناسی ء معرفت شناسی ء جیڑہ رہتی رنگ ء چہ چٹ جتا نیں وڑے ء داشنگ،
 آئی ء اے جیڑہ راسبندی پٹ ء پول ء سوالاں گوں ٹپاستگ ء زبان ء سلہ کنگ ء عمل ء گوں
 کار دیم ء بُرتگ۔ زبان ء تب پہ زانت ء ستک ء کار مرزی ء پاپاز اتگ۔ جست بیت
 ”چون“ یا ”چے پیم“ اے گپ پہ سسائے ممکن انت کہ آڈنی دنیا ء بہ زانت یا زانت کنت؟

اے وٹریں فلسفہ پیش بستگیں گماناں Pre-supposition چہ بندات سمیت۔ چونائی ء
 مئے زانت ء سرا با زیں سان ء اثر چہ ساری ء سو ہو انت، ما چیز ء ہما وٹرا نیں کہ زانگ
 لوٹیں (اے نیام ء من فریڈرک نیٹشی ء شور داریں راستی ء ء لیوٹارڈ ء تنگیں بیان
 Micro/little-narrative ء گپ ء نیاں ء نے اثبات شناسی Positivism ء نگد ء
 حساب ء بندگا ہاں کہ چیدگی زبانی ء شوہاز ء ریدگ ء زبان ء لگت مال کنت)۔ اگاں
 شکاکیت یا بندات ء نزانتی ء رہند دنیا ء ڈن ء چہ اتگیں یک جدلیاتی شوہازے گڑا مئے
 بندات ء نکتہ بزاں آسری انت۔ چہ اے وٹری ء پماں الہی انت کہ ہر وزم ء چہ دست کش بہ
 بنیں، بزاں گردان Paradigm ء پیش بستگیں گماناں چہ دست کشی۔ پر چہ کہ اے ہر
 ڈن ء چہ اتگیں چیز ء رہشونی ء کن انت۔ شکاکیت ادا است ء ردیں چیزانی نشان کنگ ء
 ساڑی انت کہ چہ ہمیشاں جیڑہ راہگیر بنت۔ بلکیں جیڑہ بندات ء بوتگیں حیا لاں چہ ہم سرے
 کشان بنت۔ چونائی ء ڈنی دنیا ء ہیچ چیز نیست، چہ اے معنا ہاں کہ یا ما کامل ء پکہ نہ ایں کہ
 دنیا یے است انت یا ما ایشی ء جوڑشت ء زانگ نہ لوٹ ایں کہ چتوریں وڑے ء انت،
 اگاں ما ایشی ء وجود ء دعویٰ یے بکن ایں بزاں ما زانتگ۔

وہدے ما وٹا شکاکیت ء امبازاں چہ رکینیں گڑا ما، راستال Fact ء شوہاز ء
 گامے جن ایں۔ اے وٹری ء مئے گورا مدائیں زند ء ردیں سنچ Common
 Sense ء رد ء ڈراہیں چیزانی کامل ء بیسہ داریں زانت ء ہنزہ بوت کن انت کہ اے
 مارا چیز ء پر چہ بنا بوہگ ء الکا پیں گیشگیواری بکش انت۔ بلے سائنس ء تہا یکشلیں
 دیروئی ء بستگیں حاصل Progressive Achievement کہ بیسہ داریں
 Reliable زانت ء بابت ء انت۔ اے جتا نیں بنگے ء بندی راستال انت۔ جیڑہ
 زانت ء حاصلی ء پہمگ ء ممکنہ انت بلکیں جیڑہ وٹ زانگ کنت کہ اے چہ کجا اتلگ ء

جی ء بابت ء أنت، اے حال زانت ء حاصلی ء حالت ء کارڈ Procedure أنت کہ
 شریں وڑے ء منے شک ء تہاروکی ء نیمگ ء کارڈ ء بیان بہ کنت کہ اے نیام ء ما چون
 تپاکیں باوستے پہ شریں یا شریں سٹک ء بابت ء داریں، چون سٹک ء شائستگی ء تب ء ما
 دراج کلامی ء گالبند ء رد ء دیروئی کُت کن ایں کہ اے سٹک دنیا ء ایشی ء درہسابیں
 بہرانی بابت ء أنت؟ (اے نیام ء عمل شناسی ء اولی استاد چارلس پرز Peirce ء سٹک ء
 پیوستی Fixation of belief ء پریگمیٹک لیکہ اشارہ ء نشان کنگ بوتگ کہ آئی ء رد ء
 سٹک ء پیوستی ء مزہ چار (4) أنت، اول ضد Tenacious، دومی واک Authority،
 سہمی پیش سمارتین A-priori ء چارمی سائنسی Scientific انت)۔

راسبند (منطق) ء شاہگانی پہ لبر ء، یونانی Greek لبر. لوگس Logos چہ
 ٹہمنگ، بلے رند ء گالبند تیچنیں معناہاں گوں سدک Confirm انت۔ راسبند
 چونائی ء انسان ء گپانی تہا تپاوت، لیکہ ء فکر ء کشگ Inference ء ایشانی عقلی پٹ پولی ء
 پاؤر انت۔ اگاں مار راسبند ء اے شاہگانیں معناہاں گوں بچاریں گڑ اسما بیت کہ ہمسریں
 ریس پریسیں فلسفہ ء سمر راسبند میں وزم ء تب ء چیخوسان آست۔ ایشی ء بخاہی سوال زبانی
 معناہانی سلہ ایں حاصلی انت کہ پہ راستی ء شوہاز ء راستی ء حاصلی ء الکاپیں پٹ ء پولی
 ہمسنگی رے ٹہمنیت۔ ایشی ء بخاہی سوال ء تہا دلیل Argument ء محکی Validity
 پہمگ بیت۔ اے درگت ء ریس پریسیں فلسفہ راسبند ء گوں ہوار رنگ انت کہ ربیتی
 راسبند ء دانگیں سوالانی جو ابانی با پشت ء چکریت ء جہد کنت پہ راسبند ء رہشونی ء کہ پدا
 فلسفہ ء عقلی کارمرزی ء راہے بہ دنت۔

چونائی سے (3) رنگیں چیز ہمسریں ریس پریسیں فلسفہ ء دامن ء جاہ کن انت۔
 اول: رسانک، گپ ء بیان ء رد ء زبان ء کردچی انت؟ چتوزبان ء استیں معناہانی کارمرزی

پجارگ، حاصل یاسدک کنگ بنت؟ دومی: راسبند میں پٹ ۽ پول ۽ چکاسگ کہ راستیں
 سٹک ۽ حاصلی ۽ تکنیک ۽ بہ گیشینیت ۽ زانت ۽ دعویٰ ۽ ہژدری بہ کنت۔ سیمی نوکیں کسہانی
 رد ۽ راسبند ۽ رسمی دروشم ۽ بنز ہانی چکاسگ کہ پہ فلسفہ ۽ جیڑہانی توجیل ۽ کارمرزبیت۔

اے سے ایں کردانی تہا پر یسیں فلسفہ ۽ عمل شناسی ۽ ہم رنگی آست ۽ اے ہم رنگی
 زبان ۽ رسانک ۽ فکر ۽ وسیلہ جوڑ کنگ انت ۽ باوست انت، اے وڑی ۽ اے دونیں
 معناہانی جیڑہ ۽ بابت ۽ خیال کن آنت، کہ زبان ۽ کارمرزیں معنا چتوسدک بنت یا ایشانی
 سدکی حاصل بیت؟ معناداری ۽ ازلی Certain حال کجام انت؟ زبانی تاثر ۽ معنا چون
 سلہ ۽ پلگار کنگ بہ بنت؟ ۽ سلہی ۽ حاصلی ۽ ٹوئیں تکنیک چی انت؟ ہم سریں فلسفی اے
 سوالانی جواب ۽ شوہازگ ۽ واستہ جہدانی برجاداری ۽ ساڑی انت۔ اے گام اولی رند ۽ عمل
 شناسی ۽ کش ات ۽ مروچاں پر یسی فلسفہ ۽ بازیں دگہ مکتب اے راہ ۽ گون کپتگ آنت،
 بلے، چونائی ۽ اے جیڑہ فلوسفک انٹر پرائز ۽ واستہ دائم ۽ باوست ۽ شل ۽ بوتگ البت
 سکر بیٹیز ۽ وہد ۽ اہداں ہم۔

سرشوندات

Contemporary Analytical Philosophy by Milton K. Munitz.

۽ کتاب ۽ چہ من بازیں چیزے پہ وتی حساب ۽ زرتگ ۽ رد ۽ بند داتگ۔

(بلاس)

پرسی فلسفہٴ زاناشء گفتن

Analytical Philosophy and Discourse of Knowledge

وہدے پہ زانگ ء جُہدء چہ ”من چیا پہ زاناں“ ء جُست کور کنگ بہ بیت، بزاں زانگ ء اے سفر ء تھا اخلاق شناسی Ethics/Normative ء ہیج بستار نیست۔ اے پہ علم ء ہنزہ ء حاصل ء حساب ء آرگ نہ بوتگ آنت۔ البت ربیتی راجد پتر یا زاناش ء پڑ ء بید نئے اخلاق شناسی ء سفر دیم ء نہ جنز اتگ۔

علم ء دامن راستی انت بزاں علم گوں راستی Truth ء بندوک انت۔ راستی ء پیکر آست کہ اے عموم دار Objective بوت کنت ء شور دار Subjective ہم۔ اے رسمی Formal بوت کنت ء مادن Material ہم۔ وہدے چیز رہندانی رد ء سیادی داریت یاردان رہنداں گوں دپ وارت ء یکشلی یے داریت، گڑا اے سفر ء راستی ء رسمی عمل گوش انت۔ اگاں چیز از مون ء (تجر بہ) رد ء راست گمان بیت یاردان از مون ء گوں دپ وارت ء یکشلی یے داریت گڑا اے عمل ء مادنی راستی حیاں کن انت ء بند انت۔ اگاں کسے راستی ء عموم دار سر پد بیت بزاں راستی بوہگ ء آست بوہگ ء جواز ء گزر ء وتی اندر ء نداریت۔ راستی سسء ٹہنشتے نہ انت کہ برے من ساز اتگ برے تو۔ چونائی ء راستی ء بیرگ ء تعین بوتگیں معنا نیست۔

پرسی فلسفہ ء رد ء ہر ہمک جیڑ ہے اگاں سرچست کنان انت۔ اے درائیں جیڑہ زبان ء ردیے کار مرزی ء برورد آنت۔ اگاں کسے راستی ء شوہاز یگ انت گڑا آشور داری ء کم بہ کنت۔ دائم ء کار دار Subject عموم دار Object ء زانگ لوٹیت ء ہے

کاردار، عمومدا، زانگ، کارریج، ہمسریں فلسفی زانش یا زانت Knowledge گوش انت۔ اے نیام، شانیں زانش (اعلیٰ علم Superior Knowledge) دائم، عمومدا، ستاء کنت، بزاں اے علم یا زانت، تہا عمومدا، سر بار انت، شوردا، احتمالیں Probable رنگ، نیست۔ بزاں عمومدا، روتی اصلیں آستی، وڈا زانگ بہ بیت، عمومدا، ہما وڈا انت ہے وڈا زانگ بہ بیت۔ زانگ، میل عمومدا، وتی رنگ، بچاریت، اگاں زانگ، میل زانت، سراحصر (منحصر) بداریت گڑا زانت یا علم سلکار، ہراب Corrupt بیت۔ بلے زبان، شوردا، ریں صفت داریت، زبان، شوردا، زانت، عمومدا، نہ کنت۔ اگاں زانت، عمومدا، لوٹے گڑا زبان، عمومدا، بہ کن۔ پریسی فلسفہ، تہا ابرم شناسی Naturalism، اثبات شناسی Positivism، کرد آپدیم انت۔ ایشانی رد، پے راستی، پھمگ، سائنسی وزم الکاپ انت پرچہ کہ اے تانسراں Prejudice چہ آزات انت، عدگماناں Presupposition چہ ہم آجوا انت۔ چونائی، ابرم شناسی، اثبات شناسی، پلہ مرزی، دائم، سائنسی وزم، لوٹوک بیت۔ بلے پریسی فلسفہ بیرگ، سائنسی وزم، حق، نہ انت۔ آسائنس، ابیدگہ، ہم وزمے سنگارگ لوٹ انت۔ اے نیام، آسائنسی وزم، داں حدے، پلہ مرز انت، آئی، بے دروریں دیپانی Defence، ہم بکش انت۔ اے زبان، وسیلہ، سائنسی وزم، دیپان انت، وہدے اے زبان، پریس کن انت گڑا ایشانی یونیک Unique، یکتائیں دیپانی پے سائنس، حق، زاہر بیت۔ چونائی، پریسی فلسفہ اے وزم، پابارثانی، دیپان انت۔ اے نیام، پریسی فلسفہ، یک آزاتیں رسانک دری بجز ہے Free Communicative Source درکار انت۔

اثبات شناسانی رد، زانت، شر، ہراب یا ہیر، شر، گوں سیادی، مہ داریت۔ وہدے زانت، تہا اے چیز جا ہے بہ دار انت گڑا زانت تانسردار بیت۔ اے وڈی

عمومداری ہماوڑ انت۔ اے وڑ زاہرنہ بیت۔ بہتر ہمیش انت کہ اخلاق شناسی ء زانت ء تہا کارمہ گر۔ اخلاق شناسی علم ء حاصلی ء راہ ء تنک کنت پرچہ کہ اے دائم چیز ء، یا، زانت ء ہیر ء شمر، یا، شمر ء ہراب ء گوں کیل کنت۔ اے وڑی ء زانت ء عمومدار بوہگ دروگے۔

چونائی ء ابرم شناسی ء اثبات شناسی۔ ہر دوئیں سائنٹیفک دیمروئی ء چہ سانباریں (متاثر) مکتب انت۔ ایثانی رد ء زانت وہدے اخلاق شناسی ء گوں بہ جلیت گڑا اے پہ ہر یکے ء جتائیں معنائے داریت۔ اے نیام ء پہ زانت ء محکم دارگ ء آنچیں عملے درکار انت کہ پہ ہر یکے ء یکیں معناء بہ داریت ء پہ ہر یکے ء یکیں وڑامنگ بہ بیت۔ اگاں بچارے گڑا اے وڑ درائیں کارانی آپدیگی ء سائنس ء وزم کارے سازیت۔ سائنس دائم ء ”چیز جی انت“ ء ہنگ ء حال دنت بلے علم ء اخلاق شناسی ء گپ ”چیز ء باند جی انت“ ء سراحیاں ء گورنہ کنت۔ آمردم ء سرا انت کہ علم ء عملین کنگ ء اخلاق شناسی ء دامن ء بندیت یا نہ بندیت۔ پریسی فلسفی اے گپ ء جار ء جنت کہ علم اخلاق شناسی ء رد ء بیت یا سائنس ء تب ء بیت بلے پاباریت لبرال۔ بزاں زبان ء وسیلہ ء پابارشان بنت۔ ہما چیز ء زانگ پد بیان کنتے آوت سراوت تانسرے چنیت۔ زانگ ء عمل ستر اثبات شناس بہ بیت بلے پابار بیت گوں زبان ء، ء زبان اثبات شناسی ء تب ء نہ انت۔ اے نیام ء اثبات شناسی ہم پہ تانسرے آزاتی ء بلے دام انت ء اے بلے دامی آئی ء معتبر نہ کنت ء ہر سسا یک معنایے ء سازگ ء بالا بیت۔ چہ اے وڑی ء چیز زدیں رنگ ء گوں پہمگ بنت پرچہ کہ ہر سسا یک معنایے۔ حیاں ء ہمدپی گواہ نہ کنت۔ بلے سائنسی وزم ء اے نہ سندیت سائنسی وزم علمداریں وزم ء ایشی ء وسیلہ ء مردم گواچن ء گوراسر بیت ء اصل پیکر ء چارگ ء ٹپاسگ ء سو بمند اوں بیت۔ معنا ہم ہمیشی ء وسیلہ ء زانگ بنت اگاں زبان ء بدل گیری Dynamic ء سفر ء الکا پ ء بہ زانے۔ بلے اے ڈرائیں کار ہما و ہدے ممکن بنت

وہدے ریاضی ء وڑیں زبانے پہ مدامی ایں زندء اڑ کنگ بہ بیت۔ ریاضی ء زبان ہژدری ء
 راست انت ء ایجابی Synthesise انت ہم۔ بلکیں پیش سمارتیں ایجابی زبانے ء
 زانت ہم داریت۔ اے زبان ء ردان وت راست ء ٹہہ انت، اگاں کسے ایشاں رد بہ
 پھمیت بزاں اے وت آردی ء نشان کن انت۔ ایشی ء راست پہ ہر یکے ء راست انت ء
 ایشی ء رد پہ ہر یکے ء رد۔ پر لسی فلسفیانہ حیاں ء اے زبان ء تہا مارشت نیست۔ اے زبان
 راستی ء ہما وڑا پیشگوئی ء کنت، آبرگ ء راست بیت۔ اے نے مارشتاں گوں سانبار بیت
 نے واہشاں گوں جلیت۔ اگاں اے وزم شریں وڑے ء عملین بہ بیت گڑا علم یا زانت
 بیرگ ء راست بیت۔

(بلاس)

ولیم جیمز، راستی ۽ لیکہ

William James' theory of Truth

ولیم جیمز، William James عمل شناسی ورم Pragmatic Method ۽ ۽ مابعد الطبعیات ۽ جیڑبانی توجیل ۽ کارمرز کنت ۽ فکر Idea ۽ آسرو عمل ۽ سرا حیا ۽ گور کنت، پرچہ کہ عملی رد ۽ فکرانی میان ۽ ۽ وڑیں اڑ گواہ نہ کنت بلکیں احتمال انت اے اڑ زبانی یا زبان ۽ بنت۔ جیمز، فلسفہ ۽ اے عموم داری پہ راستی Truth ۽ شو بازگ ۽ کارمرز بیت۔

جیمز، فلسفہ ۽ دور بیتیں مکتب فکران چہ رگگ ۽ واسطہ فکر ۽ توجیلی ۽ وزمے کارمرز کتگ۔ اولی، عقل شناسی Rationalism انت ۽ دومی اثبات شناسی Positivism ۽ مکتبیں فکر انت۔ معرفت شناسی راستی ۽ انتزاع ۽ تجرید Abstraction ۽ دامن ۽ چہ شو باز انت ۽ عمل شناس راستی ۽ دائم پاران Particularity ۽ اندر ۽ درگج انت۔ بلے اے ہر دوئیں بذاتیں راستی ۽ پیش نہ کن انت انچو کہ راستی انت۔ بلکیں راستی ۽ دروشمے دینت۔ جیمز، رد ۽ راستی ہما وڑا زاہر انت آ راست انت ۽ اے زاہری ہم از مونیں Empirical بنپدے داریت۔

جیمز بیرگ ۽ اثبات شناسی ۽ رد نہ کنت بلکیں اے داں حدے ۽ اثبات شناسی ۽ گوں تپا کی کنت کہ انسانی زانت ۽ ہزہ پاران انت۔ بزاں انسان ۽ زانت چہ پارانناں ٹہہ ایت۔ بلے جیمز، اے گپ ۽ ہم جنت کہ اے پارانناں میان ۽ سیادی ۽ رہوتے ہم

آست پرچہ کہ بیدئے اے سیادی ء نے کاردار Subject ء کارئن Object ء میان ء دو بہرن Dichotomy ء جیڑہ کم بیت نے راستی د زگرگ ء کنٹرول Controll بیت، چہ اے وڑی ء انسان ء فکر باندات ء نیمگ ء گام نہ بُریت۔

جیمز گشیت کہ مدتے ساری سنگتاں گوں کوہ ء سیل ء شنگ اتاں، ایوک ء ادا ء ادا تڑگ ء پدیم پہ سنگتانی گوراشتاں۔ سنگت مابعد الطبعیاتی باوستے ء گوں شور ء آڑا ء ات انت۔ باوست ء بُنگپ یک ادر کے Squirrel ات۔ اے گمان کنگ بوت کہ یک زندگیں ادر کے درچک ء سرائنت ء درچک ء چیر ء یک مردے اُشتاگ۔ مرد ادرک ء چارگ لوٹیت ء اے درگت ء آدرچک ء گردش ء تڑان کنت، آوتی رپتار ء ہمنچو تیز کنت، ہے رپتار ء گوں ادرک وتی نیمگ ء (سمت) ہم بدل کنت، اے وڑا ادرک ء ادا ء کے ہم نگندیت۔ اے گپ ء چہ اے باوست ء سر جتگ ات کہ اے مرد درچک ء گردش ء تڑان انت یا نہ انت؟ بے شک آدرچک ء گردش ء تڑان انت ء ادرک ہم دڑچک ء سرائنت۔ اے درچک ء گردش ء تڑان انت یا ادرک ء؟ اے باوست ء تہا کساس دراہیں سنگتاں بہر زرتگ ات ء ایشی ء تام اش ہم کشنگ ات۔ باوست ہردو نیمگاں چہ بروبر ات، وہدے ایشاں منا (جیمز) دیست گڑا ایشاں منا ہم شمار کت کہ ایشاں چہ یکے وتی سادائیں سوائی یے جوڑ بکنت۔ اے دمان ء منا مکتب شناسانی Scholastism ء ہے نکتہ یات ات کہ ہردے جاہے تضاد بیت اود ء تپاوت Distinction ء کار بند۔ البت من (جیمز) ایشاں چہ کئے راست انت ء کئے نہ انت، اے گپ ء دار ء مدار ادرک ء گردش ء تڑگ ء مطلب ء مُراد چی انت، گیشینگ بہ بیت۔ اگاں مرد گوریچان North ء چہ رودر اتک East، چہ زربار South، زربار ء چہ روبرکت West ء پداروبرکت ء چہ گوریچان ء نیمگ قدم کشان انت۔ گڑا اے وڑی ء زہر انت مرد ادرک ء گردش ء تڑان انت۔ اگاں آبرے ادرک ء

دیم ء انت، برے پشت ء انت، برے آئی راستیں نیمگ ء انت، برے آئی چپیں نیمگ ء انت، گڑبزاں آدرک ء گردش ء ترگ ء نہ انت۔ اگاں اے تپاوت پہمگ بہ بیت گڑا گیشیں باوست ء آڑاؤر کنگ نہ لوٹیت، اے درگت ء آ گردش ء ترگ ء گپ ء حق ء ہم بوت کن انت ء ہلاپ ء ہم ا۔

ولیم جیمز ء اے درور پہ عمل شناسی ء وزم ء پہمینگ ء زرتگ۔ اے درگت ء ایشی ء عمل شناسی Pragmatism ہم عموم دار Objective گشگ بیت۔ احتمال انت۔ ایشی ء عموم داریں وزم پمشکا کارمرز کتگ کہ مابعد الطبعیات Metaphysics بیرگ ء شور دار Subjective انت ء پہ شور داری ء کم کنگ ء عموم دار کارے پیلو کت کنت۔ اگاں عموم دار ء تب ء خیال ء لیکہ ٹپاسگ مہ بنت گڑا مابعد الطبعیات ء جیڑہ ہج وڑا عمل ء رد ء آرگ نہ بنت بلکیں گپ پہ گپ ء انجیں لیکہ یے سرکشیت کہ انسان ء عمویں زند ء پوڑے لیکیت یا وی لیکیت پدا ہم سام نہ بیت۔ پرچہ کہ مابعد الطبعیات ء جیڑہ راست ہم بوت کن انت ء دروگ ہم، بزاں زندگی ء دوئیں دروشم یکیں دمانہ یکیں وہد ء ممکن انت۔ البت پہ عملی زند ء الی انت شخص عموم داری ء بہ چاریت، بہ شوہازیت، اے درگت ء عمل شناسی یک عملی راہے گیشینیت، زند گیشتر عملی ہما و ہد ء بیت و ہدے باوست ء آسر عملی رنگ ء گوں ٹپاسگ بہ بنت۔

چونائی ء جیمز ء عمل شناسی ء وزم چہ پیرز Peirce ء زرتگ ء پرز ء اے وزم چہ ایمانوئیل کانٹ ء فلسفہ ء دز کپتگ۔ کانٹ ء اے گال بند وتی کتاب ”زگریں عقل ء نگد“ ء تھا کارمرز کتگ۔ و ہدے ازم ء ہمار ہبند کہ از مون ء چہ اخذ بنت ء از مون ء سراسر عملیں اوں بیت، اے رہبنداں چہ تپاوت دارگ ء داستہ کارمرز کنگ بوتگ کہ اے از مون ء چہ پیشبند Precedence یا راسبندی ء چہ آجوبنت بزاں راسبند ء مہتاج نہ بنت ۲۔ پرز ء رد ء انسان ء سٹک آئی ء عملوں چہ متعین بنت ء راہ گر انت، اگاں آو ہدے باوست ء چہ

ودی بوتگیں کردانی سراحیاں ۽ گور بکنت گڑ اباوست ۽ معناہاں انگت شتر ترزانت کنت ۳۔
 پرچہ کہ حیاں ۽ باوست ۽ ارزشت آئی ۽ کرداں (بزاں عملی سورت ۽) گوں بندوک انت۔
 اے درگت ۽ انسان ۽ عملی آسر ۽ سراحیاں گور کنگی انت، پرچہ کہ اے وڑی ۽ کجام ہم
 مانگیشیتگیں حیاں ۽ کردزاہر بنت ۽ دیم ۽ کائنت ۴۔

جیمز ۽ پرز ۽ لیکہ تیوگ ۽ عمومرداری ۽ رنگ ۽ زرتگ بلے پرز ۽ لیکہ ۽ رد ۽ حیاں
 بندگ Imagination ہم عملی ارزشتے داریت، پرچہ کہ پرز ۽ حیاں ۽ عملی ۽ مطلب انت
 ازموئیں Empirical (پرز ایشی ۽ پکٹیکل بیرنگ Practical Bearing
 گشیت)۔ چہ اے گپاں پرز ۽ لیکہ حدے ۽ گیوار انت کہ آسر ۽ سراحیاں ۽ گور کنگ ۽
 پنت ۽ نہ دنت۔ بلے جیمز ۽ آئی ۽ لیکہ ۽ عمومرداریں معیار زرتگ۔ سماہیت پرز ۽ عمل شناسی
 Pragmaticism ۽ چہ آئی ۽ پوتتا پتاکیں جاوے اڑ داگ۔

جیمز اوسٹ اولڈ Ostwald ۽ ہم مثال ۽ دنت ۽ آئی ۽ اے نکتہ ۽ ”درائیں
 راستی مئے عمل ۽ سراسانبار (اثر انداز) بنت ۽ ہے وڑ اپماں معنا ہم دار انت“ ۽ عمل شناسی ۽
 دامن ۽ جاہ اش دنت ۵۔ سماہیت اوسٹ اولڈ ۽ نکتہ ۽ پرز ۽ لیکہ داں حدے ۽ لیکیں معنا ۽
 دینت۔ اے درگت ۽ آفسلفہ ۽ ہم عمل شناسی ۽ رد ۽ پجارتینگ ۽ جہد ۽ کن انت۔ آہانی رد ۽
 فلسفہ باسد انت ہما متعین بوتگیں تپاوت ۽ مارا حال بہ دنت کہ جہان ۽ یک انچیں پجارے ۽
 منگ ۽ پد مئے زندگی ۽ تہا یک متعین ایں وہدے ودی کنت، پرچہ کہ مارا مابعد
 الطبعیات سادائیں معیارانی رد ۽ ٹپاسگی انت۔ بلے، اگاں مابعد الطبعیات سادائیں
 معناہاں گوں ٹپاسگ بہ بیت گڑ ایشانی ارزشت ہم مہلوک ۽ نز ۽ کم بیت، اے گپ چونائی ۽
 اجکہ ایں حالے (کیفیت) داریت ۶۔ جیمز اے رد ۽ ہم عمومرداری ۽ برجا دارگ ۽
 جہد ۽ گوں سر ۽ چیر انت البت آشورداری Subjectivity ۽ بیرگ ۽ رد نہ کنت بلکیں پہ
 مابعد الطبعیات ۽ نرم دارگ ۽ عمومرداری ۽ پلہ مرزی ۽ کنت۔ اے نیام ۽ جیمز متعین ایں

وہدے ودی کنگ ء سانبارانی گپ ء انت۔ وہدے متعیننی یک سسالیے ء منت ء سدک نہ بیت بلکیں اے عملی سانے کہ ہر شخص ء سہرا بار بیت ء ایشی ء سانباری سر زاہر ء مارگ ء ٹپاسگ ہم بنت۔ پہ اے گپ ء گیشینگ ء جیمز شیدورث Shadworth ء ہاگسن Hodgson ء ترندیں از مون شناسی Radical Emipiricism ء نکتہ ”ہر چیز ہماوڑا زاہر بیت آراست یا راستی انت“ اے۔

جیمز انسان ء ہر عمل ء فائدہاں چاریت ء آئی ء استیں ارزشت Cash Value ء گپ ء جنت۔ اے عمل آئی ء از مون ء چہ رسنت، پرچہ کہ اے وڑی ء راستیانی تھا ہر وڑیں بدلیے گیگ بیت انسان چہ آ عمل ء سماء داریت کہ بدلی حیال ء عموممداری ء حال ء دنت ۸۔ اے بدلی حیال ء بدلی نہ انت بلکیں یک بُن ردومی ء عملے ء چہ جزیت ء اے بُن ردومی ء عمل دائم ء یک شلداریں مشاہدہ لیے ء ردء کیت ء یہ ہر شخص ء ہمے وڑا انت۔

وہدے جیمز عمل شناسی ء نادریں وزمے گشیت، اے درگت ء آ ٹچک ء عموممداری ء گپ ء کنگ ء انت پرچہ کہ وزم عموممداری ء نشاناں دنت ء وہدے وزم ہم نادریں صفت ء گوں بندوک بہ بیت گڑا آ اوں ہم معنائی لیے پیش داریت بزاں اے نادر پہ ہر یکے ء نادر بیت۔ سما بیت اے نیام ء جیمز عمل شناسی ء گشتے عموممداری ء رنگاں گوں سر پد کناٹنگ لوٹیت بزاں اے عمل ء ردء یک پدیدہ ایں تپاکی لیے Phenomenal Consensus اڑدنیگ لوٹیت کہ پہ ہر یکے ء عملیں تے Practical بہ بیت۔

جیمز سائنس ء سرشون ء گوں گشیت کہ لیکہ ہج وڑا راستی ء بیرگیں دروشم نہ بیت بلے ہر لیکہ لیے وتی حدے ء فائدہ مند بوت کنت۔ چونائی ء لیکہ ء منت ء کوہنیں واقعہانی گیشگیواری نوکیں واقعہانی نیمگ ء فکر ء رہشونی ء کنت ۹۔ اے نیام ء جیمز از مون ء تھا عملی رنگ ء گواہی ء نیمگ ء اشارہ کنگ ء انت پرچہ کہ اے از مون انسان ء باندا ت ء نیمگ ء ہم نشانے نذر کنت ۱۰۔ اے نشان ء نذر کنگ ء واستہ شورداریں وزم کاراں ٹہہ

انت نہ کنت پرچہ کہ از مون ۽ فاندہ مند / ثمر بکش Fruitfulness بوہگ ۽ جیمز راستی ۽ نام ۽ دنت بلکیں اے راستی ۽ آئی ۽ وز مے ہم داتگ۔

راستی ۽ گیشگیواری ۽ گوں آشلر Schiller ۽ ڈیوی Dewey ۽ عمل شناسی ۽ گپ ۽ جنت، ایشانی رد ۽ انسان ۽ خیال ۽ ستکانی تہا راستی ۽ معنائ ۽ مطلب چوسائنس ۽ تہا راستی ۽ معنائ ۽ گوں ہم معنائ انت، خیال انسان ۽ از مون ۽ یک بہرے ۽ چہ دومی بہرے نیمگ ۽ سر کنت ۽ ایشانی میان ۽ ایمنیں رہوتے داریت ۱۱۔ اے نیام ۽ چوانائی ۽ سائنس ۽ آئیڈیا ۽ چہ زاہر انت جیمز ۽ وزم ۽ پلہ مرزے رستگ پدا یک انجیں رہوتے ۽ گپ ۽ انت کہ تپاکیں عملے ۽ آسر ۽ حاصلی انت۔

شلر ۽ رد ۽ انسانی سسا بیدے گیشیں برہمی Distrubance ۽ نوکیں فکر اں وتی تہا جاہ دنت۔ اے نوکیں خیال استیں بود ۽ نوکیں از مون ۽ میان ۽ رہوتے برجا دار انت، چہ ایشی ۽ اے نوکیں خیال چو راستی ۽ منگ بیت بزاں راستی منگ بیت ۱۲۔ اے وڑیں راستی کوہن ۽ نوکیں خیالانی میان ۽ گیش درچ بند (تسلسل) ۽ کم اڑ بندیں سیادی یے ودی کنت ۽ ودے یک لیکہ یے اے گیش درچ ۽ کم اڑ بند ۽ جیڑہ ۽ توجیل کنت گڑا اے لیکہ راست منگ بیت ۱۳۔ جیمز ۽ گور راستی ۽ دروشم ہمیش انت، چہ اے بنپد ۽ چیز ۽ توجیلی ۽ فاندہ مندی / ثمر بکشی Fruitfulness ۽ گپ بیت۔ ودے عموممداری ۽ گپ بیت گڑا آجیڑہ دارمہ بیت پرچہ کہ عموممداری ودے گیش اڑ کم درچ جاڑی بکنت گڑا آ عموممدار گشگ نہ بیت بلکیں درچ ہر ودے عموممداری ۽ تہا گواہیت، پرچہ کہ درچ ودے توجیلی گشگ بیت گڑا بزان اے از مون ۽ تہا رد ۽ رد گپتگ۔ چہ ایشی ۽ ہر شخص وتی میان ۽ تپاکیں عملی رنگے داریت، اے نے پمن جتا ۽ پھ تو در آمد بیت۔ بلکیں یک چیزے ۽ راست گشگ ۽ سوب چیز ۽ راست بوہگ ۽ سوب بیت، اے راست بوہگ ۽ مطلب آہانی میان ۽ تپاکی انت۔ اے خیال ۽ عموممداری ۽ مستریں سوب گمان بنگ

Presupposition ءچہ پہک بوگ انت۔

عمل شناسی ءگوراراستی یک اسم جنسے ایشی ءزرد ءزمون ءآدرا نیں بہرہوار انت
کہ متعین، فائدہ ءعمل ءتب ءانت۔ اے درگت ءعمل شناسی ہما سوباں شوہازیت کہ
ہما ہانی بنید ءراستی ءرند گیری بیت ۱۴۔

سرشوندات ءحواش

1- Stuhr, John J. (1987). Classical American Philosophy:
essential readings and interpretive essay. (pp. 135).

Oxford New York: Oxford University Press.

2- ڈی ایس رابنس، ڈاکٹر، (اپریل ۱۹۸۷)، مقدمہ فلسفہ ءحاضرہ، (صفحہ، ۲۶۷)،
مترجم: ڈاکٹر میرولی الدین، کراچی: نفیس اکیڈمی۔

3- Stuhr, John J. (1987). Classical American Philosophy:
essential readings and interpretive essay. (pp. 136).

4- پزر ءفلسفہ ادا جیمز ءلبرال گوں بیان بوگ ءانت، چونائی ءپزر ءعمل شناسی فلسفہ ء
بہشتی لیکہ bottom line عملی آسر ءسرا حیاں گورکنگ ءگپ ءنہ جنت۔

5- Stuhr, John J. (1987). Classical American Philosophy:
essential readings and interpretive essay. (pp. 136).

6- Ibid (pp. 137)

7- Ibid (pp. 137)

8- ہجے نکتہء تہا شور داریء ہم المان آست بلے من اے پمشکا مان نیا آؤرتگاں پرچہ کہ شور داری جیمزء فلسفہء مُرادتے تب نہ انت۔

9- Stuhr, John J. (1987). Classical American Philosophy: essential readings and interpretive essay. (pp. 138).

10- ربیتی از مون شناسانی گورا از مون باندا تء نشان نہ کنت بلکیں گوستء گپء جنت۔

11- Stuhr, John J. (1987). Classical American Philosophy: essential readings and interpretive essay. (pp. 138).

12- Ibid (pp. 139)

13- Ibid (pp. 140)

14- Ibid (pp. 140)

(بلاس)

ولیم جیمز ۽ ردء دینی سما۽ شمر بکشی

Religion Awareness and Fruitfulness

ولیم جیمز گشیت کہ اے سوال دائم ۽ دل ۽ کیت کہ دینی میلان Tendency جی انت؟ ۽ ایشانی فلسفہ ایں ارزشت جی انت؟ پہ اے سوالانی پسو کنگ ۽ نکان ۽ واقعہانی پیش کنگ ۽ ساری ایشانی راسبندی Logical تب گیشگیوار کنگ لوٹیت۔ نوکیں راسبندی ۽ ردء پٹ پول ۽ نکان ۽ تہا دورنگ ۽ تپاوت دارگ بیت۔ پہ اے کارء اول سرا چیز ۽ جوہر ۽ گوہر پد جنگ بہ بنت کہ اے چون ودی ۽ زاہر بوتگ انت، ۽ ایشی ۽ جوڑشت، بنزہ ۽ راجد پتر چونین انت۔ دومی ایش کہ پٹ پول ۽ ارزشت ۽ بابت ۽ گپ بیت کہ پزند ۽ اے چچو قدر دار انت، اے سرجمیں عمل ٹپاسگ بہ بیت۔ اول سوال ۽ پسو یک وجودی گپ ردء Premise ۽ تہا دینگ بیت۔ دومی سوال ۽ پسو انجیں گپ ردء ۽ تہا آسودگ بیت کہ قیمتے بداریت۔ اے قیمتی گپ ردء ما ارواہی گپ ردء ہم گشت کنیں۔ چہ ایشاں یک گپ ردء ہم چہ دومی ۽ درنہ اتلگ ۽ بنزہ نہ انت۔ اے ہر دوئیں گپ ردء وڑ وڑیں سسانی عملاں چہ ودی بنت۔ انسان ۽ سسا اول سرا یکے گیشگیوار کنت پد ادومی ۽ سسا پد اہر دوئیناں یکجاہ ہوار کنت ۽ آسرے داریت۔ ہر ہمک دینی پدیدہ Phenomena ۽ یک راجد پترے است ۽ ایشی ۽ ہتے قدرتی علت ۽ سان ہم بنت کہ اے علت ۽ ساناں چہ دینی پدیدہ وجودے داریت ۽ زاہر

بیت۔ مروچاں انجیل ۽ سراہمنچو پٹ پول بوہگ ۽ انت، اے انجیل ۽ وجودی یا واقعہ
 وانشت انت۔ بلے وانشت ۽ اے تب اہدی ایں کلیساء ڈالچا کنگ ات۔ ایشی ۽ تہا اے
 وڑیں جسٹ بنت کہ انجیل نویسوک ۽ زند ۽ راجد پتر چی ات۔ نویسگ ۽ وہد ۽ نویسوک ۽
 چے جیڑ اتگ۔ اے ڈراہ راجد پتر ۽ واقعہ جیڑہ انت۔ ایشانی پسو دیگ ۽ چہ دومی جسٹ
 ۽ پسو ۽ سراہچ وڑیں اثر ۽ سان نہ کپیٹ کہ اے کتاب وجود ۽ اتلگ ۽ زاہر انت ۽ اے
 گواچن ۽ درانگا زگ یا پزندگی ۽ رہشونی ۽ چے قدر ۽ قیمت داریت۔ پہ دومی سوال ۽ پسو
 کنگ ۽ باند انت ما اے گپ ۽ بہ زانیں کہ پہ وحی ۽ الہام ۽ یک گلو بے ۽ تہا پچی بوہگ
 لوٹیت۔ یک وڑے ۽ اے گپ وت قیمتی گپ ردے (قضیہ) یا ارواہی فیصلہ بیت۔
 پرچہ کہ بیرگ ۽ واقعہانی قیمت ۽ بندگ بس نہ بیت۔ علت ۽ سان ۽ رد ۽ انجیل ۽
 گیشگیواری ۽ درگت زانتکارانی گوارا واقعہات ہما ساری نیگ انت۔ بلے پہ انجیل ۽
 اروائی قیمت ۽ بابت ۽ ایشانی فیصلہانی تب بدل بیت۔

پہ یک انچائیں مردم ۽ دین یک تیار ۽ پتگلیں نانے ۽ وڑا انت کہ بہ
 وارت ۽ شد ۽ پرورش بہ دنت۔ اے وڑیں مردم دائم ۽ دین ۽ ہمز ہاں ربیت ۽ تہا شوہازیت۔
 آہانی زند لہتے نادریں سٹک، عادت، رسم ۽ ربیتانی تہا بندیک بوہگ ۽ نام انت۔ اے
 وڑیں دینی رندگیریں زند ۽ چہ ماراہچ وڑیں فائدہ ہے حاصل نہ بیت۔ بلکیں مارا دینی
 گلوبانی اصل سرچنگ شوہازگی انت۔ اے درگت ۽ عقل بیرگ ۽ کار نہ کنت پرچہ کہ
 عقل ۽ کار تہنا یک واقعہ ۽ دومی واقعہ ۽ گوں دپ دیگ ۽ پدا واقعہانی سرپ ۽ وتا ہوار
 کنگ انت۔ بلے ہما چیز کہ مارا عبادت ۽ مارشت ۽ گوں بہ چندینیت ۽ دل گشتے اے
 مارشت ۽ نوکیں چیزے بہ منیت گڑا ایشی ۽ ماسک بازار زشت دار حیاں کنیں۔ چونائی ۽
 عقل ۽ یک دگہ کارے ہمیش انت کہ چیز ۽ علتانی پدا بہ جنت۔ وہدے ما زند ۽ بیرگ ۽

عقل ۽ بنیدۂ علت ۽ سان ۽ لڑ ۽ تہا پہ ماریں گڑا باتنی زند ۽ ناسگیں جذبہانی بہر ۽ گشتے دردے
 کہ کپیت۔ عقل ۽ اے علت ۽ سان ۽ چہ یک جخالے ہم ودی بیت۔ پدا اے ودی
 بوتگیں جخال باتنی زند ۽ علتانی ماخچنگ ۽ چہ ایشانی ارزشتاں ہم گمسار کنت۔

چونائی ۽ پہ دین ۽ سر پد بوگ ۽ بیرگ ۽ دینی سماء ۽ وانشت کارے پیلو کت
 کنت۔ چہ اے سماء پدزا نگ بیت کہ دین کجام چیز ۽ گوں چونیں سیادی داریت۔ پر چہ کہ
 ہر دوئیں، دو جتائیں کیفیت انت۔ چونائی کیفیت ۽ بلند ۽ شان بوگ ۽ دوسوب انت۔
 یکے ایش کہ چہ اے کیفیت ۽ ماتچک ۽ لڈتے ماریں۔ دومی ایش کہ اے کیفیت ۽ چہ منے
 زند ۽ الکا پیں وشی یے ہمیشانی آسمر ۽ حاصل بیت۔ بلے اے ہم ممکن انت کہ ارواہی
 از مون سک ثمر پہ بکشیت بلے پہ مادنیں دنیا ۽ یک کارے ہم پیلو کت مہ کنت۔ اے ہم
 ممکن انت کہ زند ۽ ویشیں گلوب ۽ سفر ۽ بیکار متناک ۽ ثابت بکن انت۔ چونائی ۽ دینی گلوب
 ۽ قدر ۽ قیمت ۽ تعین کنگ ۽ مستریں مشکل ہمیش انت کہ انسان ۽ دانگی ایں زند ایشانی
 زند گیری ۽ کت نہ کنت۔ اے مارا اے ہم الہی ۽ زانگی انت کہ گواچن ۽ فیصلہ بنز ہاں چہ نہ
 بیت انچو کہ درچک ۽ پجار آئی ۽ بر انت بلے رو تک ہنڈال نہ انت۔

سرشوندات

۱۔ جیمز، ولیم، (دسمبر 2009)، نفسیات واردات روحانی، مترجم: ڈاکٹر خلیفہ عبدالحکیم،
 (تا کدیم، 9 داں 33)، طباعت دوئم، لاہور: مجلس ترقی ادب۔

(ہلاس)

سائنسی راسبند ء فلسفہ

Philosophy of Scientific Logic

Science of Logic ء عمومیوں معناباں گوں ”دلیل ء سائنس“
 Argument or Reasoning بلے اے ردان چوارزان
 Proposition ہم نہ انت کہ راسبند ء سرجمیں تہراں وتی دامن ء بداریت، راسبند
 وتی گاماں بندات ء رسمی ء بے رسمی Formal & Informal تب ء شنکینیت۔
 و ہدے اول سرء کاراں ٹہنیت گڑا الکا پ ء رسمی بہر بزاں درشون Deduction ء گوں
 دلیل بندایت، اے عمل سائنسی گشگ نہ بنت بلکیں چیدگی یا جوڑشتی خیال بیت۔ اے بہر ء
 شاہگان کنگ ء پد راسبند بے رسمی بہر بزاں تہشون Induction ء گوں دلیلاں
 پایا زیت، اے رد ء عمومیوں راجمانی پریس ء سائنس ء بُن ء بیہانی سیل بیت۔ اے نبشتانک
 ء تہشونیں راسبند ء پجارے گر پتار انت۔

دلیل Argument رداناں Proposition گوں جوڑ بیت گڑا راست
 خیال کنگ بیت۔ چونائی ء لسان ء تب ء بازیں ردان راسبند ء درشونیں وزم ء تہا اڑ
 دنیگ بنت بلے ہر ذری نہ انت کہ ہر ہمک دلیل درشونیں وزم ء تہا جا گہ بکنت ء بندگ بہ
 بیت۔ چونائی ء زانت Knowledge ء ما ہما و ہد ء راستال Fact خیال کن ایں
 و ہدے آ فکر بنداں Thoughts چہ گام بے بُرایت بزاں بندات بہ بیت۔ اگاں ما
 راستال ء راستی ء گمان ء دامن ء بند ایں گڑا اے دمانہ تہشون Induction ء وزم ء تب ء

فکر و گلین ایں بزاں فکر کنیں۔

مئے عمومی Actual دلیل تہشونیں وزم و تہا حیات انت۔ راست و اڑدیگ
 و واسطہ عقل و کار بندگ راسبند و بنجاہیں تب انت۔ اے درگت و ماراجمان و یا ابرم و یا
 دگہ چیزے و راستالانی زانگ و واسطہ تہشون و وزم و رندگیری و گوں گپ و گیشینگ و
 جہد و کنیں۔ درشون Deduction دائم و مارا ازل Certain و یک زانتگیں ردانے و
 چہ دگہ ردانے و نیمگ و پدکنزگ و سکین و دنت۔ و ہدے مادگہ ردان بندان بہ ایں اے
 دراہیں ردان اولی و شبین Analogy و بنت۔ بلے راستی و شوہازگ و اے وزم
 Method بیرگ و سلامت نہ انت بلکیں ادا پدما راعقل ہکل کنگی انت کہ کار و دیم و
 بہ بارت۔

چونائی و تہشون و درشون و میان و ٹوئیں تپاوتے است۔ اے تپاوت آسر
 کشگ و نیام و الکا پ و بنا بیت۔ درشون و وزم و تہا و ہدے رداناں چہ آسرے درکیت،
 ایشانی میان و راسبند یں ہزدری یے بیت، اگاں یک درشونیں دلیے و تہا دراہیں ردان
 محکم انت گڑا آئی و آسر ہم الم و محکم بیت۔ تہشون و وزم و رد و ردان و آسر و میان و ہچ و ڈریں
 راسبند یں ہزدری Necessary گواہ نہ کنت، نے وزم و رد و آسر ازل بوت کنت،
 نے محکم Valid و نا محکم Invalid و گال بند پہ ایشاں کارمرز بوت کنت۔ بلے چش ہم نہ
 انت تہشون و آسر Conclusion دائم و نزور انت۔ بلکیں اے وتی وزم و تب و
 راست رد Probable بنت۔ سائنس بیرگ و تہشون و وزم و تب و انت و ایشی و
 بیرگ و رندگیری و کنت۔ بلے دنیا و بابت و وتی مارا استال Fact و زانت و ودینگ لوٹ
 ایں گڑا الم و تہشون و تب و فکر کنگی ایں۔ اے رد و مئے شک و با پشت و ہچ گواہ نہ کنت، ما
 تہنا وتی دلیلاں گوں کار بدار ایں کہ ردانانی رد و بہ بیت بزاں ہماہانی بند و بندگ بہ بیت گڑا
 اے دلیل راست رد بوت کنت۔

چونائی ء دلیل دائم ء ہمگوئی Analogy ء بنید ء بندگ بنت۔ اے وڑ پمشکا
کنگ بیت کہ نادریں آسرے اڑ دنیگ بہ بیت۔ وہدے دلیل نادر Particular ء آ
دیم بے روت بزاں ردیں چیزے دارگ لوٹیت ء چہ اے وڑی ء علتیں قانون Causal
Law عملین Apply بنت۔

تہشون ء وزم ء تہا دلیل ء اڑ دنیگ ء ردیں بہرے ہمگوئی ء دلیل ء سرا
میلانک انت یا ہمگوئی ء دلیل ء برکت ء آست داریت۔ اے نیام ء گزشت (ماضی) ء
ازمونانی بنید ء باندات ء آسر کشگ بنت۔ اے درگت ء ہمگوئی ء کسا سدرس
Appraise است انت۔ بازیں ہمگوئیں دلیل دگہ دلیلاں چہ کیشتر محکم انت۔ ہمگوئی
ء دلیل درشون ء وزم ء تہا بروبریا محکم بوت نہ کن انت پر چہ کہ ہمگوئی ء دلیل راست رد بیت
یا نزور بیت ء ہمگوئی ء شری ء ہرابی راست ردی ء دامن ء گوں بندوک انت۔

ہمگوئی ء تہا درستاں چہ پیش، پہ سائنسی پٹ پول ء، ہمگوئی ء روا
Relevance ء گپ بیت۔ اے وڑیں دلیل ء تہا مشاہدہ Observer وتی دلیل ء
راست رد Probable or cogent کنگ ء واستہ ایشی ء وڑیں دگہ چیزاں
شوہازیت ء ایشانی میان ء ہمگوئی ء درگیجیت۔ اگاں اے ہمگوئی بیرگ ء (واقعی) روا
انت ء اے ہمگوئی آئی ء دلیل ء راست ردی ء سامان بوت کنت گڑا ہر دو دلیلانی ہمگئی ء
روا بوہگ ء چہ آئی ء دلیل راست رد بیت۔ البت اگاں آہاں لہتے انجیں چیزاں گوں
ہمگوئی بہ بند انت کہ ہر دو بینانی بنگپ، وزم ء میل جتا انت گڑا ایشی ء دلیل نزور بیت یا بے
راست رد بیت۔

وہدے اے راہ ء آوتی دلیلانی راست ردی ء شوہاز ء درکبیت گڑا آپہ دلیل ء
راست ردی ء دگہ ہم وڑ پیم ء وزم چاریت۔ آہمگئی ء روا ء پدہم رنگ بوہگ ء کساس
Number of Similarity ء ہم چاریت کہ داں چچو حد ء چچو چیز آئی ء دلیل ء

راست ردی ء سامان بوت کن آنت۔ بلے اے ڈراہیں کسا سانی ہے بنگپ ء گوں
 راسبندی ء سیادی بہ بیت۔ من ہمنچو چیز پہ ہمگوگی ء داراں آڈراہیں چیزانی ہمگوگی
 بستگیں بنگپ ء گوں چچ وڑاجتامہ بنت۔ اگاں جتا بوت آنت بزاں دلیل راست رد نہ بیت
 بلکیں نزور بیت۔

ہمرنگی ء روا ء ہمرنگ بوہگ ء کسا س ء پد بے ہمگوگی ء ہم کسا Degree
 of Disanalogy آئی ء دلیل ء راست ردی ء واسطہ کار آمد بوت کنت ء سائنس ء ہر
 ہمک پٹ پول ء تھا اے عمل کار مرز بنت۔ بے ہمگوگی ء کسا س ء اندر ء ہے چیز بنگپ ء
 گوں سیادی نہ دار آنت آہمگوگی ء زد ء نیا آنت ء اے چارگ بیت کہ کجام چیز انت ہر
 دو تینانی میان ء ہمگوگی نہ دار ایت بلے دلیل ء راست رد بوہگ ء واسطہ کردے پیلو
 کنت۔ اے ہم دلیل ء نزوری ء راست ردی ء چکاس ء وزے۔

بے ہمگوگی ء کسا س ء پد ہمگوگی ء پرورش Counter Analogy یا اول
 سریں ہمگوگی Primary Analogy ہم دلیل ء راست ردی ء واسطہ داں حدے ء
 کار مرز بیت۔ اے درگت وتی بنگپ ء ہمرنگیں دگہ بنگپاں باز جاہاں چہ شوہازیت ء اے
 درستانی میان ء ہمگوگی بندیت ء آسمر ء دارگ ء جہد ء کنت کہ اے راست رد بہ بیت۔
 اے عمل آئی ء بنداتی ہمگوگی ء کسہاں پیلو کنت ء وہدے اے درستاں چہ یک انچیں گے
 ہم درکیت کہ بندات ء اولی بنگپ ء گوں ہمگوگی داریت بلے ہمنچو پٹ ء پول ء رپتار گام
 کشیت آئی ء ہمگوگی مچ بوہان بیت البت چیزے رداناں پد آئی ء رنگ انچیں وڑے ء
 بیت کہ اولی بنگپ (کہ ہمانی ء بنید ء پٹ ء پول حصر داریت) ء چہ چٹ جتا نیں دروشمے
 داریت، اے درگت ء اولی بنگپ ء ہمگوگی رنگ نہ بیت گڑا اولی ہمگوگی ء پرورش
 خیال کنگ بیت۔

وہدے تہشون ء رد ء ہمگوگی ء بنید ء دلیل ء راست ردی ء جہد یکشلہ گپ

رداں کشان کنت گڑا اول سری ہمگو نگیا نی میان ء تپاوت ء تہر بندی Diversity among the primary analogies ہم پہ دلیل ء رد ء راست رد ء مکا ربوت کنت بلکیں بیت۔ اے نیام ء اولی بنگپ ء ہمگو نگی گوں دگہ بنگپانی میان ء تپاوت ء تہا شوہازگ بنت کہ چون اے بنگپ گوں آہنگپاں ہمگو نگی رنگ ء تپاوت داریت۔ اے وزم ء بے ہمگو نگی ء میان ء گونڈیں تپاوتے است۔ بے ہمگو نگی ء تہا بے ہمگو نگی شبین انت البت ایشی ء تہا ہما چیز کہ ہمگو نگی دار انت آہانی میان ء تپاوتے شوہازگ بیت۔

ایشانی ہمرائی ء سائنسی پٹ ء پول ردیں General آسر ء شوہاز ء آسر ء نادر بوہگ ہم کار مرز بیت۔ ایشی ء مطلب انت اگاں اولی بنگپ ء رد ء دار ہیں کار سرجمی ء نیمگ ء بیا انت، دراہیں گپ رد یک دومی ء چہ ہمساه Intimation بہ بنت ء آسر دگہ رنگے ء زوگ بہ بیت گڑا دلیل بے راست رد بوت کنت۔ چونائی ء اے وزم دلیل ء راست رد نہ بوہگ ء چہ آئی ء راست ردی ء راہاں گیشینیت۔ اے دلیل ء تہا دائم ء ردان، ردین ء جہانین Universal بنت بے آسر نادرینے بیت۔ پمشکا اے عقلی ردی ء دامن ء جاہ کنت۔

راسبندیں ہمگو نگی ء تردید Refutation by logical analogy ہم دلیل ء راست ردی ء کردے پیلو کنت۔ اے دلیلانی ردان دائم ء راست حیال کنگ بنت بے ایشی ء آسر راست نہ بنت ء اے درگت ء اے بے راست رد حیال بنت۔ اے دلیل دگہ بنگپے ء گوں بندات بنت ء دگہ بنگپیں آسرے کشان کن انت۔ اے آسر ء گوں ردان ء گمان ء تب ء ہمگو نگ کن ء انت۔

اگاں ما زانیں یا ما را گمانیں کہ ما زانیں یک چیزے دومی ء علت انت یا سان انت، گڑا ما ہمگو نگیں دلیل ء تیلاں چہ آجوا یں یا چہ آئی ء دُورا تنگیں۔ اے درگت ء پے سائنس ء علم ء شاہگانی ء علت ء سان ء دلیل گام بُر انت۔ اگاں علت ء سان ء میان ء سیادی محکم بہ بیت

راست ہم، گڑاے دلیل باز جوان ء پرور بیت۔ علتی دلیل ء منت انت کہ مئے زانت
چاگرد ء کنٹرول Control کنت چہ ایشی ء ماشریں زندے گوازیں ء وتی مول مراداں
ہم پیلوکنیں۔ اے خیال سائنس ء علم ء تب ء کار ء گوں دزگٹیں مردمانیک انت۔

چونائی ء چیز تہنا واقع Happen نہ بنت بلکیں اے واقعہانی یک ازلیں
کیفیتے Certain Condition ء تہا بنت۔ اے گپ ابرم ء وانشت ء یک بُن ودی
ایں Innate گپے۔ بزاں دُر اہیں عمل ابرم ء قانون ء تب ء بنت۔ اے دنیا ء تہا ماہمنچو
زانیں کہ دُر اہیں واقعہ ازلیں کیفیت ء تہا بنت یا نہ بنت۔ اے درگت ء کیفیت دورنگ ء
تہا انت۔ یکے، ہزدری ایں علت Necessary Cause ء دومی، گنج یاوانی ایں
علت Sufficient Cause۔ ہزدری ایں علت کیفیت ء تہا ہما باسیں واقع ء نام
انت کہ ایشی ء ساڑی نہ بوہگ ء چہ واقعہ واقع Happen یا رویداد Occur بوت نہ
کنت۔ گنج ایں علت کیفیت ء تہا ہما واقع ء نام انت کہ ایشی ء ساڑی بوہگ ء چہ واقعہ واقع
بنت بلے اے تہنا پہ ہے جنجال ء علت یا سان نہ انت بلکیں دگہ ہم بازیں چیزانی علت یا
سان بوت کنت۔ چونائی ء ہزدری ایں علت ء سَوَب یا واقع بوہگ ء چہ بے لوٹیں پدیدہ
Undesirable Phenomenon درکنگ بنت۔ بزاں ایشی ء واستہ لہتے آنچیں
جاور شوہازگ بہ بنت دائم ء است بدر انت ء حساب ء سمرادرکنگ یا کورکنگ بہ بنت۔
البت گنج ایں علت ء باسیں کارمرزی ہمودا بیت و ہدے لوٹ ء ودی کنگ ء واستہ وش ء
راضی بہ ایں ء لوٹ ء درکنگ ء کورکنگ ء چہ ناوش ء ناراض بہ ایں۔

وہدے علت ء لبر. کارمرز بیت، ایشی ء مطلب انت، علت ء سان Cause
and Effect یک ر دیں Uniformative رنگے ء گوں ہوار انت۔ اے
ڈاکٹر آن Doctrine مد میں زند Daily Life یا سائنس یادگہ جاورانی تہا ہوار انت یا
یک پیش بستگیں گمانے۔ ما اے گپ ء منیں کہ علت ہم رنگیں سان ودی کنت۔ اے گپ

۱ ما گمان بستگ ۽ من اتگ کہ اگاں علت بیت گڑاسان ہم بیت۔ اگاں منے پیش بستگیں
 گمان رد بہ بیت گڑا ما آئی ۽ سرا دو بر فکر کن ایں۔ پرچہ کہ اے گپ ماوتی گمان ۽ بیرگ
 کتگ کہ نادریں کیفیت ۽ تہا ہر نادریں پدیدہ ۽ علتے بیت ۽ اے علتیں قانون ۽ راستی ۽ سرا
 عملدار *Imply* بیت کہ علتیں قانون است۔ ہر جاہ علتیں قانون بیت یا است اود ۽ رد یا
 عموم ۽ نگدیں المان ساڑی بنت۔ چونائی ۽ علتیں قانون یک کیفیت ۽ تہا پدیدہ ۽ نادریں
 بہرے ۽ رد ۽ لہتے بے بدل بوؤ کیں *Invariable* عمل بنت۔ بلے اے گپ ۽ گمان
 نیست کہ اے کدی واقع بنت۔

اگاں ڈھیوڈ ہیوم ۽ رد ۽ علت ۽ سوب ۽ بچار ایں گڑا سما بیت کہ اے علتیں
 سیادی راسبندیں یا درشونیں نہ انت، نے اے پیش سمارتیں *A-Priori* دلیلاں چہ
 زانگ بنت۔ بلکیں اے حسی عملیں ۽ پد ۽ پد سمارتی *A-Posteriori* انت۔ مادائم ۽
 نادریں از مون کنیں، ما کیفیت ۽ تہا جتا نیں مثالانی *Instance* مشاہدہ ۽ کت کنیں ۽ ہر
 پدیدہ کہ ما چاریں آزیں پدیدہ بانی بہراں گوں بندوک انت۔

سادہ ایں شمار ۽ رد ۽ تہشون *Induction by simple enumeration*
 ۽ تہا و ہدے ما گشیں ”ما کیفیت ۽ تہا جتا نیں مثالانی مشاہدہ ۽ کت کنیں“
 ۽ دراہیں علت ”ہر پدیدہ کہ ما چاریں آزیں پدیدہ بانی بہراں گوں بندوک انت“ ۽ ساڑی
 بوہگ ۽ برکت ۽ انت۔ اے درکت ۽ بزاں ما ریدیں علتی سیادی ۽ گپ ۽ انت، چہ ایشی ۽ ما
 ہمگوگی ۽ حساب ۽ نیار ایں بلکیں ایشی ۽ چہ گامے دیم ۽ راویں۔ و ہدے ما نادریں از مون ۽
 کنیں گڑا گلیں ردان ۽ نیمگ ۽ سفر کنیں۔ اے عمل ریدیں تہشون یا تہشون ۽ ریدیں دروشم
 گشگ بیت۔ تہشون ۽ رد ۽ ما، ہر مثال ۽ ستا گال ۽ صفت بند ایں گڑا ہے صفت ۽ دگہ مثالان
 گوں بند ایں چہ ایشی ۽ ریدیں عمل گیشتر بیان بنت۔ چونائی ۽ سادہ ایں شمار ۽ تہشون ہمگوگی ۽
 دلیل ۽ گوں سک باز ہمرنگ انت ۽ ایشانی میان ۽ تپاوت آسر ۽ گیشی ۽ رد ۽ بنا بیت۔

علتی سیادی Causal Connection ء اڑدییگ ء واسطہ سادہ ایں شمار
کارمرزبنت کہ اے سیادی ء ردء پدیدہ ء بازیں مثال کیفیت ء تہا لے بدلی ء گوں ہم سنگ
بنت۔ اے عمل تہنا برمی انت کہ علتی سیادی ء آسمرء پدیدہ ء مثال ء میان ء چہ کشیت۔ سادہ
ایں شمار ء ہمگونی ء دلیل ء ردء بنید ء دلیل ء میان ء الکا پیں ہمگنی یے بنا بیت ء ہر دو مینانی
سرا یکیں ٹپاس Criteria عملین بیت۔ سادہ ایں شمار ء دلیل ء دگہ بازیں دلیل ء
آسمر گنجیں راست رد Higher Probability ء تب ء اڑدییگ بیت۔ ہممنچو گیشتر
ردان شنگ بنت، ہممنچو گیشتر آسمرء راست رد بوگ ء دامن شاہگان بیت۔

علتیں سیادی ء روا ء گوں راسبند ء سائنسی مفروضہاں روا Relevance
دارگی انت۔ چہ اے وڑی ء گمان بیت کہ مادنیاء سائنسی رنگ ء گوں وانیں، چہ ایشی ء دنیا ء
بابت ء راستی Truth ء سر پدہ ایں۔ اے درگت ء شخصی راستی ء سفر ء منزل نزیک انت۔
آچہ مارادور بُرت اش نہ کن انت، پرچہ کہ سائنس ء مول ء مراد ردیں راستیانی درگیجگ
انت ء اے راستالاں گوں بیان بنت۔ چونائی ء گیشواری Explain چہ انت؟ ہر بیان
یک داتگیں کیفیت یا وزے یا ردانیں Propositional بیانے Statment کہ
ایشی ء درانیں چیز راسبندی انتاج Inference ء رنگ ء بیان بوتگ انت۔ چیز ء دومی
رنگ ء تہا سر اتلگیں کیفیت سرگشت Account ء یک الکا پیں عملے یا کہ الکا پیں
کیفیت چیز ء دومی عمل ء تہا آرگ ء انت۔ اے عمل یا کیفیت چیز ء یا ردانیں بیان ء
جیڑا ہیں پہنات Problematic Aspect ء کم کنت کہ انگتہ چہ بیان بوتگ۔ اے
کیفیت ردیں راستی ء ہمد پیں بستگے Coherent Set یا لیکہ ء بستگ Set ء ہوار کنت
گوں۔ شریں بیان دائم ء راستی ء پاہار شانیت ء بیان کتگیں راستالاں گوں روا ہم بیت۔
سائنسی بیان نہ تہنا راست انت بلکیں راستی ء گوں روا انت ہم۔ وہدے اے دوئیں چیز ہوار
بنت گزار راستی رد ء تب ء بیت۔ بزاں سائنس ء تہا روا ء ردیں راستی ء ارزشت آست۔

چونائی ء بیان ء دامن ء دو چیز جاہ کنت، یکے میل Attitude انت ء دومی کیفیت ”بنید“ ء گوں ہمگر نچ انت۔ چونائی ء میل یک سائنسی بیانے نہ انت اے دائم ضداں چہ سر بار انت ء اے ڈوگمیٹک ہم گشگ بنت۔ ہما کیفیت میل ء تب ء ردیت آ دائم ء سوالانی زد ء بیت۔ اگاں آ راست ہم بیت گڑا سوال پُرسیں راستی یے بیت۔ دومی کیفیت سوالانی پرسگ ء چہ منگ بیت ء سائنس ء دامن ء وہدے اے مناک Proof بنت گڑا ایشانی شاہگانی منگ بیت۔ چونائی ء سائنس ء رد ء چکاس ء زد ء چہ گوستگیں ادعا Assert شرگشگ بیت ء اے چکاس ء رد، اوں مئے از مونانی تب ء بہ بیت، پممشکا ما گشت کنیں کہ حقیگیں سائنس بندات ء حسی یا از مونی Empirical انت۔

سائنس دائم ء مناک درکار بیت۔ اگاں مفروضہ چکاس Test ء تب ء بوتگ انت گڑا ایشاں زوریت ء مفروضہ ء پکہ بوہگ ء کساس ء کنت۔ پداپٹ پول ء گام بکشیت بلے مفروضہ ء سرا بستگیں جست کدی ہم نہ بُر انت پرچہ سر جمیں مفروضہ ہچ وڑا سائنس ء دامن ء سر بوت نہ کنت۔ اگاں مناک ء پزوری ء چہ ما یک مفروضہ یے پلہ مرز بہ ایں بلے انگت اوں آئی ء سراثک پشکپیت ء ازل پیلو بوت نہ کنت۔ سائنس ء تھا اگاں یک مفروضہ یے یک برے رد بیت ء گڑا آ الکاپ ء ڈورچگل دمیگ بیت، آئی ء اثر نوکی ء گوں سدک verify کنگ ء عمل پدا جہ نہ جنت۔ چونائی ء اے عمل دائم ء سائنس ء فلسفہ ء نگدانی زد ء کنت۔

راسبند ء تہشونیں بہر مارا اے درس ء دنت کہ سائنس بیرگ نہ انت بلکیں راست ردیں آسرداریت ء اے درگت ء اگاں ما علتی سیادی ء دلیل حیاں کنیں گڑا اے ہم مئے پہم ء تنکی انت ء علم ء کمی انت۔ اگاں ما مفروضہ ء بنید ء بستگیں زانت ء الکاپ ء ازل گشیں گڑا پدا ہم مار دکنگ ء ایں۔ چونائی ء تہشونیں راسبند بیرگ ء پیش بستگیں گماناں presupposition کمائیت ء عمویں آسرے شنگی نیت، البت اے گپ ء من درشون ء تب ء جنگ ء آل۔

پہ گیشیں زانگ ء بچاراٹ

- 1- Copi, Irving M. & Carl Cohen, Introduction to Logic, 13th edition.
- 2- Hurley, Patrick J. A Concise Introduction to Logic. Belmont California: Wadsworth Publishing Company. 5th edition.
- 3- Chalmers, A. F. (2nd edition 1985). What is this Thing called Science?, an assessment of the nature and status of science and its method. Philadelphia USA, Milton Keynes England: Open University Press.

(بلاس)

ہرڈر ۽ راجدپتری فلسفہ

Herder's Philosophy of History

جُہان گوٹفریڈ وون ہرڈر Johann Gottfried von Herder (1744-1803) جرمن فلسفی، دین شناس Theologian، شاعر ۽ نگد کارے Critic ات۔ اے نبشتا نک ۽ تہا ہرڈر ۽ راجدپتری فلسفہ ۽ گیشگیوار کنگ ۽ شوئیں جہدے من بستگ۔ گمان بیت کہ ہرڈر ۽ بنداتی فکر اں چہ جرمن فلسفی شیلی ارمارک Schleiermacher ۽ زبان، گیشگیواری، رجانک، سسا، ازم ۽ ہد ۽ باوست ۽ ہزہ بستگ انت۔ بلکیں اے ہم گمان بیت کہ ہیگل Hegel ۽ ہم ہرڈرین Herderian فکر ۽ بند ۽ چہ سسا، راجدپتر ۽ ہد ۽ زانگ ۽ فلسفہ پہمتگ، پداوتی جدلیاتی وزم ۽ رد ۽ تاب داتگ۔ البت اے نبشتا نک ۽ تہا نے من شیلی ارمارک ۽ تفسیر ۽ علم Hermeneutics ۽ کسہاں کاراں ۽ نے ہیگل ۽ بیرگیں فکر Absolute Idea ۽ فلسفہ ۽ بیان کناں بلے گد سرا ہرڈر ۽ راجدپتری فلسفہ ۽ دروشم ۽ شیلی ارمارک ۽ ہیگل ۽ دلگوشی ۽ چیدگاں گوں آسرا لے (Conclusion) بنداں۔ چونائی اے نبشتا نک ہرڈر ۽ راجدپتری فلسفہ ۽ گنجیں دامن ۽ چہ راجدپتر ۽ فکر ۽ سفر ۽ لہتے لیکہ شنکینیت۔

ہرڈر ۽ رد ۽ اگاں کسے وہد، جاگہ ۽ راجی کرد ۽ حساب ۽ راجدپتر ۽ بچاریت گڑا راجدپتر ۽ تیچن ۽ مان گیشیتگیں سوالانی سر پد بوگ ۽ آساعتے مہتل نہ بیت

۱۔ اگاں تھیولوجی ۽ بیرگیں معناہاں بچارے گڑا ہد اشناسی، ہما کہ ہد ۽ بابت ۽ وانیت ۽ وتی ونگیں گپانی پلہ مرزانت، بلے اے پلہ مرزی دائم ۽ ہد ۽ بوگ ۽ حق ۽ انت۔

کہ استان (سلطنت) چون ودی بنت، ہلاس بنت ء پدا جہہ جنت اے۔ ہے وڑا آچینی
 دودمان ء گپ ء جنت۔ چینی دودمان جغرافیائی چا گرد ء نادریں آب ہوا ء سَوَب ء وجود ء نہ
 اتلگ۔ بلکیں آہانی دودمان آہانی نادریں تب ء نادریں سساء آسمر انت۔ اگاں اے
 جغرافیائی چا گرد ء آب ہوا ء دگہ ہم راجے بے بوت انت گڑا آئی ء ہم وتی تب، کردار ء
 سساء ہساب ء اے گوا جن کار مرز کنان ء نوکیں دودمانے ودی کتگ ات ۲۔

آگشیت کہ ربیتی راجد پتر ء از موناں (تجر بہ) چہ سیاسی ء راجمانی ادارہ وجود ء
 نیا انت یا سیاسی ء راجمانی ادارہ بانی وجود ء ہنزہ ء علت ربیتی راجد پتر ء از مون نہ انت بلکیں
 اے راج ء تب ء سساء آسمر وجود دار انت یا است بنت یا ودی بنت۔ ہر پد رتیج یا راج ء
 وتی نادریں تب ء سسایے بیت ء انسان بدن ء درگت ء بازیں پد ریچاں گوں سیادی دار
 ایت پمشکا پد رتیج ء وسیلہ ء آئی ء عادت، رسم ء قدرانی بابت ء ما چیزے زانت ء پھمت
 کنیں پرچہ کہ ہر پد رتیج ء نادریں تب ء نفسیاتے است ء وتی تب ء رد ء دودمان ء ربیدگے
 ودی کنت۔ ہر راج ء نفسیات آئی ء تب ء ہوس یا ژند کنت پمشکا راجد پتر نویس نادریں
 ہوس ء سر جمیں تہانی وانگ ء پد ایشاں دریافت بکنت۔ چونائی ء راجد پتر ء تہا پد رتیجی
 جذبہ ء ٹوئیں کردے است پرچہ کہ ہر یکے، یک نہ یک پد رتیجے ء گوں الم ء سیادی
 داریت۔ پمشکا ایشی ء رنگ ء صورت، نند ء نیاد، فکر ء خیال یک وڑیں وزمے ء چا گردی ء
 تہاٹہ انت ء ہے رد ء یا بند ء راجی کردہم ٹہنیت، پرچہ کہ پت ء پیر وکانی ربیت ء رسم محکم ء
 است انت ء سر جمیں پد رتیجے ء رگ ء بنداں ہوا رانت ء روان انت۔ اگاں یک راجے جتا
 ء وتی چا گرد ء ربیتانی ہساب ء زند ء بے گوا زینیت گڑا آئی ء راجی کردگیشتر محکم ء پختہ بیت۔

ابرم ء ترندی، قہر، جنگ، وبال ء زمین چند انسان ء پہ ملک در ملک ء لڈی ء
 باری ء لاچار کن ء انت۔ وہدے آوتی اژدادانی (پت ء پیروکی) زمین ء یل دنت ء دگہ
 جاہے روت گڑا آوتی ربیت ء قدرانی ہم گر نچاں رُوریت ء ہے قدرانی سراعمل اوں

کنت۔ نوکیں سرزمینِ سرا کوہنِ ایں رواجِ عملین (اطلاق Apply) کنت پدا اہدے
 وتن وگوتی سساء سیادیء برجم یا برجاداریت۔ بلے انگت ہم سرزمینِ آب ہوا آئیء
 کردے عادتانی سراوتی نقشان نقشین ایت یا پردنت ۳۔ ایشانی یک جا ہےء چہ دومی جاہء
 روگ ء آباد بوہگ ء چہ پردتچ دگہ پردیچاں گوں ہوارگیچ بیت پمشکا انوکیں دورء یک
 راجے ہم وتی زگریں دروشم ء گپ ء نہ جنت پرچہ کہ ہوارگیچ بوہگ ء چہ آ، نی زگریں
 راجے نہ انت ۴۔

ہرڈ راستان ء دیروتی ء زوال ء ہم و ہدے جاگہ ء ردے چاریت۔ سرانویں تمن (خانہ
 بدوش قبیلہ) وتی ریتانی سرا قائم ء محکم انت پرچہ کہ آبانی گور بادشاہ ء مدت کم انت، باز نہ
 انت۔ اگاں استانے وتی دورء و ہداں مزینیں شہری ء سرا اُرش بکنت ء آئی ء وتی دستانی زدے
 بکنت گڑا آوتی ہاکی ء دامن ء شاہگان کنت بلے ایشانی تہا محکمی نہ بیت یا اے محکم نہ بنت ء
 بادشاہے ء تزگ سرجمیں نظامے ء ہلاسی ء سوب جوڑ بیت۔ اے وڑی ء استان یک غلامے ء
 غداری یا گورنرے ء سرکشی ء چہ ہلاسی بیت۔ زور بادشاہ (مطلق العنان) ء نپروریں سرکار
 تخت ء تاج ء چہ ز بہر بنت ء نزوریں نظامے ایشی ء جاہ ء داریت یا کیت ۵۔

ہرڈ رے ردے علم ء واہش انسان ء دُرستاں چہ مستریں واہش انت پرچہ کہ ہر
 پردتچ پابرم ء سانانی (معلول و اثرات) زانگ ء دلاپ بیت بلے اے عمل ء تہا ابرم و ہدے
 جاگہ ء تہا بنت۔ آزندگی ء حدیں چکرانی تہا چچ کت نکنت ء ہے رہبند راج، ملک ء استان
 ء بام ء زوال ء سرا ہم عملین بیت ۶۔

ہرڈ رے ردے راجد پتر ء تہا ہر چیز میران انت ء آئی ء ہلاسی یا مرگ ہژدوری انت ء
 ادارہ، قدر یا ریت ہیچ وڑا ابد نہ مان آنت، پمشکا و ہدے سیاسی نظام محکم بیت گڑا نوکیں
 پردتچ کیت آگوستگیں ریتانی کور کنگ ء واہش داربیت۔ آبانی حیاں بیت کہ آتہار ء لنجیں
 زندگی یے گوازینگ نہ لوٹ آنت۔ آوتی سساء شاہگانی ء نوکیں دنیا ء آباد کنگ ء واسطہ

کارمرزی ء تمامہ ء دار آنت۔ ایشانی جوانِ ایں واہش چہ اہدء نزوریں واہشاں باج بر
 آنت۔ بلے و ہدء ہمرائی ء باندات ء دامن ء اے خیال ء قدر ہم کوہن گشگ بنت ء ایشانی جاہ
 ء نوکیں چیز کیت۔ زند ء مرگ ء بام ء زوال ء اے درج دائم ء یکشلہ روان بیت ے۔
 ہر ڈر ء اگاں اے راجد پتری سفر ء بچارے، سما بیت، ایشی ء تفسیر ء علم، سساء
 فلسفہ، دین ء ارواہ ء سفر ء زبان ء در زبان ء تہا جلگ ء چیدگاں گوں وتی راجد پتر ء فلسفہ
 بستگ ء گمان کتگ کہ اے وڑار راجد پتر سفر کنت ء راجد پتری سفر ء آسر ء راج دائم ء سفر در
 سفر ء شل ء گوزان بنت ء وتی ز گریں تب ء گمسار کن آنت۔ بلے اے سفر ہز دری آنت۔
 اگاں اے سفر و ہدء الہی ایں بہرے جوڑ مہ بوت آنت گڑاز بان ء مچیں جہان بر جانہ بوتگ
 آت۔ ہر ڈر چونائی ء فکر شناسی (Idealism) ء پلہ مرز آنت بلے ایشی ء گوراز مون
 شناسی (Empiricism) ء ہنزہ ایں علمی سفر رد نہ آنت بلکیں آئی ء گپ از مون شناسی ء
 چہ بندات گریت۔

سرشوندات

- ۱۔ مبارک علی، ڈاکٹر، (1988)، تاریخ کے نظریات، (تاکدیم 45)، لاہور: نگارشات پبلیشرز۔
- ۲۔ ہمیش انت، (تاکدیم 46)۔
- ۳۔ ہمیش انت، (تاکدیم 47)۔
- ۴۔ ہمیش انت، (تاکدیم 48)۔
- ۵۔ ہمیش انت، (تاکدیم 48)۔
- ۶۔ ہمیش انت، (تاکدیم 49)۔
- ۷۔ ہمیش انت، (تاکدیم 50)۔

(ہلاس)

راجد پتر

History

ندر

چ

فیڈرک اے فلو

ء

نامء

کہ

being in itself

انت

After all, when one tries to change institutions without having changed the nature of men, that changed nature will soon resurrect those institutions.

Will Durant

(James Christian pp. 306)

اہدء سٹک ء راجد پتر پجاری ء پرسی وانشت یے

اہدی ایس زمانگ ء انسان ء ہر چیز ء باپشت ء یک نہ پہمیں رازے ء پڑے
ایس (ماروائی) استی مار اتگ گڑا آ چیز زرتگ، دیوند ء شاہگانیں پیرا ہگ ء مان
کتگ۔ پدا یک نوکیں نام ء کارے ہے چیز ء دامن ء بستگ البت آ چیز ء خالق ء بستار
رستگ۔ سما بیت ایشانی گوراہر اسراء ء خالق ء بستار بکشا ہگ بوتگ۔ ہے وڑا درچک ء
پلاں ہم اے بستار دنیگ بوتگ، من دگہ چیزانی ہم اے بستار ء کراریگاں کہ اہدء مردماں
وتی دامن ء بستگ انت بلے اہدء سٹک ء دروشم جی بوتگ، ایشی ء کیشینگ ء جہدء گوں
درچک ء پلانی کسہاں کاراں۔

درچک ء اہدء سٹک ء شاہگانی ء اگاں من در حد یا لامتناہی بگشاں بزاں من
میاریگاں چیا کہ دین ء دامن شاہگان انت بلے رہبند استواری ء گوں تعین انت بزاں ردء
بدل ء نہ سگ انت البت و ہدے ہدء کسہ جہہ جنت گڑا ایشی ء بابت ء مردم ساعتے ترک ء
توار ء کپ انت بلے اگاں کسے ڈورن ازم ء گوں الکاپ ء دلگوش ء آئی ء دلیللاں چہ ایمن
انت گڑا نوکیں جیڑہ ء جنگے بنا بیت۔ چونائی ء اے بابت ء باوست ء دامن ء شاہگانی ء
کساس مناسست، پممشکا گپ ء گونڈ گراں ء درچک ء اہدی ایس کسہاں کاراں۔

عربانی تہا درچک ء سٹک دایں کسہ کیکر ء درچک ء کسہاں گوں بندات بیت۔
عربی ء تہا کیکر Acacia ء مغیلاں گش انت ء اے لفظ پہ جن ء جا تو گانی مات ء نام ء سٹکیں

رنگ ء گوں کارمرز بیت۔ ایشانی سٹک ء بابت ء گمان بیت اے درچک ء سراجن ء
 جاتوگ بسر ء جاہ کن آنت پمشکا آیشی ء مغیلاں بزاں جن ء جاتوگانی مات گوش انت۔
 ہے وڑا ایرنیانی خیال ء دیودار ء درچک ء سراجو، بزاں ہداست آنت پمشکا اے
 درچک ء نام دیودار ایرکنگ بوتگ اے۔ آہانی خیال ات دیو ہے درچکانی سراجلیت ء
 داریت، ایرانیانی لیکہ ء شبین رنگیں لیکہ عرب ہم دیودار ء درچک ء بابت ء دار آنت بلے آ
 اے درچک ء جن ء جاتوگانی درچک خیال نہ کن آنت بلکیں ایشی ء سراجشیطان ء است
 بوہگ ء گپ ء جن آنت ء ایرانیانی رد ء ایشی ء سراجساڑی بنت۔ گمان بیت عرباں کیکر ء
 دیودار ء نام جتا جتا گپتگ آنت بلے ایشانی کار ء بستاریکیں بوتگ آنت۔ چونائی ء تیوگیں
 جہان ء درچکانی بزیں جنگل (سبز اتگیں جنگل) پاک ء سراجریں چیز خیال کنگ بوتگ
 آنت، آہانی خیال ات درچکانی شم ء ارواہ ء روح است ء ساڑی آنت۔

اہدی ایس جرمن (جرمنی ء جاہمنند) ہم سبز اتگیں جنگلانی پاکی ء منوگر بوتگ
 آنت، آہاں ایشاں گوں جادو ء سحر تمبیں خیال ہم بستگ ء سٹک داشتگ کہ اے جاہاں دیوتاء
 ارواہ ہر دو نیں چیز است ء ساڑی آنت۔ کلٹاں بلوط Chestnut ء درچک بادشاہ
 گشتگ، ہے وڑا اطلینیاں دیوند جیو پیٹر ء درچک بلوط خیال کنگ۔ چونائی ء اہدنامہ ء تہا
 اہدی ایس زمانگ ء علم ء درچک ء زند ء درچک ء کسہ ہم راجد پتر ء دامن ء دار آنت۔ مسلمانی
 گورا انجیر ء زیتون ء درچک پاک خیال بنت، گوش انت کہ ہدا ء اے درچکانی سوگند ء قسم
 وارنگ۔ ہمیشانی وڑا اچھ ء انار ہم پاکیں درچک ء بستاراں گوں زانگ بنت۔ انار ء درگت ء
 بہشت ء کسہ یے ہم روا انت کہ ہمک انار ء یک دانگے بہشت ء انار نیگ انت ۲۔

ہندو برگد Banyan، پیپل، اشوک ء پلاس ء درچکانی سٹک ء رد ء ایشانی
 عبادت ء کن آنت؛ بزاں پہ ہندو واں اے درچک پاک بستاریں ارزشتے دار آنت۔

اے درچکانی سراء شمء تہنا نیکیں ارواہ جاہ کن انت۔ اے پہ اولادء حاصلیء پیپلء درچکء
 بندیک پہ سٹک بند انتء ایشانی تو اپء کن انت۔ بازیں ہنداں پیپل، گنرء لسوڑیء
 درچک نیکیں ارواہانی جاہ حیال نہ بنت؛ بزاں ایشانی سرا بد حیں ارواہ جاہ کن انت، نیکیں
 ارواہانی جاہ شریشء درچک انتء اے درچکء دائمء قبرستانء کش انت۔ چونائیء
 روبرکتء اہدی ایں مردماں سروء درچک قبرستاناں کشتگ بلے ایشاں اے کار پہ دیوی
 افروڈائیء عبادتء سٹکء با پشتء کتگ ۳۔ ایشانی حیالء اے درچکء سرا
 افروڈائی جاہ کنت۔ افروڈائی حسنء زیبائیء دیوی حیال بوتگ، آئیء برکتء سروء
 درچکء ہم پائیں بستارے رستگ۔

اہدی ایں یونانء درچکء حسنء زیبائیء چیدگ حیال بوتگ انتء درچکانی
 دیوی او یارگشتگ بوتگء ہندوواں اے یکشاء یکشنی ہم گشتگ۔ درچکانی رُدگ ہے
 دیویانی برکتء انتء منتء انت اگاں اے درچکاں بُرے بزاں دیویانی مرگ
 انت۔ ہے وڑء ہندوناز بوء سول (پودا)ء بھگوان کرشنء چیدگ حیال کن انت۔ چونائی
 آدرچکء اثر زندگیء سٹکء گوں مہروان انت بزاں درچکء زندیکے نہ انت آمریتء
 پدازنگ بیت پمشکا آ، درچکانی سیر (آروس)ء ہم دیننت ۴۔

میانجاہیں ایشیاء ملکاں انجیر جنسء یا عضو تناسلء چیدگ حیال بوتگ۔ اے
 درچکء جنسی بابتء پشدرء ہم کسہ است۔ راجد پتر گشیت کہ شرابء دیووند
 ویونیسیسء اے درچک اولی رندء دوزہء درء دپء کشتگ پمشکا اے جنسء درچک
 حیال کنگ بوتگ۔ ہما زمانگء سنٹیں جنیناں پہ اولادء حاصلء اے درچک گلانش
 کتگء جنسی واگے سٹکء رنگء پیلو کتگ ۵۔

درچکاں ابید پل ہم گوں سحرء جادو تبیں کسہاں گوں ہم سنگ انت بزاں

دیومالائی کسہ دار آنت۔ روچ گوارچک (سورج مکھی) ء بابت ء گشنت، اے یک
 جوان سالیں کاڑے بوتگ ء روچ ء مہرانی زد ء کپتنگ بلے دیوتاروچ عشق ء دام ء نہ ات،
 کاڑے بازیں سر پُراں چہ دیوتاروچ ء اے جنک پلے جوڑکت۔ روچ مرچیک ء پل وتی
 مہرانی حاصل ء روچ ء تب ء جنبش کنت ۶۔ نرسی سس (نرگس) ڈولداریں بچکے ات،
 وتی وش تبیں بچکی ڈولداری ء سراناز ء ناز ات۔ جنگل ء دیوی یے ایشی ء عشق ء گنوک
 بوتگ بلے نرگس سُنت ء سُنت ات ء جنک گوں دل ء ارماناں مدام ایشی ء رند ء پدان
 ات۔ نرگس تن ء بلا ہوشی ء کور ء دپ ء جکیت، وتی عکس ء آپ ء آدینک ء تہا گندیت ء
 وتی عشق ء دام ء مہروان بیت، دیووند ایشی ء جند ء شیدائی ء پد ء آئی ء نرگس ء پلے جوڑکن
 آنت ۷۔ گوارگ ء کسہ گوں شپانکیں ادونس ء بندوک انت۔ زیبائی ء دیوی ادونس ء
 عشق ء گر پتار بیت۔ دیوی ء عاشق گوں حسد ء کیننگ ء گزار (خنزیر) ء دروشم روت ء
 ادونس ء مرگ ء مہیار کنت۔ ہما جاہاں ادونس ء ہون درنز اتگ اود ء گوارگ ء پل
 رُستگ۔ عربی ء تہا گوارگ ء معنا ادونس ء زندگی ء معناہاں گوں زانگ بیت۔ مصری ء
 ہندووانی گورا پیڑی (کنول) ء پل ء ارزشت پاکیں سٹک ء وڑا انت ء آہاں ایشانی
 عبادت ہم کتگ۔ ہندووانی حیال انت بھگوان وشنو پیڑی ء پلتا کاں پر دنت ء آرام
 بیت، ایمن کنت۔ گلاب ء پل دراہیں پلانی بادشاہ حیال بیت ۸۔

دمانے حیال کن، درچک ء پل ء کسہانانی تہا اسرار گندے ء ہے اسرار ہر چیز
 ء ماروائی ء بنپد انت۔ بلے اے گپ ہم ڈالچار کنگ نہ بیت کہ اہد ء مردماں ریس ء پریس
 ء چیز ء گوں شبین رنگے داشتگ بزاں ریس ء پریس گوں چیز ء عمل ء شبین کنگ بوتگ۔
 ہیگل کشیت، انسان ء سساروچ پے روچ دیروئی کنان انت ء ایشی ء سسار دیروئی ء
 مادنی دروشم بدل کتگ انت۔ مادنی دروشم ء بدلی ء گوں راجمان بدل بوتگ ء راجمان ء

میزاں میزاں بدلیاں ریس ۽ پریس ۽ چشمین بدل کتگ۔ چونائی ۽ ادا تیوگیں کسہ سٹک ۽ تب ۽ انت ۽ سٹک ۽ ہما و ہد ۽ محکم بیت و ہدے آیک ردانے Proposition ۽ تہا (یا ردانائی تہا) ادعا Assert بہ بیت کہ مردم ایشی ۽ راست سر پد بہ بنت (بزاں اے راست انت) سمائی رنگ ۽ ایشی ۽ یک ازلی Certain گشیتگیں راہے بگش انت ۽ ایشی ۽ سراعمل کنگ ۽ ساڑی بہ بنت، اے عمل سساء عاداتاں نشان کنت اے درگت ۽ مردم ایشی ۽ شک ۽ پاک حیاں کن ۽ انت۔ اے نیام ۽ ادعا ۽ مطلب، چیز ۽ ایردستی Ownership ۽ منگ ۽ قبول کنگ انت۔ سساء عادت ۽ مطلب انت کہ اے سساء ادارکی پاپارشانئی یے ۽ یک نادریں Particular سٹکے ۽ پیہار ۽ زد ۽ اتک کنت، توجیل بوت کنت ۽ دگہ نوکیں سٹکے ۽ گوں بدل بوت کنت۔ نی ہے وڑا بیان کتگیں سٹکاں بچار ات، اے دراردان ۽ تہا ادعا بوتگ انت پرچہ کہ نے ایشانی میان حکم است، نے سوال ۽ نے گوانگال Exclamation۔ ایشاں علت ۽ سان ۽ تب ۽ چیزانی (درچک ۽ پلاں) دامن ۽ کار بستگ، ادا ایشانی سساء عادت بوگ ۽ گپ انت، سساء ایشاں ہے وڑا عادت داتگ ۽ و ہدے اے عادت نادریں سٹکے ۽ پیہار ۽ زد ۽ اتلگ یا توجیل بوتگ گڑا دگہ سٹکے ۽ گوں مٹبدل بوتگ انچو کہ ایرانیانی ۽ عربانی یکیں چیز ۽ (دیودار) بابت ۽ دوگما ن دارگ، اے رد ۽ یا ایرانیانی سٹک بدل بوتگ یا عربانی۔ و ہدے اے مردماں اے چیزانی استی ۽ سحر ۽ ادعا کتگ گڑا اے مردماں آ چیز ۽ ایردستی چم ۽ دلاں داشنگ۔

- ۱۔ جلاپوری، علی عباس، (2011)، کائنات اور انسان، (تاکدیم 44) لاہور : تخلیقات۔
- ۲۔ ہمیش انت، (تاکدیم 44-45)۔
- ۳۔ ہمیش انت، (تاکدیم 45-46)۔
- ۴۔ ہمیش انت، (تاکدیم 46)۔
- ۵۔ ہمیش انت، (تاکدیم 47)۔
- ۶۔ ہمیش انت، (تاکدیم 47)۔
- ۷۔ جلاپوری، علی عباس، (2010)، جنسیاتی مطالعے، (تاکدیم 246) لاہور : تخلیقات۔
- ۸۔ جلاپوری، علی عباس، (2011)، کائنات اور انسان، (تاکدیم 47)۔

پہ پرپریس، بستیگیں لیکہ، زانگ، بچارات، اے کتاب۔

Milton K. Munitz, Comtemporary Analytical Philosophy
(New York & London: Macmillan Publishing Co. Inc,
Collier Macillan Publishers).

(بلاس)

راجد پترء ارواہ

گمساریں اہدء یدء انسانء اولی فکر ارواہء بستگ۔ بزاں انسانء بستگیں فکر
 ارواہء فکرآت۔ آہاں ارواہ کوشے (جھونکا) خیال کتگ کہ اے بدنء جانء میانء لڑء
 محکم کنت و ہدے اے گوات مہ کشیت ایشیء آسمر مرگ انت۔ ارواہء اے فکر کوہنیں اہدء
 درائیں دودماناں (تہشون / استقرائیہ / Induction رنگء اے) پہ وت زرتگ
 ات۔ بلکیں اے فکر انگت ہم وڑے نہ وڑےء حیات انت۔ بلوچیء ایشیء ارواہ، عبرانی
 زبانء رواج، سنسکرتء آتما، عربیء روح، یونانیء سائیکئیء لاطینیء انیما Animalیے
 گوش انت۔ اے دراہیں لبزانی معنا ”گواتء چر (ہوا کا جھونکا)“ انت۔ آہداں
 انسانء چشم اتگ ہم بزاں پہ مرگء خیالء در اتگ کہ ارواہ آہانی پونزء چہ در کیتء
 آمرگء دپار بیت ۲۔ فرانسء کسہےء تہا پولینیشین Polynesian کشیت
 ”ارواہ گواتء چرے۔ و ہدے من اے مار ات من مرگی آں گڑا پونز گوں دستاں بست
 بلے اکاپء نہ بستگ ات پممشکا مرگء امبازء کپتاں ۳۔

سلیبس Celebes۴ء بیمارء پونز، سرینء پاداں مانیکگء دام بستگ،
 و ہدے ارواہ در آہگء بیت آاے دامء اڑیت گوں۔ آہانی گورا چشمگ گرائیں جنجالے
 ات۔ آہانی خیال ات و ہدے انسان سکء چشمیت گڑا بوت کنت آئیء ارواہ چہ بدنء در
 کیت ہمے در گتء و ہدے کسےء چشم اتگ گڑا آئیء ہداوندء درء دست پہ دعا بڑا دکتگ
 انت ۵۔ انسانء چشمگء گوں دعا کنگ اے ہمے ترسء دروشم انت ۶۔

اپنشدس Upanshids / Upanśda یا اپنشدء نبشتہ انت ”و پتگیں

مردم ء مہ چچالین ء مہ ٹوہین، نزنائے و پتگیں و اب ء آئی ء ارواہ باریں کجاسیل ء انت ء چہ
چچالینگ ء آرواہ و اتر نہ بیت چہ ایشی ء آ بے علاجیں بیماری یے جان ء چنیت۔“ کوہنیں
مصر ء مردمانی حیال بوتگ کہ انسان ء ارواہ سے ہزار سال ء سیل ء پد بدن ء تہا و اتر بیت ء
ہے درگت ء آہاں بدن ء مئی جوڑ کتگ۔ آوہد ء انسان ء ارواہ ء پدیں زند ء سرا پھر بستگ
چیا کہ ہر شپ آئی ء و تا و اب ء ڈوریں جنگلاں سیل ء سواد ء دیستگ ء چونائی ء آئی ء بدن ایمن
ء جاگہ یے تچک بوتگ ے۔ آہد ء انسان ء ارواہ ء جتائی مار ات گڑا آئی ء پھمت کہ آئی ء
اندر ء ہم انچیں ارواہ ہے است، روچے ایشی ء بدن ء چہ جتا بیت۔ آہاں انسان ء آواز ء
جکسگ ء ساہگ ہم ارواہ حیال کت انت۔ باسومن ء مردماں کورانی (ندی) نزدیک ء
گوازگ ء چہ پر ہیز کتگ۔ آہاں ویم ات، کورانی کش ء گوزگ ء چہ نہنگ Alligator
ایشانی ساہگ ء وارت ء اجل کنت۔ آہاں و تا و اب ء تہا شکار کنگ ء دگہ بازیں عملانی تہا
دیستگ و ہدے اے آگاہ بوت انت گڑا ایشاں سما بوت آدر اجیل شپ ء یک جا ہے ء و اب
بوتگ انت۔ اے عمل ء چہ آہاں زوت پہم ات بدن ء ارواہ مان ء است انت۔ سرمستی ء
بے ہوشی ہم ارواہ ء جتائی ء چیدگ انت۔ روبرکتی افریقہ ء حبشیاں سردردی گول ارواہ ء
گاری ء شبین دات بزاں و ہدے ایشانی سردرد کت گڑا ایشاں ویم بوت کہ ایشانی ارواہ گار
انت، اے درگت ء آہاں وتی طیب پہ ارواہ ء شوہازگ ء جنگلاں دیم دات، آرواہ ء
شوہازایت، ڈبے ء تہا بند کنت ء کاریت بیمار ء گوشانی نزدیک ء ڈب ء پیچ کنت، ارواہ
بدن ء پتریت، چہ ایشی ء آئی ء سر ء درد ایمن بیت ۸۔ آہد ء مردماں و اب ء تہا مڑتگیں
دوست ء سردار ہم دیستگ ات پمشکا آہاں اے پہم ات انسان مرگ ء پد ہم زندگ
انت۔ اگاں الکا پیں شکارے ایشاں رستگ گڑا آہاں مڑتگیں مردمانی یات ء دیوان ہم برجم
داشتگ۔ آہاں یقین بوتگ ہد امرزی ء ارواہ دیوان ء کیت ء بہر زوریت۔ آدور ء مردماں
وتی مڑتگیں مردمانی نام ء سلام ہم گون کتگ۔ تمنی ء سردار وتی غلام ء ہد امرزی ایں سنگت ء

نام پیامے دنت، آئی، کشیت بلے ہما دمان، ترانگ کنت، ایک الی ایس گپے، بے حال انت اے دمانہ آدگہ غلامے کشیت ۹۔

کوہنیں اہد، مصر، مردماں وتی بادشاہ، زالبولانی قبرانی تہامیت، ابیدگہ ہم بازیں ساز، سامان اے امیت، مان کتگ کہ روز مہشر، ایشاں کار دینت۔ دمب شناسی / باستان شناسی Archeology، زائٹکاراں مصر، کوہنیں قبراں چے بازیں سامانے دز کپتگ۔ ہندوہانی ستی، دود ہم ہے تصور، ہم کرد انت زال لوگ واجہ، گول پممشکا جلسینگ بوگ کہ آقت، مردایوک مہ بیت ۱۰۔

پہ اندری دروشم، آہد، انسانی تہا یک چیزے ہم رنگ ات آنیم ازم Animism ارواہ گر، فکر ات۔ آہد، مردمانی خیال، مرگ، جناور، کوہ، جبلاں ہم ارواہ مان، جذبہ ہم۔ ہے فکر ہندوہانی ارواہ سفری، لیکہ، بنپد انت۔ ہڑپہ، مؤن جوڈو، مردمانی خیال ات انسان، مرگ، پد آئی، ارواہ جناور یا در چکے، تہاروت، جاگہ کنت۔ ہندی آریائی آں ہے لیکہ سز، مز، دروشم، پاپاز ات، گردش، لیکہ ودی کت ایشانی نز، انسان، ارواہ پے نیکیں، بدیں عملانی درگت، نوکیں بدنے، ہمراہ بیت ۱۱۔

جن، جاتوگ ہم کوہنیں اہد، میراث انت اے ہمانا باکاریں انسانانی ارواہ انت کہ مرگ، پد ہم ناشریں کاراں گول دزگٹ انت، ہمگر پنج انت۔ لہتے ہلکاں اے خیال ہم حیات انت کہ جنین آدم چک ماتی، وہد، اگاں ساہ، بہ دنت آجاتوگے بیت۔ کوہنیں اہد، عربانی خیال ات کہ وہدے مرگین مردم، بیرگرگ مہ بیت داں ہما وہد، آئی، ارواہ کوہ، جبلاں ویل بیت۔ ہندوہانی خیال، شرادھ، دوداگاں شریریں وڑے، پیلو مہ بنت گڑا مردگ، ارواہ جنے بیت، چکر بیت ۱۲۔

وہدے ماپہ ارواہ، راجد پتری پجار، دودمانانی راجد پتر، سیل، کنیں اے درگت، ہندوستان، اپنشد ۱۳۔ فلسفہ، دوچاری نکانانی بنجاہ انت۔ حال انت کہ آہاں دین،

فلسفہء میانء جنگء ایمن کنگء جہد یک دراج کشیں حدےء گوں برجا داشتگ ء ہے
جنگ ء میان ء ارواہ ء راجد پتر ردوم کشیت ء نام کثیت۔ اپنشدانی ہنکی حیال پیچن
Complex ء پراسرار انت۔ اپنشد ء ردء مئے زند ء تہا وہد، ابرم، درکار، امکان یا المان ء
ارزشت جی آنت؟ اے جی انت ما ارواہے (ارواہ/ آتما) گشیں؟۔ ہند ء جلگائیں زمین
ء اپنشدانی سسا پہ جست ء پرس ء گنجیں رنگے ء ساڑی ات ۱۴۔ عمل ء تہا تہنا پہم ء
عقل ء کردار ء مہ چار ء انسان گوں سسا ء وسیلہ ء للہیں بدن ء دراہیں پیچنیں عملوں
پہمت نہ کنت، ایشی ء مطلب اے نہ انت عقل بیرگ ء کار ء نہ ات اے ہم کرداریت
بلے ہمودا کہ ایشی ء درکاری انت اے چونائی ء بُن ردومی (مبادیات) دائمی ء لامتناہی ء
رو بروء گشتے گنگ انت، بے ترک ء تواری انت۔ زاہری ء سماء پر بندیں ہاموشی ء گواچن ء
گیشگیواری ء راستیں سمارات (ادراک) ء واسطہ مارا دلیل ء باج بری ء حساں چہ ہم پُر
مڑائیں گواچن شنا سے درکار انت۔ ارواہ نے کتابی علم ء زانش ء عقل انت نے ہیل گرگ
ء چمدار انت ۱۵۔ اے مارشتانی رند گیری ء برہمن چہ اندری قید ء ڈن دراتنگ ہے
اندری ء سماء چے وتی باتن سمارات بزاں ادراک کت اگاں باتنی مشاہدہ ء چے انسان وتی
تہا چ مگندیت بزاں آئی ء مشاہدہ یا باتنی مشاہدہ پلگار نہ آنت۔ ہے وڑا وہدے انسان ڈنی
المانی تہا بیگواہ بیت گڑا باند انت آہدا وندی ء حاصل کنگ ء اُمیت ء چہ پرے بہ بیت
۱۶۔ پے وتی اندر ء گواچن ء مارشت ء انسان ء واسطہ المی انت آرواہ ء فکر ء لداں سیل
بکنت ء شر ء گمسار بکنت۔ آدوپتگ Week ء روچگ بہ بیت اے نیام ء آئی ء آپ
ورگ ء اجازت انت اے وڑا وہدے سسا شد ء سکیاں سگیت ء باتن ء ہاموشی ء ایمنی ء
دزگپت کنت۔ اے وڑا حس پاک ء پلگار بنت ء میان بندیں نکتہے ء سرا یکجاہ بنت۔ انسانی
نپس ارواہ ء ٹوئیں بہرے اے نکتہے ء سر بوہگ ء گوں مردم ء ذات ء کسہ بلاس بیت۔ چہ
اے وڑا وحدت ء گوں اے پاک ء پلگاری ء میان بندیں نکتہے ء سرا یکجاہ بنت۔ باطنی

مشاہدہ جسدی (طبعی) نہ بیت بلکیں سساء ارواہیں دروشم انت کہ انسان ء ارواہ ء آتما ء منزل ء سرکنت۔ ارواہ گڈی منزل انت اے ڈرائیں ارواہانی ارواہ، ڈرائیں ذاتانی ذات، بیرگ ء بے مادنی ء دائمی انت ء ہر وہد ء منے ہمراہ ء انت اے۔ اے اسراریں ستک ء اولی لوٹ ء ہے الہان کنت کہ وجود ء جوہرتی نہ انت، نے بدن انت، نے سساء انت، نے تی ذات انت اگاں ترا چیزے است آرواہ انت۔ ارواہ جہان ء ازلی جوہر ء ازل ء ہم ازل انت ایشی ء نے بُن است نے آسمر، نے زندے داریت نے مرگ ء ترس ۱۸۔ آرواہانی ارواہ انت گلکیں ہاٹگیں Universal Power انت کہ نامے برہا انت۔

کوہنیں ء قرون وسطیٰ ایں ہند ء مردمانی میان ء جہان ء تصور نوکیں رنگے ء گوں تالان ات۔ جہان ء تہا تچک ء دیمروئی نیست تہنا گردشے است بزاں جہان گردش کنت۔ وہد ء در حدیں گردش ء تہا لک ء کروڑ ارواہ دروشم داں دروشم، حیات داں حیات ارواہ سفری ء گردش ء آجونہ بنت۔ چونائی ء مردم تہنا مردے نہ انت آئی ء زند سائل ء تیلان گوں بندوک انت ء ارواہ ء عزت نویسی ء تاکے ہم، اے یک بہرے کہ بہرانی تہا انت۔ استیں ارواہ گو سنگیں ء باندات ء انسانانی ارواہ بوت کنت۔ کلیں زند یکجائی ء دروشم انت انسان بہر بہر انت آجنورے ہم۔ اہد ء وجود ء استی ہم ہمیشی ء بہرے ء اہد ء نابکاری ء المان انگت ایشی ء بدن ء است انت۔ انسان جہان ء واجہ ء ہدا بند نہ انت بلکیں انسان جہان ء بہرے۔ ارواہ ء زند ء تہا زندگی بہرے، انسان ء ہر دروشم ادارکی انت ء دائمی درچی ء بہرے، ارواہ ء ارواہ سفری یک زندے ء تہا روچ ء سالانی وڑا انت کہ ارواہ ء راستی ء نیمگ ء بارت۔ پدریچانی جوشیں ہارانی تہا انسان ء زند انچو کسان چوں بوت کنت کہ ہیر ء شر ء سزاء مزہ بدن ء اگاں ارواہ دائمی انت گڑا اے گونڈیں زند ء تہا ایشی ء قسمت ء فیصلہ چون بیت ۱۹۔

سانکھیہ Sankhya یا سانکھیہ ۲۰ Samkhya جہان ۽ گیشگیواری ۽

ارواہ ۽ بنز ہے خیال کنت ۽ گشیت کہ ارواہ جہان ۽ فارمولہ Formula کہ وت ہیج کت نہ کنت بلے جاندار ۽ زوردار ودی کنت ۽ وتی ردومی زوراں عمل پر مایت ۲۱۔ آجو ۽ نیپسیں رہ بندانی رد ۽ ارواہ ہر جاہ دائمی رنگ ۽ است ۽ ساڑی انت۔ ارواہ وت پہ ذات ۽ ہیج عمل کت نکنت بلے بیدے ایشی ۽ عمل ہم نہ بیت۔ جاندار ۽ زوردار وت دیم ۽ نہ جنزیت بلے زند ۽ زور ۽ ودی کنت ۽ زند ۽ تہا ارواہ ۽ ہوار کنت پدا ہر جاہ زاہر بیت۔ ارواہ بدن ۽ وتی نیمگ ۽ تپیت چہ ایشی ۽ نوکیں زندے پنا بیت بلے ایشی ۽ ابید ارواہ دگہ معناہاں گوں دپ نہ وارت ۽ نے ایشی ۽ یکتائی ساچشتے پنادنت ۲۲۔

ارواہ چونائی ۽ باز دروشمانی تہا انت آیک وجودے ۽ تہا ساڑی نہ انت بلے دراہیں استیانی تہا ۽ تہنا انت ۽ ایشی ۽ یکتائی ایشی ۽ باز دروشمی ۽ شاید انت۔ یکتائی جسدی انت مئے تہ ۽ مئے“ وتی ارواہ ۽ سوب ۽ نہ انت بلکیں مئے اندر ۽ مئے“ وتی ازل، ردوم ۽ از مون ۽ بنپد ۽ انت۔ سانکھیہ فکر ۽ رد ۽ زمین ہم بدن ۽ بہرے چو بدن ۽ دگہ بہرانی وڑا۔ مئے تہا تہنا ارواہ آجو انت۔ سسا ۽ بدن یا ایشانی ستائش (گن) اے جسدی جہان ۽ پابند نہ انت۔ دروشم یا شخصیت ۽ زوال ۽ سان ۽ چے ارواہ آجو انت، ودی بوگ ۽ مرگ ۽ تیلان ہم آجو انت۔ کاپل Kapila گشیت انسان میران (فانی) انت بلے ارواہ نمیران (لافانی) انت نیپس ۽ مادن ۽ تہا بدن ودی بیت، مریت ۽ پدا ودی بیت ۲۳۔ پہ اے درد ۽ چہ رگ ۽ ما با تدا یں ارواہ ۽ سر پد بکنیں آوتا ہیر ۽ شمر، رنج ۽ غم، ودی ۽ مرگ ۽ بہر کینیت۔ اے عمل ۽ جست ۽ پرس مارا ہما وہد ۽ تابان کن انت وہدے مئے سراسان ۽ اثر بکن انت، یا، ما اے خیال بکنیں اے ڈراہ ارواہ ۽ داتگیں ذات انت۔ وتی ارواہ ۽ آئی ۽ آجوئی ۽ مارشت ۽ بدے۔ وہدے اے وڑ بیت ارواہ وہد ۽ زمان ۽ رنج غم ۽ ارواہ سفری ۽ گردش ۽ آزات بیت۔ ”ارواہ جہان ۽ رہ بندے، وت ہیجی کت نہ کنت بلے جاندار ۽ زوردار ودی کنت ۽ وتی ردومی

زوراں عمل پر مایت۔“ کا پل گشیت کہ اے گواچن رستلیں آجوتی ء مارا ہے سوج ء دنت کہ نے من استاں ء نے کسی ء گوں سیادی داراں۔ اگاں بچارے مردم ء یکتائیں بہر ء بانگی ویے ء کوز پکھی انت۔ ہرچی است آیک نیلگے ء بدن ء نیس، مادن ء سسا ء ریس ء پرسی جوڑ شتے ء دومی نیلگ ء ارواہ ء دائی ایکنی انت ۲۴۔

سانکھیہ ء ارواہ ء لیکہ فلسفی ایں عملانی تہاسیل ء انت۔ ارواہ ء لیکہ یوگ ء لیکہ ء تہا ہم جا کہ کنت انچو کہ سانکھیہ ء راجد پتری درچی ء پد ساڑی انت۔ یوگا Yoga ء لیکہ ء تہا یاما ۲۵ Yama ء ارواہ ء بابت ء ارزشت است۔ یاما ء مراد انت واہش ء گمسار نیلگ۔ اے درگت ء ارواہ وتا برہ چاری ء تیلان گوں بندایت، دراہیں مادنی فاندہاں، واہشاں آس دنت ء ہر چیز ء بے حال کنگ ء زور ء جنت ۲۶۔

میماسہ ۷ Mimasa ء فلسفہ ء وید ء علم ارواہ ء بدن ء دو برکاری ء پابند بیت۔ وہدے ارواہ چہ بدن ء جتا بیت علم ء مہتاج نہ بیت چیا کہ ارواہ ء مطلب انت حیات ۲۸۔ میماسہ ہے ستک داریت کہ جہان ء جہان ء استی راست انت، ویم ء خیال ء آماج نہ انت۔ میماسہ ء رند گیر ہدا ء رند گیری ء نہ کن انت بے گشت کہ ارواہ بے شمار، مدائمی انت ء جہان ء رہند گردش ء انت۔ اے ہم دائمی انت، علت ء سان ء درچی ء محکم کنت ء عمل ء بیدے آسر ء یل نہ کن انت۔ انسان اگاں وید ء رہندانی رند گیر بہ بیت آئی ء ارواہ محکم ء پزور بیت ۲۹۔ میماسہ ء سنکائی وش بہتی دائمی برکت ء بہشت ء حیاتی انت چہ ایشی ء ارواہ پاک ء پلگار بیت۔ چونائی ء ارواہ ء گوں سر پدی ء سر ء کار نیست وہدے سر ء کار نہ بیت گڑاودی بوگ ء مرگ ء غم نہ بیت ایشی ء تہا آئی ء حیات بوگ ء دروشم گواہ کنت پمشکا آوت ذاتے ۳۰۔

میماسہ ء ارواہ ء کسہ ء پدا اگاں ما ارواہ ء کسہ ء رامانوج ء لیکہانی تہا بچار ایں آدگہ دا بے ء بندات بیت بے ہم رنگی ہم گواہ کنت۔ رامانوج ء نز ء ارواہ ء مادن ء سیادی

حقیگیں سیادی انت۔ ارواہ سما داریت ء مادن بے سما انت۔ دراہیں دروشمانی ہدا بند ہدا
 انت کہ ہر جاہ ساڑی انت ء ہر چیز ء گندیت، آدانا ء محکم انت، مادہ ء ارواہ ء ہدا بند انت،
 ارواہ بے شمار انت ۳۱۔ ارواہ ہدانہ انت ء نے ایشی ء حاصل انت چیا کہ ارواہ ء
 پہنات کسان انت ء ہدا ء شاہگانی ء کساس نیست ۳۲۔ مرگ ء پدا ارواہ آجوبیت ء پدا
 وتی ڈالچاریں دلماگی ء سَوَب ء دگہ بدنے ء روت جا کہ کنت ۳۳۔

میماسہ ء رامانوجہ Ramanujar ۳۴۔ ارواہ ء لیکہ جا ہے جا ہے دپ ور
 انت ء راجد پتری سماء ء دینمنت۔ ارواہ ء کسہ تہنا یک نیمگے ء گواہ نہ کنت یونان ء کوہنیں
 راجد پتر عقل ء راجد پتر انت۔ ارواہ ء کسہ یونان ء چون گواہیت ماے نکتہ ء سُکر بیٹیز ء
 پہم ء چے بندات کن ایں۔

ارواہ آجوانت چو گواچن ء وڑا بدن ء چے جتا انت۔ بدن ء مرگ ارواہ ء مرگ
 نہ انت بلکیں بدن ء مرگ ارواہ ء آجوانی ء سَوَب انت۔ اے درگت ء انسان ء بائد انت
 چہ مرگ ء مہ ترسیت چوانی ء درائیں مردم اے راستی ء سر پدا انت بلے عمل کنگ ء کور انت
 ء بے حس انت ۳۵۔

وہدے گپ سُکر بیٹیز ء فلسفہ ء طواف ء کنت گڑا اے درگت ء سُکر بیٹیز ء طالب
 پلیٹو (افلاطون) ء ماچوں شموشت کنیں ء یونان ء فلاسفی پلیٹو ہما بھلا انت کہ ایشی ء ارواہ ء
 لیکہ ء درائیں الہامی داں بے الہامیں دین دلگوش کنگ انت آعلیسا نیت ء ارواہ ء دوہر
 حیاتی بیت یا مسلم فلسفہ ء اولی مکتب معتزلہ۔

پلیٹو ء ارواہ ء نیشٹانک فیڈو Phaedo ء تہا شنگ انت۔ آفیڈو ء تہا یک
 فیتا گورنیں Pythagorean زاتکار سیمیاس Simmias ء لیکہ ء شنگینیت ء گشیت
 ارواہ ء بدن ء سیادی بدن ء بہرانی درگت ء انت۔ بزاں ارواہ مدامی ء دائمی نہ انت بلکیں
 بدن ء بہرانی ہمدپی ء آسر ء ودی بیت انچو کہ سوت ساز ء بازیں سُمرانی ہمدپی ء راہ ء کیت، ء

سوت چہ سازاں آجوںہ انت ہے وڑارواہ چہ بدن ء بہرانی ہم دپی ء درگت ء دومیگ
(ثانوی) رنگ ء ودی بیت ۳۶۔ پلیٹو ء نزع ء اے شبین آپدیم نہ انت چیا کہ بدن چہ ساز
ء تاراں سک باز پتچین انت ۳۷۔

پلیٹو ء ارواہ پدجمائی Recollection ء تہاسیل ء انت آگشیت ارواہ بدن ء
ودی بوہگ ء ساری است دارایت و ہدے ایشی ء سیادی گوں بدن ء بیت گڑا انسانی
سسا ء تہا بازیں جست پنا بنت ء جست بدن ء وسیلہ ء چہ حاصل نہ بنت، حس ء وسیلہ ء چہ
ہر عملے حاصل بیت آسرجم نہ بیت ۳۸۔ ودی بوہگ ء ساری ارواہ بدن ء ہمگیری ء ابید
دگہ جہانے ء است ء ساڑی ات۔ آرواہ ء پیش ساری ایں کسہ ء پیش گشیت انچو کہ ما
آگہی ء چہ واب ء رویں ء واب ء چہ بست کن ایں آگاہ بنیں ہے وڑارواہ بدن ء دوہر
کاری ء ساری است انت چہ بدن ء جتا بوہگ ء پدہم است داریت ۳۹۔

ارواہ ء الہی ایں بہرچی انت؟ بے شک ”زندگ بوہگ“ انت و ہدے ارواہ
بدن ء تہا ساڑی بیت ماگش ایں آزندگ انت۔ ارواہ وتی الہی ایں بہر ء ابید وتی ازلی
گواچن ء برجم داشت نہ کنت۔ زند ء مطلب مرگ یا میرانی انت ایشی ء آسرمیش بیت کہ
ارواہ وتی ذات ء درگت ء مرگ ء باپشتی ایں دروشم انت ء ضد انت۔ مرگ پہ بدن ء
انت بلے پہ ارواہ ء نہ انت، پرچہ کہ ارواہ نمیران انت ۴۰۔

پلیٹو گشیت سُمر پرتہنا ارواہ ء تہا بیت۔ ارواہ ء سُمر پُرودی کنگ نہ بیت بلکین
آوت ودی بیت بزاں ہر بدنے وت سُمر پُرکنت ماگش ایں آئی ء تہا ارواہ مان۔ پہ وتا سُمر
پُریریں ارواہ چونائی ء سُمر پُریری ء واستہ کسی مہتاج نہ انت پممشکا اے در ساچشت
Uncreated حیال کنگ بیت ء و ہدے چیز در ساچشت انت بزاں آمرگ ء تیلان ہم
آجوں انت ء نمیران انت۔ سُمر پُرزند ء وڑارواہ ء الہی ایں دروشم انت ء ارواہ ء اندری عملے
پممشکا نمیران انت ۴۱۔

ارواہ ء راجد پتری سفر اے بنشتا نک ء تہا چہ کوہنیں اہد ء ارواہ سفری ء گوں
 بندات بوت پداہنگپ ء لیس زورت ء اپنشد فلسفہ ء وسیلہ ء کوہنیں ہندوستان ء مسافری یے
 کت پہ دودا نکلیں ترانے ء سانکھیہ، میماسہ ء رامانوج ء گوراہم مان ترات پداگردان ء
 کوہنیں یونان ء سیل ء ہم سرگپت۔ سکر بیٹیز ء فلسفہ ء دامن ء گونڈیں پلے ء چہ ارواہ ء راز
 زرت پدا آئی ء طالب ء گوں دیوان کت، ترانے پہ سبق ء لیکہ ء زرت۔

ارواہ چی انت؟ گپ انگتہ سلہ نہ انت چیا کہ ارواہ نے حسی ازموئاں
 Sense Experience گوں زانگ بیت نے عقل ء منت ء ٹپاسگ بیت بلکیں
 اے دمانہ وجدان ہم ہاموش انت۔ سما بیت ارواہ تہنا حیا لے ء یکشلہ فکران وتی دامن ء
 مان کنان بیت۔ اے درگت ء ایمانوییل کانٹ ء پرے ایں زیبا نشت
 ۴۲ Transcendental Aesthetic ء دامن ء فینو مینا ء نو مینا

Phenomenon Nomina ء کسہ جہہ جنت، اگاں ارواہ نو مینا انت، ہسو ارواہ
 نو مینا انت۔ ما ارواہ ء پمشکا عقل ء ازموئاں گوں پہمت ء ٹپاست نہ کنیں پرچہ کہ ارواہ
 وہد ء پراہگ Space and Time ء تیلاں چہ آجو انت، ماہر چیز ء وہد ء پراہگ ء تہا
 پہم ایں ء ٹپاس ایں بلے ما وہد ء پراہگ ء چہ آجو چیز ء گمان ہم بست نہ کنیں، ادا گشہ
 مئے حیاں Imagination ہم جوکاں جنت۔ چونائی ء ما انگتہ ارواہ ء بابت ء ہممنجو
 پہمتگ آڈراہ ما وہد ء پراہگ ء چیزانی برکت ء پہمتگاں، انچو کہ بدن ء ارواہ ء کسہ۔
 بدن زمان ء مکان ء تہا انت، بدن یک چیزے ء ہمے چیز ء منت ء ما ارواہ ء لیکہ ٹہنتنگ۔
 چونائی ء اے دمانہ ما، نے ارواہ ء ازموئاں کتگ ء نے آپہمتگ۔ بلکیں ما چیز پہمتگ ء
 ازموئاں کتگ پدا گمان بستگ ما ارواہ ء پہمتگ ء ایں۔ ارواہ نو مینا انت، نو مینا وہد ء
 پراہگ ء چہ آجو انت۔ وہد ء پراہگ ء چہ آجو چیز پہمتگ نہ بنت، ارواہ پہمتگ نہ
 بیت۔ بلے کانٹ گشیت نو مینا گواچن انت، ارواہ نو مینا انت؛ بزاں ارواہ گواچن انت۔

فینومینا عقل ۽ منت ۽ ازمون ۽ بنیاد انگ بیت۔ کانٹ Kant چوڑیوڈ ہیوم David
 Hume ۽ وڑا علت ۽ سان ۽ سساء ۽ ساچشت خیال کنت پرچہ کہ علت ۽ سان ۽ عملین
 (اطلاق) چیز ۽ سرا بیت، اگاں آچیز وهد ۽ پراہگ ۽ تہا انت گڑا آپہ ذات وت سساء
 فعلیت بوت کنت، چونانی ۽ چیز ۽ پھمگ ۽ سمارت ۴۳۔ علت ۽ وڑیں فکر ۽ منت ۽ چہ
 آپدیم بیت۔ کانٹ اے عمل ۽ پھمگ ۽ شل Notion of Understanding یا
 سسائیں تبک Category گشیت۔ اے عمل عقل ۽ پھم ۽ چہ ودی بیت بلے اے
 تہنا سمارت ۽ زد ۽ اتلگیں چیزانی سرا عملین بیت بزاں حس ۽ منت ۽ ہما چیز کہ زانگ بیت
 آہانی سرا سسائیں تبک عملین بوت کنت، بلے ہما چیز کہ اولیں علت First
 Cause ۽ دامن ۽ کپیت آہانی سرا اے عملین نہ بیت پرچہ کہ اے وڑیں علت وهد ۽
 پراہگ ۽ سمارت نہ بنت۔ پراہگ ۽ ہر چیزے است انت آئی ۽ پراہگ ۽ چہ ڈن الم ۽
 علتے است (اولیں علت)۔ وهد ۽ تہا یکشلیں عملانی بوہگ ۽ پیش ہم چیزے است کہ
 ایشانی بوہگ ۽ علت انت (اولیں علت)۔ اے درگت ۽ ارواہ ۽ بابت ۽ سما بیت کہ اے
 چیزانی اولیں علت انت، اے نے وهد ۽ تہا انت نے پراہگ ۽ تہا انت۔ وهد ۽ ارواہ ۽
 بابت ۽ گپ بیت گڑا دمانے ۽ منی سساء ۽ ہزرل Husserl ۽ تبکیں ردی
 Categorical Mistake جہہ جنت، پرچہ کہ ارواہ ۽ کسہ برے برے و سساء تہا
 حدے ۽ پلگار بیت، بلے وهد ۽ ارواہ ۽ بدن ۽ سیادی ۽ گپ بیت گڑا سما بیت دو جتانیں
 چیزانی میان ۽ سما گٹیں Confusion راہے برجادارگ بوہگ ۽ انت۔ ایشی ۽ سما گٹی ۽
 سوب کانٹ ۽ کیشینتگیں نوینا ۽ فینومینا ۽ ہوار کنگ انت ۽ اے ردی اپنشد، سانکھیہ،
 میماسہ، یاما، رامانوجہ ۽ اے دگراں کتگ۔ البت اے تیج ۽ تاب ۽ چہ رگگ ۽ داستہ
 ہزرل ۽ مارا استیں گمانانی بند کنگ Epoche ۽ سوج داتگ، بزاں وتی پیش ۽ دراہیں
 زانتاں بندکن، چہ ایشی ۽ سساء ۽ وتی ہو رک کن Empty Mind۔ چہ اے وڑی ۽

آئیڈیٹک Eidetic ۴۴ منت ء زانت معروضی بنت، و ہدے اے عمل سرجم بیت
 گڑا سسا ہورک بیت و ہدے سسا ہورکی ء پد ہر زانتے کما نیت آ زانت یا سما زگر
 Pure Consciousness بیت۔

سر شونات ء حواش

۱۔ تہشون، راسبند Logic ء بہرے ء نام ء گال بند انت، اے گال بند ء رد ء دلیل ء تہا لہتے
 گپ رد Premises ء یک آسرے بیت۔ ڈراہیں گپ رداں چہ یک محکمیں آسرے
 زورگ بیت ء اے آسر شاہ گانی ء عملین بیت بلکین زانسی اتھارٹی ء بستار ء داریت، اے وڑیں
 چیز گیشتر سائنس ء تہا کار مرز بنت۔

۲۔ جلا پوری، سید علی عباس (۱۹۸۹) روح عصر، روہتاس بکس، لاہور، تاکدیم 16-17
 ۳۔ ڈورانٹ، ول محمد اجمل (۲۰۱۰) نشاط فلسفہ، فلشن ہاؤس، لاہور، تاکدیم 450
 ۴۔ Celebes زروان یے، مروچاں انڈونیشا ء سیمسر ان انت کہ سلاویسی Sulawesi ء
 نام ہم زانگ بیت۔

۵۔ ڈورانٹ، ول محمد اجمل (۲۰۱۰) نشاط فلسفہ، تاکدیم 450
 ۶۔ جلا پوری، سید علی عباس (۱۹۸۹) روح عصر، روہتاس بکس: لاہور، تاکدیم 07-
 ۷۔ ہمیش، تاکدیم 17

- ۸۔ ڈورانٹ، ول محمد اجمال (۲۰۱۰) نشاطِ فلسفہ، فکشن ہاؤس، لاہور، تاکدیم 450-449
- ۹۔ جلالپوری، سید علی عباس (۱۹۸۹) روحِ عصر، روہتاس بکس، لاہور، تاکدیم 18-17
- ۱۰۔ ہمیش، تاکدیم 18
- ۱۱۔ ہمیش، تاکدیم 18-19
- ۱۲۔ ہمیش، تاکدیم 19
- ۱۳۔ اپنشد اہدی ہندوستان ء فلسفہ انت، اے دائم ء ارواہ ء اسراریں گپانی شوہاز ء دزگٹ انت۔ چونائی ء اپنشد ء معنا انت استاد ء نزیک ء ننگ پداچیر ء اسراریں زانت ء زانش ء پہمگ۔ اے برہمن / برہما (جہانگیریں ارواہ (Universall Spirit) ء آتما (یکتا میں ارواہ (Individual Spirit) ء زانگ ء جہد کن انت۔ کساس دو ۲ سد نبشتا نک اپنشد ء گالبد ء گوں یا تین انت بزاں اپنشد ء تہا دو سد نبشتا نک است ء اے نبشتا نک سک کوہن ء اہدی زانگ بنت۔ وہدے اپنشد ء راجد پتر ء گپ جہہ جنت گڑا اے 700 داں 300 پ م (پیش مسیح) ء ساری انت۔ چونائی ء ایشی ء اصل ء زگریں نبشتا نک 13 یا 14 گشگ بنت ء سر اتلگیں اے دگہ نبشتا نک وہدے ہمرائی ء نویسان بوتگ انت بلے چہ ایشانی تہا ہم 6 نبشتا نک دراہیں نبشتا نکاں کوہن حیاں بنت، دگہ شش 6 بدھ مت ء چہ ساری ء نویسگ بوتگ انت ء سر اتلگیں 1 یکے یا دو 2 بدھ مت ء اہد ء وہداں نبشتہ کنگ بوتگ انت۔ اپنشدانی رد ء گواچن Reality یک ء تہنا انت۔
- ۱۴۔ ڈورانٹ، ول رطیب رشید (۱۹۹۶) ہندوستان تاریخ تہذیب تمدن فلسفہ، تخلیقات، لاہور، تاکدیم 34-33

۱۵۔ Durant, Will. (Oriental Heritage, art, literature and thought). (pp. 412) Vol II. Delhi India Bharatiya Kala Prakashan.

۱۷۔ ہمیشہ انت، (تا کدیم 413-412)۔

۱۸۔ ہمیشہ انت، (تا کدیم 413)۔

۱۹۔ ڈورانٹ، ول رطیب رشید (۱۹۹۶) ہندوستان تاریخ تہذیب تمدن فلسفہ، تخلیقات، لاہور، تا کدیم 150۔

۲۰۔ ساکھیہء معنای انت ”حسی از مومن“ بزاں حسء مننتء چہ ما حقیقتء گواچنء پہمت کنیں۔ اے ہندوستانء کلاسیکل فلسفہ انت، اے مکتب کا پیل Kapilaء اڈراتگ۔ ارواہء بابتء مظہریاتء بابتء اے مکتب فکرء بازیں باوست و دی کتگ۔ چونائیء بنداتء اے مکتب فکر توانائی Energy (پرش)ء مادان Matter (پر کرتی)ء پہمگء جہدء کنت۔ ایشانی ریدء پرش بزاں توانائی پہ جنسء مردین آدمےء پر کرتی بزاں مادان جنسء زالبولے، و ہدے ہر دوئیں ہوار بوتگ انت گڑا جہان (کائنات)ء وجود ہزدری بوتگ۔

۲۱۔ ڈورانٹ، ول رطیب رشید (۱۹۹۶) ہندوستان تاریخ تہذیب تمدن فلسفہ، تخلیقات، لاہور، تا کدیم 176۔

۲۲۔ ہمیشہ انت، تا کدیم 178۔

۲۳۔ ہمیشہ انت، تا کدیم 178۔

۲۴۔ ہمیشہ انت، تا کدیم 178-179۔

۲۵۔ میماسہ Mimamsaء معنای انت ”پٹء پول“۔ چونائی ساکھیہ یا ساکھیہء وڈا اے ہم استیکا Astika فلسفہء دامنء جاہ کنت۔ استیکا ویداس Vedasء واکء اختیارانی زیر دستیء نام انت۔

۲۶۔ ڈورانٹ، ول رطیب رشید (۱۹۹۶) ہندوستان تاریخ تہذیب تمدن فلسفہ، تخلیقات، لاہور، تا کدیم 179۔

۲۷۔ یاما Yamama ہندوازمء یوگاء تہا ہیر بندنی (اخلاقی) رہندےء بستارء داریت۔ البت یوگا Yoga یک ارواہء عملین کنگء عملے۔ چونائی ہر دوئینی معنای انت ”وقتی ذاتء ذر

گرگ، وتی نیس ء راہ راست ء آرگ۔

۲۸۔ ڈورانٹ، ول رطیب رشید (۱۹۹۶) ہندوستان تاریخ تہذیب تمدن فلسفہ، تخلیقات، لاہور، تاکدیم 181

۲۹۔ عہدی پوری، شفیتی (۲۰۰۶) فلسفہ و ہندو یونان، داراشعور، لاہور، تاکدیم 52

۳۰۔ ہمیش، تاکدیم 52

۳۱۔ ہمیش، تاکدیم 53

۳۲۔ ہمیش، تاکدیم 56

۳۳۔ ہمیش، تاکدیم 56

۳۴۔ رامانوجہ Ramanuja دینی فلاسفرے بوتگ، ایشی ء ویدانتا کا پین وڑے ء گیش گیوارکتگ۔

۳۵۔ عہدی پوری، شفیتی (۲۰۰۶) فلسفہ و ہندو یونان، داراشعور، لاہور، تاکدیم 57

۳۶۔ ہمیش انت، تاکدیم 74

۳۷۔ ہمیش، تاکدیم 123

۳۹۔ ہمیش، تاکدیم 124

۴۰۔ ہمیش، تاکدیم 124

۴۱۔ ہمیش، تاکدیم 125

۴۲۔ چونائی ء کانٹ ء گور Transcendental انگلش ء بیرگیں معناہاں گوں دپ

نہ وارت بلکیں ایش ء مطلب انت از موناں چہ ساری ہما زانت کہ انسان ء سساء دامن ء

کپیت، آاژودی یا ٹرانسیڈنٹل گشگ بیت ء Aesthetic ء معنی ہم بدل انت بلکیں

اے لہز پہ زانت یا سمارت Perception ء واستہ کارمزر بیت۔ کانٹ ء کتاب

”زگریں عقل ء نگد“ Critique on pure reason سے بہرانی تہا انت ء

آئی ء اولی بہر ٹرانسیڈنٹل ایستھیٹک انت۔

۴۳۔ سمارت : ہما زانت کہ پنچیں حسانی منت ء زانگ بنت Empirical Knowledge

۴۴۔ آئیڈیٹک Eidetic : چیزانی زگریں دروشم essence، کہ چیز ء چیز بوگ ء صدق ء دنت۔

ایدگہ کتاب:

- ۱۔ علی عباس جلاپوری، (2010) خردنامہ جلاپوری، لاہور : تخلیقات۔
- ۲۔ کلیمنٹ سی جے ویب/ احسان اللہ، نظر ثانی و اضافہ: منظور احمد، تاریخ فلسفہ (1989) ، کراچی : شعبہ تصنیف و تالیف و ترجمہ، جامعہ کراچی۔
- ۳۔ ڈاکٹر قاضی عبدالقادر، کشف اصطلاحات فلسفہ، اردو۔ انگریزی، (1995) کراچی : شعبہ تصنیف و تالیف و ترجمہ، جامعہ کراچی۔

04- Dermot Moran, Introduction to Phenomenology
(London & New York: Routledge, Taylor & Francis group).

05- Immanuel Kant/ Norman Kemp Smith, Critique of
Pure Reasoning (New York: Macmillan & Co Ltd, 1958)

06- Irving M. Copi & Carl Cohen, Introduction to Logic,
13th edition

(بلاس)

راجد پتر ۽ شیطان

وہدے کسہ ارواہ ۽ بیت بزاں آئی ۽ شری ۽ شری ہردووانگ بنت۔ ارواہ ۽ دو بہر
 انت۔ یک بہرے نیک (ہیر) ۽ دومی گندگ (شر) انت۔ اے نبشتا نک ۽ سرحال ۽
 چے گپ ساپ ۽ سلہ انت ما گندگیں یا بدیں ارواہ ۽ لیکہاں آشکار کنیں۔ ارواہ ۽ ہردو بہر
 انسان ۽ وتی نیمگ ۽ دلگوش کن انت۔ نیکیں ارواہ انسان ۽ وتی پشت ۽ پیر وکان نیگ انت۔
 اے وڑیں ارواہ و ہدو ہد ۽ سراتی دوستیں مردمانی گورا کانتت ۽ گرانیں و ہداں اے مردم گوں
 ایشاں رہوت کن انت۔ اے درگت ۽ اے میرانیں مردم ایشانی پشت ۽ پناہ انت۔
 اہدی ایں روم ۽ چین ۽ پشت ۽ اثر دادانی عبادت ہم بوتگ ۽ اے عبادت ہے
 ارواہ ۽ کسہ ۽ پشد ر انت۔ ایشاں وتی پشت ۽ اثر دادانی ہاترہ ڈولداریں عبادت جاہ ہم اڑ
 داتگ ۽ ایشانی دیم ۽ شریں ۽ لذتیں ورگ ایر کتگ۔ رومیاں (روم ۽ جاہ منند) نیکیں
 ارواہ ”مانس“ ۽ بدیں ارواہ ”لاروے“ گشتگ۔ آہاں ”مانس“ ۽ عزت کتگ ۽ ”لاروے“ ۽
 چہ ہمیں بزاں ترس مند بوتگ انت۔ تاتاریاں (تاتاری) ارواہانی بنجاہ ”ستنگری“
 گشتگ، پہ ایشاں بازیں چیز کر بان کتگ ۽ آہانی ارواہاں گوں رہوت ہم کتگ ا۔
 بدیں ارواہ ۽ گال شیطان، جاتوگ، جن ۽ دگہ بازیں نا شریں ارواہانی ناماں
 کمایت۔ چونائی ۽ شیطان ۽ کہول ۽ راجد پتر ۽ بچاریں گڑا کتابانی تہا مارا شیطان ۽ پت ۽ نام
 ”قلیانوس“ معلوم بیت۔ قلیانوس، سوماس ۽ پسگ ۽ سوماس، جان ۽ پسگ خیال کنگ
 بیت۔ پممشکا سوماس ۽ نام سوماس بن جان ۽ گوں سک نامدار انت۔ انچو حال انت
 شیطان ۽ دست ۽ چیر ۽ چار کس است، ۱۔ ملیتہ، ۲۔ جاموس، ۳۔ مبلوط ۴۔ یوسف۔

اے چار بیناں ابید آئی ۽ نویں چک ہم شریدار آنت گوں۔ آئی ۽ چکانی نام چو اے وڑا آنت:
 ۱۔ ذوالیون، ۲۔ وسین، ۳۔ اوان، ۴۔ خفان، ۵۔ مر، ۶۔ لقیس، ۷۔ مزلوت، ۸۔ داسم،
 ۹۔ دلجان۔ اے دُرستانی بہر ۽ یک یک کارے است۔ انچو کہ زوالیون بازار ۽ ویل
 آنت ۽ مردماں بیگواہ کنت۔ وسین انسان ۽ غم ۽ بزگی دنت۔ اوان بادشاہانی درباری ۽ ایشاں
 ظلم ۽ سکین دنت۔ خفان شرابانی سروک آنت۔ مر اگشند ہانی گوراساڑی آنت۔ لقیس
 آس ۽ منوگرانی ہدا آنت۔ مزلوت پندل سازیت۔ داسم مرد ۽ جن ۽ میان ۽ جدل بنا کنت۔
 حیال آنت کہ داسم ۽ چک بے حساب آنت۔ اے چک جہان ۽ ہر گور اوتی کار ۽ گوں دز
 گٹ آنت ۽ مردماں شر ۽ نیمگ ۽ ر ہادگ کنگ ۽ آنت۔ مسلمانی یک فرقبے یزید یہ
 نیگ آنت اے شیطان ۽ ”ملک طاؤس“ گش آنت۔ ایشانی دیم ۽ کسے شیطان ۽ بلا ۽ بد
 بکنت بز اآئی ۽ مرگ آنت ۲۔

اسلامی ربیت ۽ حساب ۽ شیطان یک جنی ۽ اے گوں آس ۽ ودی کنگ بوتگ،
 بدات ۽ اے ہدا ۽ زاہد ۽ عابدیں کسے آت۔ ودے ہداوند ۽ پے آدم ۽ سجدہ کنگ ۽ پرمان
 ات گڑا ایشی ۽ سرکشی کت ۽ اے ناپرمانی ۽ رد ۽ آچہ پاکیں درگاہ ۽ در کنگ بوت۔ اے
 انسان ۽ ملیں دژمن حیال کنگ بیت ۽ انسان ۽ ایشی ۽ دزنہ اوشتیاں چے رگ ۽ پنت ہم
 دنیگ بیت۔ شیطان جنٹ ۽ چے آدم ۽ حواء ۽ ہمراہی ۽ در کنگ بوت ۽ جہان ۽ تہا ایشی ۽ کار
 ایش آنت کہ اے آدم ۽ چکاں بیگواہ کنت۔ بازیں شیطان ۽ وجود ۽ انکاری آنت انچو کہ
 اخوان الصفاء مکتبی، ایشاں شیطان شر حیال کنگ ۽ شری ہر انسان ۽ بن تب ۽ است۔ منصور
 حلاج ابن عربی ۽ ایشی ۽ رند گیر شیطان ۽ جواں مردے حیال کن آنت۔ شیطان ۽ آدم ۽ سجدہ ۽
 انکاری ۽ چہ ہدا ۽ واحد بوہگ ۽ واحد انیت ۽ لیکہ گیشتر محکم کت چیا کہ ہدا ۽ ابیدد کہ کسے ۽ سجدہ
 کنگ شرک آنت۔ ہے بنپد ۽ درگت ۽ سرمد ہم شیطان ۽ رند گیری ۽ پنت ۽ شنگینیت۔
 بازیں شائراں شیطان بامرد حیال کنگ، شیطان ۽ دائمیں رسوائی یے پے وتا زرت بلے وتی

فکر ۽ آجوتی ۽ سلامت داشت ۽ محکم کت اے درگت ۽ بلیک بلدن آجوتی ۽ پاپار شانی ۽
 واستہ شیطان ۽ بامردے خیال کنت ۳۔

شیطان ۽ تصور چونائی ۽ آس ۽ منوگرانی (مجوسیت) نیمگ ۽ چہ میزماں میزماں جنز
 ات۔ بنی اسرائیل بندات ۽ شیطان ۽ خیال ۽ نہ بوتگ انت بلکیں آہاں وتی ہدا ”یہواہ“
 ہیرداں شر ۽ واجہ خیال کتگ۔ و ہدے بنو نصر شاہ بابل ۽ یروشلم دستاں زرت گڑا ایشی ۽
 درائیں بنی اسرائیل بابل ۽ بندیک کت انت۔ ہے اسیری ۽ نیام ۽ ایشاں آدم ۽ ودی
 بوہگ ۽ کسہ، جنت ۽ عدن (ہما باگ کہ اود ۽ آدم ۽ حوا جہان ۽ مسافری ۽ چہ ساری ساڑی
 بوتگ انت) نوح ۽ توپان، زند ۽ درچک (شجر حیات) ۽ تصورانی ہماہی ۽ شیطان ۽ تصور ہم
 وتی سسما ۽ جاہ دات۔ آس ۽ منوگرانی گورا شر ۽ ہدا ۽ جہگیر ”اہریمین“ انت۔ یہودیانی
 خیال ۽ ”ہرمزد ۽ یہواہ“ جہان ۽ ہیر ۽ حاصل ۽ جہدی انت ۽ اہریمین ۽ شیطان جہان ۽ شر ۽
 چیدگ انت۔ اے دوینانی میان ۽ ازل ۽ روچ ۽ چے جدل آست۔ برے ہیر باج ۽
 بارت ۽ برے شر پزور بیت ۽ پروش نہ وارت۔ لہز شیطان چونائی ۽ حبشی زبان ۽ چے عبرانی
 زبان ۽ تہا اتلگ ۽ اے لہز ۽ معنا انت ”سرکش یا یگی“۔ عز ازیل، بعلز بول، لوسی فر،
 ابلیس ۽ خناس ہم ہے شیطان ۽ نام انت ۽ اے درائیں لہزانی معنا انت ”شک ۽ تہا بوہگ“۔
 چیا کہ آدماں ۽ شیطان شک ۽ کپتگ ات آدم ۽ سجدہ بکنت یا مکنت ۴۔

انچو کہ ساری ۽ ماگشتگ ات شیطان چنے خیال کنگ بوتگ۔ بابل ۽ مردمانی
 نز ۽ جن یک چیر ۽ اندریں چیزے۔ اوستا ۽ تہا اے چیریں چیز ”جنی“ گشگ بوتگ۔ عربی
 ۽ تہا جن ۽ معنا چیر ۽ اندیم ۽ لہزان انت۔ بازیں تفسیری کتابانی تہا جن دو بہرانی تہا انت۔
 یکے مسلمان ۽ دومی کافر۔ مسلمان جن کس ۽ ہم شیراز ۽ بیزار نہ کن انت ۽ کافرین جن انسان ۽
 ایمین ۽ نیلمنت۔ حال انت کہ جنانی ہم تمن است ۽ بازیں تمناں اسلام قبول کتگ ۽
 ایشانی چک انگت ہم است انت۔ اشنا عشری فرقہ ۽ رند گیر گوش انت علی بن ابی طالب ۽

جنان گوں جَنگ کتگ ءِ بازیں جن مسلمان اش کتگ اَنت۔ گوش اَنت کہ جن ہم انسان
 ءِ وڑا آپ ءِ نان وارت، آروس ہم کنت ءِ ایشانی چمانی بند نہ بوہگ ایشانی پجار اَنت ۵۔
 بلوچانی تہا ہم داں حدے ءِ اے کسہ است کہ جن آروس ہم کنت۔ وہدے یک جنے ءِ
 آروس بیت آوتی ہسریں انسانے کہ بیرگ ءِ ایشی ءِ ہم عمر بہ بیت، آئی ءِ دست ءِ دل ءِ یاپاد
 ءِ دل ءِ ہنسی ءِ کسانیں نشان یاٹکے جنت۔

یک سکتے ءِ ہساب ءِ جن زور واریں مخلوقے، اگاں اے مردم ءِ دستاں بہ ات
 بزاں آئی ءِ درائیں کاراں پہ وڑے گیگ کنت۔ جن ءِ بند یگ کنگ ءِ ربیت چہ کلدان ءِ
 اتلگ۔ اسلامی ملاکانی تہا جن ءِ بند یگ کنگ ءِ واستہ چلہ کشگ بیت۔ اے درگت ءِ پیر ءِ
 فقیر کوچکے ءِ گولیں کشکے رند اَنت، ہمائی ءِ میان ءِ نند اَنت ءِ چلہ کش اَنت۔ آز یادائیں
 ورگ چرگ ءِ چے پھریز کن اَنت۔ اولی روج ءِ آبادامے ورا اَنت ءِ ہر روج یک یک
 بادامے گیش کنان بنت، چیزے روچاں رند جن پہ آئی ءِ ترسینگ ءِ شیر ءِ پلنگ ءِ رنگ ءِ زاہر
 بیت اگاں آمہ ترسیت ءِ چلہ ءِ آسر بکنت گڑا جن الم ءِ آئی ءِ بند یگ بیت ۶۔ گڈی روج
 ءِ جنانی بادشاہ کیت گوں آئی ءِ نان ءِ وادارت وتی براتی ءِ محکم کنت۔ جنانی بادشاہ غطشان
 اَنت ءِ اے کوہ قاف ءِ اَنت۔ اَنچو حال اَنت جن ءِ چار تمن اَنت، ۱۔ فلکیہ: اے جن
 آزمان ءِ اَنت، ۲۔ قطبیہ: اے جن قطب گوریچان ءِ اَنت، ۳۔ وہمیہ: اے مردمانی
 وہم ءِ جاگہ کن اَنت ءِ ساڑی اَنت، ۴۔ فردوسیہ: اے جن جنت ءِ اَنت ۷۔

یہودیانی ربیت ءِ ہساب ءِ آدم ءِ اولی لوگی ”للت“ بوتگ ءِ اے چہ جنت ءِ در
 کنگ بوتگ، چہ در آہگ ءِ سوک ءِ جنانی شہبانک جوڑ بوت۔ اسلام ءِ پیش اے خیال
 ات کہ شاعرانی دل ءِ شعر شیطان مان کنت ءِ بازیں شاعران گوں شیطان ءِ دوچاری ءِ
 اقرار کتگ۔ عرباں جل پری غواضہ گشتگ ءِ اے شیطان ءِ چک خیال کتگ۔ حال اَنت
 اسحاق موصلی ءِ ماخوری ءِ سوت شیطان ءِ گشتگ ءِ ہیل داگ۔ یک روچے شیطان شہ

یے ء دروشم ء اتک ء اسحاق ء گوراے سوت اش الہان ات ء گار بوت پدا اسحاق ء اے
 سوت گیر داشت۔ ڈوزمی وتی کتاب اندلس ء راجد پتر ء تہا نویسیت کہ نامداریں مغنی
 زریاب ء اے گپ ء سرایقین ات آواب ء تہا جنانی سوتاں گوشداریت۔ بازند ء شپ ء
 نیم ء آگاہ بوتگ ء وتی غلام ء کنیز اش پرمان کت انت، اشتاپی کن ات وتی ساز ء نلاں
 بیار ات۔ و ہدے آہاں درائیں چیز آورت انت گڑا زریاب ء جنانی سوت پدا ہمیشاں
 گشتگ۔ عرب ء یک شائرے ابو محمد عبدالسلام ”کودیک الجن“ (جن ء مرگ) ء نام ء
 گون زانگ بوتگ۔ مردمانی خیال ات اے جنانی برکت ء شاعری کنت ۸۔

حامد عبدالقادر وتی کتاب العلاج النفسانی ء تہا نبشتہ کنت کہ بابل ء مردمانی نیام
 اگاں کسے بیمار بوتگ آہاں گشتگ ایشی ء سرا بدیں ارواہ بزاں شیطان ء جنان سان کتگ۔
 آہانی خیال ات ہر شیطان ء لہتے بیماری گون ء آیشاں مردمانی سرا چگل دی ء نت شیطانانی
 دزگیر کنگ ء واستہ ملاہانی (کاہن) ٹک ساڑی انت ایشاں بدیں ارواہ وتی دزگیر کتگ ء
 لاچار کتگ انت چونائی ء اے ملاد بینی پیش بنا ہم بوتگ انت۔ ملا بدیں ارواہ ء نام ء گر انت
 ء ایشاں توارجن انت پدام ء چُف ء وسیلہ ء آہاں بدن ء چہ دور کن انت ۹۔

روبرکتی ملکانی تہا شیطان ء ساڑی بوگ ء گمان ہرجاہ وہم این ات ء مروچاں ہم
 اے وہم شہرانی تہا گواہیت ء شیطان ء منوگر جنجالانی توجیل ء واستہ گون ایشاں رہوت کن
 انت۔ آرفنیسیانی (آرفنیس ء منوگر) خیال انت جہان ہدائے ساچشت نہ انت بلکین
 شیطان ء ساچشت انت آ ”یہودا اسکروتی“ (ایشی ء واجہ عیسیٰ ء مخبری کتگ ء واجہ گر پتار
 بوتگ) ء راستیں نبی خیال کن انت۔ آہانی خیال انت لوسی فرء ہدائے پرمان ء سرکشی کتگ
 بازشر کتگ۔ آرفنیس شیطان ء عبادت ء کن انت۔ ہمے دروریں ستک وسطی زمانگ ء
 زالبول جادوگراں ہم داشت ء انوگیں شیطان ء منوگر ہماہد ء ستک ء بندوک انت ۱۰۔

شرء کسہ ء دامن چچو پراء شاہگان انت ایشی ء گوائی انسان ء میل ء تہا انت۔

جہاں انگٹہ یک نکتہ ء سر ایتپاک نہ کنت کہ شر ء شیطان ء وجود حقیقت انت یا اناں۔
 شیطان ء وجود ء لہتے مردم انسان ء ذاتی فکر ء لیکہ خیال کنت کہ وہ دے آئیں سرشت ء ہر اہیں
 راہانی مسافر بیت پہ تسلہ یے وتی اے قدرتی عمل ء یک وجودے ء ہمراہ کنت ء وتی
 بیگوانی ء گپ ء نہ نیت۔ بلے اے لیکہ لہتے مردمانی واسطہ عقل پرستی ء نادانی انت بزاں
 آعقل ء ایراد ء گرانٹ پہ ایمان ء ستک ء وسیلہ ء۔ اے جنگ ء کئے باج بارت ء سو بین
 بیت ایشی ء فیصلہ کنگ ء سکت منا نیست پمشکا من تہنا اے شیطان ء بابت ء یک
 راجد پتری سیلے کنگ بلے منی سنگتے فیڈرک اے فلو Friedrich A Philo گشیت کہ
 اہد ء ہے جاہلیت انسان ء عقلی دیروٹی ء سوب جوڑ بوت چیا کہ ایشی ء ایراد دگہ نیمگے ء چہ نہ
 اتک بلکیں ہے پگچلیں خیال ء لیکہاں چہ در اتنگ گڑا چون ما اے بنداتی چیز ء راجد پتر ء
 بے حال بہ کنیں۔۔!

فیڈرک اے فلو گشیت کہ چونائی ء شیطان ء لیکہ دینی ردی یے۔ پرچہ کہ اول
 سرادین ء فرق ء تپاوت داران ء ایمن ء امن بوہگ ء درس داتگ ء پہ ایمنی ء بر جادارگ ء
 جنگ ہم کنگ۔ بلکیں شیطان ء تصور ہم پمشکا بندگ بوتگ دانکہ اے جہان آست انت
 فرق ء تپاوت ء کساس دائم ء لکیر بہ بیت ء اے دگری دائم ء بر جا بہ بیت۔ بلکیں اے فرق ء
 دگری ہم ستک ء بنپد ء بر جادارگ بہ بیت۔ اگاں بچارے بنداتی ء پریسیں سما ء نام گشنے
 انوگ ء مئے گوشاں کپان انت بلے ایشی ء تب ء نوعیت ”اولی فکر“ ء گوں تعین بوتگ
 انت کہ اولی رند ء کسے ء ”فکر“ کنگ۔

سرشوندات

- ۱۔ جلالپوری، علی عباس۔ (2011)، کائنات اور انسان۔ (تا کدیم 14)۔ لاہور: تخلیقات۔
- ۲۔ ہمیش انت۔ (تا کدیم 16-15)۔
- ۳۔ ہمیش انت۔ (تا کدیم 17-16)۔
- ۴۔ ہمیش انت۔ (تا کدیم 17)۔
- ۵۔ ہمیش انت۔ (تا کدیم 18-17)۔
- ۶۔ ہمیش انت۔ (تا کدیم 19-18)۔ *A Year among the* سرشوندات Persian، اے کتاب علی عباس، کارمرز کتگ۔
- ۷۔ ہمیش انت۔ (تا کدیم 19)۔
- ۸۔ ہمیش انت۔ (تا کدیم 20-19)۔
- ۹۔ ہمیش انت۔ (تا کدیم 20)۔
- ۱۰۔ ہمیش انت۔ (تا کدیم 23-22)۔

(ہلاس)

راجد پتر ۽ دیوند

سنگ ۽ اهد ۽ انساناں و ہدے ابرم ۽ چہ ارواہ گر ۽ لیکہ محکم کُت گڑا آہاں حیال کت
ہر چیز ۽ ارواہ است، ہر چیز ارمان داریت ۽ امیت کنت۔ پمشکا ایشاں سما بیت کہ کوہنیں
اہد ۽ مردماں ہم مئے وڑا حیال کتگ ۽ ہر چیز ۽ تہا ارواہ ۽ استی ۽ اقرار کتگ۔ اے درگت ۽
آہاں حیال داشت دیوند ہم چو انسان ۽ حیال داریت، فکر کنت، ماریت، مہر کنت، زہر
وارت، حسد کنت، گریت، کندیت، مزاح ۽ آسودگی زوریت، بیر گریت، نہ وٹش بیت ۽
وشان ہم۔ ہے سَوَب ۽ جہان ۽ ہر گوراد دیوند ۽ لیکہ ہمرنگ انت۔

دودمان ۽ بنگیج ۽ بابت ۽ انگت ۽ راجد پتر نویس تپاک نہ آنت۔ داں نوز دہمی
19th کرن ۽ گڈسر ۽ زاننکاراں دودمان ۽ بنپد مصر ۽ زمین حیال کتگ بلے نوکیں پٹ ۽
پول ۽ رد ۽ دودمان ۽ بنپد عراق ۽ ہاکان انت۔ سامیاں (سامی آل) چہ سمیریاں دودمان
، ربیدگ ۽ دیوند ۽ کسہ دزگپت آنت۔ زمانگ ۽ وہد ۽ ہمرانی ۽ ایشاں اے دزگپتگیں
چیزانی پناٹ گیشتر تالان کت آنت۔ سمیریاں بازیں شہری استان بوتگ ہر استان ۽ یک
سروکے بوتگ ۽ سروک دیوندے بوتگ۔ اے دیوتابانی سیادی آزمان ۽ ابرم ۽ گوں
بوتگ ۽ دیویانی سیادی گوں زمین ۽۔ سُمیری دودمان ۽ دیوند آیا جہان (کائنات) ۽
دیوند حیال کنگ بوتگ۔ لاداسا پاء شہری استانانی دیوند، بیروچ (سورج) ۽ دیوند
(بابلیہانی گوراشماش یا شمش ۽ نام ۽ زانگ بوتگ)، زحل کھٹاہ شہر ۽ دیوند، رامن
گوات ۽ برق ۽ دیوند (پدا اے جنگ ۽ جدل ۽ دیوند حیال کنگ بوت)، نٹا زماہ ۽
دیوند (پدا اے ہن ۽ نام ۽ ہم زانگ بوت ۽ سنیاں ۽ کوہ ہم ہے دیوند ۽ نام ۽ گوں شبین

رنگِ انت) مزن کانٹیں کانٹیں ہے دیوندے چیدگ حیاں بوت۔ لال گوات ۽ دیوندات
(بابلیہاں اے بعل مردوک گشت ۽ روج ۽ دیوند حیاں ات)، آنو آزمان ۽ دیوندے
قطب استالانی ہم دیوند حیاں کنگ بوت۔ آنو ۽ جنکیں چک بابلیہانی حسن ۽ عشق ۽ ابید
زمین ۽ دیوی ہم منگ ۽ عبادت کنگ بوتگ۔ اے دیوی عشتر ۽ نام ۽ زانگ بوتگ۔
بندات ۽ اے آماء ۽ ماما گشگ بوتگ۔ حیاں انت اے بنی آدم ۽ اولی مات انت۔ آنو ۽
لوگی اناتوات۔ ایا آپ ۽ دیوند ۽ مکینہ ایشی ۽ لوگ بانک ات۔ اے درگت ۽ ساچشت
۽ بابت ۽ بازیں ربیتی کسہ است۔ اے ربیتاں چہ یکے آپ ۽ دیوند انکماء سیکلا ۽ گوں
و پت ۽ وابی کتگ چہ ایشی ۽ دیوند ۽ ودی بوتگ۔ ربیتے ایا ۽ مکینہ ۽ بچ بیل ۽ بابت ۽
انت۔ حیاں انت بیل ۽ انسان ساچشتگ۔ مہامیا زمین ۽ دیوی حیاں کنگ بوتگ اے
تنہور ساگا، انا، تنماہ، ننتو، اُرور ۽ ناماں گوں جتا جتا نین شہراں زانگ بوتگ۔ لگاش،
ایرخ ۽ اُر ۽ شہرانی تہا زمین ۽ دیوی ۽ عبادت پہ ہب ۽ شو قے کنگ بوتگ۔ نانا کلیں مخلوق
۽ عالم ۽ مات ۽ ابید حسن ۽ عشق ۽ دیوی ہم حیاں بیت۔ لات زمین زدیں بزاں زمین ۽ چیر ۽
مخلوق ۽ دیوی ۽ منات قسمت ۽ تالہہ ۽ دیوی بوتگ۔ اے ہر دوئیں پدا سامیانی دیوند ۽
دیویانی لڑ ۽ شمار کنگ بوتگ انت۔ بابلیانی گورا منات ۽ نام مامنا تو بوتگ۔ گرڈے بام ۽
پٹ ۽ پول ۽ رد ۽ لات روج ۽ غری ۽ دیوی زہرہ ۽ درور انت۔ عربانی گورالات ۽ عبادت
سے کنڈیں کوہے ۽ پیکر ۽ بوتگ ۽ آبانی تہا درستاں چہ مستریں بت غری ۽ بوتگ۔ ایشی ۽
مندر ۽ یک ہرات جاہے ہم بوتگ، اود ۽ ہار بوتگیں جناورانی ہون یک کنڈے ۽ جم
بوتگ انت اے کنڈ راجد پتر ۽ غب غب ۽ نام ۽ زانگ بیت۔ ہیروڈ وٹس وتی راجد پتر ۽ تہا
لات ۽ بابت ۽ باوست کنت ۽ گشیت آئی ۽ ازلی نام الالاقہ انت ۽ ایشی ۽ مطلب انت
دیوی۔ اے سامیانی گورا امومت گشگ بیت ۽ ملگزار ۽ دیوی حیاں بیت۔ طائف ۽
اے الر ۽ نام ۽ زانگ بیت۔ صائبینانی گورا ایشی ۽ پت ۽ نام ایل انات انت ۽ بعل ۽ چہ

ساری ملگزار ۽ مستریں دیووند حیال کنگ بوتگ۔ لیلو دیوی بدھیں ارواہانی سروک ۽ انت۔ یہودیانی دینی لیکہ ۽ رد ۽ اے آدم ۽ اولی لوگی للت بوتگ۔ تیامت اتھہا تہاروکی ۽ ترسناکیں دیوی حیال کنگ بیت آئی ۽ تصور دراج کشیں اثر دیا نیگ ات ۽ ایشی ۽ لوگ واجہ آپسو بوتگ۔ گمان انت آزمان ۽ زمین آپسو ۽ تیامت ۽ جوڑ کتگ انت۔ جہان ۽ اولی دیووند لچو ۽ دیوی لچومو ۽ ابید اشر، آنو، کشار ۽ ایا ہمیشانی چک ۽ اولاد انت۔ سمیری دودمان ۽ ربیت انت تیامت ۽ لوٹ اتگ وتی چکاں ایر بہ بارت پمشکا اے تہاروکی ۽ دیوی حیال کنگ بیت۔ اے درگت ۽ روچ ۽ دیووند مردوک ۽ گوات پرمان دات کہ تیامت ۽ لاپ ۽ تہا بہ کشیت، گوات ۽ کشگ ۽ چہ اے دیوی ہمودا سنگ ۽ سیاہ بوتگ۔ مردوک ۽ پدا ایشی ۽ دوکٹر کتگ انت چہ یکے ۽ آزمان اڑ داتگ ۽ چہ دومی ۽ زمین جوڑ کتگ۔ اے کسہ ۽ تہاروچ ۽ دیووند ۽ منت انت کہ آئی ۽ جہان تہاروکی ۽ چہ رکینت۔

سمیریانی دور بیتی دیوتابانی بابت ۽ تران المی انت۔ یکے دموزی انت، اے ملگزار ۽ دیووند انت ایشی ۽ ہمراہ حسن عشق یا زمین ۽ دیوی انانا انت۔ اے یک دومی ۽ مہر ۽ مہروان بوتگ انت۔ اے ہر دود دیووند ۽ دیوی اکادیانی ۽ بابلینی تہا عشتا ۽ تموز ۽ نام ۽ زانگ ۽ نامدار بوت انت۔ 1728 پم ۽ تموز ۽ مٹ ۽ بدل بعل بوت بلے اے بدیں ارواہاں وتی ارجان جت۔ ایشی ۽ مرگ ۽ گوں جہان ۽ تہاری یے مانشانت۔ زمین ۽ ملگزار ۽ نشوونما ۽ زور ۽ عمل گچلاں کپت چہ ایشی ۽ ہر گورا ڈوکالی ۽ پریشانی تالان بوت۔ عشتا ۽ آ زمین ۽ تہ ۽ اندراں چہ درگیتک ۽ ایشی ۽ اثر زندگی بکشات چہ ایشی ۽ زمین بہارین بوت ۽ وشی پدا ہر گورامل ات۔ دومی کسہ گلگامش نیگ انت۔ گلگامش، ننسو ۽ بچ ۽ اردک شہر ۽ ملایے بوتگ۔ آئی ۽ دل ۽ اے محکم ات آمرگ ۽ میرانی ۽ دزگریت ۽ نمیرانی ۽ درگبجیت۔ آئی ۽ کلیں ملکانی سفر کت، صبر، اپار ۽ مشکلائی سلگ ۽ پدا آئی ۽ نمیرانی ۽ درچک دزکپت۔ یک روچے آکور ۽ جانشوگ ۽ بیت مارے آئی ۽ نمیرانی ۽ سامان ۽

عشتار و عبادت بابل و ابید کنعان، قرطاجنہ، اسرائیل، صور، ایران و یونان و ہم بوتگ۔ عشترا، عاشرہ، آنا تھا، عشتورت، عشترتی، عشارت و ناماں گوں اے توارجنگ بوتگ و ایشی و عبادت ہم۔ بابلیانی خیال ات دیوی و مندر و جنسی ہواری و چہ باغ شاداب بنت۔ اے درگت و ہرزالبولے یک رندے گوں یاتری و وپت و وابی بکنت۔ دیوی و مندر و عصمت فروشی و ہوار امرد پرستی و ہم دود، دوران بوتگ۔

وہد و گوزان و گوں بعل و عبادت و درج و ہم ربیتے گپت۔ مردوک روج و دیوند ات و بابلیاں اے قسمت و دیوند ہم خیال کنگ۔ سمیریانی دیوند لل و جاہ پدا ہے دیوند و زرت۔ بعل مردوک دیوند و ہتے ہم بوتگ۔ ایشی و پیکر انسانی و بدن کائیگر و بوتگ۔ ایشی و نامداری و پد ہر شہر و دیوند بعل گشگ بوتگ۔ صور و شہر و ملکرت و صور و تیابی شہر و ایل ہر دو بعل خیال کنگ بوتگ انت۔ عرباں ہم روج و دیوند و عبادت ستکیں دے لے کنگ۔ آہانی خیال ات روج فرشتہ یے ایشی و نفس و عقل ہر دو حاصل انت۔ اے ماہ و استالانی رژنائی و ازل انت بزاں ماہ و استالانی رژنائی روج و برورد انت۔ زمین و دراہیں ہستیانی وجود روج و برورد انت و روج چونائی آزمان و فرشتہ یے و گور ایر انت پمشکا اے عزت، سجدہ و دعاء حقدار انت۔ روج و عبادت روچے سے رند و کنگ بوتگ۔ وہدے روج در کیت ایشی و منوگر آئی و سجدہ کن انت وہدے روج میان و کیت بزاں نیم روج و وہدے اے برکت بیت پدا ہم ایشی و سجدہ و کن انت۔ ایشاں روج دیوند و ہتے ہم ٹہینتگ ات۔ آئی و مزن و سہر سہریں اشکرے دستاں انت۔ نادرائیں مردم آئی و نام و روجک ہم دار انت۔ عرباں اے ہم خیال کنگ ماہ روج دیوند و لوگی انت۔ چونائی و عربی لبز شمس کلدانی لبز شماش و چہ در اتلگ انت۔

حمص و شہر و روج و عبادت سیاہیں سنگے و پیکر و بوتگ ایشی و گرد و طواف ہم

کنگ بوتگ ء ندر ء حیرات ء درج ہم برجا۔ خیال انت ہیلوگا بلس ء اے سنگ زرتگ روم ء برتگ ء ایشی ء عبادت بنا کتگ۔ نبطیاں (نبطی یک سامی راجے) ہم روج ء عبادت کتگ۔ ایشانی مستریں سرتاجیں دیوند ذوالشری ات ء اے روج ء دیوند انت ایشی ء عبادت مزنیں سنگے ء دروشم ء بوتگ۔ ذوالشری گوں لات ء ہم عبادت بوتگ۔ نبطیانی خیال ات لات ماہ ء لوگی انت۔ ایشاں ابید نبطیاں غری ء مُبل ء ہم عبادت کتگ۔ سامیانی (ادانبطی نشان کنگ بوہگ ء انت) وڑا بنی اسرائیل ء ہم بندت ء کوہ ء سنگانی عبادت کتگ۔ بعل ء عبادت آہاں چہ باللیاں دزکپتگ ء آہاں ایشی ء عبادت مخروطی سنگے ء پیکر ء کتگ۔ مار ایشانی گورادانش ء عقل ء چیدگ ات پمشکا اے پاک خیال کنگ بوتگ۔ دیوند ایل آہانی گورا عبادت ء درجہ ء بوتگ بلے آہاں ایل الوہم گشتگ ء توار جنگ۔ یکے وہدے ء اے آکنعانی دیوند ہوکی خیال بوتگ۔ اے گزند، گروک ء آسکوہ ء دیوند ات۔ اے یہواہ ء نام ء گوں ہم توار جنگ بوتگ۔ یہواہ ء معنا انت ”من ہماہاں کہ ہماہاں“۔ چونائی ء یہواہ یک شبینی دیوندیے خیال بیت۔ گیدی ایں اہد (عہد نامہ قدیم) واجہ یعقوب ء یہواہ ء مل میڈ ء کسہاں کاریت۔ حال انت یہواہ پرورش وارت گڑا یعقوب ء نام ء اسرائیل کنت۔ اسرائیل ء معنا انت ”ہما مردم چہ ہداء ہم پرورش مہ وارت“۔ زبور ء نبشتہ انت یہواہ یک رتھے ء سوار بوتگ ء اے رتھ گوں روج ء شبین دنیگ بوتگ وہدے اے رتھ سُمر پُر کنت چہ ایشی ء رثنائی تالان بیت۔ اے درگت ء اسرائیلیانی گورا ہم آس پاک خیال کنگ بیت۔ آدور ء عرب وہدے سفر ء درکپتگ انت گڑا آہاں سفر ء نیام ء سنگے میک کتگ ء تیلوں Oil گوں ششتگ۔ اے ششتگیں سنگ آہاں ”بیت اہل“ بزاں ہداء لوگ خیال کتگ اے درگت ء آہاں بازیں کوہ ہم پاک لیک اتگ انت۔

سامیانی تمنے کنعان ء آباد بوت۔ کنعانی وتی اہد ء وہدے سک باز بیپاری بوتگ

آنت۔ ہے پیپاریانی راہ آہ ۽ برکت ۽ بابل ۽ مصر ۽ علم ۽ زانش اے دمگاں ہم تالان ات ۽ شاہگان بوت۔ آہانی دیوند ایل بوتگ ۽ ایل ۽ لوگی عاشرہ ات۔ بعل صور شہر ۽ پاسبان بوتگ۔ ادون ہم ایشانی دیوندانی لڑ ۽ شمار بوتگ آنت۔ کنعانی دیوندانی تہا بعل ۽ عشترتی زمین ۽ ملگزار ۽ شادابی ۽ چیدگ حیال بنت۔ آہانی حیال ات بعل ۽ عشترتی ۽ ارواہ ہواری (اختلاط) ۽ چہ پل کلبانگ بنت ۽ باغ شاداب بنت۔

کوہنیں مصر ۽ راجد پتر ہم بازیرں دیوی ۽ دیوندانی واقعہاں شنگینیت۔ چیا کہ مصریاں ابرمی پدرانشت ۽ ابید ہر ساہ مان دیوند لیک اتگ چہ ایشی ۽ گمان بیت آہانی سرا ٹوٹم مت ۽ شبین ۽ رنگ ترند ۽ پھکہ انت۔ مصر ۽ ٹوٹم مت بنداتی دروشمان ات ۽ مصر ۽ راجد پتر ۽ گڈی اہدان ات پمشکا ایشانی دیوی ۽ دیوندانی پیکر مرگ ۽ جناورانی شبین ۽ اڑ دیک بوتگ آنت۔ دیوند زیرس ۽ پیکر کانیکر بوتگ، ہورس ۽ حر ۽ انوبس ۽ تولگ ۽ باست ۽ پشی ۽، نوت ۽ مار ۽ بوتگ۔ مصر ۽ اہراماں چہ بازیرں جناورانی ہم می دز کپتگ آنت۔ جہان ۽ دیوند خنوم ۽ پیکر روبا ۽ بوتگ، علم ۽ دانش ۽ دیوی نوت ۽ پیکر شادی ۽ بوتگ، حیال انت نبشتہ کنگ ۽ ازم نوت ۽ سازینتگ۔ ودی کنگ ۽ مرگ ۽ دیوی ہا ثور ۽ پیکر انسانی بوتگ بلے آئی ۽ کانٹ ہم پر بوتگ۔ جناورانی تہا کانیکر ۽ پاچن دراہیں جناوراں چہ پاک حیال کنگ بوتگ آنت۔

مصر ۽ ٹوٹمیں دیوند آتم، رح، ہورس، زیرس ۽ ٹوٹمیں دیوی سخمت، ہا ثور، نوت ۽ آئسز بوتگ آنت ایشانی عبادت پہ ہب ۽ واگے بوتگ۔ تھیس شہر ۽ دیوند آمن بوتگ ۽ ایشی ۽ بلائیں تاجے سرا بوتگ۔ وہد گوزان ۽ رح دیوند آمن ۽ باتن ۽ ایراتک ۽ آمن رح ۽ دروشم ۽ مصریانی دیوند جوڑ بوت۔ رح روچ ۽ دیوند بوتگ ۽ ایشی ۽ عبادت ہر گورا بوتگ۔ فرعونان و تادائم ۽ رح ۽ اولاد لیک اتگ۔ حیال کنگ بیت جہان ۽ اولی بنی آدم رح ۽ چم ۽ چہ دوی بوتگ۔ رح ۽ پد آتم ۽ خف رع آنت بز اے رح ۽ رند گیر آنت ۽ مصر ۽

رح ۽ پداے دوینانی عبادت کنگ بوتگ۔ اے درگت ۽ هورس دیوند هم توسیپ دارایت ۽ اے روج ۽ ارواہ ۽ چیدگ ات۔ هورس، آئسز ۽ اوزیرس ۽ بیج خیال کنگ بوتگ۔ اوزیرس، آئسز ۽ هورس تثلیث (آاہد ۽ خیال ات ہدا ۽ واحدانیت ۽ یکتائی سے (3) شابانی تہا بہر گیر انت، پت، چک ۽ پاکیس ارواہ) انت۔ کیٹھولک ۽ ہدا، بی بی مریم ۽ واجہ عیسیٰ ہے راجد پتری شین رنگ انت۔

دیوند آمن ۽ دیوی مت ۽ بیج خون سو کو ماہ ۽ دیوند ات۔ کوہنیں مصر ۽ مردماں روج ۽ عبادت ۽ ساری ماہ ۽ عبادت کنگ۔ آہانی خیال ات ماہ ۽ رثنائی ۽ تچک ۽ کشت ۽ کشار ۽ سراکپیت۔ آہاں اوزیرس دیوند ماہ ۽ اوتار (ہندو ستک ۽ رد ۽ ہدا ۽ یک بد نے تہا ایرننگ ۽ راجمان ۽ صلا کنگ انت) خیال کنگ۔ خیال انت کہ اوزیرس کوہنیں مصر ۽ بادشاہے بوتگ۔ اوزیرس زمین ۽ چیریں مالک دیوند قیب ۽ دیوی نوت ۽ بیج انت۔ ایشی ۽ کارمردگانی حساب ۽ کتاب گرگ انت ایشی ۽ جست ۽ پرس ۽ ابیدسز ادنیگ ۽ ہم واک است۔ حال انت کہ اوزیرس ۽ کشندہ آئی ۽ برات سیت انت۔ اوزیرس ۽ لوگی آئسز ۽ تیوگیں جہان ۽ ہاک چھان اتگ ۽ اوزیرس ۽ بدن ۽ مکر شوہاز اتگ ۽ آئی ۽ اثر زندگی بکشاگ (چونائی اے کسہ عشتر ۽ تموز ۽ بابت ۽ ہم آہدیم انت)۔ اوزیرس ۽ مرگ دیمتر ۽ ملگزار ۽ چیدگ جوڑ بوت ۽ آئی ۽ مرگ تا کر بیج ۽ موسم گمان بوت۔ آئسز ۽ اوزیرس ۽ کسہ ۽ ہلاسی ۽ پشدر ۽ ہکسا سانی دست مان انت۔ ہکسا سانی اُرش ۽ چہ بنی اسرا نیلاں مصریانی زند ۽ وڑ ۽ پیہم پیمہ ات۔ آہاں مصری دیوند ۽ جاگہ ۽ بعل آورت بزاں سیت، بعل ۽ تہا ایر جاہ کت ۽ عشتر ۽ تہا آئسز جاہ دات چہ ایشی ۽ سیت ۽ آئسز ایر جہل بوت انت ۽ بعل ۽ عشتر دیم ۽ آتک انت۔ آئسز ۽ ابید مصریاں دگہ ہم دیوندانی عبادت کنگ۔ ایشانی تہا سخمت ۽ نام ہم ہوار انت۔ سخمت، رح ۽ زہگ ات۔ ایشی ۽ پیکر شیر ۽ بدن انسان نیگ ات۔ ایشی ۽ دائم ۽ جہد کنگ کہ رح ۽ وڑ مناں گار ۽ گمسار بہ کنت۔ خیال

انت سخمتم بدرنگیں دیوی یے بوتگ ء اے دگرانی تبتائی ء بربادی ء لوٹوک بوتگ۔ سیت،
 اوزیرس ء کشندہ بوہگ ء سَوَب ء مصریانی شیطان خیال کنگ بوت ء بدی ء تہاروکی ء
 دیوندہم۔ ہے درگت ء مارہم تہاروکی ء چیدگ ء رثنائی ء ڈرمن ء ہواربیدس ارواہانی ہاکم
 ہم خیال بوت۔ لوت دیوی آزمان ء مات ء مادرخیال بوتگ۔ دیوی ہاٹورافزانش ء دیوی
 خیال کنگ بوتگ۔ مصریانی خیال بوتگ لوت ہر شپ ماہ ء ایربارت ء سہب ء پداایشی ء
 ودی کنت۔

فرعون آمن ہوتپ چارمی ء آتن ء عبادت کنگ ء اے واحد ء لاشریک خیال
 کنگ بلے ایشی ء اے لیکہ ایشی ء مرگ ء گوں گمسار بوت ء جہان ء پیش نہ کپت۔ یونانیانی
 دیوی ء دیوند کساس دوآزدہ بوتگ انت ء ایشانی جاہ کوہ لمپس بوتگ۔ جیاڈرستاں چہ
 مستریں دیوی ء یورینس ء لوگی بوتگ۔ کرونس ایشانی بچ ء ریاء لوگ واجہ ات۔ حال انت
 کہ کرونس ء دائم ء ترس بوتگ ایشی ء بچ ایشی ء مال ء ملکیت ء وتی چنکان کن انت چہ اے
 ترس ء رد ء آئی ء چک پیداگ بوہگ ء گوں ایر بڑتگ انت۔ بلے ریالہتے چکانی رکینگ
 ء سوہمند بوتگ آئی ء زلیس، پوزیڈوں، ہیرا، پلوٹوچہ یورینس ء رکینگ انت۔ یورینس ء
 گمان محکم ات زلیس ء ورنائی ء شباب ء پت ء تخت ء تاج بچ گپت انت ء یورینس کوہ لمپس
 ء چہ دراں ڈیھ بوت۔ زلیس ء لوگ بانک آئی ء گہارہیرا ات۔ زلیس ء ہیرا ء بچانی تہاپالو،
 ہیرس ء فیٹس ء نام است۔ اپالورویج ء دیوند بوتگ ء سک باز ڈولدارہم۔ آسخی یے
 بوتگ ء نورے ہم۔ آگواچن ء عقل ء پاسبان انت۔ ہیرس جنگ War ء دیوند ات۔
 استھنا، بیسی، افروڈائیٹ ء آرٹیمس آہانی جنین انت۔ استھنا سیاہ سر ء اکبندیں کاڑے
 بوتگ علم ء زانش ء دیوی ء گماردن ء ابید ملگزار ء ہم دیوی ات۔ خیال انت ایتھنز ء شہر
 ہمیشی ء نام ء شبین انت چیا کہ اود ء ایشی ء عبادت ء بخاہ پارتھی بوتگ۔ افروڈائیٹ ء عشق
 ء دیوی ات ایشی ء ودی بوہگ ء کسہ قبرص ء زر ء گج ء شبین رنگ انت بزاں اے قبرص ء

زرے گجاں چہ ودی بوتگ۔ چو نائی ۽ یونانی زبان ۽ افروس ۽ معنا انت گج۔ اے پری رنگ، ساحر نگاہ کاڑنازک اندام ۽ عشق پرورے ات ۽ دائم ۽ ایشی ۽ انسان ۽ دیووندانی جذبہاں گوں لیب کتگ۔ مردماں صبر ۽ اوپار ۽ چہ زہر کنگ آئی ۽ پسندیں میل ات۔ یونانی ربیت ۽ رد ۽ افرڈاٹی، اڈونس ۽ سراشیدا ات ۽ زمین ۽ اندری دیوی پرسیفونی ہم اڈونس ۽ سراشیدا ات۔ پرسیفونی ۽ آوتی گورا آورت چہ ایشی ۽ ہر دود یونانی میان ۽ جنگے بنا بوت۔ پہ اے جیڑہ ۽ صلا ۽ آزیس ۽ گورا سربوت انت۔ زیس ۽ اے جیڑہ توجیل کت۔ اڈونس سال ۽ شش ماہ افروڈائی ۽ گورا ۽ دگہ شش ماہ پرسیفونی ۽ گوں گوا زینیت۔ یک ربیتے ۽ رد ۽ دیووند مرتخ ۽ حسد ۽ کینگ ۽ اڈونس کشتگ۔ ہمواد اڈونس ۽ ہون رتگ انت اود ۽ گلاب ۽ پل رتگ۔ ہیسی شباب ۽ اثر زندگی ۽، آرمیس شکار ۽ دیوی ات ۽ سیاہ سری ہم۔ زیس جہان ۽ وت واجہی ۽ واک ۽ گوں اگدہ انت بلے نصیب ۽ سے ۳ دیویانی گورا آئی ۽ ہم بور لنگ انت۔ چہ اے ساہیناں اولی قسمت ۽ دیوی انت، دومی قسمت ۽ بندوک انت ۽ سہمی قسمت ۽ بندیک ۽ کپ کنوک انت۔ ایشانی گورا دیووند انسان ڈراہ بے وس ۽ بے بس انت۔ پلوٹوزین ۽ اندری چیزانی باکم ات ۽ پوزیڈوں دریا ۽ زرے باکم۔

یونانی دیووند زیوس کریٹ آزمان، روج ۽ برق ۽ دیووند ات۔ آئی ۽ گوراء دائم ۽ برق ۽ تریٹولے بوتگ۔ چہ اے تریٹول ۽ آئی ۽ دراہیں جمبریکجاہ کتگ انت ۽ آہاں ہتور پر ماتگ انت۔ زیوس ۽ بچ ہر کولیز شہزوریں بچکے ات۔ یک رندے مرگ ۽ فرشتہ اسی ایشی ۽ سنگت ٹیز ۽ ساہ ۽ قبض کنت۔ اے نیام ۽ آلسس ۽ گوں مل مدیت ۽ ٹیز ۽ ارواہ ۽ آجو کنت ۽ آئی ۽ حیات بکشیت۔ زیوس ۽ گہار ہسٹیا آروس کتگیں زالبولانی سروک انت۔ ہسٹیا سیاہ سر ۽ اکبندیں دیوی یے ات ایشی ۽ عبادت نان ورگ ۽ چہ ساری ۽ رند بوتگ۔ ایشی ۽ عبادت جاہانی تہاروج ۽ شپ آج بل بوتگ ۽ اے آس ۽ آج ۽ پاسبانی ۽ واستہ سیاہ سریں کاڑ دائم ساڑی بوتگ انت۔ حال انت سیاہ سریں ہتھنہ ۽

افروڈائی ہم ایشی ء عبادت جاہ ء ساڑی ء حاضر بوتگ انت۔

ایران ء صابئین دین ء تہا دیوی ء دیوندانی کسہ کوہنیں یاتاں گوں ہمگر نچ
 انت۔ استال ء عبادت صابئیناں بندات کت۔ آہانی حیال ات استال دیوند ہپت
 (7) انت۔ آہاں روچ ء ہم عبادت کتگ۔ آہاں روچ ء عبادت پمشکا کتگ کہ اے
 ٹوئیں استالے بزاں نیر اعظم انت۔ کوہنیں ایران ء آزمان ء دیوند اہورا (ہاکم)
 بوتگ۔ چونائی اے اہورا ہندوستان ء تہا درونہ ء نام ء یونان ء اڈونس ء نام ء زانگ
 بوتگ۔ آس ء منوگراں ایشی ء اہوار مزدا گشتگ۔ ایشی ء مطلب انت عقل ء ہاکی۔
 زرتشت دین ء سے ۳ فرشتہ بوتگ انت، وہومنو (نیک فکر)، مزدا (عقلمند)، آشا
 (نیک)۔ چہ ایشی ء زرتشت ء دین مزدا یاس نش ء نام ء ہم زانگ بوت۔ حال انت
 ایشاں ہداء پیام مردمانی گوراسر کتگ انت۔

خورداد آپش ء فرشتگ انت ء مرداد مرگ ء۔ خورداد، آزر ء نام ء ہم زانگ
 بیت، حال انت اے برق ء دروشم ء چہ آزمان ء نازل بوتگ۔ ایشی ء سروک سروش انت ء
 انسان ء چہ ہداء قہر ء رکینگ ء واستہ ہر شپ زمین ء ہپت رند ء طواف ء کنت۔ آس ء منوگر
 آس ء یاروچ ء قبلہ حیال کن انت ء آہانی گورادیں ارواہ ء کسہ ہم ساڑی انت۔ اوستا ء تہا
 بدیں ارواہ گوں ”جنی“ ء نام ء نشان کنگ بوتگ۔ انچو مسلمانانی گورا واجہ آدم ء کسہ آپدیم
 انت ہبے وڑا آس ء منوگرانی گورا کیومرث ء استی ء لیکہ ہم است مانیت۔ حال انت و ہدے
 کیومرث کتگ بوت گڑا آئی ء ہوناں چہ مٹیا ء مٹیا نہ ودی بوت انت ء چہ ہمیشاں انسانی
 نسل ء رُوم زرت۔ ایرانی دیوندانی کسہ ہپت بہشت ء ہپت دوزہ ء ہم گوانی ء گپ ء کن
 انت، اوستا ء تہا اے ہپت کشور حیال کنگ بوتگ انت، ایشانی گورا عاقبت ء گمان ہم
 است داریت۔ ایشانی حیال انت قیامت ء چہ پیش شاہ بہرام دنیا ء پدر بیت ء اے یزدگرد
 سیمی ء چکاں شمار بیت۔ شاہ بہرام آس ء منوگراں زند ء جنجال ء غماں چہ آجو کنت۔

اوستا ۽ متھرا (مہر) ۽ بابت ۽ ہم نکان است دار آنت۔ متھرا ایک کوہے ۽ چہ
 ودی بوتگ۔ اولی رند ۽ اے شپا نکان دیستگ، ایشی ۽ سجدہ کتگ ۽ پاکیں کانیکرے کر بان
 کتگ۔ اوستا ۽ تاکا اے آزمانی رثنائی گشتگ ۽ ایشی ۽ رثنائی ۽ اولی شہم کوہاں
 کپتگ۔ اے بدیں ارواہ ۽ تہاری ۽ ہلاپ ۽ جنگ ۽ سد ۽ سماء ساڑی انت۔ حال انت
 متھرا بدیں ارواہانی جنگ ۽ نیام ۽ کانیکرے ہلار کنت انسانی زند ۽ نمیران کنت۔ قیامت ۽
 پیش اے یزدانی کانیکر ۽ ہلار کنت چہ ایشی ۽ اہر یمن گول بدیں ارواہاں میران بیت۔ حال
 انت متھرا ۽ یک دستے ۽ چراگی ۽ دومی ۽ کارچے۔ اے کارچ ۽ چہ آ کانیکر ہلار کنت۔ ایشی
 ۽ ہوناں ملاوتی سرادرز آنت ۽ کانیکر ۽ پوست ۽ گورا کن آنت۔ متھرا ہمک بیگاہ زمین ۽
 دامن ۽ روت، مریت ۽ سباء ۽ پدارودر آتک ۽ ودی بیت۔ اے درگت ۽ ایشی ۽ نام ۽ تاکچنڈ
 ۽ موسم ۽ ایشی ۽ روج شاکا مین بیت ۽ اے روج ”مہرگان“ گشگ بیت۔

ایرانی دیووندانی لڑ ۽ اناہتا ۽ کسہ ہم گواہیت۔ اے زند بکشیش دریاہانی دیوی
 بوتگ ۽ پداحسن، عشق ۽ زمین ۽ دیوی جوڑ بوت۔ اے شررنگ، وش قدح، پاک دامن ۽ سیاہ
 سریں کاڑے ات چہ پارسائی ۽ درگت ۽ آپ ۽ ہسور ۽ ہم دیوی حیال کنگ بوت۔ حال
 انت زابلوانی شرنگی ۽ واستہ اناہتا آہانی مکک ۽ کنت ۽ ایشانی گوران ۽ شیرمان کنت۔
 آریائی تمں ۽ دیووندانی کسہ ہم بابلی ۽ دامن ۽ چہ رنگ زرتگین آنت۔ ہندی
 آریائیانی آزمان ۽ دیووند دیوس پتیاوردنا بوتگ بلے اندر دیووند ۽ اے ایرجت ۽ ایشی ۽
 جاگہ ۽ برجم بوت۔ اندر ۽ گورادجر بزاں رعدے است ۽ ایشی ۽ سلاہ انت۔ اے رعد ۽ وسیلہ ۽
 چہ جمبراں یکجاہ کنت، ہور گورینیت، نودشزینیت (ایشی ۽ اے جمبر ۽ یکجاہ کنگ ۽ کسہ زیوس
 کریٹ ۽ کسہ ۽ گول ہم دپ انت)۔ ایشی ۽ پنجل ۽ ٹھکانہ بہشت انت اے اود ۽ سوم رس
 وارت ۽ خمار بیت۔ دومی مزین دیووند گنی (آس) انت۔ ایرانی ایشی ۽ آزر گوش انت۔
 رگ وید ۽ گیشتر منتر ۽ چف ۽ گنی ۽ سپت ۽ نام ۽ آنت۔ ایشی ۽ لقبانی تہادہنی (ہوم یا سوختی ۽

کربان کنوک) دھوم کیٹو (دھویٹس ۽ شیطان) چھا کر تھ (مینڈھے ۽ سوار) سچتھا (ہیت) زبان والا)۔ اگنی ۽ نام ۽ سہرا ہوم زورگ بیت بزاں پچیں پٹ ۽ پڑاں کنڈ جنگ بیت ۽ ایشانی تھا آس روک کنگ بیت پدا ہے آس ۽ روگن، ہشکیں سمات ۽ وشوئیں دارمان کنگ بیت اے چیزانی مان کنگ ۽ ہمائی ۽ دم ۽ منتر ہم وانگ بیت۔ بنداتی دور ۽ ہوم یونانیانہ مزین عبادتے ات ۽ آریائی راجمان ۽ ایشی ۽ عبادت ۽ بام بکشات۔

رگ وید ۽ سوریہ ۽ ہم بازیں نامانی بابت ۽ تران است داریت۔ وشنو، سوریہ (پروردگار)، سوتری (حیات بکش)، مترا (سنگت)، پوش (آباد کنوک)۔ لہز وشنو ہم دگہ بازیں معنا ہاں گوں جلہیت انچو کہ وکر (روچ کنوک)، بھاسکر (رژن ۽ حاکم)، دوسوت (درپشاں)، گرہ پتی (استالانی ہاکم)، ساکھشی (مردمانی میل ۽ عملانی چکاسکار)، مارتنڈ (درا تکیں) ۽ سوتری (ایر تکیں)۔ برہمن رودراتکی ۽ روبرکتی ۽ نیام ۽ دائم ۽ گائیتری منتر ۽ ورد ۽ کن آنت ۽ اے ورد سور یا نمسکار گشگ بیت۔

دایو گوات ۽ دیوند ۽ اندر ۽ ساہ بکشیں سنگت انت۔ اے انیلا، مرت ۽ واٹ ۽ ناماں گوں ہم زانگ بیت۔ رود تو پان ۽ دیوند انت ۽ رند ۽ اے شیو جوڑ بوت۔ یم مردگانی دیوند انت ۽ مرگ ۽ پدانسان ۽ حساب ۽ کتاب ۽ ہم کنت۔ ایشی ۽ کار ہندہ یمد و دگشگ بیت۔ سوم (ایران ۽ ہوم ۽ نام ۽ زانگ بیت) شراب ۽ نشہ ۽ دیوند انت ۽ اے ماہ ۽ دیوند ۽ بستار ۽ گوں سک باز نامدار ات، اے چندرہ ۽ نام ۽ گوں ہم زانگ بوت ۽ جنگل، ڈگار ۽ ملگزارانی پاسبان ہم حیال کنگ بوتگ۔ حال انت زالبولانی نیپگانی ۽ نیام ۽ ہم ایشی ۽ اثر ۽ سان برجا انت۔ مرت تو پان ۽ دیوند انت ۽ اے رودر ۽ فرزند انت۔ وچ گپ ۽ تران ۽ دیوند انت۔ برہسپتی دیوندانی استاد انت ۽ تارا کوسوم ایشی ۽ چکانی مات انت۔ دھرم راج راستی ۽ دیوند انت، پترپیتی پتانی ہاکم انت، سمن چیزانی بروربر کنگ ۽ دیوند انت، کال زانگ ۽، ڈنڈا دھر کماشانی مکم ۽ دیوند انت۔ شرادھ دیو

شرادھ ۽ دودھ ۽ دیوی انت ۽ دیوی انتک ملکہ موت ۽۔

ویدک دور ۽ ہلاسی ۽ ہندوؤانی گورا دیوندانی دولیکہ است ات انت۔ یکے
 شخصی ہداء پیکر ۽ دومی ترمورتی ۽ تثلیث۔ شخصی ہدا ایشور یا پریشور گشگ بوتگ ۽ اے نیکی ۽
 مالک ۽ سرجم ۽ ہیرات۔ مارا ابدی ۽ دیوند ۽ سرجم ۽ شر بوتگ۔ مارا ہندوؤانی اہر یمن ۽
 شیطان خیال بیت۔ ایشی ۽ کار مردمانی نیکیں راہ ۽ چہ بیگواہ کنگ انت۔ برہم یا برہما، وشنو ۽
 شیو اے ترمورتی ۽ باسک خیال بنت۔ برہم جہان ۽ دیوند، ویشنو پروردگار انت ۽ شیو
 میرانی ۽ فنا ۽ دیوند خیال بیت۔ ربیت ۽ رد ۽ برہما مصر ۽ روح دیوند ۽ وڑا یک سبزیں ایکہ
 یے چہ در اتنگ۔ دگہ یک ربیت ۽ رد ۽ آپڑی ۽ پل ۽ چہ ودی بوتگ۔ برہم ۽ بابت ۽
 خیال بیت آئی ۽ زر ۽ جہلائی ۽ چہ زمین دناناں گوں ژپتگ ۽ کش اتگ، پد انسان اش ساج
 اتگ۔ خیال انت برہم ۽ زہگ دیوی سوسوتی، بارہ مولا ۽ لوگ بانک انت۔ بارہ مولا ۽
 بت ۽ پیکر خنزیر نیگ انت چونائی ۽ بارہ ۽ مراد انت خنزیر۔ خیال برہم ۽ بابت ۽ ہم چو بارہ
 مولا ۽ شبن رنگی ۽ جنت، حال انت آئی ۽ بنداتی پیکر ہم خنزیر ۽ بوتگ۔ برہم ۽ ڈر من وشوا کرما
 انت ۽ اے ہر وہد ۽ برہم ۽ گوں مقابلہ ۽ تیار ۽ ساڑی انت۔ ربیت گشیت وہدے برہم ۽
 اپس جوڑ کنگ گڑا ایشی ۽ چہ پدی ۽ وشوا کرما ۽ خر جوڑ کنگ۔ برہم ۽ ما زو ۽ چہ بازیں جنین
 چک دوی بوتگ انت ۽ کوہنیں کسہی ربیت دوریں راجد پتر ۽ تہا اے پر جاپتی بزاں خلقت
 ۽ حاکم گشگ بیت۔

شیو ۽ نام ۽ معنا انت مبارک یا مراد۔ شیو ۽ ودی بوہگ ۽ کسہ کوٹھر ۽ گوں
 ہمگر پنج انت۔ حال انت آ اچھابل ۽ نزیک ۽ ماں کوٹھر ۽ پاپ سودن چمگ ۽ چہ در
 اتنگ۔ ویداں شیو گوں رود ۽ شبن داتگ بلے آزل ۽ دراوڑی دینے خیال کنگ بیت۔
 شیو مٹبند میں یوگیانی دیوند بوتگ بزاں مہا یوگی۔ شیو ادھاناری ہم گشگ بیت۔ شیو ۽
 لوگ بانک ۽ بازیں نامے دیک بوتگ۔ اولی نام۔ کالی دیوی (ہون وار ۽ ایشی ۽

عبادت جاہاں (معبد) کربانی دسیگ بوتگ)۔ اے دراوڑی مہامیاء دھرتی دیوی ہم
 حیاں بیت اے ترسناکین پیکرے ۽ دیوند انت۔ ۲۔ درگا (جنگ ۽ جدل ۽ دیوی) ۳۔
 اُما (رژنا) ۴۔ شکتی (زور ۽ ہاٹیک)، ایشی ۽ عبادت کنوک شاکت گشگ بنت۔ شیو ۽
 وتی ذات ۽ زالبولی بستار ۽ چہ شکتی ودی کتگ پمشکا شیوادھاناری ہم گشگ بیت۔ شکتی
 ودی بوہگ ۽ پد ہمیشی ۽ لوگ بانک بیت۔ اے شیو ۽ سرجی ۽ دست مان انت ۽ اے درگت
 ۽ اے شکتی، پر کرتی ہم گشگ بیت۔

پشو پتی جناورانی دیوتا انت۔ نیلکٹھ بھوتیشور ۽ دیوند انت۔ نیلکٹھ ۽ نام ۽
 معنا انت سبز گٹ۔ گوش انت کہ یک روچے آئی ۽ زہر وارنگ چہ ایشی ۽ ایشی ۽ گٹ سبز تر
 اتگ۔ بھوتیشور ۽ معنا انت جن ۽ بدیں ارواہانی دیوند۔ نیلکٹھ ۽ سے چم بوتگ انت
 یکے پیشانیک ۽ بوتگ۔ گریشا کوہانی دیوند ۽ چندر شیکھر ماہ ۽ کلنی ۽ دیوتا بوتگ۔

ترمورتی ۽ سہمی باسک ویشنو انت ۽ اے اصل ۽ چہ روچ ۽ دیوند حیاں بیت ایشی
 ۽ ابید جہان ۽ انسان ۽ پاسبان ہم۔ اے ہم بازیں ناماں گوں زانگ بیت، بیکٹھ ناٹھ
 (بہشت ۽ دیوتا)، کیسو (درج ملگور)، چناون (عبادت کرز)، ہری (رکینوک)،
 انت (نمیران)، دامودر (سادگ)، مکند (آجو کنوک) پرشوتم (مزین ارواہ)، بیج
 نیشور (کربانی ۽ ہاکم)۔ لکشمی ویشنو ایشی ۽ لوگ بانک انت۔ اے ہم بازیں ناماں گوں
 زانگ بیت۔ پدما (پڑی)، چنچل (نازک اندام)، لوک ماتا (جہان ۽ مات)۔
 ویشنو ۽ مرید نامدھاری گشگ بنت ۽ ایشانی پیشانیک ۽ دراجیں ٹکے ہم پر۔ ویشنو ۽ بچکے
 کامدیو انت، اے عشق ۽ دیوند انت ۽ اے ہم پت ۽ وڑا بازیں ناماں گوں زانگ بیت
 انچوکہ من متھ (دلانی بے قرار کنوک)، مارا (ٹپی کنوک)، مدن (عشق ۽ مہر ۽ سربار)،
 ابھروپ (وش رنگ)، دیپک (انگریں)، کنتو (وش ۽ شادان)، مدھودیپ (بہار ۽
 چراگ)، مرمڑ (برانزیں آس)، راگ ورنٹ (قہر ۽ عصا)، روپ استر (حُسن ۽ سیلا)،

تھ (آس)، پشت دھنو (پل ۽ کمان)۔ کامدیو ۽ لوگ بانک رتی انت۔ اے بہار ۽ دیوی انت۔

ہندوؤانی تہاد دیوونانی لڑسک دراج انت۔ برہما، ویشنو ۽ شیو ۽ ایدر ۽ ملکیئت ۽ دیوون کویرہ کر تکیہ انت، جگن ناتھ جنگ War ۽ دیوون انت، گنیش عقل ۽ ازم ۽ دیوون انت، نرتی دوزہ ۽ دیوون انت۔ راکھشس دیوتابانی دشمن انت، راون ۽ راہو ہم راکھشس ۽ ہمپیت انت۔ راون ۽ نوسر انسانی انت بلے یک سرے حرے بوتگ۔ ایشی ۽ معنایش انت اگاں انسان سک باز دانا انت و راست انت بلے بیرگ ۽ ہم دانا انت، نادانی ۽ المان ہم ایشی ۽ تہا گواہ کنت۔ راہو یک اُسرے بزاں تر سنا کیں چیزے ۽ اے روج ۽ ایر برگ ۽ رند ۽ انت۔ ودے اے روج ۽ ایر برگ ۽ کیت گڑار و چکر بیت۔ ہندو دیومالاء مار ۽ عبادت سک باز ارزشت داریت۔ اے عبادت دراوڑ ہانی شین رنگ انت، پد ۽ رندان انت۔ شیش یا انت مار و سوکی ۽ نام ۽ ہم زانگ بنت۔ مار دیوون ۽ یک ہزار سر انت، دیوون ویشنو و ودے ساچشتی کاراں چہ ژند بیت گڑا ہے مار دیوون ۽ سر ۽ وپسیت ۽ آرام کنت۔

وزاج ہندوؤانی آدم انت ۽ شت روپا حوا انت۔ برہما ۽ ازل ۽ اولی روج ۽ وتی بدن دو بہرانی تہا کتگ۔ یک بہرے وزاج جوڑ بوتگ ۽ دومی شت روپا۔ انسان ہے وزاج ۽ شت روپا ۽ اولاد انت۔ سور یہ سدھانتا ۽ لیکہ ۽ رد ۽ جہان ۽ انسان ہر دو ۽ نینانی ہد روج انت ۽ ایشی ۽ ہزار نام انت۔

ناروے ۽ سویڈن ۽ دیومالاء کسہ چہ اے دگراں جتا رنگ انت۔ اے کسہانی تہاد لیری ۽ بہادری ۽ ستائش برجا انت۔ ایشانی گورا گرمی ۽ رثانی ۽ دیوون ہیر ۽ چیدگ حیال بیت۔ پنخ، پالے ۽ اندھیارے شر ۽ چیدگ حیال بنت ۽ ایشانی ہاکم ۽ آقا لوکانی انت۔ درستاں چہ مستریں دیوون ۽ نام اوڈن انت ۽ اسگر داے دیوونانی بنجاہ انت۔

اسگردے سر بوہگ ء واستہ دھنک ء پول ء چہ گوزگ لوٹیت۔ اے پول ء پاسبان دیوتا
ہمیڈال انت۔ ماں اسگردے ہرگور اُسہر ء چاندی ء کلات انت۔ اودے یک تختے ہم است
ء آئی ء سر اہداوند نشنگ ء شہبانک دیوی فرگا ہم اودے دائم ء ساڑی انت۔ اوڈن ء کوپگانی
سرادوکانگی نشنگ۔ ہوگن (حیال) ء نمون (گیرین، حافظہ) روچے یک رندے جہان ء
چکر انت ء پدا اسگردے واتر بنت۔ تھور، وڈار، بروگی، بالڈر، ہموڈر، اوڈن ء بچ انت۔ تھور
گروک ء، برگ شاعر ء شاعری ء، بالڈر روچ ء برانز، چمگ ء وشی ء دیووند انت۔ ہوڈردار
ء ڈنگرانی دیووند انت۔ ٹیو دیووندانی پہلوان حیال بیت ء ہیٹ جنگ ء دیووند انت۔

ناروے سویڈن ء دیومالاء ردے روچ ء ازل ء جہان لُنج ء تامور بوتگ چہ اے
تہاروکی ء دیووند وائمرودی بوتگ۔ ایشی ء گوک ء شیر وارنگ ء رستگ مزن بوتگ۔ اے
دیووند ء شیر وارینگ ء نیام ء گوک ء یک سنگے چٹ اتگ ء ہے سنگ ء چہ انسان ء سرز اہر
بوتگ ء بدن سہمی روچ ء۔ ایشی ء نام بور بوتگ ء اے اوڈن ء پیروک بوتگ۔ چونائی ء وائمر
دیوے اولاد لکر ء پالے ء دیویانی حد ء زدان انت ء اے دیویانی دشمن انت۔ جہان ء ٹوئیں
بارانی سیادی گوں وائمر ء انت۔ حیال انت وائمر ء کشندہ اوڈن ء آبائی ء برات انت
وہدے اے کُشنگ ات چہ ایشی ء ہوناں ہارے مل اتگ اے ہارے چہ بیرل مر ء ایشی ء لوگ
بانک ء ابید دراہ مرتگ انت۔

دیوونداں وائمر ء بدن وند وند کتگ ء چہ ایشی ء آزمان، زمین، کوہ، دریا، کلبانگ
ء زرجوڑ کتگ پدا آزمان ء استال در پشینتگ ء زمین ء گردے پراہگ ء آپ مان کتگ۔
ایشی ء دیوونداں مردین آدم جوڑ کتگ ء اسپتیں دار تراشنگ ء زالبول سانچ اتگ۔

چین ء دیومالاء ردے آفریش ء ہر جاہ جنگ ء جدل بوتگ، جہان سیاہ لُنج بوتگ۔
ہماہدے یا نگ ء ین ودی بوتگ انت۔ یا نگ آزمانی زند، رژنائی، حرارت ء مردین آدین
ء پہمگ ء اصول انت۔ ین دیووند زمین، ایمنی، ٹھر، جمود ء زالبولی ء پہمگ ء چیدگ

انت۔ ایشانی رہوت یکجا ہیں پیکرے ۽ پیشدارگ بنت ۽ گردیں پیکرے ۽ تہا اسپیت ۽ سیاہی انچو ہوار انت کہ ایشانی جتائی ہیج وڑ نہ بیت۔ دراجیں مدتے ۽ پد یا نگ ۽ ین ۽ چہ پانکو ودی بوتگ ۽ اے ہژدہ ہزار سال ۽ جہان ۽ ساچشت ۽ دزگٹ بوتگ۔ اے کار کنگ ۽ نیام ۽ ایشی ۽ تستگیں ساہ گوات ۽ جمبر جوڑ بوتگ انت۔ ہیداں چہ زر جوڑ بوتگ پد اد ریا ۽ ہور ۽ آمد بوتگ انت۔ آئی ۽ سر کو بے جوڑ بوتگ، آواز کورے جوڑ بوتگ، پوست ۽ مید جنگل، دنٹاں ۽ ہڈ ما دیان جوڑ بوتگ انت۔ ایشی ۽ بدن ۽ کرم انسان جوڑ بوتگ۔ ساچشتی ۽ نیام ۽ یک اژدہی ۽، یک شاہین یے ۽ ۽ یک گسیپ یے (کچھوا) ۽ ایشی ۽ مک کنگ۔ پمشکا اے سے این جناور چین ۽ پاک ۽ مقدس حیال بنت۔

دیوتاء کسہاں گوں گواچن ۽ سیادی است یا نیست اے مئے بنگپ ۽ بہرے نہ انت بلکیں مئے بنگپ ۽ بہر ہمیش انت کہ ایشی ۽ ہم راجد پتر است ۽ اے راجد پتری ارزشت داریت، ایشی ۽ ابید دیوند ۽ کسہ انسان ۽ اہدی لیکہ ۽ فکر ۽ گوائی ۽ دنت کہ آئی ۽ فکر چچو آجو بوتگ پہ ابرمی چیزانی بابت ۽۔ من گشاں اے انسانی سساء ۽ دیروئی ۽ کردات ۽ انوگیں دوراے کرد ۽ پد کرد انت۔ یک ہدائے ۽ سرا ایمان ۽ محکم کنگ ۽ کسہ ۽ راجد پتر انچو کوہن نہ انت چیا کہ اے تصور یہودی دین ۽ آگ ۽ چہ شاہگان بوت ۽ یہودی دین ۽ پد دگہ دراہیں آو کیں دیناں وتی الہامی ارزشت ۽ گل ۽ اے کوہنیں دین نے راجد پتری رنگ ۽ حساب ۽ آورت انت نے فلسفیانہ۔ ادا اے گپ کنگ راست بیت ایمان ۽ پختگی سساء آجو ۽ پلکین کنت۔ چونائی ۽ مئے حیڑہ فلسفہ نہ انت بلے پہ اے نبشتانک ۽ بازیرں اڑانی کشینگ ۽ دیوند ۽ لہتے پجار بیان کنان۔

لیوس سپنس گشیت کہ چونائی ۽ دیوند ۽ فکر یا آئیڈیا تصور انسان ۽ یک جہدے کہ آئی ۽ وتی ۽ جہان ۽ سیادی ۽ برجم دارگ ۽ واستہ اڑداتگ۔ یا، دیوند انسان ۽ ہماواہشانی سرگوستیں اہد انت چہ ایشی ۽ وسیلہ ۽ آئی ۽ گوں جہان ۽ سیادی یے محکم داشتگ ات۔

ای بی ٹاٹلر گشیت، اہدے گیدی ایس انسان ءواب، بشارت، ساہ ءمرگ ءمشاہدہ
 ءچہ ارواہ یا جن ءگمان گوں وتا زرتگ۔ آئی ءحیال ات کلہیں جہان ءہر جاہ ءہر گور ارواہ
 آست، اے درگت ءآہاں ارواہانی سردار ہم اگدہ کت ءہے اگدہ ایس سردار میزاں
 میزاں ایشانی دیووند جوڑ بوت انت۔

پلوٹارک گشیت، دیومالائی کسہانی تہا ہما دیووندانی بابت ءباوست بوتگ
 آدراہ چونائی ءزندگیں انسان بوتگ انت ءآدور ءردماں ایشانی کردار سازی فوق الطبع
 رنگے ءکتگ۔

کے اولر ءدیووند ءبابت ءسائنٹیفک رنگے ءگشتگ کہ دیووندانی راجد پتر
 زمانگی لوک کسہ ءگپانی تہا ایر انت چہ ایشی ءاے سما کنگ بیت کہ بلکہیں اے دیووندانی
 کسہ راجد پتری واقعہانی بدل بوتگیں پیکر انت ءآزمانگی مہرگ ءوڑا کما ہگ بوتگ
 انت۔ شائراں وتی ساچشت ءجہلانگی ءپدر کنگ ءواستہ اے راجد پتری واقعہ دیووندانی
 رنگ ءگوں رنگ داتگ انت اے۔

چونائی ءدیووند ءبابت ءاے پجار ءریس پریس راجد پتری شاید ہم دار انت
 پمشکا منا دوست باں۔ ایشی ءراجد پتری درور مارا یونان ءاہدی کسہاں چہ رسیت۔
 ڈیوانی سس، آرفینسی، اپالو ءعبادت کوہنیں یونان ءشان بوتگ۔ ایشانی عبادت وڑ
 وڑیں رنگ ءکنگ بوتگ انت بلے حقیقت ءاے دیوتا ہومر، ہیسی اڑ ءآرفینس ء
 شائراںیں حیالانی ساچشت بوتگ انت۔

ژاں ژاک روسو گشیت کہ وہدے یک عملے پہ ابرم ءمٹگ ءگوں استان ء
 پرمان ءرد ءدارگ بیت گڑ ایشی ءتہا ہم دیووند یا ہد ءوجود ءکار گزرگ بیت کہ یک شہری
 یے Citizen استان ءرہبندانی رند گیری ءانچیں وڑے بہ کنت چو کہ ابرم ءرہبندانی
 رند گیری ءوڑا۔ پہ شہر ءرد ءبند ءآہاں انچیں استی یے یازوری ءبوہگ ءسما بہ بیت کہ ہے

چیزِ انسانِ ساچشتِ تہا ہم بہ ماریت۔ ودے انسانِ راجمانِ اے وڑا بچاریت گڑا
 اے وڑی اے ہریکے وتی ذمہ داریاں تھریں وڑے اے پیلو کنت۔ چونائی اے تے تیوگیں عمل ہما
 عقلِ انت کہ لس مہلوکِ فکرِ چہ بُرتر انت۔ پس مہلوکِ اے عملِ فیصلہ دیوندِ لہر
 اے پرمانِ گشگِ شنگ کنگ بنت۔ پرچہ کہ انسانِ پے وتی ذمہ داریاں یک انسانے اے گپ
 اے سو جاں حسابِ نیا ریت۔ چونائی اے رہندے ٹوئیں زورِ کمالِ کرامتِ تہا انت ۲۔

اگاں یک رہندے اے پشتِ کرامتِ کردِ جگکش بہ بیت بزاں اے رہندے
 رند گیری الکا پیں وڑے اے بیت۔ پمشکا اہدی زما نگاں ہر ہمک راجمان یا استانِ عملِ
 با پشتِ اے یک دیوندے اے استی اے گمانِ بوتگ پرچہ کہ آہاں پے ہر رہندے محکمیں پیلوی اے آرہند
 اے بنیدے کرامتِ المانِ داشنگ۔ پمشکا ہر اسرارِ پے آہاں تھر سے ات اے ہر ترس پے آہاں کرامتے
 ات۔ اے تھر اے کرامتِ اسرارِ بوگ اے کساس ہمنچو گیش کنان کت انت، چہ ایشی اے
 ہمنچو گیشتر دیوند دی بوہان بوتگ انت۔ اگاں اے دیوندانی دارگ اے با پشتِ اے انچو
 کمال است گڑاچی احتمال است کہ اے جاہل بوتگ انت، بلکیں اے عالم بوتگ انت۔۔
 من چوسر پد بنت۔۔!

سرشوندات

- ۱۔ اے نبشتا نک اے نکان گوں دیوندے بچارے نکاناں، علی عباس جلاپوری اے کتاب ”کائنات اور انسان“ اے تا کدیم 81 اے داں 131 اے چڑورگ بوتگ انت۔
- ۲۔ روسو، ژاں ژاک، (1964)، معاہدہ عمرانی، (تا کدیم 95-94)، مترجم: محمود حسین، کراچی: شعبہ تصنیف و تالیف و ترجمہ، جامعہ کراچی۔

جنت، دوزہ و راجد پتر

انسان ء پہ وتی زند ء رکینگ ء ہر تبیں جہد کتگ، زند چونائی ء ناسر جمیں جاوراں گوں دوچار بوہان انت، آدمی پہ دیگی جنگے ء چہ حسد ء کینگ ء مار وارت، قہر ء ڈکالی ء سوب ء شد یک بیت، برے برے کوہ ء تلارانی دامن ء ہم آپ ء نیامت ء چہ سیر آپ نہ بیت پمشکا آدم ء انچیں جاہے ء شوہاز یک انت کہ اود ء نہ درد گواہ بکنت ء نے تابانی جہہ بہ جنت بلکیں ہر گورا ایمنی ء وشحالی بہ بیت۔

انسان ء وش تبیں واہشانی با پشت ء اے دلیل ہم آدمی انت کہ بلکیں انسانی راجد پتر ء انسان ء بے درد ء ایمنیں و ہدے ہم گوازینتگ، آدور پہ ایشاں ستا کرزیں اہدے یاتاں گوں یا تین انت ء آ، یات شخصی نہ انت بلکیں انسان ء ٹھیں یاتاں (اجتماعی یاداشت) گوں آہانی سساء حیات انت پمشکا آہر و ہدے ہے یاتیں منزل ء دو بر حاصلی ء واہش ء گوں دل میر انت اے۔

پہ انسان ء جنت گار انت یا آوت بیگواہ انت۔ پہ جنت ء حاصل ء آپلپانچی ء گوں جنگ ء سرگپتگ، انصاف ء حق ء اوگام بلند کنت، انسان ء راجمان ء ٹکی بہر گیری (طبقاتی تقسیم) شرے خیال کنت، سازین ء منت ء انسان ء ایمنی ء راہ پیشداریت، نادر اہی ء دواہاں گوں شکست دنت، پہ مرگ ء رگ ء وتی جہدانی رد ء عمل کنت۔

اگاں انسان وتی جیڑھاں توجیل بکنت گڑا آئی ء جنت رسیدت، چونائی ء اے سوال دائم ء جنت ء کسہ ء بندات کنت۔ انسان پہ جنت ء شوہاز ء سرجنان ء مدان انت، اے جنت زمین ء دامن ء انت یا ہمدین ء لیکہانی رد ء انت کہ آزمان ء برجم انت؟

انسان مرگ و پیدہ حساب و کتاب و راہ و گوزیت و پیداجنت و دائمی زندے گوازیں ایت؟
 جنت و راجد پتر است؟ انسانی راجد پتر و تہا راجاں جی لیکہ داشتگ؟ اگاں
 جنت و معناء اہدی ایں فارسی زبان و تہا بہ شوہا ز ایں گڑا ایشی و مطلب ”باگ“ و معنا ہاں
 گوں دست کپیت، ہما باگ کہ چاریں نیمگاں چہ فصیل انت ۲۔ سامی زبان و باگ و
 واستہ ”جان یا جنہ“ و لفظ کارمرز بوتگ و عرباں اے لبر زرتگ و جنت کتگ، جنت و معنا چیز
 و حیال دارگ، چیرد بیگ و معنا ہاں گوں پہمگ بوتگ چیا کہ باگ دیوار یا در چکانی
 میان و چیر و چماں اندیم انت ۳۔ اے باگ و پل است، کور و جوتالان انت، مردین
 آدم و زالبول یکجائی و زندے گوازیں انت۔ سمیریانی رد و جنت و انسان و دلوت ہم و ما و تا
 جنگ نہ کن انت، بیرگ و ایمنی انت بلکیں مردم اود و بیمار ہم نہ بنت ۴۔

یونانی، یہودی و عیسائیاں پہ آئیڈیل راجمانے و سے (3) تصور اڑ داگ۔
 اول، انجیں راجمانے کہ ستا کرزیں یا تانی رند گیر مہ بیت۔ دومی، انجیں جاہے، اود و وش و
 شادا ہاں ابیدرگہ چچ مہ بیت۔ سہمی، انجیں جاہے اود و دنیا و جیڑہ گواہ نہ کن انت۔ ستا کرزیں
 دور Golden Period و بابت و اہدی یونان و شاعر ایسوند / ہسی اڈ Hesiod
 نویسیت: ”انسان و ہم دیو و ندانی و ڈا بے غم و بے رنجیں زند گوازیں تگ، پیری و جخال و
 چہ آرات بوتگ انت آہانی جان سلامت بوتگ، آنا دراہی و چہ بے سما، وش و ڈا دل بوتگ
 انت، و ہدے آمرتگ انت گشتے و اب و دامن و چم اش نز انت، آڈ راہیں شریں چیزاں
 چہ آپ لاپ بوتگ انت۔ پہ آہاں ہروڑیں نیبگ کشار ات، آ ایمنی و شینکاں چیک و ران
 بوتگ انت و گشتے دیو و ند پہ آہاں بیرگ و مہربان ات انت“ ۵۔

پلیٹو Plato قارون Chronos و ہاکمی و بابت و نویسیت: ”آہانی گورا
 نیبگ مچ بوتگ و بیدے ہذمت و سمر پڑے آہاں اے نیبگ رستگ انت، چہ ایشی و آہاں
 کشار کاری و درد پیش نہ اتگ۔ آپرائیں جاہ و رزنائی و دامن و نشنگ انت، پہ آہاں نے

مانپوشگ ۽ پوشاک درکاراٽ ۽ ڏنل وڀسگ ۽ نڀاڏ ۽ گنڊل، پرچر که آب ۽ هو ايشاني تب ۽ وڙ ۽ بوٽگ، ۶۔

په هه ايمني ۽ دامن ۽ زند ۽ گوازينگ ۽ قارون ۽ گنج ۽ مردم دعاء لوٽ انت۔
 چونائي ۽ جنٽ ۽ شوهار انسان ۽ لذت پسندي ۽ سما انت بله بيرگيل لذت ۽ گپ ملامت انت
 پرچر که اگاں بيرگ ۽ وشي انت ۽ انسان وش حال انت، دردانگه کس ۽ نه سگ اتگ گڙا
 اے دمان ۽ وشي هم وشي يه نه بيت چيا که وشي ۽ غم علت ۽ سوب انت، ماچو هيوم Hume
 ۽ وڙا علت ۽ سان ۽ گمان ۽ دنيا ۽ اوشتارينت کنين بله عملي زند ۽ تهاعلت ۽ سان ۽ نه بوهگ
 بزاں بهجي نه بوهگ انت۔ هه وڙا وهڏ ۽ غم مه بيت انسان وشي ۽ زانت نه کنت۔ فيڊرک
 اے فلوگشيت که اگاں بيرگ ۽ وشي به بيت ۽ غم کسی زند ۽ باپشت ۽ چه هم نه گوستگ گڙا آجاه ۽
 وشي انسان ۽ واسته غم ودي کنت۔

سلسلي ۽ دانشور ڊيڊورس Didorus ۽ لهته انجين زرواناني (Zerwan Island)
 بابت ۽ نويس اتگ، گشته جنٽ ۽ شين ۽ جننت۔ جنٽ ۽ بابت ۽ گير بستگيل سه ايس ليکه
 (هما که برز ۽ سطراں گيشنگ بوٽگ انت) عيسائيت ۽ بنداتي روچاں ردکنگ بوٽگ
 انت بله دومي کرن Century ۽ زمينين جنٽ/کالميلس جهان Utopia ۽ بابت ۽ ايشاني
 حيال ۽ ليکه بدل بوهان بوٽگ انت ۽ جنٽ ۽ استي ۽ بابت ۽ آهاني ليکه گيشتر پزور بوهان
 بوت۔ چونائي ۽ جنٽ ۽ زروان ۽ ليکه ۽ دارگ ۽ سوب انسان ۽ دسترس ۽ چه دوری ۽ هم گرڻچ
 ات بزاں جنٽ يک زروان ۽ اوده روگ ارزان نه انت ۽ اے آلودگی ۽ چه بيرگ ۽
 پاک انت۔ عيسائي عالماں په جنٽ ۽ بابت ۽ بائبل ۽ کوهني ۽ اوگام ۽ گون دليل دات که
 بائبل چه دراهين الهامي کتاباں کوهن ترانت پشمشکا اهد ۽ مردماں هه کتاب ۽ منٽ ۽ جنٽ
 ۽ بابت ۽ گمان بستگ، اے وڙا آهاني گور زمينين جنٽ ۽ ليکه ۽ ردوم زرتگ۔ آهاني رده جنٽ
 ۽ وشبو آتار انت، سپائيل آپ سپان انت ۽ قيمتي ايس گوهر هم است ۽۔

اے جنت ۽ لیکہ ۽ منت ۽ انسان ۽ دلی واہشانی زانگ ۽ ہم موہ رستگ۔ چونائی
چیز ۽ زوال نہ بوہگ انسان ۽ ناسر جمیں واہشے۔ آدائم ۽ باگانی کلبانگ ۽ لوٹیت، پل ۽ نیبگ
دائم بہ رسیت، ایشاں گیمرگ ۽ زوال پر مہ بیت، آپ ۽ شیر ۽ مچ بہ بیت، موسم انسان ۽ میل ۽
تب ۽ بہ بیت، نے سرد بہ بیت، نے گرم ۸۔

یہودی ۽ عیسائیانی زمینیں جنت ۽ بابت ۽ سٹک محکم بوہان بوت۔ اے جنت زمین
۽ دامن ۽ انجیں جاہے ۽ گواہ کنت کہ اود ۽ انسان رست نہ کنت۔ اگاں کسے اود ۽ روگ ۽
دلما نگ انت گڑا آئی ۽ ہاسیں اجازتے درکار انت۔ آہانی رد ۽ ہدا ۽ اے جنت زمین ۽ چہ
چست کتگ ۽ آزمان ۽ ٹھننگ، نی انسان مرگ ۽ پد اود ۽ شت کنت۔ بلے قرون وسطیٰ ۽
جنت ۽ زمین ۽ چہ آزمان ۽ برگ ۽ لیکہ ۽ سرا یقین کار مرز نہ بوت، آہانی خیال ات، جنت زمین
۽ دامن ۽ انت بلے باز دور انت۔ باند انت اے شوہاز کنگ بہ بیت چیا کہ حواء آدم ۽ اے
باگ ۽ در کنگ ۽ رند، اے باگ انسانانی واستہ بند کنگ بوتگ ۹۔

یازدہمی ۽ دو از دہمی کرن ۽ عیسائی عالماں دنیا ۽ نقشہ اڑدات ۽ اے نقشہ ۽ زمینیں
جنت ۽ ہم نشان گیشینت انت۔ اے بابت ۽ نگد ہم بوت، لہتے عالمانی خیال ۽ اے جنت
ایتھوپیا ۽ انت، لہتی ۽ خیال ۽ آرمینیا، عراق، فلسطین، زرباری South امریکہ ۽ انت۔
لہتے عالمانی خیال ات زمینیں جنت نیست۔ یک مزنیں ہارے ۽ ملگ ۽ پد بار گپتگ۔
جنت ۽ اے گمان، ۽ گاریں جنت ۽ شوہاز ۽ ایشاں جنت و دست نہ کپت گڑا ایشاں خیال
کت، بیات ما جنت ۽ وت ٹھننیں۔ یک انجیں جنتے کہ فصیل ۽ تہا انت، اود ۽ پل بہ
بیت، مرگ ۽ دلت بہ بیت، آلودگی مہ بیت، آپ ۽ جوشپ بہ بنت۔ اے گمان ۽ عملی رنگ
۽ کار مرزی ۽ چہ یورپ ۽ تہادر چک ۽ پل ۽ رودینگ ۽ ارزشتے رست ۱۰۔

جنت ۽ زبان ۽ بابت ۽ گپ سک مانگیشیتگ ات، لہتے زانکارانی خیال
ات، عبرانی زبان بوتگ پر چہ کہ عبرانی چہ دراہیں زبانوں کو نہیں زبان انت ۱۱۔ اے

لیکہ زبان پرستانی میان ء جنگے بنا بوت ء ہر راج ء پتی کوہنی ء اوگام ء گول جنت ء زبان
وتی زبان لیک ات۔

چونائی ء جنت ء بابت ء مردین آدم ء زربول ء برو بروی ء گپ ء ہم جہ جت۔
اے بابت ء لہتے دینی مردمانی حیا ات اگاں حواء ء آدم شیطاں ء گپانی پدامہ بوتین انت گڑا
زربول ء مردین آدم ء برو بریں حق سیل کتگ ات انت۔ چونائی ء پہل و حواء کتگ
پمشکا زربول ء بستارچہ مردین آدم ء کتر انت ۱۲۔

ذاتی میراث ء ملکیت ء سرمایہ داریں سوال ء ہم جنت ء دامن ء جست گپت۔
اے بابت ء سینٹ امبروز گشیت کہ جنت ء ذاتی مہر ء ہج کہہ نیست بزاں جنت ء کس پہ
وت ذاتی ملکیت داشت نہ کنت۔ ہدہ ہی 17th کرن ء اے پسو کے انگت شاہگان
کتگ بوت کہ اگاں جنت ء کسے نیگ یکجاہ کنت گڑا ہے آئی ء ملکیت بنت اگاں کسے
آہاں چامپیت ء بارت بزاں آئی ء انصاف گچلاں کتگ ۱۳۔ چونائی ء جنت ء بابت ء
اے حیاں ذاتی ملکیت ء رکینگ ء واستہ کارمرز بوتگ بزاں ذاتی ملکیت دارگ ہر ایں
میلے نہ انت اگاں کسے یکے ء چیزاں پلیمت بزاں آنا شرے ء آئی ء انصاف ء کیلو سرگوز
کتگ انت۔ فیڈرک اے فلوگشیت کہ پہ منا جنت ء لیکہ کلاگے ء جنت ء تہانا انصافی
ٹوئیں کلاگے۔

وہدے یورپی زائکار ء عالماں بائبل ء اولی در Chapter ء سرانگد دتنا ناں
کت گڑا زمینیں جنت ء بابت ء ایراد (اعتراضات) شنگ ات انت۔ گپ عقل ء تب ء
کپت ء آسر ہمیش ات کہ جنت یک دروگے۔ جنت ء لیکہ ء دگہ ہم دینی جیڑمانی نگد بن رود
(ارتقا) ء در ء چہ آشکار بوت انت کہ انسان ودی نہ بوتگ بلکیں بن رود ء سیل ء مدان
مدان ء گوزان ء رُستگ، اے لیکہ ء محکمی ء جنت ء لیکہ ء دروشم بدل کت انت ء انسان ء فکر ہم
بدل بوہان بوت ۱۴۔

دورہ ءِ راجد پتر

مرگ ءِ پد نے ناشری ءِ سزارسیت ءِ نے عمل ءِ مُز۔ چونائی ءِ مرگ زند ءِ بلاسی
 انت، بلے گمرائیں اہد ءِ انسان زند ءِ وشیانی تب ءِ ات پمشکا آہاں حیال بست کہ مرگ
 یک ادارکی ساعتے، وہدے اے ساعت گوزیت انسان پدا زندگ بیت ءِ زند ءِ مُسر پُراں
 گوں دست ءِ چلو پگ بیت پمشکا دودمانانی تاکاں مردگ ءِ ہم کسہ است۔ وہدے
 انسان مرتگ، آئی ءِ قبر ءِ لہتے انچیں چیزمان کنگ بوتگ، چونائی ءِ آہانی ستک ءِ دامن گوں
 مردگانی جیگ ءِ تار ءِ گوں بندوک بوتگ، بزاں آہانی ستک ات کہ مردگانی ہم دنیا یے
 است اود ءِ ایشاں اے چیز (قبر ءِ مان کتگیں) کار دینت بلے اے دنیا زندگیں مردمانی
 دنیا ءِ چہ دیر انت۔ کوہنیں اہد ءِ مصر ءِ مردماں وتی بادشاہ ءِ زابلولانی قبرانی تہامیت ءِ ابید
 دگہ ہم بازیں ساز ءِ سامان اے اُمیت ءِ مان کتگ کہ روز مہشر ءِ ایشاں کار دینت۔ دمب
 شناسی (آثار قدیمہ) ءِ زانتکاراں مصر ءِ کوہنیں قبراں چے بازیں سامانے دز کپتگ۔
 ہندوہانی ستی ءِ دودہم ہے ڈیلہ ءِ ہم کرد انت زال لوگ واجہ ءِ گوں پمشکا جلسینگ بوتگ
 کہ آقت ءِ مردایوک مہ بیت۔ کوہنیں مصریانی حیال بوتگ کہ انسان ءِ ارواہ سے ہزار
 سال ءِ سیل ءِ پد بدن ءِ تہاواتر بیت ءِ ہے درگت ءِ آہاں بدن ءِ مئی جوڑ کتگ۔

چونائی ءِ اہدی ایں کسہانی تہا مردگانی دنیا ءِ بابت ءِ بستگیں لیکہ است انت ءِ
 مردگانی اے دنیا ءِ شوہازگ ءِ بازیں مردماں وتی پادانی سواس رستگ انت، پدا ہر دو
 جہانانی میان ءِ ریت ءِ رہورتے ءِ دارگ ءِ ہم جُہد کتگ۔ انچو کہ گلاگامیش ءِ کسہ انت کہ
 آوتی سنگت انکیڈو ءِ مرگ ءِ پدگشیت ”من زندگ ءِ شرمندگاں کہ منی سنگت ہاکاں ہوار
 انت، یک روچے، زاناں من اوں کیاں ءِ ہاکاں ہوارباں“ آپہ زند ءِ مرگ ءِ راز ءِ زانگ ءِ

مردگانی دنیا، روت، اود، ایشی، گوں درستاں پیش اٹنا پسنم دوچار کپیت (اٹنا پسنم، نمیران انت، دیوندان ایشی، نمیرانی بکشاتگ) آگلا گامیش، نمیرانی، راز، دنت کہ اگاں تو ہپت شب، روچ، آگاہی بہ گوازین، بزاں تئی زند، میرانی بلاس بیت، تو نمیران بے۔ بلے آئی، واب، پرش دات نہ کت ۱۵۔

چونائی، مردگانی دنیا، بلبلیانی، شنکینتگیں کسہ انت۔ آہانی گور، مردگانی دنیا، زمین، چیر، ات، اود، نے سزا است نے جزا، بلکیں دراہیں مردم ہم رنگیں زندے، تہا، انت، مردگانی ہم بادشاہے بیت آکل تانی تہا، ندیت۔ مردگاں وتی دنیا، رکینگ، واستہ، فصیل، در، بام ہم جوڑ کتگ۔ بلے مصریاں مردگانی دنیا، گوں سزا، جزا، گمان بستگ۔ مصر، اہراماں چہ رنگیں عکسانی تہا، فرشتہاں شاہیم گوں، مردگانی ثواب، گناہاں تور کنگ، انت، ایشی، پد انسان، دل، وت گواہی داتگ۔ مردگ بندت، وتی دنیا، تہا یک کپانے، پتر، ایت، اود، ایشی، نیکی، بدی، حساب کتاب بیت۔ پہ ہائی، سزا دارگ بیت آ آس، جوئے، تہا چگل دنیگ بنت یا یک اثر، اہی یے دیم، دنیگ بیت، اثر، اہی آئی، سزا آس شانیت۔ بلے اگاں آدعا، بوٹیت گڑا سزا، چہ رکت کنت ۱۶۔

وہدے ارواہ، بدن، جتاہی، گپ جار بوت گڑا انسان، مرگ، پد زندگی، کسہ، لیکہ یے بکشات بزاں مرگ، پد بدن بلاس بیت بلے ارواہ، نمیران بیت۔ یونانیاں مرگ، پد زندے کسہ دو جتاہیں رنگاں گوں شنگ انت۔ اول، ہما مردم کہ دیوند، گپانی پد ابوتگ انت آہاں سزا نہ رسیت، سزا نہ رسگ پہ آہاں مزان، انت، جزا، انت۔ دومی، ہما مردم کہ آہاں دیوندانی بلاپ، سرکشی کتگ، آہاں دانی اذیت، سزا دنیگ بیت۔ آہانی خیال ات کہ اگاں مردگ شریں وڑے، قبر، جا کہ کنگ مہ بیت گڑا مردگانی دنیا، آئی، ہچ عزت، بستار نہ رسیت۔ آہانی گور، مردگ، دنیا، ہاڈیس Hades، نام، زانگ بوٹگ، ارواہ گوں وتی عمل، برکت، تہک بندی، گوں ٹہننگ بوٹگ انت ۱۷۔

سکر بیٹیز ۽ رد ۽ مرگ ۽ انسان ۽ ذات ۽ میران ۽ نمیرانیں چیز جتا بنت بزاں جسد
 میران بیت ۽ ارواہ نمیران۔ پمشکا ارواہ ۽ پہ دومی دنیا ۽ جزا ۽ سزا ۽ ساڑی بوگی انت۔
 اگاں مرگ ۽ پد سزا ۽ جزا ۽ بیت چہ ایشی ۽ نابکار ۽ زالم ہر دو جہان ۽ سیت ۽ دام ۽ بنت ۽ نپ
 ۽ شاہیم ۽۔ بلکیں مرگ ۽ پد آوتی بدن ۽ چہ ہم آرات بنت ۽ وتی گناہاں چہ ہم آجو، اے
 درگت ۽ مرگ ۽ پد سزا ۽ بوہگ المی انت ۱۸۔ مرگ ۽ پد ارواہ انچیں جاہے ۽ سر بیت اود
 ۽ ارواہ ۽ شادانی حاصل بیت ۱۹۔

رومی اہد ۽ راجد پتر نویس پلوٹارک دین ۽ دامن ۽ لہتے جست گون کنت، آ
 پرسیت کہ پرچہ پہ گناہ گار ۽ سزا دینیک ۽ ہداوتا مہتل دار ایت؟ آہاں دنیا ۽ سزا چیانہ
 رسیت؟ وہدے گناہ گار ۽ سزا دینیک مہتل بیت گڑا سساء گشتے شکے بنا بیت، باند انت
 ہدا انسان ۽ ہے دنیا ۽ تہا سزا بہ دنت ۲۰۔

یہودیاں مرگ ۽ پد سزا ۽ جزا ۽ لیکہ داشت۔ آہانی نز ۽ گناہ گار سزا ۽ چہ پچ وڑا
 رکت نہ کنت بلے آمردمانی ہم ہیر نہ انت کہ یہودیانی دژمن انت ۽ اے وڑیں مردم
 تچک ۽ دیم ۽ پہ ”جی ہنا“ ۽ رونت۔ ہے جی ہنا ۽ لبرز عرباں کار مرز کت ۽ جہنم ۽ لبرز ٹہہ
 انت۔ یہودیت، عیسائیت ۽ اسلام ۽ اے گپ ۽ جار پر اینت کہ مرگ ۽ پد قیامت ۽ روج ۽
 دراہیں مردگ وتی قبراں چہ پادکانت ۽ ہما وہد ۽ ایشانی حساب ۽ کتاب بیت اے رد ۽ آہاں
 سزا ۽ جزا دینیک بیت ۲۱۔

زانتکارانی حیال انت جنت ۽ دوزہ ہما نزوریں مردمانی سساء ٹہشت انت
 کہ نابکار ۽ زلم ۽ دیم ۽ ترک ۽ توار ۽ کپتنگ انت، آہانی زلم ۽ حساب ۽ آہاں صبر ۽ اوپار پہ وتا
 شوہاز ات ۽ گمان کت کہ زالم اگاں اے دنیا ۽ تہا وتی زلم ۽ روجان انت، آقت ۽ آئی ۽ آ
 تا سیرگت نہ کنت پرچہ کہ اے وڑیں مردم دوزہ ۽ آس ۽ جپ ۽ بنت ۽ صبر ۽ اوپار ۽ برکت ۽
 جنت رسیت۔ یا اے ہماوت واجہیں مردمانی سساء ساچشت انت کہ راجمان ۽ پلپانچی

ۛ ۛچ وڑ ۛ ۛر و ش دات نہ کن اُن ت، ایشاں ویم بیت کہ پلپانچ ۛ زد ۛ کپتنگیں مردم بیر ۛ زہر ۛ سر کشی ۛ اوگام ۛ چست کن اُن ت ۛ راجمان ۛ جوڑشت ۛ ہراب ۛ تراب کن اُن ت۔ اے درگت ۛ آمہلوک ۛ دلوارگ کن اُن ت ۛ گشنت کہ اگاں کسے دگہ مردماں تابان کنت، سرکشی کنت، بز ان آ آقت ۛ دوزہ ۛ جمبوریں آس ۛ تہا برجیت ۛ ہما کہ صبر ۛ دام ۛ بیت آ جنت ۛ و ش تبیں آب ۛ ہوا ۛ سیل کنت ۛ ۛ ۛ۔

جوبان گوڈس بلوم وتی کتاب ”آس ۛ دودمان“ ۛ تہا نویس ایت کہ چونائی دوزہ ۛ واستہ آس ۛ بیم آشکار کنگ بوتگ بلے بندات ۛ گورپچی (شمال) یورپ ۛ واستہ آس بیم ناکیں چیزے نہ بوتگ بلکیں دنان جسکیں سردی پہ آہاں گیشتر اذیت دارآت۔ چونائی ۛ آس ۛ تصور ہما دگ (خطہ) ۛ تہا بیم ۛ دروشم ۛ درابیت کہ آجاہ ۛ مردم گرماگ ۛ جُش ۛ چہ تابان اُن ت۔ بلے دوزہ ۛ آس ۛ تصور ۛ مردمانی دلاں وتی بیم ۛ برجا دارگ ۛ بازو ہدنہ زُرت ۛ ۛ ۛ۔

سرشوندات:

- ۛ۔ مبارک علی، ڈاکٹر، (1997)، بدلتی ہوئی تاریخ، (تاکدیم 105)، لاہور: فلشن ہاؤس۔
- ۛ۔ ہمیش اُن ت، (تاکدیم 106)۔
- ۛ۔ بلوچ، امین ضامن، (2015)، راجد پتر ۛ فلسفہ ایں سما، (تاکدیم 179)، کوئٹہ: بلوچی اکیڈمی۔
- ۛ۔ مبارک علی، ڈاکٹر، (1997)، بدلتی ہوئی تاریخ، (تاکدیم 106)۔
- ۛ۔ ہمیش اُن ت، (تاکدیم 107-106)۔

- ۶۔ ہمیشہ انت، (تاکدیم 107)۔
- ۷۔ ہمیشہ انت، (تاکدیم 107)۔
- ۸۔ ہمیشہ انت، (تاکدیم 108-107)۔
- ۹۔ ہمیشہ انت، (تاکدیم 108)۔
- ۱۰۔ ہمیشہ انت، (تاکدیم 109)۔
- ۱۱۔ ہمیشہ انت، (تاکدیم 111)۔
- ۱۲۔ ہمیشہ انت، (تاکدیم 111)۔
- ۱۳۔ ہمیشہ انت، (تاکدیم 111)۔
- ۱۴۔ ہمیشہ انت، (تاکدیم 112-111)۔
- ۱۵۔ ہمیشہ انت، (تاکدیم 114)۔
- ۱۶۔ ہمیشہ انت، (تاکدیم 115)۔
- ۱۷۔ ہمیشہ انت، (تاکدیم 116)۔
- ۱۸۔ ہمیشہ انت، (تاکدیم 116)۔
- ۱۹۔ جلالپوری، علی عباس، (2000)، روایات فلسفہ، (تاکدیم 33)، لاہور: تخلیقات۔
- ۲۰۔ مبارک علی، ڈاکٹر، (1997)، بدلتی ہوئی تاریخ، (تاکدیم 116)۔
- ۲۱۔ ہمیشہ انت، (تاکدیم 117)۔
- ۲۲۔ ہمیشہ انت، (تاکدیم 117)۔
- ۲۳۔ ہمیشہ انت، (تاکدیم 118)۔

یونان و دینیائی کسہ

بجاری دپترے

اگاں ما یونان و دینیائی جائزہ و بگریں گڑا سما بیت کہ اہدی ایس زمانگ و دیوندانی لیکہاں چہ گشتے انسان و رسانک و کارداں حدے و پیلو بوتگ انت۔ بلکیں دنیا و یک بہرے ہما و ہد و گلوبل و لیج و رنگ و جہگیر ات۔ پرچہ کہ دیوند و عبادتانی دروشم و سوب و مردمانی میان و سیادی یے است بوتگ۔ ہمے سیادی و منت و خیال و لیکہانی سفر پدتیج داں پدتیج کرناں جنزراتگ۔ ہمے نکتہ سگمنڈ فرائڈ و نشان کنگ انت و باوست بستگ کہ ”ما عدیں راجد پتر Pre-History و انسان و اہدی ایس فکر و لیکہانی مکک و (کہ انگت راجد پتر و تہا سراتنگ انت) بون روم و سفر و گوستگیں جنزاں چہ زانیں۔ اے نیام و آئی و ازمی کار، دینی تب و زند و شل ہم پہ آئی و و ہد و زانگ و وسیلہ بنت۔ اے راجد پتری سفر و زانت برے برے تچک و حاصل بیت و برے دیوند و پریانی کسہاں چہ دست کپیت کہ زمانگ داں زمانگ و سفر و رد و انگت است انت۔ البتہ آہانی بابت و لہتے زانت مارا چہ وتی دود و ریدگاں چہ ہم رستگ کہ آشنائیں وڑے و مئے دودانی تہا پشکپتگ انت۔

اے نیام و من پیلازجی دودمان و شونیں بیان و گوں وتی گپ و سرحال و رد و بندات کناں۔ پیلازجی دودمان دہات و زمانگ و چہ دو ہزار سال پیش مسیح و بگرداں یک ہزار پیش مسیح نیگ انت۔ یونانی زبان و تہا پیلازجی و معنا انت ”زری مردم“۔ بزاں اے مردمانی زند و نوشت (پیداوار زندگی) یا نوشت و طلب زر و گوں بندوک بوتگ۔

پیلازجی دودمان زریں (سحر) آثیا زریں ایگینن Aegean ۽ تیاب ۽ آباد ات
 انت۔ چہ اے ستا پیلازجی دودمان گل ۽ میسینین Mycenaean دودمان ۽ نام ۽
 زانگ بیت۔ میسینین دودمان اہدی ایں بنداتی یونان ۽ دودمانے ات کہ داں زریں
 روم ۽ بگرداں بنجاہی یورپ ۽ آتراپاں شنگ ات۔ ایشی ۽ راجد پتر سے بہرانی تہا انت۔
 اولی دور ۽ بنداتی ہلاڈک Helladic گوش انت ۽ ایشی ۽ زمانگ دو ہزار ہشت
 سد 2800 ۽ بگرداں دو ہزار 2000 پیش مسیح گمان بیت۔ دومی ۽ میانجی ایں ہلاڈک دور
 گوش انت ۽ ایشی ۽ زمانگ دو ہزار 2000 ۽ بگرداں پانزدہ سد 1500 پیش مسیح حیاں
 بیت۔ سہمی ۽ گڈی ہلاڈک گوش انت ایشی ۽ زمانگ پانزدہ سد 1500 ۽ بگرداں یازدہ
 سد 1100 پیش مسیح کساس کننت۔

اہدی ایں یونانی دودمانانی زانتکار بانگ جین ایلن ہیری سن ۽ حیاں انت کہ
 پیلازجیاں ہروڑیں گربانی داتگ ۽ وتی بے نایں دیووندانی عبادت ۽ وتا عاجز کتگ۔
 اگاں آہاں دیوونداں نامے داتگ گڑاتھنا آتھیو Theo ۽ نام ۽ توار پر جتگ انت۔ تھیو
 چونائی ۽ یونانی لبرے ۽ ایشی ۽ معنا انت ”کارانی گیگ کنوک“۔ وہد ۽ حساب ۽ تھیواں ہم
 نام رست آہاں وتی اہد ۽ نامداریں نپرے ۽ نام دیووند ۽ پرتگ، چہ اے وڑا دیووند ۽
 ”کاہن“ ۽ نام رست۔ میزاں میزاں اے نام تیوگیں یونان ۽ شنگ بوت۔

چونائی ۽ پیلازجیاں دیووند ۽ گوں سے کار ۽ پیلوی ۽ عمل بستگ۔ اول ایشاں
 زمین ۽ عبادت کتگ کہ تچک ۽ انسان ۽ زند ۽ گوں بندوک انت، ۽ اے زمین گشنے الی ایں
 چیز ۽ چہ ہم الم تر انت۔ دومی ایشاں مار ۽ عبادت کتگ کہ زمین ۽ ڈراہیں حشرہاں چہ زیبا تر
 انت۔ سہمی ایشاں ہیک (سور) گربان کتگ کہ اے زمین ۽ کلبانگی ۽ چیدگ انت۔ اے
 سے ایں کارانی ستائش زمین ۽ گوں بندوک انت۔

گپ چونائی ء پیلاز جی دودمان ء دیووندا نی بابت ء انت۔ بیات گپ ء پدا بنگ ء گوں داریں۔ اے درگت ء گمان بیت کہ پیلاز جی دیووندا نی نام آوار جنانی (حملہ آوروں) پاداں یونان ء اتنگ انت۔ اول سرا پیلاز جی دودمان ء سرا آیونیاں آوار جت ء ارش کت بلے ایشاں پیلاز جی دودمان ء سرا چہ و تا پچ سان ء اثر گور نہ دات، بلکیں ایشاں پیلاز جی دودمان ء رنگانی تہا و تا رنگ دات، بزاں آیونیاں آوار جنگ ء پد پیلاز جی دودمان ء ربیدگی دروشم ہما و ترا براجا ات انت۔ و ہدے آکیانزاں پیلاز جی دودمان ء سرا ارش کت گرا ایشاں پیلاز جی دودمان ء دروشم بدل کت ء وتی ربیدگ ء رنگاں گوں پیلاز جی مین ات انت۔ پدا ڈوریناں Dorian پیلاز جی ء آوار جنگ ء گوں ایشانی پشکپتگیں سورت ہم وتی رنگ ء نشان کت۔

بلے اے باج بر ء آوار جناں پیلاز جی دودمان ء دیوونداں چی نام بکشات، اے کسہ انگتہ پدر نہ انت۔ بلے گمان انت کہ راجد پتر ء اے سفرو تی و ہدے جُنز اتگ ء گوستگ۔ چونائی ء یونان ء شازی ء ہم تبے شوق بوتگ چہ ایشی ء اود ء سسانی میلے (ذہنی رویہ) ودی بوتگ۔ بلکیں اے عمل ء رد ء گناہ ء ترس ء کوہنیں وزم ء حیاں ہم گمسار بوتگ انت۔ البت لہتے مردماں گوں دیووندا ء وتی دروہت ء گپ بازار کتگ ء وتی گپانی الہام بوہگ ء جار جنگ۔ چہ ایشی ء ایشاں نام کش ات ء اے وتی اہد ء ملا ء میاہ ات انت۔ چہ ایشانی گپاں دگہ دیووندا ء نام مہلوک ء گوشاں سر بوت ء ایشاں اے گپ جار کت کہ لمپس ء کوہ ء دگہ دیووندا ء اتنگ ء نتنگ کہ ایشی ء نام ڈیونی سس Dionysius انت۔

اے دیووندا ہمے ہند ء مردمانی ہدا ات کہ پدا ہندی دیووندا ء زانگ بوت۔ گمان انت کہ اے ساچشت ء دیووندا انت ء زند ء مرگ ہم ہے دیووندا ء دستاں انت۔ ایشی ء عبادت کوہ ء سروک ء، چرا گانی رثنائی ء ء زمیل ساز کنگ ء گوں بیت۔ ایشی ء منجار

کسان سالیں جنک بوتگ انت کہ ایشاں زیمیل ۽ پُریں سازانی سراوتامست کتگ،
 زیمیل ۽ دیرک ۽ تیزی ۽ گوں مستی گشتے بلا ہوشی ۽ سیمسراں رستگ۔ اے مستیانی ساعت ۽
 ایشاں سماکتگ کہ ڈیونی سس ایشاں ساٹراہگ ۽ انت۔

یونان ۽ دینانی تھا آرفینسی Orpheusi ہم بام ۽ نام ۽ ستا ات۔ ایشانی گورا
 عبادت وش، موج ۽ تماشا لے ات۔ پمشکا ایشاں دائم ۽ دیوند ۽ گوراساٹری بوہگ ۽ معنا
 وش ۽ موج ۽ تب ۽ گوں بستگ۔ زیلا ایڈورڈ ۽ رد ۽ یونان ۽ پریکلز Pericles ہم ہے
 دین ۽ پلہ مرز ۽ عبادت کنوک ات۔ گوش انت کہ پریکلز ۽ رد ۽ وہدے آدنیا ۽ اے کاراں
 چہ تکا نسر ۽ ژند بیت گڑا چیزے ۽ کر بانی ۽ درگت ۽ ہد ۽ گوراساٹری بنت، اے نیام ۽ مراکش
 ۽ مقابلہ ہم برجادارگ بیت، اے وڑاروچ پہ موکل گوزیت۔

گوش انت کہ پلیٹو Plato ۽ ہم وتی ڈائیلگ ۽ تھا یونان ۽ ہے مست اندامی
 ۽ بیان قلم بند کتگ۔ پلیٹو ۽ رد ۽ وہدے یونانی کار ۽ ہذمت ۽ چہ دمبر انت۔ گڑا اے پہ شاد ۽
 وش ۽ دیوندانی گورارؤنت چہ ایشی ۽ ایشاں ایمن ۽ وش رسیت۔

گوشگلیں سطران ماونت کہ آکیانزاں پیلازجی دودمان زیر ۽ زبرکت۔ اے
 ہم ونگ ات آکیانزاں چہ ساری آیونیاں ایشانی سراوش کتگ ات بلے آوت پیلازجی
 دودمان ۽ رنگینیں زند ۽ گوں بندوک بوت انت۔ بزاں آیونیاں پیلازجی دیونداں نامے
 نہ بکش ات۔ اگاں پیلازجی دودمان ۽ دیوندانی نام آوار جئاں آورتگ انت گڑا گمان
 بیت کہ آکیانز ۽ ڈوریناں پیلازجی دیونداں نوکیں نام بستگ۔ بلے اے نیام ۽ گیشتر
 آکیانزانی نام گرگ بیت کہ پیلازجی دودمان ۽ دیوندانی نام بندگ ۽ اول سرانت۔
 اگاں گپ ایش انت گڑا چون آکیانزاں ایشانی دیونداں نام بکشا تگ؟ چونائی ۽ احتمال
 انت کہ آکیانزانی دوشاٹراں پیلازجی دیونداں نام بکشا تگ۔ چہ ایشاں یکے ۽ نام ہومر

Homer آت ء دومی ء نام ہسی اڈ Hesiod۔

ہومر اہدی ایں یونان ء مستریں شائرات۔ ایشی ء لچہ مہلوک ء پہ دیووند ء صفت ء ساڑا ء وش ء شوق ء گشتنگ انت۔ آکیانزانی آہگ ء چہ دیوونداں انسانی شکل ء دروشم بکشا ہگ بوت ء اے زمینیں زندہ گوں ہمگر نچ کنگ بوت انت۔ لہتے دیووند جن ء جاتوگ ہم جوڑ بوتگ ات انت۔ بلے ہومر ء بابت ء بازیں مردمانی خیال انت کہ ہومر ء وجود چونائی ء یک کسہی وجودے۔ گمان انت کہ شائراتی یک بُرھے (گروہ) ء ہومر ء نام ء شتر گشتنگ۔ بلے لہتے مردم آئی ء وجود ء گپ ء راست گشتنت۔ ایشانی خیال ء ہومر یک کوریں مردے ات۔

ہسی اڈ آکیانزانی دومی مزنیں شائرات۔ لمپس ء کوہ ء بابت ء ایشی ء شائری گشتے یک ستائیں صفتے داریت۔ ایشی ء شائری ء رد ء لمپس ء کوہ دیووندانی بنجاہ انت۔ لمپس ء نوک ء کوہنیں دیووندانی یک جنگے War ہم بوتگ ء اے جنگ داں دہ 10 سال ء برجا بوتگ۔ چہ اے جنگ ء سوب ء زمین ء سرا بازیں بدلی ء نشانے پیشکپتگ۔ اے زمین ء جوڑشت ء درگت ء، مروچاں انسان ہرچی مارگ ء انت، اے ڈراہیں بدلی ہے جنگانی آسرا لیں چیدگ انت۔

چونائی ء دیووندانی اے جنگی لچہ یک دیووندے ء نیمگ ء سفر کنگ ء جہدے ات۔ بلکیں اے باز دیوونداں یک دیووندے ء تہانز آرگ ء یک سمائی مراساء قرارے ات۔ دیووندانی کہول ء سردار ”زیوس“ انت۔ زمین ء دیووند ”ہیر“ انت کہ زیوس ء جن انت۔ اپالوروج ء دیووندی ء پوسائیڈون زرے۔ اے ہر دوئیں زیوس ء برات انت۔ ایستھ اپنی زیوس ء جنکیں چک ء فیسسٹس آئی ء پُسگ انت۔

کوہنیں زمانگ ء جہان ندارگانی تہا بہر ء بانگ ات، چہ ایشی ء انسان ء

اثر داداں چہ یک سرجمیں پد رتچے تیار بوتگ۔ اے دیوندانی کہول ء اولی جود (جوڑی / جوڑا) اورنوس Ouranius ء گایا Gaia نیگ ات۔

مالہپس ء کوہ ء بابت ء ونت بلے اے دیوندانی تہاڈ یونیسس نامی دیوند ء کسہ نیست ات۔ گڑا اے چہ کجا؟ چونائی ء تھرلیس ء یک پہلوان ء شائر آر فینس Orphus ء اے دیوند ء نام آشکار کتگ۔ البت آر فینسی دین ء بئزہ ہے شائر ء نام ء زاہر انت۔

پہ گیشیں زانگ ء، بے وان ات

Finley, M. I. (1966). The Ancient Greeks. England and Australia: Penguin Books.

احمد، نعیم، (2009)، تاریخ فلسفہ یونان، لاہور: علمی کتاب خانہ۔

(بلاس)

کرامت و راجد پتر

Miracle and History

چونائی و انسان کرامت و اگاں یک گردانے Paradigm و تہا سگ باز
 ارزشت دار حیال کنت بلے ہے کرامت و کرشمہ و چه بوت کنت انسان پہ دین و برگشتگ
 و راجد پتری لوٹاں بیرگ و ڈالچا ربکنت۔ انسان و صفت و تہا اگاں کرامت بہ بیت گڑا
 اے صفت انسان و شرف و اشرف و چه سندیت و آئی و مافوقیں اثر نے جوڑ کنت۔
 کرامت انسان و مافوق اشرف کنگ و ہما عمل انت کہ نے پہ ایشی و انسان عقلی مجتے
 بندیت و نے ایشی و ابرم و چه مافوق و بلند کشیت و رد کنت۔ اے نبشتا نک و تہا ہند و ازم و
 دینی کتاب و وید و بابت و کراماتی راجد پتر پہ درور و مثال و زورگ بیت و پدا کرامت و
 سراستگ و ریس و پریس بیت۔

کوہنیں ہند و ربیت و رد و دیووند برہما و دنیا ساچ و تگ، انسان و دی کنگ و
 ایشاں ابید لہتے شر و شیطاناں ہم زند بکشتا تگ۔ شر پاکبازی و پاکدامنی و حق و نہ آنت،
 بلکیں وتی شریں صفتاں گوں نابکار، بذات و بلے دین آنت۔ برہما و پہ پاکدامناں
 بہشت، پہ انساناں زمین و پہ شراں (ایشانی تب و زانگ و رد و) پاتال بزاں زمین و چیر
 جوڑ کنگ۔ اول سراشراں پاتال و شری آڑا و کنگ ات بلے پدا اے شری و چه ایشاں
 تو بہ کت و پہ دیووند شیوا و وش و رضا کنگ و زہد Devotion و راہ و درکپت آنت۔
 دیووند شیو و چه ایشانی اے عمل و وش بوت و ایشاں ربانی Divine بخشش Boon
 کشائے۔ بخشش رسگ و چه آ زمین و واہند بوہان بوت آنت۔ زمین و واہند بوہگ و چه

ایشاں رشی مونس Rishimunis (پہریزگار ء عبادت دار) تابان ء پریشاں کنان کت
 انت ء ایشانی بیزار کنگ ء وتا ساعتے ہم مہتل نہ داشت۔ ایشانی نابکاری گیشتر بوہان بوت ء
 اے محکم بوہان بوت انت۔ دیوندانی زور عبادت، پاکدامنی ء دین ء تہا ات۔ بلے بہشت
 ء عیش ء آسائشاں چہ دیوند عبادت، پاکدامنی ء دین ء کاراں چہ ز بہرات انت۔ چہ اے
 وڑی ء آنزور بوہان بوت انت۔ ایشانی اے زوریانی بنید ء شر اں بہشت ء تہا وتی واجہمی
 برجا داشت ء پہ اے کار ء پیلو کنگ ء ایشاں دیوندانی سرا اُرش ہم کت۔ دیوند، اندر
 دیوند ء ہواری ء، دیوند شیوا ء گوراشت انت۔ دیوند شیوا ء آہانی آہگ ء سوب پُرس
 ء۔ دیوند اندر ء پسودات ء دیوند! تو شر اں ربانی زروبکش ء تگ، چہ ایشی ء آسک باز
 زور دار ء محکم بوتگ انت۔ آہاں دیوند پرورش داتگ ء بہشت ء وتی بلند پاسی محکم کتگ
 بلکیں آہاں مئے مرگ ء ہم شور بستگ، مہربانی کن مئے رہشونی ء بکن۔“

ایشانی عرض ء پریات ء گوشدارگ ء پد، شیوا ء دل ء پہ ایشاں رحم شت ء آئی ء
 درانت ”شما دیونداں وتا انچو آسائش ء وژ دلایانی تہا مشکول کتگ ات کہ اے عمل شے
 زوری ء سوب جوڑ بوت۔ شے زوریاں چہ آہاں سکین رست ء آہاں وتی فقیری ء گامے دیم
 ء کش ء ات ء محکم بوہان بوت انت۔ نی تہنا بھاگوتی (بھاگ وتی) گاتری شے کمک
 ء کت کنت، شمارا آئی ء کرامت ء ساہگ درکار انت۔“

پدا ڈراہیں دیوند، گول شیوا ء ہوار، بھاگوتی گاتری ء عبادت ء ارواہ ء جہان ء
 بلا ہوش بوت انت۔ وہدے بھاگوتی گاتری راضی بوت گڑا دیوند شیوا ء گشت ”ماتی!
 سے ایں (3) دنیا شر ء نابکاری ء تہاری ء چہ چیپامور انت، پرچہ کہ شرچہ دیونداں گیشتر
 زور دار ء محکم انت۔ پہ دیوندانی محکم کنگ ء الہی انت کہ زمین پدا پاکدامنی، دین ء شر
 عملاں گول سنگارگ بہ بیت کہ چہ ایشی ء شر پرورش ورا انت ء دیوند پدا زور دار ء محکم بنت۔“
 دیوندانی مسکینیں پریات ء پد بھاگوتی گاتری ء گشت ”اود دیونداں! ایمن

بہ بئے کہ من وید و دینی زوراں چہ چار 4 وید سپوت (جوان) جوڑ کناں۔ اے چاریں سپوت عبادت، دین، انصاف و شریں عمل و دارگ و چہ دیو ونداں پدا محکم کن انت۔“ چہ اے گپاں پد بھا گوتی گائتری و توتی چم نرکت انت و توتی سساء تہا ویدک و دینی زور و سراحیاں گورکت۔ ساعتے و پد و ہدے آئی و چم پچ کت انت، گڑا چہ اے دیدگاں یک رٹنے تالان بوت، ہر ہمک نیمگ و رٹن افرزات۔ اے رٹن گشتے دنیا و ایدگہ رٹناں چہ گیشتر نور ات، ہے رٹن و تہا چہ چاریں وید و دی بوت و دراتک انت ا۔

اے راجد پتری بیان و تہا چہ درشونیں (استخراجی Deduction) وڑے و اے آسردر کیت کہ دیو وندانی آگ و چہ شر و شیطاناں پر و ش وارت و دیو ونداں باج برت۔ اے بستگیں بیان و ر د و ویدانی زمین و آگ یک کرامتے کہ شر و پر و ش و پاکد امنی و چہ بہشت و ٹہنشست و اثر زندگی ات۔ فیڈرک اے فلو، افادیت پسندی Utilitarianism و نزوریں پلہ مرزی یے و گون گشیت ”اگاں یک انسانے و تہا کرامت مہ بیت بلے کرامت دار و وڑا بہ بیت گڑا ما آئی و صوفی گشیں“۔ بلے جیڑہ ایش انت کہ اے بیان فیشن و لذت و ر د و افادیت و دامن و حیات بیت و افادیت و پیمانئش و ہچ وڑیں وسیلہ نیست۔ البت لذت و ر د و یک ڈروگ بندیں پنڈو کے ہم صوفی گشگ بیت۔

ہما کرامتاں چہ مارا چہ و تا ہچ وڑیں راستی یے دست مہ کپیت گڑا اے وڑیں کرامت و ماد یو وندی کسہ Myth حیاں کنیں۔ چونائی و ما اے کرامتاں کرامت سر پد نہ بنیں۔ البت ایشی و سوب باز بوت کنت بلے منی نر و ایشی و سوب دو انت۔ اول: منے عدگمان Presupposition انت۔ ما عدگمان و تہا الہامی دین و کرامتاں راست حیاں کنیں و چہ اے عدگمان و سوب و مارا ایدگہ کرامت و تسایح حیاں بنت۔ بون اصل و ما بے الہامی (ربیت و ر د و) کرامت و تہا عقل شو باز کنیں و الہامی کرامت و تہا سیک و پد جنیں۔ دومی: ہما کرامت و ما و تسایح حیاں کنیں اے درگت و ما آ کرامت و راجد پتری

لوٹ ۽ حساب ۽ نیاریں۔ اگاں ایشی ۽ راجد پتری لوٹ ڈالچار کنگ مہ بیت گڑا ایشانی
 ارزشت ہم پادمال نہ بیت۔ البت اے دگہ گپے کہ کرامت پہ کئی فائدہ ۽ لس مہلوک ۽
 سساء سمر نقش بنت۔

سرشوندات

1- Paliwal, Dr. B.B. (2012). Message of Vedas. (pp. 14 to
 17) Dehli: Diamond Books.

(بلاس)

راجد پتر ۽ آشوب

۽ معنائی وانشے

زبان ۽ هر لبر ۽ گالبند په وت ۽ راجد پتر ۽ داريت، چُشيس هم لبر است وتي اهد ۽
 وهد ۽ كسهاں كاريت؛ گشته هما اهد ۽ بستگيس لبر انت ۽ آهد ۽ بچار ۽ گشته په وتا متعين كنگيس
 لبر ۽ ٿهننگ - بله وهد ۽ همراي ۽ آي ۽ كارمرزي ۽ ارزشت هم جهل روان بيت، لهته لبر ۽
 گالبند وهد ۽ همراي ۽ سفر كنان بنت ۽ ايشاني معنا وهد ۽ حساب ۽ گردش كنان بنت - اے
 وڙيس لبر راجد پتر ۽ تهها ساعت ۽ دمان نو كيس معناهاں گون زندگ بنت چه هے لبر اني لڙ ۽
 آشوب ۽ لبر هم هو ارا انت -

اے لبر ۽ راجد پتر راجمان ۽ بدلي ۽ راجد پتر ۽ بابت ۽ انت چيا كه ايشي ۽ معنا ۽
 مطلب وهد ۽ همراي ۽ نو كيس رنگاں گون رنگين بنت ۽ مروچاں اے لبر وتي بنداتي ۽ بيرگيس
 معناهاں گون كارمرز نه بيت - چونائي ۽ اے يكيں لبر ۽ تهها انساني راجمان ۽ بدل اندايس
 راجد پتر گواه كنت -

آشوب بزاں ريلوشن Revolution ۽ بيرگيس گانجي معنا چيز ۽ وا تر بو هگ،
 دو بر بو هگ يا دمپ ۽ ساعت بو هگ انت - راجد پتر ۽ تهها يونان ۽ آشوب دمپ ۽ ساعت ۽
 معناهاں گون كارمرز كنگ بزاں گردش ۽ معناهاں گون - اے لبر ۽ وسيله ۽ سياسي رهبند بدل
 بوهان بو تگ انت پممشكا پليٿو Plato ۽ سياست ۽ آشوب گون گردش ۽ شين دا تگ ۽
 آشوب ۽ لبر تهنا په سياسي بدلي ۽ كارمرز كنگ - اهدى روم ۽ آشوب ۽ لبر چيز ۽ وا تر بو هگ ۽
 واسته كارمرز بو تگ -

قرون وسطیٰ ء سیاسی جاورانی بدلی ء چہ آشوب ء معنائی مطلبانی تہا بدلی ء عمل
 بنادات بوت، چونائی ء و ہد ء اے لہز پہ بادشاہ ء نظام ء رکیننگ، انصاف ء ایمنی ء وزم ء
 خیال بوتگ پمشکا بادشاہ ء ہلاپ ء سرکشی (بغاوت) قانونی گناہ ء اخلاقی شرے خیال
 کنگ بوتگ۔ و ہدے بادشاہ ء نظام میرگ ء محکم بوت گڑا کار ہراب بوت انت۔ چہ نظام ء
 محکمئی ء بادشاہاں عیاشی ء عمل بنادات ء ظلم ء زور ء چیہال دات۔ چہ اے وڑا مہلوک ء سکین
 رست کہ اگاں بادشاہ مہروان نہ انت گڑا پر چہ ہاکم انت، باند انت ما پہ زوروتی حق ء
 بگریں ء اے درگت ء نابکار ء ظالمیں بادشاہ ء ہلاپ ء سرکشی مہلوک ء حق ء بہرے۔
 آو ہد ء کار ء میرانی ء ذمہ دار شخص بوتگ انت (مروچاں کار ء میرانی ذمہ دار ادارہ
 Institution خیال بنت)۔ ہے وڑا مہلوک ء یک بادشاہے چہ تاج ء تاراج ء زہر
 کتگ ء دومی نیمگ ء دگہ بادشاہے پہ ہاکمی ء نامینتگ۔ 1176 ء جان آف سلسبری ء
 گشتگ کہ بادشاہ ء ہلاپ ء سرکشی، آئی ء کٹگ گناہ نہ انت چیا کہ اے بادشاہ قانون ء
 ہلاپ ء درکپ انت ء وتی اقتدار ء داتگیں رہندے بکش انت۔ عیسائی رہشون ٹھامس
 اکیونس ء 1274 ء گشتگ کہ باند انت مہلوک ظالمیں بادشاہ ء ہلاپ ء چہ سرکشی ء پھریز
 بکنت چیا کہ چہ اے پد کرد ء یک عملے بنادات بیت، چہ اے عمل ء بنادات بوگ ء گوں
 ایمنی Peace گچلاں کپیت، پہ ایمنی ء باند انت بادشاہ ء ظلم سگگ بہ بنت ء مہلوک
 او پار بکنت۔

شانزدہمی کرن ء اے لہز استالانی حرکت ء واستہ بیرگ ء کارمرز ہم بوتگ ء
 نامداریں سائنسدان کوپرنیکس ء ہم اے لہز کارمرز کتگ۔ کوپرنیکس ء سائنسی لیکہ ء چہ ماں
 آزمان ء آشوب ء جہہ جت یا نہ جت بلے زمین ء انسان ء سساء ء آشوب ہر نیمگ ء
 جکسینت۔ کوپرنیکس ء لیکہ ء زمین ء میان ء بخجائی ء لیکہ ء تش تش کت ء چہ اے لیکہ ء برکت ء
 زمین ہم جہان (کائنات) ء دگہ سیارہانی لڑ ء شمار بوت۔ چونائی ء کوپرنیکس ء اے لیکہ ء

زمین ء سیارہ ء بستار ء انسان ء بلند پائیں مقام ایر جہلاد کتگ۔ کوپرنیکس ء پدودوگہ سائنسی
 لیکہاں سائنس ء پڑا آشوب چہال ات، اول ڈورون ء لیکہ انت کہ اے لیکہ ء دین ء
 ساچشتی ء سٹک ء بیسہ ء خیال ء چہ انکار کت ء دومی لیکہ امنسٹائن ء اضافیت ء لیکہ انت،
 اے لیکہ ء ہر چیز ء گیشی ء کساس بکشات، اے لیکہ ء قدر، ارادہ، ربیت ء سٹک ء جہانگیریں
 لیکہ گمسار کت انت ء دنیا سسا ء جنگ ء پڑا چگل دات۔

سائنسی آشوب ء آسر ء عقل ء شور محکم بوت ء سٹک یا ایمان ء زندگی نرور
 بوہان بوت انت۔ سائنس ء اے عمل ء چہ دگہ علم ہم عقل ء چکاس ء راہ ء در کپت انت۔
 آسر ء اے علم ہم سائنس ء وڑا از مون (تجر بہ) ء دلیل ء پڑا ٹہینگ بوت انت۔ چہ اے
 سائنسی عمل ء ہر چیز ء پد جنگ ء سوب زانگ ء جہد بنا بوت ء راجمانی عمل ء راہ ء رہندانی
 شو بازگ بوت انت۔

سائنسی آشوب ء برکت ء انسان چہ ویم ء نیم ء زد ء ہم آجو بوت۔ ہمک نوکیں
 ساز این ء لیکہ ء انسان ء دامن چہ مافوق الفطرت ء سست ء آ، آزات کت۔ انسان ء ہر دو
 چیزاں چہ آزات بوگ ء پد جہان ء زانگ ء جہد بنا کت ء وتی ذات ء بابت ء ہم سُد ء سما
 بوت۔ سائنسی آشوب ء راجمانی ء سیاسی ہر دو جبالانی سراسان اش کتگ۔ سائنسی آشوب ء
 برکت ء راجمان ء تہا ذات، ٹک ء کہول ء اجارہ داری نرور تر ات، چہ اے عمل ء جمہوری
 قدراں باج بُرت۔ رسا نکدر ء دنیا ء تو امیں راجانی میان ء گپ ء تران بنا کت ء تانسر
 (تعصب) چہ راجمان ء سست ء چگل دات۔

سائنسی آشوب ء آسر ء سبز آشوب ء ہم گام بُرات ء کشاری ء (زرعی) دروشم ء
 درابوت۔ چونائی سیاسی معنابانی لڑ ء سبز آشوب سہریں آشوب ء پروش دنیگ ء داستہ
 کارمز بوت۔ اگاں ما کشاری آشوب ء گپ ء کنیں بائد انت ما سائنسی ساز اینانی منت ء
 کار مکنیں۔

وہدے ہمراہی ء صنعتی آشوب ء اوگام جکست ء اے آشوب ء چہ سائنس ء ساز ایناں
انسان ء وڑیں بستار رست، ارزشت رست، چیا کہ انسان ء کار مشینانی وسیلہ ء پیلو کنگ
بوت انت چہ اے عمل ء نوشت (پیداوار) ء وسیلہ انسان ء جاگہ ء مشین بوت انت۔
چونانی صنعتی آشوب ء بیرگ ء کشاری آشوب ء جاگہ امب چت ء کشاری آشوب زوال دیم
بوت۔ چہ اے عمل ء زمیندار ء جاگہ ء سرمایہ دار ء، دہقان (کسان) ء جاگہ پوریاگر (مزدور)
ء زرت، زند ء اوشت پرشت۔

کارل مارکس ء نز ء آشوب ء ہم اخلاقے است، وہدے سرمایہ محنت ء تب ء
بیت یا محنت ء حوالہ بیت گڑا اے عمل آشوب ء اخلاق شناسی گشگ بیت۔ بلے آشوب عمل
ء نیام ء کشت ء کوش الم ء بیت چونانی ء ہوناں گوں جانشودی آشوبیانی واہش ء تب نہ بیت
بلکیں اے ہون درزینگ ء پندل ء آشوب ء ہلا پدار ساز انت پہ آئی ء بے سوب کنگ ء۔
چونانی ء آ، آشوب ء انسانی سیمسراں چہ ڈن دار انت، پرچہ آشوب راجمان ء بدل کنت ء
وہدے راجمان ء بدل بیت گڑا طاقت راجد پتر ء ودی کنت۔ آشوب ء ہلا پدار دائم ء طاقت ء
وتی دامن ء دارگ لوٹ انت۔ البت مارکس ء نز ء بدلی راجمان ء دیمروئی انت ء اگاں
کسے اے بدلی ء نہ سگیت بز اں آ انسانیت ء سیمسراںی ہما دست ء انت۔ چونانی ء آشوب
یک مول مرادیں عملے داریت وہدے مول مراد ء عمل یکجاہ بنت گڑا یک نوکیں دنیاے ء
ساچگ ء کار بندات بنت۔

آشوب ء یک بہرے ربیدگی آشوب انت ء ہر سیاسی سرکارے پہ وتی محکمئی ء
ربیدگ ء کارمرز کنت۔ اگاں ادیب، شاعر ء عکسگر وتی ازماں مہلوک ء واستہ کارمرز بکن
انت چہ ایشی ء آشوب ء عمل ء گام توند ء گشاد بوت کن انت۔

داں ہبہ ہی کرن ء آشوب و اتر بوگ ء معناہاں گوں کارمرز بوتگ ء ہبہ ہی کرن ء
پد ایشی ء معنا ء مطلب بدل بوہان بوت انت۔ مروچاں ہما بدلی آشوب حیاں بیت کہ دراہیں

چیزاں سرء چیر بکنت ء چیزء استیں دروشم ء بیرگ ء بدل بکنت۔ انگلش شاعر ملٹن آشوب ء شریں عملے خیال کنت، چیا کہ آشوب ء عمل ء برکت ء مہلوک سرکار ء بدل کنت ء انجیں سرکار ء ٹہنیت کہ ایشانی لوٹ ء فائداں پیلو کنت۔ ہے وڑا ودے 1749 ء چارلس اول ء مرگ ء سزارسیت ملٹن اے سزا ء پلہ مرز بیت ء گشیت اے یک جوانیں عملے۔

چونائی اگاں فرانس ء آشوب ء گپ جہہ جنت گڑا ایشی ء سر انسانى حقانى ہم مز نیں سانے بوتگ۔ چونائی ء کلیں دنیا ء انسانى حقانى اے آئیڈیا ء باپشت ء متوسط ٹک ء واہش ء تمہا اندیم بوتگ انت ء ایشاں دائم ء سرکار ء طاقت حدے داشتگ ء وتی کار کردار شاہگان کتگ انت ء ہے حیالانى رژن ء برانز فرانس ء اول کپتگ انت۔ فرانس ء آشوب ء پد آشوب ء معنا ء مطلبانى تہا بدلی ء عملے بنا بوتگ۔ مروچاں اے لبر گردش ء شبین ء چہ آجو انت بلکیں راجد پتری عمل ء ہر حال ء پیکر کہ بنداتی بدلیاں بہ جنزینیت آلبر آشوب ء دامن ء کیت ء جاگہ کنت۔ اے بدلی سیاسی رنگ ء، معاشی پیکر ء، قانونی دروشم ء راجمانى شکل ء ہم بوت کنت بلے اے بدلی ء عمل آشوب ء دامن ء کپیت ء زانگ بیت۔

بندات ء امریکہ ء برطانیہ ء نوک آبادیں نظام ء ہلاپ ء وتی جہد آشوب ء دامن ء نہ شوہاز اتگ انت بلکیں آہاں وتی جہد آجوتی ء جنگ یے گشتگ بلے 1787 ء ٹامپس پلین ء اے جہد ء واستہ آشوب ء لبر کارمرز کتگ ء پدا ہے لبر نامدار بوتگ۔ فرانسىسی آشوب ء چونائی ء اے لبر ء شاہگانى ء عمل ودینتگ ء بیسٹل ء باج فرانسىسی آشوب ء چیدگ خیال بوت۔ اے آشوب ء جمہوریت ء لیکہ ء ارزشت بکشات آشوب ء معناہانى تہا ہم شاہگانى ء عمل بنا بوت انچو کہ سرکار ء ہلاپ ء مہلوک ء جہد، مہلوک ء گوں فوج ء جنگ۔ اے درگت ء شہر پہ جہدانى کارمرزى ء بخاہ بوگ ء آسر ء بنداتی، سیاسى، معاشى ء راجمانى بدلیانى دیمپان بوتگ انت بزاں ہما شہراں آشوب ء اوگام جکستگ آشہر ء تہا بازیں بدلی یے اتگ۔

فرانسیسی زائیکار کونڈرے ۽ ردۂ آشوب ۽ لہز تہنا پہ آزاتی ۽ کارمرز بہ بیت۔
 فرانس ۽ آشوب ۽ گشتے اہدی نظام ۽ ہلاپ ۽ بازیں حسد ۽ کینگے مہلوک ۽ سساء ۽ جمبور
 کتگ۔ چہ اے گپ ۽ گول گمان بیت، آشوب ہمک ادارہ، ربیت ۽ قدران چہ بُن ۽
 یہاں گوجیت ۽ دور دنت۔ آشوب ۽ جنزگ ۽ چہ راجمان ۽ ایمنی گمسار بیت۔ چونائی ۽ پہ
 آشوب ۽ جنزگ ۽ ہما ٹک ۽ ایشی ۽ ہلاپ ۽ زہر شانی درشان کتگ کہ اہدی نظام ۽ چہ سیر لاپ
 بوتگ آنت، آہاں ترس اتگ کہ آشوب ۽ چہ ایشانی سیر لاپی کورچات ۽ کپیت۔ ہمے حیال ۽
 پلہ مرزی ۽ آہاں آشوب ۽ آہگ ایمنی ۽ ڈرمنی ۽ گول شبن دانگ بزاں آشوب ۽ زر مہش ۽
 چہ ملک ایمن نہ بیت۔

آسٹریا ۽ چانسلمیٹرنک ۽ جرمنی ۽ چانسلمر بسمارک ۽ گشتگ آشوب ۽ آسمر
 آمریت ۽ ساہ بکشیت ۽ پمشکا ایشاں آشوب ۽ بابت ۽ دائم ۽ زہر شانی درشان کتگ۔ آہانی
 حیال ۽ آشوب ہر چیز ۽ درگان درگان کنت ۽ مہلوک ۽ ترس ۽ زدۂ دور دنت کہ آوتی جان ۽ بہ
 رکینیت، چہ ایشی ۽ لاقانونیت بیت۔ گڑاے وہد ۽ مہلوک لاچار بیت، چہ لاچار ۽
 مہلوک ہما ہاکم ۽ پلہ مرزی ۽ کنت کہ ایشاں ایمن کنت ۽ ایشانی جان ۽ مالاں رکینیت۔
 ہمے لیکہ ۽ ردۂ فرانس ۽ نیولین ۽ وڈیں ۽ روس ۽ اسٹالن ۽ وڈیں بامردیم ۽ آورتگ، ساڑی
 کتگ ۽ اے ہر دویناں آشوب ۽ پشت پنائی ۽ وتی آمریت محکم کتگ۔

راجد پتری عمل ۽ آسمر ۽ ناگتیں جنگ ۽ جدل ۽ وسیلہ ۽ سیاسی گل، راجمانی ۽ معاشی
 قدر ۽ ربیت ۽ بدلی انسان ۽ حقال پرہیزیت ۽ چہ اے عمل ۽ اہدی ایں یا استیں دور ہلاس بہ
 بیت ۽ یک نوکیں دورے ۽ اہدے بندات بہ بیت، اے دراج کشیں عمل ۽ نام انت
 آشوب۔ آشوب ۽ اے معنابانی ردۂ فرانس، روس ۽ چین ۽ آشوب ہما ٹوئیں آشوب آنت کہ
 ایشانی وسیلہ ۽ بنداتی بدلی بنا بوتگ، ہاکم بدل بوتگ آنت، گلئیں راجمان ۽ معاشی جوڑشت

نوکیں رنگے ۽ عملے ۽ محکم بوتگ آنت۔ بزاں آشوب ۽ مطلب آنت ہما بدلی ۽ عمل کہ حاکم بدل بہ بنت، کوہنیں نظام پرورش بہ وارت ۽ نوکیں نظامے ٹہینگ بہ بیت۔

چونائی ۽ آشوب ۽ گوں ایراد ۽ لبر مروچاں محکم ۽ ہمگر نچ آنت ۽ اے پمشکا الی حیال بیت کہ بیدے لٹ ۽ جنگ ۽ اہدی نظام ۽ پلہ مرزوتی استیں بستار ۽ ویل کنگ ۽ ساڑی نہ بنت نے رستگیں آسراتی ویشیاں یل دنیگ لوٹ آنت۔ بزاں راستیں آشوب ہما آنت انسان ۽ بیگوائیں حقانی واستہ بہ بیت ۽ چہ ایشی ۽ آہانی حق اثر نوکی ۽ دنیگ بنت چہ اے عمل ۽ راجمان ۽ تہا انصاف باج بارت۔

ہژدہمی کرن ۽ چہ ساری آشوب ۽ حد ملک ۽ سیمسراں بوتگ بلے فرانس ۽ آشوب ۽ اے حد ۽ سیمسر گوزینتگ آنت ۽ اے آشوب کلیں دنیا ۽ نامدار بوتگ۔ فرانس ۽ آشوب ۽ دگہ ملک ہم وتی لیکہ ۽ نیمگ ۽ دلگوش کتگ آنت۔ روس ۽ آشوب ۽ ناگتیں سرکار ۽ تصور گمسارکت ۽ اے حیال آشکارا ات کہ سیاسی بدلی چونائی ۽ دراج سفریں آشوبی عملے ۽ سفر کتگیں گام آنت ۽ اے نیام ۽ راجمانی ۽ معاشی بدلی بنت چہ اے عمل ۽ آسر ۽ راجمان بیرگ ۽ بدل بیت۔

آشوب ۽ اے آپدیمیں آسر ۽ لبر ۽ ستا آزمان ۽ بُرت ۽ اے تصور اش ٹہینت کہ آشوب ۽ وسیلہ ہر بدلی یے بیت آپہ مہلوک ۽ گہبود ۽ حقانی پھریزگ ۽ بیت۔ پمشکا مہلوک ۽ سساء ۽ اے گپ ۽ گال ۽ ستا کرزیں ڈیلہ اش ٹہنتگ کہ تہنا آشوب ۽ وسیلہ ۽ راجمان ۽ بنداتی ربیت بدل بوت کن آنت ۽ بنداتی ربیتاں چہ انسان آجو بوت کنت۔

مروچاں آشوب ۽ لبر ۽ گشتے ساحریں بستارے حاصل آنت ۽ اے لبر مروچاں مہلوک ۽ دل ۽ توار آنت پمشکا مہلوک ۽ گوں وت ۽ دلگوش کنگ ۽ واستہ آمر ۽ ظالم ۽ نابکاراں اے لبر کار مرز کتگ ۽ کنگ ۽ آنت۔ بورژواٹک ہم کوہنیں نظام ۽ استی ۽ پلہ مرز

بوٹگ اُنت، آہاں ہم آشوب ۽ لبرز کارمرز کتگ کہ ما بنداتی بدلیانی حق ۽ اُنت۔ پمشکا
ایسانی دور ۽ ہر بے نیں کارے ۽ گامے آشوب ۽ لبرز ۽ معناہاں گوں شین دنیگ بوٹگ۔
نوک آبادی ۽ وزم ۽ ہلاسی ۽ رند و ہدے ایشیا افریقہ ۽ لاطینی امریکہ ۽ ملک آزات
بوگ ۽ پدھے اُمیت ۽ بوٹگ کہ نی آغریبی ۽ پدنتگیں زند ۽ چہ آجو بنت۔ پے اے مراد ۽
حاصل ۽ آہاں درملکی اقتدار ۽ ہلاپ ۽ جہد ۽ بہر زرتگ ۽ چہ سر ۽ قربانی ۽ ساعتے دم نہ داشتگ۔
وہدے اے ملاں بورژواٹک ۽ ہاکمی محکم بوت گڑا آہاں پے وتی ہاکمی ۽ محکم ۽ نوک آبادی ۽ نظام
۽ اثر زندگی بکشات ۽ ہے گلانی وسیلہ ۽ وتی مہلوک ۽ حق جنگ۔ وہدے مہلوک اے وڑیں
نظام ۽ چہ دل تنگ بوت ۽ ایشاں پے نظام ۽ دنتان دُرشت گڑا فوج ۽ جاورال ۽ نہ گیگی ۽ چہ وتی
ہاکمی ۽ زور پد رکت ۽ سرکار ۽ تاج چگل دات ۽ ناگت ۽ سرکار ۽ ہاکمی فوج ۽ تب ۽ بوت۔
اپسوزی گپے کہ فوج ۽ ہم وتی ہاکمی آشوب ۽ لبرز ۽ گال ۽ پشت ۽ پناہ دات ۽ پے مہلوک ۽ پلہ
مرزی ۽ لہتے بنداتی بدلی ہم آورت۔ آسر ۽ فوجی سرکار ۽ نے ہاکمی ۽ لیکہ بدل کت ۽ نے
مہلوک اقتدار ۽ گوں وت شریدار کت۔ چونائی اے وڑیں سرکار ۽ آشوب ۽ گال بند کارمرز
کتگ بلے آشوب ۽ لوٹ اش پیلونہ کتگ اُنت۔

مروچاں بلوچستان ۽ آجوتی ۽ آس ملک ۽ زمین ۽ ہر سیمسر ۽ جمبور اُنت ۽ سوائی یے
مردم اے جنگ ۽ آشوبے گوش اُنت۔ آہانی حیال اُنت کہ اے جنگ پے مہلوک ۽ حقانی
پرہیزگ ۽ ارس ۽ ہون اُنت، ایشی ۽ تہاموت ہم است باج اوں موجود اُنت، اے ہاکم ۽ چہ
بیرگ ۽ سنگ ۽ چگل دنیگ لوٹ اُنت، بنداتی بدلیانی نام ۽ نوکیں ہاکمے نہ لوٹ اُنت بلکیں
نظام ۽ چہ بدل اُنت، نظام ۽ بدل کنگ لوٹ اُنت، اے دراہیں گپانی یک کر، اے آجوتی ۽
طلب گار اُنت۔ پداگمان بیت ایشانی آجوتی ایشاں چولاٹینی امریکہ ۽ مہلوک ۽ وڑا جنگ ۽
گوں دوچار مہ کنت چیا کہ گلوبل و لچ ۽ لیکہ ۽ سائیکو امپریلزم ۽ لیکہ ہم محکم کتگ۔ بلے وہدے

اے دور، آدور، ریس، پریس، من، کناں، گڑا سما بیت کہ راجد پتر گردش نکنت، اگاں راجد پتر
 گردش بہ کت انت مرچی من پیر نہ ات انت۔ اے درگت ء سما بیت کہ والٹیر ء راست
 گشتگ کہ ردیں سنج Common Sense ہم انچور Common نہ انت۔۔۔!

پہ اے نبشتانک ء سرجم کنگ ء تاریخ اور سیاست ء مارکسی اخلاقیات ء چہ نکان زورگ
 بوتگ۔ البت اے کتابانی سرشوندات من گارکتگاں۔ منی اے نابودی ء پیکش ات۔

(ہلاس)

یونانی زالبول ء راجد پتر

پجاری وانشتے

ما فلسفہ ء راجد پتر ء اگاں اُرت پجاریں گڑاسما بیت، آئی ء تہا زالبول گشتے ساڑی نہ اُنت۔ زالبول کجا اُنت؟ زالبول زاناں فلسفی نہ بوتگ اُنت؟ زاناں مردین آدم ء وڑا بستار داریں زالبول نیست؟

چونائی ء دودمان مردین آدمانی دنیا جوڑ بوہان بوتگ اُنت ء ہما کسب نامداری ء بنزہ بوتگ اُنت آپہ زالبول ء گشتے نگدیں زر ء بند بوتگ اُنت۔ بازیں کارگلانی تہا زالبولاں گواہ نہ کتگ ات اگاں پہ جوانیں موہے ء درگت ء زالبولے اے کارگلانی تہا گون کپتگ گڑا آئی ء زند ء ابید راجمان ہم بدل کتگ۔

فلسفہ ہم ہے جاورانی تہا ات بلے اے ہما کسب ات زالبول اش توکل بکشات کہ راجمان ء دودانی دلگوشی ء ابید آپہ و تا بہم داریں جاہے بہ ٹہن ء نت۔ اے ہما ہدات کہ کوہنیں یونان ء روبرکتی جہان ء انچیں زانکار ودی کت چہ ایشی ء ساری روبرکتی (مغربی) جہان ء چشمیں جاور نہ دیتگ ات۔ اے گپ دلگوش کرزات کہ اود ء زالبولانی ہیلکاری (تربیت) مردین آدمانی دودمان ء بوگ ء ات۔ راجد پتر ء تہا اے اہد
 ”Companion بزاں ”ہمراہ“ ء نام ء زانگ بیت۔ اے ہما ہدات کہ زالبولاں کسبی ہیلکاری دستاں زرت ء کٹومب ء پیداگ کنگ ء جخال ء چہ آجو بوت اُنت۔ پہ آہاں اے تران ات کہ آزان ت بزور اُنت بزاں بہ وان اُنت ء فلسفہ ء گول دلگوش بہ بنت۔ چہ ہمیشاں لہتے زالبولاں فلسفہ در برت ء نامدار بوت اُنت بلے آپہ مردنوازیں راجمان ء

اے داگے بوتگ ات انت اے۔

اسپاشیا Aspasia آدورے فلسفی انت۔ آئی اے ایٹھنز مکتبے پہ لس مہلوک اے جوڑ
کت۔ آئی اے اہد اے نامداریں فلسفی ہم ایشی اے دیوان اے ساڑی بوتگ انت انجو کہ
پریکلیمز Pericles اے سکر بیٹیز Socrates ہم۔ دیمتر اے پریکلیمز اسپاسیا اے طالب
Student جوڑ بوت۔ راجد پتر ایشانی آروس اے ہم گپ اے جنت ۲۔

پلیٹوسا، مپوزیم اے تہا بنشتہ کنت کہ سکر بیٹیز اے و تا ڈیوشیم اے طالب گشتگ۔ سقراط
گشیت ”ڈیوشیا آف مانٹینیا Diotiam of Mantinea اے گشتن گوشداشگ
انت، آمہر اے محبت اے بابت اے باز زانت اے سر پد انت “ ۳۔

لیون شیمہم Leontium اپی کورس Epicurus اے داشتہ Concubine
بوتگ۔ چونائی اے فلسفی یے ات۔ آئی اے پہ زالبولانی رہشونی اے کتاب نویستگ اے کتاب پہ
زالبولانی رہشونی اے المی ات انت۔ لذت پسند فلسفی ایرسٹوپس Aristoppos اے جنک
اریے Arete ہم اے عمل اے جز اے ہمراہ انت۔ آوتی پت اے وڑ ابا زو بمند (کامیاب) اے
سسیرینک مکتب فلسفہ Cyrenaic school of Philosophy اے کار مسٹر جوڑ
بوت۔ آئی اے چل 40 کتاب نویستگ ات اے پہ عزت اے اعزاز اے ”ہلاس اے رژنائی The
Light Of Hellas“ گشگ بوت ۴۔

یک دگہ شر رنگ اے زانتکاریں زالبولے، ایپیشا Hypatia (370-415)
AD انت۔ اے الیگنڈریہ اے نیو پلیٹونزم Neo-Platonism اے کار مستر ات۔ آپہ
وتی زانت، گشتن، درس اے نبشتا کانی سوب اے نامدار ات۔ آپہ لہتے دینی Religion
جخالانی ارجان بوت بز اے دین اے نام اے کشگ بوت۔ بلے ہمے کرن اے چہ زالبول پہ زانتکار
دانشور جوڑ بوہان بوت انت۔ بازیں زالبولاں فلسفہ اے نیمگ اے سفر کت ۵۔

ہارمونیا Harmonia

یونان ء دیوندی Mythological کسہانی تہا ہارمونیا یک نمیرائیں حورے
 - ایشی ء رومن Roman ہم منسب کونکورڈیا Concordia بوتگ ء یونان ء ایشی ء
 بلاپدار ایرس Eris ات - ایرس ء رومن ہم منسب ڈسکورڈیا Discordia بوتگ - سر
 گوست ء حساب ء ہارمونیا ء مات پت اے رس Ares ء افروڈائیٹس Aphrodite بوتگ
 انت ء لہتے گوش انت اے (ہارمونیا) افروڈائیٹس ء ایفا ازسٹس Hephaestus ء جنک
 بوتگ - لہتے سرگوستانی حساب ء ہارمونیا سیوتھر اس Samothrace ء جامند بوتگ ،
 زیوس Zeus ء الیکٹر Electra ء زہگ بوتگ ء ایشی ء برات ء نام لازن Lasion
 ات - گڈ سر ء بے خیال کنگ بوتگ کہ ایشی ء جھلیں سیادی گوں افروڈائیٹس پینڈیماس
 Aphrodite Pandemos ء بوتگ - چونائی ء ہارمونیا کڈ ماس Cadmus ء لوگ
 بانک خیال کنگ بیت - چہ کڈ ماس ء ایشی ء پنچ چک بوت ، اولی ء نام Ino ، دومی ء نام
 پولی ڈورس Polydoras ، سہمی ء نام اوٹونوی Autonoë ، چارمی ء نام آگیف
 Agave ء پنچی ء نام سمیل Semale ات - اے ہم خیال ء گمان ء انت کہ ایشی ء رند ء
 دگہ ہم بچکے بوتگ آئی ء نام الیرینس Illyrius ات -

ہارمونیا ء سیوتھر اس ء جامند خیال کنوکیں مردم آئی ء گوں کڈ ماس ء ہوار
 کنت - سیوتھر اس دریائی سفر ء رند ہارمونیا ء پجار ء جیڑہ ء گوں مشکولاں کپیت - آہارمونیا ء
 چہ اتھنی مردمانی مک ء درگیجیت - وہدے کڈ ماس تھبس thebes ء شھر ء یل کنت
 اے وہدے ہارمونیا ایشی ء مک ء کنت ء اے درگت ء آنکیلین Enchelean ء کیت - آ
 کڈ ماس ء مک ء داں الیرینائی ہلاپ ء جنگ ہم کنت ء کڈ ماس باج برگ ء پدالیرن ء
 بادشاہ جوڑ بیت -

ہارمونیا اے درگت ء ہم نامدار انت آئی ء وتی آروس ء روچ ء ہارے دزگپتگ

آت۔ وہدے تھبس ۽ سرکار Government استھینا Athena ۽ کڈ ماس ۽ حوالہ
کننت گڑا زیوس اے ہار ۽ ہارمونیا ۽ دست ۽ دنت۔ آبانی آروس ۽ ڈرائیں دیوونڈ
Mythos ساڑی بنت۔ کڈ ماس بانور ۽ ہار ۽ ہوار بانوری پوشاکے ہم دنت۔ اے ہار ۽
پوشاک کڈ ماس ۽ ایفا ازٹس یا ایور Europa ۽ چہرستگ آنت۔ اے ہار راجد پتر ۽ تہا
ہارمونیا ۽ ہار “ ۽ نام ۽ زانگ بیت۔ اے ہار ہارمونیا ۽ پاسبان ہم حیال کنگ بیت۔
پولینی آئز Polyneice اے ہار ۽ میراث دار انت۔ آئی ۽ اے ہار ایریفٹیلے
Eriphyle ۽ دات ۽ چہ ہے ہار ۽ جمال ۽ گوں ایریفٹیلے ۽ وتی لوگ واجہ ایسفیارس
Amphiaraus دگوش کت۔ ایسفیارس ۽ تھبس ۽ ہلاپ ۽ باز چالاکیں کرد ساز اتگ
آت۔ ایریفٹیلے ۽ بچکیں چک الکمئین Alcmaeon ۽ وسیلہ ۽ اے ہار ارزینوائے
Arsinoe ۽ دستاں کپت۔ پدا اے ہار فیجینس Phegeas ۽ چکانی بزاں
Pronous ۽ اگینور Agenor ۽ دستاں کپت۔ گڈ سر ۽ اے الکمئین ۽ بچک
Amphoterus ۽ ارکان Acarnon ۽ دستاں کپیت ۽ اے ہار ۽ پھ استھنا
پرنوئی athena pronoea ۽ مزار ۽ ندر کننت بزاں ایشی ۽ نام ۽ نئے کننت۔
فایلیس Phayllus اے ہار ۽ چہ مزار ۽ ڈزیت ۽ پھ وتی دلبریں دوست ۽ (کہ
ارسٹن Ariston ۽ لوگ بانک آت) دنت اش۔ آمدتے ۽ اے ہار ۽ گورا کننت بلے
دیتر ۽ ایشی ۽ کستریں بچک گنوک بیت ۽ لوگ ۽ مانداریت چہ ایشی ۽ آئی ۽ دراہیں سہر ۽
تلاہ بر باد ۽ تباہ بنت۔

ارے ٹے / اریٹے Arete

اریٹے ۽ گالبندی پچار

بنداتی سنج ۽ اریٹے ۽ معنا انت ہر چیز ۽ قدر۔ اے سر بلندی ۽ قدر ۽ لیکہ ۽ خیال
سیمسراں بوتگ گوں مول (مقصد) ۽ سرجمی یا منصب ۽ سرجمی ۽ لیکہ ۽ خیالاں، زندگ
بوہگ سک زورداریں عملے۔ اہدی یونان ۽ ربیدگ ۽ اریٹے بدبہتی ۽ دیمپان خیال کنگ
بوتگ ۽ ہر مردم ایشی ۽ لوٹوک بوتگ۔

یونان ۽ اریٹے ۽ ہاسیں معیارے گون بوتگ۔ ایشی ۽ نام ۽ رجانک ”نیکی“ ات۔
ایشی ۽ ازلی معنا شر بہ بیت تو شر بے ۽ انسان ۽ وتی بلند پاسیں زرد ۽ شوہاز بوتگ۔ اے
گالبند Homer ۽ وہدنیگ انت ہماود ۽ کہ جینڈر یا جنسی تپاوت نہ بوتگ۔ ہومر ۽ اے
لبز یونان ۽ ٹروجان Trojan ۽ جامنندیں بامرد Hero ۽ مستریں زالبول ۽ واستہ کارمرز
کتگ۔ انچو کہ پینیلوپ یونان ۽ بامرد ۽ اوڑیسس ۽ زال آئی ۽ شائری ۽ تہا ساڑی انت۔

اریٹے مدامی گوں دلیری ۽ جہزیر بوتگ بلے بازیں رند ۽ کارگری
Effectiveness ہم۔ اریٹے مردین آدم ۽ زالبولاں پہ ازلی آسر ۽ سرجمی ۽ واستہ وتی
مہکمسی، دلیری ۽ بیگواہی ۽ کارمرز کنگ انت۔ ہومر گشیت کہ اریٹے انسان ۽ ڈراہیں زور ۽
باٹیرگانی تہا ہوار انت۔ اے خیال اشارہ کنگ انت انسان ہیریں کارانی سوب ۽ جہان ۽
توکی Center انت، جہان مشکل ۽ جدلانی آماج انت ۽ انسان ۽ معیار ۽ معنا جہان ۽
انسان ۽ یکویں کارگری ۽ ہلاپ انت۔ اریٹے چوساپ ساپ ۽ انسانی زانت ۽ گوں ہمگر نچ
انت کہ ہمود ۽ ”نیکی زانت انت“ ۽ پابار شانی بیت ۽ اریٹے ۽ زانت پہ ادل ۽ بدل ۽ کارمرز
بیت۔ مستریں ہاٹیک ”زانت“ انت ۽ چہ میانیں وس ۽ دراتلگ۔ اریٹے زانت ۽ وانگ
انت پہ ایشی ۽ زانت ۽ بابت ۽ انسان ۽ مستریں پہم ”زانت“ انت۔ ارسلوٹل ۽ اے
”زانت“ انسان ۽ مستریں بود پچار Contemplation کنگ۔

اریٹے، زالبول فلسفی

کسی رنگ ء اریٹے حورے حیال کنگ بیت، انصاف ء حور پراگسیڈا ہک
 Praxidike ء زہگ ء ہارمونیا Harmonia ایشی ء گہارگشگ بیت۔ اریٹے ء ہارمونیا
 ہر دوئیں پراگ سیڈا ہکی بزائ انصاف ء طلب گار حیال کنگ بنت گوں یونان ء دگہ
 باز گوندیں دیوونداں۔ اریٹے ء باز کسانیں باپشت ء پشدرے گوں دیووندی کسہان
 انت ء اے چونائی ء نیکی ء بُت ء رنگ ء کارمرز بوتگ۔ اریٹے ء دیووندی کسہانی تہا
 ہواری سوفسٹ پروڈیکس Sophist Prodicus ء ہراکلس ء کردار سازی انت۔
 اریٹے وتی جنین چکی ء ہراکلس ء گوں ہوار بوتگ ء آئی ء ہراکلس ء توسیپ پہ شرے
 بلاپ جنگ ء بدی ء گمساری ء درگت ء کتگ، اے درگت ء ہراکلس ء اریٹے ء بکشا تگیں
 راہاں سفر کتگ۔ ہے کسہ رند ء عیسائی ندکاراں اوں کارمرز کتگ۔ انچو کہ جسٹن مارٹیر
 Clement of Justine Martyr ، کلیمنٹ آف الیگزنڈریہ
 Alexandria ء باسل آف کیزریا Basil of Ceasaria ء۔ بے جسٹن ء باسل
 ء پاکد امنیں شے بانک ناپاکیں رنگ ء دروشماں بدل کتگ بزائ ایشاں اریٹے ء رنگ ء
 داب پہک ء بدل کتگ ات۔

کوہنیں یونان ء اریٹے پائیڈیا Paideia ء معناداریں بہرے بوتگ۔ پائیڈیا
 بچکانی سروکی ء واستہ مردین آدمے ات، اے ہیلکاری ء تہا اریٹے ہم گوں بوتگ۔ اے
 درگت ء یونان ء تہا جیمسٹن Gymnasion جوڑ کنگ بوتگ ء پہ مینٹل ہیلکاری
 Mental Training ء درگت ء ہم۔ ایشانی تہا بازیں علم دیگ بوتگ انچو کہ خطابت
 Oratory، بنگ نوپسی Essay writing، بنداتی سائنس Basic Science،
 ارواہی ہیلکاری Spiritual Training، سازز میل ء علم ء نیکی ء علم وانینگ بوتگ۔

اسپاشیا Aspasia

اسپاشیا (400-470 پ م) چوناٹی ء آئر لینڈ ء نندوک ء یونان ء شہر
 لونین Lonian ء ودی بوتگ۔ آئی ء پت ء نام ایگز یوکس Axiochus ات۔ آئی ء
 الکاپین زانش ء (تعلیم) چہ زانگ بیت کہ زرداریں کہولے ء زالبولے بوتگ۔ لہتے
 بز ہاں چہ اے سمابوت اے کارینن Carian جنگ ء بندگیے Prisoner بوتگ بلے
 اے گمان چوناٹی ء ردگشگ بیت۔ آپریکلز Pricles ء استان بزیاں ایٹھنز ء جاہ منندی ء
 سوب ء نامدار ات۔ آئی ء جوانی ایٹھنز ء گوازینت، چوناٹی ء آتھنی سیاست گوں دلگوش
 ات بزیاں آئی ء آتھن ء سیاست دوست بوتگ۔ آہد ء نامداریں فلسفیاں اول آئی ء
 بابت ء ندکار بستگ انچو کہ پلٹیو Plato، ارسطوفینز Aristophanes ء ژینوفن
 Xenophon۔

اہد ء ندکاراں اسپاشیا ء کہبگی ء آئی ء کہبگ جاہ ء بابت ء ہم ند (قلم) کار بستگ
 انت بلے اے گپ نوکیں اسکالر ء زانتکارانی گورا باوست ء تہا انت۔ آہد ء تژن ء
 بچکندیں شاعر گشت کہ ایشی ء نند ء پد آہگ گوں پریکلز ء بوتگ۔ اسپاشیا ء گوں پریکلز ء
 آروس کرت ء ایشاں بچکے بوت۔ پریکلز آتھنی اُرد ء جنزلے بوتگ اے آرگینوسائی
 Arginausae جنگ ء مریت۔ پریکلز ء مرگ (429) ء پد اسپاشیا ء نند ء نیاد
 لیسیکلز Lysicles ء گوں بیت اسپاشیا آئی ء سراقین کنت ء گوں آئی ء وپت وابی
 کنت۔ سکر بیٹیز گشیت کہ پریکلز ء مرگ ء پد اسپاشیا لیسیکلز ء گوں نند نیاد ء وپت وابی
 کنت ء چہ ایٹھنز ء جمہوری رہشون (لیسیکلز) ء ایشاں بچکے ہم بوت۔ 428 پ م ء
 لیسیکلز مرگ ء آماج بوت ء 400 پ م ء اسپاشیا اول اے جہاں ء سفر کنت۔

بلے اے نکتہاں ابید پیٹر بکنل Peter Bicknell گشیت کہ اسپاشیا

ایلسیبیا ڈس دومی Alcibiadess II ء کھول ء زالبولے۔ ایلسیبیا ڈس اہدی یونان ء رہشونے ء پیلو پونیشن Peloponesin جنگ ء جنرل ات۔ 460 پ م ء اے چہ ایٹھنز ء دراں ڈیھ کنگ بیت ء اے وتی دراں ڈیہی ء وہداں آئرلینڈ ء گوازینیت۔ بکنل گشیت ہے دراں ڈیہی ء رند گیری ء ایلسیبیا ڈس ہم آئرلینڈ ء سر بیت ء اود ء ایگز ویوکس ء جنک ء گوں آروس کنت۔ ایلسیبیا ڈس وتی زال ء گہار اسپاشیا ء ہمراہی ء ایٹھنز ء وائر بیت۔ بکنل دیمتر ء گشیت کہ ایٹانی اولی چک ء نام ایگزوکس بوتگ (ایشی ء ناکو براں زال ء پت ء نام ات) آئی ء دومی چک جنکے ات ء آئی ء نام اسپاشنس Aspasio ات۔ پریکلز ء ایلسیبیا ڈس ء شریں لوگی دعا سلام است اتنت ہے لوگی راؤ آء چے پریکلز ء اسپاشیا ء میان ء مہر ودات۔

اہدی ء نوکیں راجد پتر نویسانی میان ء اے گپ ہم جیڑ ہاں کپتگ کہ اسپاشیا ایٹھنز ء تہا کہبگ جوڑ بوت ء کہبگ جاہے ٹہینیت۔ آدوراں کہبگ ء دارگ مزنیں ٹک ء شان گشگ بوتگ۔ بلے اے گپ ء ابید اسپاشیا یونان ء دگہ زالبولاں چہ زاہری شررنگی ء ابید گیشتر وانندہ ہم بوتگ۔ آسنگ Tax ء دنیگ ء جخال ء چہ آجو بوتگ۔ یونان ء تہنا ہے کسب ء زالبول آجو بوتگ انت ء اے درگت ء اسپاشیا زالبولانی آجوئی ء چید گے بوتگ۔ اسپاشیا میان استمانی کہبگے بوتگ آقانون ء چست ء ایراں چہ آرات بوتگ چیا کہ ربیت ء حساب ء سورکتگئے ء وتی لوگ ء بوتگ، اے درگت ء آئی ء راجمانی زند ء گوں نزکی ہم کتگ۔ 440 پ م ء آگوں پریکلز ء آروس کنت۔ اے ہما وہدات وہدے پریکلز اولی زال ء سوناں دنت ء گیشینیت۔

انچو گوش انت کہ اسپاشیا قانونی چست ء ایراں آجو بوتگ بلے لہتے راجد پتر نویس اے بنگپ ء گوں تپا کی نہ کن انت۔ سائمن وتی کتاب ء تہا نویسیت کہ اسپاشیا ء آئی ء سنگت ء ہمراہ قانونی ارشاں چے آجو نہ بوتگ انت۔ پیلو پونیشن جنگ ء وہد ء اسپاشیا، پریکلز

ایشانی لہتے عزیزاں قانونی مشکولانی دیمپانی کتنگ۔ اسپاشیاء سرا پریکلز ۽ رددینگ ۽ بیگواہ کنگ ۽ تہمت جت اش۔ بلے اے تہمت شریں وڑے ۽ گیشگیوارنہ بوت۔ چونائی ۽ اے پہ ایٹھنز ۽ سیاسی رہشونانی یک از مونے ات۔ پریکلز ۽ بازیں تیج ۽ تاکاں چہ اسپاشیا آجو بوت بلے ایشانی عزیزے فیڈیز Phidies مازندان ۽ وفات کنت۔

راجمانی زندہ آ باز لائقیں زالبولے ات آئی ۽ جسدی شمرنگی ۽ سرا وڑ وڑیں باوست کتنگ۔ ایٹھنز ۽ اسپاشیاء لوگ گشٹے دانش جاہے بوتگ، فلسفیانے واستہ اے باز فاندہ مندیں جاہے ۽ آیشی ۽ دیوان ۽ ساڑی بوتگ انت۔ اسپاشیاء در رسمیں زندہ یک کر، مردماں وتی زال اسپاشیاء گورا آورتگ انت پہ آئی ۽ گپانی گوشدارگ ۽۔

ڈونلڈ کاگن Donald Kagan گشیت کہ اسپاشیا ساین جنگ Samian War ۽ پدہ نامدارنہ بوتگ 440 پ م ۽ ساین گوں ملیٹس Miletus ۽ بندہ گلانش بوتگ۔ اے جنگ پری ہن Priene ۽ (پری ہن لونیونیا Lonia ۽ کوہنیں شہر میکیل Mycale ۽ کوہانی شم ۽ انت) بوتگ۔ جنگ روج پہ روج پزور بوہان بوت۔ اے جنگ ۽ شور ۽ پد کردہ ملیسیہن Milesian ایٹھنز ۽ اتک انت ۽ ایشاں کیس کت۔ ایٹھنز ۽ جنگ ۽ دارگ ۽ ہلاسی ۽ پرمان شنگ کت پہ صلح ۽ کیس ایٹھنز ۽ جمع کنگ بہ بیت بلے ساینناں انکار کت۔ پد کردہ ایٹھنز گوں ساینناں جنگ ۽ سرگپت، ایٹھنز ۽ پہ وار نیگے باج برت۔ پلوٹارک ۽ حساب ۽ ڈونلڈ کاگن اے خیال کنت کہ اسپاشیا ساین جنگ ۽ گون بوتگ ۽ پریکلز ۽ چہ ہمودا بڈ اجنگ ۽ آورتگ۔

پلیٹو، ژینوفن، اشکینز، سکریتس Aeschines Socratius ۽ اینٹی سیتھنز Antisthenes ۽ فلسفہ ایں بنشتا نکانی تہا اسپاشیا زاہر انت ۽ است داریت۔ لہتے پولکارانی خیال انت پلیٹو آئی ۽ زانت ۽ چہ باز دلگوش بوتگ پمشکا آئی ۽ وتی تاک سائمپوزیم ۽ اسپاشیا ڈوشیما ۽ بابت ۽ بازیں چیزنشتہ کتنگ۔ اینٹی سیتھنز ۽ چونائی ۽ اسپاشیاء

ذاتِ سہرا ہم ارش کتنگ آنویسیت کہ فلسفی اے یقین کن آنت کہ شریں مردم زندہ تہاوشی ء نیکی شو ہا ز آنت بلے اسپاشیاء زندہ جنس پروری ء نیمونے پیش داشتگ۔

میمورلبیہ Memoralbia ء سکر بیٹیز گشیت کہ اسپاشیاء قول انت، آروس ء سرگرگ ء ساری سالونک وتی کردار ء بابت ء راست راست ء بگشیت۔ اوایکونوکس Oeconomicus ء سکر بیٹیز اسپاشیاء زانتکاریں لوگ بانکے لیکیت۔

سکر بیٹیز وتی گپانی میان ء گشیت کہ کالینس Callies ء وتی چک ایپ او نکس Hiponicus ء اسپاشیاء گورا پہ وانگ ء دیم داتگ ء کالینس ء ہما و ہد ء وتی چک اسپاشیاء گورا دیم دات و ہدے آئی ء زالبولیں زانتکارانی بابت ء باز حیال کت۔ سکر بیٹیز ء اے ہم مارتگ کہ اسپاشیاء ساری ء پریکلز گوں وت ء دلگوش کتگ ء پدالیسیکلز۔

ایشینز Aschines اسپاشیاء دل پُریں زانتکارے گشیت کہ بزائ اسپاشیاء دل چہ علم ء سر بار انت ء آگشیت اے نیکی آئی ء بستارے گوں دپ وارت۔ پلوٹارک آئی ء سیاست پہمیں زانتکارے لیکیت ء گشیت آئی ء فلسفیانہ گپانی سراباوست ء واستہ و ہد کتگ۔

لوسیہن Locian اسپاشیاء ء ”ماڈل آف وزڈم“ گشیت۔ بازنٹائن Byzantine انسائیکلو پیڈیا ء تاک اسپاشیاء سوفسطائی ء لیک انت ء علم انشاء زانتکارے ہم۔ مردماں انشاء درس اش داتگ۔ پروفیسر چارٹل جلن گشیت کہ کوہنیں ایٹھنز ء اسپاشیاء آتہنائیں مردم انت چہ دُرستاں جتات ء آئی ء پریکلز وتی گال ء گپتاراں چہ پوت دلگوش کت۔ لہتے راجد پتر نویس اے ہم حیال کن آنت کہ اسپاشیاء برزیں ٹک ء زالبولانی واستہ یک اکادمی ء ہم بیچ کتگ ات۔

پروفیسر روبرٹ وولس گشیت کہ، مارا راجد پتر ء چشمیں مزاق برداش ء اوپارنہ بنت کہ اسپاشیاء پریکلز درس داتگ بلکیں پریکلز یک ماسٹر ء فلسفی یے بوتگ۔ اسپاشیاء فلسفی ایں بستار پلیٹو ء پہ مزاق ء کلاگے داتگ۔ کاگن گشیت کہ یونان ء دگہ زانتکاراں چہ

اسپاشیا شئر رنگ، آجو، زائیکار، جوان ء پھ باوست ء وتی مٹ وت ات۔ آئی ء پریکلز ء ہر سوال ء سرا باوست کتگ ء آئی ء پسو یا آسر گیشینتگ۔ پروفیسر روجرز Rojuers گشیت کہ اسپاشیا یک ہاسیں دروشمے بلے گواچن ایش انت آے مردین آدمانی راجمان ء تہنا یک جانے بوتگ۔ پروڈنس ایلن Prudence Allen گشیت کہ زالبولانی راجد پتر ء اسپاشیا زوروارے بوتگ کہ فلسفی یے جوڑ بوت ء انچو بوت کہ اسپاٹو Sappto ء شاعریں واہشاں اول ہما دیم۔

جونالینڈ رنگ Jona Lendering ہاسیں جیٹھاں نشان کنت ء گشیت، ما چونائی اسپاشیا ء بابت ء ہرچی زانیں، منے زانت ء بنید مفروضانی آماچ انت۔ اگاں تھیوساٹڈیز Thucydides ایشی ء بابت ء ہاموش بوت انت بزاں منے حیاں ء دیری اے دروگے گشتگ ات۔ بلے فلسفہ ء لزانک ہر دو مردین آدمانی ذرگیری ء انت ء اے اسپاشیا ء چچ پیم راجد پتری کردارے حیاں نکن انت پمشکہ ما اسپاشیا ء راجد پتری بستارے شکیں نگاہاں گوں چاریں۔

چارلس فورنارار Charlus Fornarar ء لارن جے سمن Loren J Samon نویس انت کہ اسپاشیا ء نام ء مالہتے ردا نکانی بابت ء زانیں، اگاں اے اصلی نہ انت، بلے بوت کنت اسپاشیا ہے ردا نکانی دروشم ء بوتگ۔ اسپاشیا ء راجد پتر بازیں بد گمانیں آماچی ء سر بار انت بلے راستی چی انت؟ چونائی ء دراہیں گپانی یک کر ء اسپاشیا پریکلز ء وت نوشت ء تہا وجود داریت۔

لیا نشن Leontion

لیا نشن (300 پ م) یونان ء یک اپیکورن فلسفی یے ات۔ آچونائی اپیکورس ء طالب ء میٹر وڈ ورس آف لیمنپسیکس Metrodoros of Lampsacus ء ہمراہ

Companion ات۔ انچو حال انت آ کہبگے Hetaera بوتگ۔ بوت کنت
 اپیکورسزم ء چہ ہلاپ داریں مردماں ایشی ء بابت ء پندل ساز اتگ ء اے کہبگ
 گشتگ۔ اگاں آ کہبگ بوتگ گڑاماں مردین آدمانی راجمان ء پہ انکار، اقرار ء
 وشنودی ء زورگ ء آجو بوتگ۔ اپیکورس ء مکتب ء زالبول ء غلاماں ساڑی بوتگ ء
 بیرگ ء اجازت ات۔

ڈیوجینز لائیٹیس Diogenes Laertius نویست کہ اپیکورس ء لیا نشن
 ء نمدی ہم دیم داگ ء لیا نشن ء فلسفہ ء بابت ء مزینیں دلیل ء نکتہانی سرا باوست ہم
 کتگ۔ سیسر و Cicero جاہے نویس ایت کہ لیا نشن ء وتی دلیل یکجاہ کتگ انت ء
 کتابی رنگ ء شنگ کتگ انت پداہے دلایانی توکی توک ء نامداریں فلسفی تھیوفراسٹس
 Theophrastus ء سرائنگد ہم کتگ۔

لہتے نبشتہ کار پہ لیا نشن ء ترندیں لبر کار مرکز کن انت ء نویس انت کہ لیا نشن
 تہنا یک کہبگے بوتگ۔ آئی ء لچ ء ننگ ء یک کرمی ء گوں تھیوفراسٹس ء سرا پد کردی ء جوابی
 رنگ ء ارش کتگ۔ بلے اے ہم چارگ لوٹیت کہ آئی ء بازیں چیز چوش و ش ء شہد
 لذتیں رنگ ء نویستگ انت۔ ایشی ء ابید آنگت چوبالو ء اپیکورس ء باگ ء چراگان ات۔

پلینی Pliny انگت اجا کہ انت یک زالبولے چوں تھیوفراسٹس ء ہلاپ ء
 چیزے نبشتہ کت کنت۔ بوکاشیو Boccaccio ہم اے گپ ء حیران انت آ (لیا نشن)
 چون وتی دور ء شریں فلسفی یے بوتگ، گندگ ء آدور ء فلسفی فکر ء پڑ ء نزور بوتگ انت چیا
 کہ آئی (لیا نشن) ء وتی شریں کرداراں گوں دنیا رثنا کتگ ات۔

ایپیشا Hypatia

ایپیشا (370-415 رند مسیح) یونانی زانتکارے ات ء الیگزندریہ ء نندوک

بوٹگ۔ اے جہان ء اولی ٹوئیں حساب زانت Mathematician زانگ بیت۔ آ
 فلسفہ ء آزمازنت Astrology ء ہم بلدآت۔ پہ نیو پلیٹو ازم ء بستار ء سَوَب ء آئی ء
 حساب Maths ء ربیتی گل بزاں ایتھنز ء اکادمی Academy of Athens ء گوں
 سیادی است آت۔ اے گل یوڈوکس آف کنیڈس Eudoxus Of Canidus ء
 جہدانی برودر انت۔ سہمی کرن ء پلوٹینس Plotinus ء مکتب ء ایپیشا دانشورے ء
 زانتکارے آت۔ چونائی ایپیشا رومن مصر ء نندوک آت، لہتے دینی چست ء ایرانی سَوَب
 ء عیساہانی دست ء جنگ بوت۔ کیتلین ولڈر Kathleen Wilder کشیت کہ
 ایپیشا مرگ کوہنیں دود ء آثارانی بلاسی ء چیدگ انت۔

حساب زانتکار ء فلسفی ایپیشا واجہیں حساب زانت تھمین الیگزریکس
 Theon Alexandricus ء جنک آت۔ آئی ء وتی جنک چوں مردین چک
 ء وڑا زانش ء پڑ ء دلگوش کت۔ کسب ء کار ء درگت ء تھمین الیگزریکس شہر
 الیگزندیہ ء کوہن کدگ Museum ء کتابان آت۔ کساس 400 ر، م ء ایپیشا
 ء ایتھنز ء اٹلی ء وٹنگ۔

آئی ء زند ء کسبی کار الیگزندیہ ء پلیٹونسٹ مکتب ء ہیڈ مسٹر یس جوڑ بوگ ء گوں
 بوت۔ اود ء ایشی ء پلیٹو ء ارستوٹل ء فلسفہ تالان کتگ۔ ایشی ء مکتب ء وڑ وڑیں دین ء طالب
 ء نودر برساڑی بوٹگ انت۔ ایشاں ابید اے مکتب ء درملک ء طالب ء نودر براتلگ ء
 وٹنگ۔ پنچی کرن ء ہمسراں ایپیشا دین ء رازدرگیتک نہ کت، آہاں نہ زانت ایپیشا کجام
 دین ء رہبندانی رندگیر انت۔ بلے ہپتیمی کرن ء مصر ء قبطی Cotic پادری جان آف نیکو
 John of Nikio ء اے راز آشکار کت کہ ”ایپیشا ایلیسنٹک ابرم پرستے Pagan
 بوٹگ، آئی ء وتی سرجمیں زند پہ جادو، روج ء استالانی بابت ء سرپدی، ساز ء زمیل ء قربان
 کتگ ء مردم وتی شیطانیں کرد ء چہ دغادات انت“۔ اے حیال ء یک کر، راجد پتر اے

پیچداریں کسہ ء ہم گشیت کہ دیمتر ء ایپیشا پہ عیسائی زالبولاں نیکی ء چیدگے جوڑ بوت۔ چد ء گیش بائینٹائن سوڈ Byzantine Sodal ء انسائیکلو پیڈیا ء تہابنشہ انت کہ ایپیشا فلسفی آسید وراف الیگزندریہ Isidore of Alexandria ء لوگ بانک ات۔ بلے ایپیشا جنسی سیادی ء چہ پارسا ات آئی ء گوں لوگ واجہ ء اے فیصلہ اڑدات کہ آجنین چکی زندے گوازینگ لوٹیت ء گشت اش شررنگی بدنی واہشانی تہا گواہ نہ کنت۔

ایپیشا وتی سارنیگیں Former طالب Student سائے نیسیئس آف سیرینے Synesius of Cyrene ء گوں ہورتور بوتگ۔ سائے نیسیئس 410 رم ء ٹولیمائز Ptolemais ء پادری یے جوڑ بوت ء آئی ء عیسائیانی کتاب ”پاکس ٹریٹی Holy Trinity“ نویس ات بلے اے کتاب ء حیالانی آمد ء ظہور نیو پلڈونزم نیگ ات انت ء اے کتاب آئی ء ایپیشا ء مک ء چے جوڑ کت۔

رومن ایمپائر ء اورسٹس Orestes ء گوں ایپیشا ء ہاسیں وڑے ء نند ء نیاد کتگ۔ سائیرل Cyril پہ دینی کینگ ء اورسٹس ء دژمن ات ء اے پادری بوگ ء سک بازواہش دار ات۔ یک روچے، مولمان March 415 ء نٹرن nitrian ء عیسائی ٹلابانی لشکرے پیٹردی ریڈر Peter the Reader ء سرکماشی ء دراتک ء ایپیشا ء راہ بست و ہدے آلوگ ء روگ ء بیت۔ اے لشکر ایپیشا ء سراراش کنت، آئی ء برہنگ کنت ء گران کنت داں چرچ ء بارت ء ہمود ء ایشی ء کش انت۔ حال انت ایشی ء جان ء پوست لڑینتگ ء زندگ ء مانداشتگ۔ چرچ ء نام سیزاریم Caesareum ات۔

لہتے کار چونائی ء ایپیشا ء دامن ء تارحیال کنگ بنت ء کار آئی ء وتی پت تھن Theon ء مک ء کتگ انت۔ ایپیشا ء اے کار زالبول فلسفہ ء استی ء آثار ء پاپارشانی انت۔ انچو کہ اے کار:

- آئی ڈیو فنٹس Diophantus ء کتاب ارتھمیڈیکا Arithmetica ء سینزده جلدانی گپشانک commentary نویستگ ات۔
- کونکس آف اپیلونیس Conics of Apollonius ء کتاب ء گپشانک نویستگ ات۔

- ٹولیمائز Ptolemys ء المیگسٹ Almagest ء تا کبند ء ردکاری ء شوکارای کتگ۔
ایپیشاء درستاں چه مزنیں کار اسٹرو لیب ء سازینی ات۔ بٹینی یوجز Bettant
Hughes ایپیشاء اسٹرو لیب ء ”استالانی رازگش“ گشیت ء ہمے کار ء پد ء ایشی ء فلسفی
یے خیال کنت۔ ہوڈا ال میکاتی Hoda-El-Mikaty اسٹرو لیب ء ارزشت ء بیان
کنت ء گشیت کہ اے لیب روج ء وہد Time ء گشیت، انسان ء میل Attitude ء پد
کنت، کوبانی بلندی ء پیمائش کنت، دریابانی شاہگانی ء کساس ء کنت، استالانی علم ء دنت ء
ایشانی سُر پُر ء حال ء ہم۔ بلے راجد پتر مارا اے حال ء ہم دنت کہ ایشی ء اے سازین ء
درگت ء ایشی پت نامدار بوتگ۔

ایپیشاء کوش ء پد آہ اینٹی عیسائی ء نام ء زانگ بوت۔ بلے ایپیشاء مرگ ء لہتے
زانکاریں مردم بیکرار کتگ ات انت انچو کہ نیو پلیٹونزم ء راجد پتر نویس ڈما سکینس
Damascius، پادری سنیرل Cyril ایپیشاء کشندہ خیال کنگ بوت۔ چارمی کرن ء
ء رند ء راجد پتر نویس عیسائی بوتگ انت، ایشاں ایپیشاء کوش ء بابت ء راجد پتری بنزہ دگہ
رنگے ء ودیتنگ ء شنگ کتگ انت۔

مروچاں زند ء جاور بدل بوہان انت۔ زالبول دود ء ریتاں چه آجو بوہان انت ء
مروچاں آ محکمیں ارادہ ء کردار شنگینگ ء انت۔ نی اے چارگ وش بیت وہدے راجد پتر
بروبریں نکان ء یکجاہ کنگ ء جی کار کنت ء چیچو کنت ۶۔

1- Christian, James L. (1977). Philisophy an introduction to the Art of wondering. (pp. 39) 2nd edition. United States of America: Wadsworth Cengage Learning.

۲۔ ہمیشہ انت، (تا کدیم 39)۔

۳۔ ہمیشہ انت، (تا کدیم 39)۔

۴۔ ہمیشہ انت، (تا کدیم 39)۔

۵۔ ہمیشہ انت، (تا کدیم 39)۔

۔ ہمیشہ انت، (تا کدیم 39)۔

۔ پے اے نبشتا نک ۽ سرجم کنگ ۽ Bettant Hughes ۽ ڈکومنٹری، ویکی پیڈیا ۽ اے دگہ
سانچاں چہ نکان یکجاہ کنگ بوتگ۔

(ہلاس)

آروس ۽ راجد پتر

آروس مردین ۽ زالبول ۽ رضائی ۽، پہ یکجائیں زند ۽ گوازینگ ۽ عمل ۽ گوش انت۔ اے عمل ۽ نیام ۽ لہتے ربیدگی یادینی دود پیلوبنت یا معاہدے ۽ لہتے تاک پہ دسنام ۽ جنگ ۽ گوں کارمرز بوت کن انت۔ چونائی ۽ راجد پتر ۽ تہا اے عمل ۽ کشوری آشوب ۽ پدگام بُرات ۽ عملین بوت۔ بلے آروس ۽ لیکہ بعیدیں گزشت ۽ چہ تمننا گوں ہمگر نجی ۽ عمل ۽ ردوم بکشات اے البت، بوت کنت آدور ۽ بازیں چست ۽ ایری نہ بوتگ بلکیں جنسی عمل ۽ سررتچ ۽ گوں آروس ۽ عمل ۽ دروشم زرتگ ۽ چک ۽ ودی بوگ ۽ گوں کہول ۽ کسہ پزور بوہان بوتگ۔

اگاں ماڈارون ۽ ابرمی ۽ گیکچینی Nature of Selection ۽ بچار ایں گڑاسما بیت کہ آروس دلوتانی سازین انت، ہما دلوتانی کہ انسان ۽ ہنکی اژداد انت۔ وہدے بن مانسانی زاہگ ۽ وہدنز یک بیت گڑاڈرا یکجاہ بنت، ایشانی تہا گشتے باز انسان گونگیں کرد است انت، انچو کہ وہدے مادی، لاپروائیں گامے کشیت گڑاڈرا آئی ۽ ہکل کنت۔ ڈی کرسپگنی کشیت، بورینو ۲۔ ۽ بن مانس کہول ہمگونگیں رنگ ۽ زندگ انت، نراست، مادہ اول ۽ چک اش گون۔ ڈاکٹر سیوج نویسیت کہ پیریں بن مانس درچکانی چیر ۽ نند انت ۽ نیبگانی تام گرانٹ، انچو یکجاہ نند انت گشتے وت ماوتا گپ ۽ انت ۽ ایشانی چک آتراپ ۽ درچکانی شاہانی سرایب ۽ انت؛ سما بیت آروس ۽ اے عمل انسان ۽ چہ باز کوہن انت ۳۔ آروس ۽ استیں معنابانی رد ۽ انسان وتی ذات ۽ دیم ۽ جنزینگ ۽ واہگد اریت ۽ ابرمی رنگ ۽ آئی ۽ جنسی عمل ہے گپ ۽ نیمگ ۽ شاہدیلہ دیننت پرچہ کہ یک ساہ دارے ۽

سات ۽ گون، جنس آئی ۽ سرشت ۽ عملے ۴ ۽ چہ اے عمل ۽ انسان ۽ چچ وڈا رکت نہ کنت۔
 پے زند ۽ پابا رسانی ۽ انسان ۽ یکجائیں ۽ برھی (گروہی) دروشم درکار انت، پدازند ۽ زانگ ۽
 واستہ وت نمائی ۽ ذات ۽ نمائی ہم درکار انت ۵۔ چونا ئی ۽ زالبول ۽ زند ۽ تہا آروس ۽
 ارزشت آئی ۽ زند ۽ رکینگ ۽ گون ۽ ہمگر نچ انت، آروس ۽ ساری آئی ۽ چہ جہان ۽ جبالاں
 پت رکینیت ۽ آروس ۽ پدلوگ واجہ۔ ہے وڈا اگاں زالبول ۽ آروس مہ بیت آوتا یک
 حدے ۽ بازار ۽ نہ سرجمیں مردمانی تہا شمار کنت ۶۔ بلے اے وڈیں عمل ربیتی راجمان ۽ تہا
 گواہ نہ کن انت۔

آروس ۽ راجد پتر ۽ وانگ ۽ پدسا بیت گزشت ۽ بگرداں انوگ، آروس ردوم ۽
 عمل ۽ یکشل انت۔ اگاں بعیدیں گزشت ۽ بچاریں گمان بیت کہ آروس ۽ ”جنس پے وت
 دیم“ ۽ چہ گام برات ۽ ”مہر ۽ آروس“ ۽ سر بوت۔ منی نز ۽ آروس ۽ انگتہ یازدہ منزل ۽ سفر بر
 اتگ (یازدہ این منزل یک یک ۽ گیشینگ بنت)۔ اگاں راجمان ۽ ربیت ۽ سانکلاں
 چہ آجونی حاصل کت ۽ سول سوسائٹی Civil Society ۽ آجونی گونگیں پیکر ۽ تہا جاہ اش
 کت گڑا بوت کنت آروس انگت ہم گام بران ۽ پدالہتے کوہنیں عمل عملین بہ کنت۔

آروس ۽ راجد پتر ۽ اولی کسہ ”جنس پے وت دیم“ ۽ عمل ۽ چہ چٹ ات۔ انچو کہ بعید
 گزشت ۽ لیو بو ۽ مردماں بیدے جُست ۽ پُرس ۽، بیدے فرق ۽ تپاوت ۽ جنسی عمل گون وتی
 مردماں داشتگ (ہم جنسیت ۽ گپ ۽ مہ رو)۔ بورینو تمن ۽ مردم جنسی عمل ۽ کنگ ۽ گشتے
 مرگاں چہ ہم آرات بوتگ انت۔ اہدی این روس ۽ مردین ۽ بیدے تپاوت ۽ ہر یکی ۽ گون
 جنسی عمل کتگ ۽ وتی سرشت اشکند کتگ، آدور ۽ زالبول ۽ مردنام ۽ نہ بوتگ بلے زالبول ۽
 قربانی ۽ مردین ۽ طلب ۽ اہد، وردن ۽ حاصل ۽ اشتراکیت ۽ گاماں گون ہم گام ات، ۷۔

” جنس پے وت دیم“ ۽ کسہ تہنا اے عملاں گون راجد پتر ۽ یا تین نہ انت بلکیں
 بازار اجانی تہا یک تمنے ۽ سلاہ بندیں مردماں دومی تمن ۽ سراسر اُرش کتگ ۽ آتمن ۽ دُہتریا

ا کبند (کنواری) گوں وت بُرتگ اُنت۔ رومولس ء گوں وتی ہمراہاں سبائن تمّن ۸۔ ء
 پنج سد ء بیست ہپت جنکو گوں وت کتگ اُنت بزاں برتگ اُنت ۹۔ سما بیت کہ آروس
 ء گل ء نہ بوگ ء سَوَب ء ہرزالبول ہر مرد ء واستہ اُت ء ہر مرد ہرزالبول ء واستہ حیال کنگ
 بوتگ ۱۰۔ ”جنس پہ وت دیم“ ء کسہ مدان مدان ء آروس گونگ بوت۔ ہیرڈوٹس ء
 رد ء بابل ء شہر ء سالے یک رندے، رُستگ ء جوانین دُہتر یکجاہ کنگ بوتگ اُنت، آروس
 ء طلب گار اود ء سر بوتگ اُنت، پدا دہترانی لیلای ء جاک ء آڑاؤر بوتگ، اگاں کسے ء
 زالبولے رُرتگ گڑا پہ آدویناں آروس المی اُت ۱۱۔ اسپارٹا ء رواج اُت کہ ہما بچک یا
 جنک ء سانگ نہ بوتگ، آدراہ شپ ء تہاروکی ء کوٹی یے تہا بند کنگ بوتگ اُنت ء اے
 تہاروکی ء آہاں پہ وتا کوروکا کی درورے درچتگ ۱۲۔ ٹیکسلا ۱۳۔ اگاں کسے ء وتی
 جنک ء آروس دنیگ ء بسات نہ بوتگ گڑا یک روچے آگوں جنک ء ڈھول ء سرناہاں در
 اُتگ ء آئی بازار ء میڈا کتگ، آروس ء طلب گار اود ء سر بوتگ اُنت، پہ جنک ء گچینی ء آئی
 ء جنک برہنہ کتگ ء آئی ء بدن چار اُتگ ۱۴۔ پدا آروس کنگ یا نہ کنگ ء فیصلہ کتگ۔
 اہد ء بازیں جنسی شاکامی ہم دارگ بوتگ، اے دمانہ ء پہ ادراکے ء جنسی عمل ء
 چنڈینگ ء آجوتی بوتگ، مردماں دل ء میل ء جنسی عمل ملینتگ۔ اگاں مردین آدم ء
 زالبول پہ جنسی عمل ء منت کتگ گڑا وتی بدن ء دنیگ ء آساعتے ہم مہتل نہ بوتگ۔ بابل ء
 ملیٹا ء مندر ء دائم ء ہے وڑیں شاکامی جم دارگ بوتگ اُنت ۱۵۔ ہندوگان دھردوداہ ہم
 ہے عمل ء بہرے، اے عمل ء رد ء نوجوانے تہنائی ء جتکے ء گوں گند ء نند کنت، اگاں جنک ء
 رضا بیت گڑا ہر دوئیں جنسی عمل ء سر رتیج کن اُنت ۱۶۔ ہے وڑا مصر ء ہم اے رواج بوتگ
 کہ وہدے دُہتر وتی بدن ء کسے ء بہ بکشیت، گڑا بیدے گواہ ء اے دگہ دوداں ایشانی
 آروس آپدیم بیت ۱۷۔ رومہ ء ہم ہے وڑیں رواج گوئگیں دودزندگ اُت اُنت،
 وہدے مردین آدمے زالبولے ء گوراسالے ء جل اُت، سال ء سر جم بوگ ء گوں آ آروس ء

دودء بندیک بنت ۱۸ء ملاکا ۱۹ء اورنگ اسلی Orang Asli تمنء زالبول وتی تمنء ہر مردین آدمء گوں چندیں ساعتیں جللیت پد ادگہ یکےء گواروت، اے عمل گردش ء ردء روان کنت ء چکر ایت ۲۰ء ہندوآنی راکشس دواہ ء پیشاج دواہ ہم ”جنس پوت دیم“ ء کسہاں کاریت، اے ربیت ء ردء جنگ ء وسیلہء، یازور ء زبردستی، یازالبول ء بڈگ ء گمراہ کنگ، روا انت البت پیشاج دواہ ء ردء وپتگیں یا نشہ ایں جنک ء گوں جنسی عمل ء ایرتچ اوں روا انت، وتی زند ء رکینگ ء واستہ جنسی عمل ء دارگ ء ہم اجازت انت۔ چونائی دین، تمن یاراج ء واستہ جنسی عمل ء دارگ اوں جنس پوت دیم ء لڑا ہوار بیت پرچہ کہ اے عملانی تہا ہم زور، زبردستی ء ترس ء المان سررتچ انت، انچو کہ ہندوآنی پرجا پیستہ دواہ دین ء دیروتی ء واستہ کارمرز بوتگ ۲۱ء۔

انسان ء ”جنس پوت دیم“ ء تہا وتی گہار ء چک ہم نہ زانتگ انت، پرچہ کہ یک جنین ء بازیں مردین آدموں جنسی میل داشتگ بلے اہد ء جنسی عملوں انچیں دروشمے ہم زرت کہ آئی ء پے زانت وتی ”گہار ء چکاں گوں جنسی عمل“ میل پر مات۔ اہدی ایں مصر ء زالبول ء ارزشتیں بستارے گوں ات پرچہ کہ آماں ء ملکیت ء وارث ات ء میراث مات ء نیمگ ء چہ جنین چک ء رسنت انت، اے درگت ء مردین آدموں پہ ملکیت ء پرہیزگ ء وتی گہار ء چک ء گوں آروس کتگ ۲۲ء بزاں گوں گہار ء چک ء آروس ء عمل ملکیت ء جم داشتگیں کارے ات۔ اے درگت ء مصر ء بازیں بلکیں گیشتر فرعونوں وتی گہار ء چکاں گوں آروس شادمان کتگ۔ راجہ داہر ء وتی گہار رانی بانئی ء گوں آروس کتگ ۲۳ء بلے اے عمل ہم دودے ء ردء بوتگ۔ اے دودء نام ”چادر پردنیگ“ بوتگ بزاں بچک زالبول ء چادر ء گوں ڈپیت ء آئی ء وتی بان یا کوٹی ء تہا بارت ۲۴ء۔ ہبے وڑا تبت ء رواج ات کہ براتانی یک گروہے ء گہار رانی گروہے ء گوں ہواری ایں آروس ء رنگ شادمان کتگ ء ایشاں پہ وتا جنسی عمل ہم داشتگ ۲۵ء۔ وہدء

ہمرائی ء اے گپ دیم ء اٹک کہ یکیں تمن ء مردم یک دومی ء گوں آروس کت مکن انت، برات گہار ء پت چک ء میان ء آروس شادمان کنگ مہ بیت۔ چونائی ء تمن ء تہاوت ما وتی آروس ء عمل پہ سیاسی محکمئی ء واستہ ایر جنگ بوتگ، مردین آدم ء تمن ء مردماں چہ امیت داشت کہ آدگہ تمنی ء زالبولے ء گوں سانگ بکنت، چہ ایشی ء ہر دو تمنانی میان ء سیادی یے برجم بیت۔ و ہدے سیادی برجم بوتگ گڑا جنگ ء ترس بلاس بوتگ، ء آہاں وتی موہ رستگ کہ ایدگراں ہم وتی مردانگی ء پیش بداریت۔ بلے اے ہم بوت کنت کہ آمردم بازیں نزکی ء تکانسر بوتگ انت۔

” جنس پہ وت دیم“ ء ”گہار ء چکاں گوں جنسی عمل“ ء چہ ”زالبول ء کارمرزی“ ء ردوم زرت۔ آہاں ہر ہما جاہ ء زالبول کارمرز کت کہ آجاہ ء وت بے وس ات انت، برے ربیت ء نام ء، برے دین ء نام ء، ء برے جند ء رکینگ ء واستہ۔ بنداتی اہد ء و ہدے تمن جنگ ء جدل ء دیمپان بوتگ انت ء آہانی میان ء برے برے ایمنی ء دوستی ء معاہدہ ہم بوتگ، اے دراہیں ایمنی ء عملانی پیلوی ء واستہ آروس ء کسہ ء دپتر ساز اتگ۔ انچو کہ آسٹریلیا ء اہدی ایس مردمانی رواج ات کہ آہاں گوں دژمنیں تمن ء دوستی ء واستہ وتی زالبول دیم داتگ انت ء ہے وڑیں کردا سکیمو تمن ء ہم کتگ ۲۶۔ بابر بادشاہ و ہدے وتی دژمن شیبانی خان ء گوں جنگ کنگ ء سمرقند ء روت گڑا آئی ء سما بیت کہ اے جنگ ء آئی ء باج بری دروگی ء پروش ہژدری انت، اے نیام ء آوتی گہار خانزادہ بیگم ء پہ آروس ء شیبانی خان ء گورادیم دنت ء وت روت۔ راجپوتان ہاکی ء حاصلی ء درگت ء وتی جنگ اکبر بادشاہ ء بکشاگ انت ۲۷۔

چونائی ء زنافیں شپ ء المیس میزبانی ہم زالبول ء کارمرزی ء لڑ ء شمار بنت۔ بنداتی جاگیرداریں اہد ء و ہدے کسے ء آروس بوتگ، گڑا بانور ء اولی شپ گوں جاگیردار ء گوازینتگ ء اے کار ء پد آسالونک ء میار کنگ بوتگ ۲۸۔ استبضاع ء نکاح ہم ہے

عمل ۽ تہا شمار بیت، اے عمل ۽ رد ۽ مردوتی زال ۽ پرمان دنت کہ آپاک بہ بیت ۽ سردار یا باکم ۽ گورا بروت، گوں آئی ۽ مہر بکنت ۲۹۔ چونائی ۽ اے عمل ۽ آپوتی کہول ۽ رکینگ ۽ دارایت البت ایشی ۽ دومی سوب ”زنکی“ بوتگ۔ الفنسٹن گشیت ہزارہ ۽ بازیں دمگاں Region کورستان ۽ رسم ۽ دود حیات بوتگ انت، اے دود ۽ رد ۽ مرد شپ ۽ وتی زال ۽ چہ جنسی ترمپ ۽ آسری ۽ مہمان ۽ گورا دیم دنت۔ یونان ۽ اہدی این استان کورنتھ Corinth ۽ ہم اے دود پیلو کنگ بوتگ انت، اے عمل راجد پتر ۽ تہا المیس میزبانی ۽ نام ۽ زانگ بیت ۳۰۔

زالبول ۽ کارمرزی ۽ چہ استاناں سوب کت ۽ مردین آدم ۽ اول چہ اے سوب ۽ عمل ۽ چہ ”زنکی (نیوگ)“ ۽ کسہ ۽ جہہ جت۔ چونائی ۽ زنکی ہم زالبول ۽ کارمرزی انت بلے اے عمل ۽ تہا تہنا استان ۽ فاندہ اندیم نہ انت، بلکیں اے عمل ۽ تہا حدے ۽ دین، مردین آدم، دود زالبول ۽ جند ۽ سینتے ہم چیر انت۔ اسپارٹا ۽ زالبولوں پہ پزوریں بچکیں چک ۽ حاصلی ۽ پزوریں مردین آدموں گوں وپت وابی کنگ ۳۱۔ بلے اے عمل ۽ تہا بیرگ ۽ استان ۽ مراد کارمرزات، وہدے بچک ودی بوتگ انت آ استان ۽ دنیگ بوتگ انت۔ کسانیں عمر ۽ بچک جوانیں وڑے ۽ فوجی ہیل دنیگ بوتگ انت، پہ ہے برورد ۽ کہ باندا ۽ آ استان ۽ رکینگ ۽ واستہ جنگ ۽ ہروڑا ساڑی بہ بیت ۳۲۔ وہدے اسپارٹا ۽ بادشاہے پٹکیں زالے ۽ گوں آروس کنت گڑا کماشانی مجلس چہ آئی ۽ جرمانہ گریٹ کہ تئی پٹکیں جنین ۽ چہ پٹکیں چک پیداگ بیت ۳۳۔ اے چک پہ ملک ۽ رکینگ ۽ شمریں وڑے ۽ جنگ کت نہ کن انت۔ ہندو آریاہانی گورا ہم زنکی ۽ رواج است بوتگ، بلے اولادیں مرد ۽ وتی زال ۽ گوں دگہ کسے ۽ پہ چک ۽ حاصل ۽ جنسی عمل ۽ رضاداتگ، چونائی ۽ مردین آدم ۽ اے حق بوتگ کہ آوتی جنین ۽ اے وڑا کارگیت کنت۔ وہدے جنین چک مات بوتگ گڑا آئی ۽ حساب چہ ادارکیں مرد ۽ سستگ ۽ اصلی مرد ۽ دامن ۽ زندگی بستگ۔

البت چک ہم اصلی مردء نام ء چہ زانگ بوتگ ۳۴۔ زنگی ء عمل ء ردء اگاں کسے یک زالبولے ء گول وپت وابی ء واستہ ساڑی بوتگ، آئی ء وتی بدن نیمگاں Butter چہ چرپ کتگ ء طلب گار ء گوراشنگ، وہدے ادارکیں جنسی عمل ء آسرء اے مردء چہ چک ء توم ء جنین ء لاپ ء ترک بستگ گڑا آئی ء اے حق نہ بوتگ کہ اے مردین آدم ء چہ دگہ چکے بیاریت ۳۵۔ چونائی ء نکاح البدل ہم زنگی ء یک رسمی دروشمے، پرچہ کہ نکاح البدل ء ردء دوکس وتی زالاں سٹ ء مٹ کنت ۳۶۔ زنگی ء دودہم دگہ لہتے طیبوانی وڑاسک کوہن انت، اہدی ایں ہندوستان ء مہابھارت ء دورء ہم چشیں کار بوتگ، انچو کہ پانڈو وتی زال کنتی ء دگہ مردین آدم ء گوراروہگ ء منٹ کنت۔ راجد پتر ء ردء پانڈو ء بددعا بیت کہ وتی جنین ء گول وپت وابی کت مہ کنت، بلے پانڈو ء چکے وتی میراث ء درکارا ت۔ آوتی زال ء سوج دنت کہ دگہ مردین آدمے ء گورا بروت ء گول آئی ء وپت وابی بکنت ء چکے بیاریت ۳۷۔ چونائی ء زنگی ء مول ء مراد بچکیں چک ء آرگ بوتگ۔ اگاں بچارے زنگی ء عمل ء چہ استان ء وتی فوج ہم محکم کتگ۔ زنگی ء دگہ ہم دروشمے بوتگ، البت اے عمل پہ استان محکمى ء نہ بوتگ بلکیں مردین آدم ء ترس بوتگ کہ اگاں ایشی ء جنین ء مادریں رہم ء چہ چک مہ بیت گڑا آئی ء ملکیت ء تصور ٹش ٹش بیت۔ آدور ء چک انسان ء میراث بوتگ اگاں کسے ء چک نہ بوتگ یا نیست بزاں آئی ء راجمان ء عزت اوں نیست، ہماہانی گوراچک باز بوتگ انت، آ شخص راجمانی بستار ء گول شان ء مل اتگ۔ کامچدل ۳۸۔ تمن ء سالونک ء بانوراگاں آروس ء ساری جنسی عمل ء نہ گوستگ، گڑاسالونک ء بانور ء مات زاہ ء بدکتگ کہ آئی ء وتی جنک شریں وڑے ء نہ رود بینتگ ۳۹۔ بازیں ہنداں جنک ء وتی آروس ء ساری کسے منٹ کتگ ء وتی اکبندیں دہتری پروش داتگ۔ تبت ء جنکانی ماتاں بچک منٹ کتگ انت پہ جنک ء دہتری ء ہلاسی ء۔ بازیں تمناں بچک ء وتی دشتار ء دہتری ء ہلاسی ء پروش ء واستہ مردم داشتگ۔ فلپائن ء بچکاں جنکانی دہتری ء ہلاسی ء

پروش ء پگھار ہم رستگ ۴۰۔ و ہدے ہمراہی ء کسہ ء دروشم بدل بوہان بوت انت ء ملکیت ء تصور ء پزوری ء گوں دہتری ء ارزشت رسان بوت (اے بابت ء باوست حق ء مہر ء کسہانی تہابیت)۔

اے زنگی ء درچی ات کہ یک جنین آدمے ء بازیں مردین آدمے ء گوں جنسی میل داشتگ، چونائی ء ہے عمل ء ”باز مرد گرگ“ ء کسہ جنز اینت، سما بیت ہے زنگی ء عمل ء مدرسری نظام ء راہ کیشینت انت، پرچہ کہ انگت اے گپ مچ اندیم انت کہ زنگی پدرسری نظام ء دانگین انت، بوت کنت لہتے راجد پتر ء اے عمل ء گوں پدرسری نظام ء ڈک بہ دنت، کہ جنین مرد ء مجبور کتگ پہ دگر ء گوراوتی بدن ء بہر کنگ ء شتگ، بلے اے عمل ء با پشت ء مرد ء گیش استان ء مراسہ ساڑہ بوتگ، مرد ء ہم دست مان انت ء جنین ء ہم بازیں جاہاں وتی پسند ء مردین ء گورا بدن ء جان چاک کتگ۔ اگاں ماہما تمنانی کسہاں کاریں کہ دہتری ء پروش دیک ء رند ء پدا بوتگ انت گڑا مارا اے ہم زنگی انت کہ اے عمل زنگی ء بلاسی ء نیمگ ء سفر ء ات بلے اے عمل زنگی ء دامن ء انچو ساڑی نہ انت بلکین زالبول ء کارمرزی ء درچ انت کہ عملین بوتگ۔ و ہدے زنگی ء دود ء دروشم زرت گڑا باز مرد گرگ ء عمل مدان مدان ء جنز ات، دودمان باز مرد گرگ ء ہم کسہاں کاریت، بازیں راجمانانی تہادوبرات یادوسیا ء وارشاں یک جنین آدمے ء گوں آروس کتگ۔ آہانی خیال ات یک مردین آدمے جنین ء ہوس ء تسلہ دات نہ کنت، بازیں راجماناں اے عمل ء پشدر ء دین ء علت ء سوب ہم بوتگ انت۔ آہانی خیال ات کہ اگاں جنین آدم مدتے ء ایوک بہ بیت گڑا شر ء بدیں دیوند آئی ء ارواہ ء تہا ایر کپ انت ۴۱، انچو کہ بنگال ء گارو ۴۲۔ تمن، رودرتکی میسور ء تیتا تمن ء زرباری ہند ء نائزانی ۴۳، گورا یک جنین آدمے ء باز مرد بوتگ انت، بنگال ء سنھالانی ۴۴۔ گورا ہم دراہیں براتاں یک جنینے بوتگ۔ چین ء قبضہ ء ساری تبت ء پت ء چک ء یکیں جنینے ء گوں زندگوازینتگ بلے شرط ہمیش ات کہ آ

بچک ۽ مات مہ بیت۔ سنھالانی وڑا سیکھتھیوانی گورا یک جنینے دراپیں براتانی لوگ
بانک بوتگ، وہدے یکے جنین ۽ گوں کوٹی ۽ شنگ گڑا آئی ۽ وتی چمپیل لوگ ۽ دپ ۽ کش
اتگ انت، چہ ایشی ۽ دومی برات سر پد بوتگ انت کہ کوٹی ۽ تہاکئے ساڑی انت ۴۵۔
انگولا Angola ۽ نیگرو Negro زالبولان پہ وتی واہش ۽ تب ۽ باز مرد زرتگ۔ آہانی
حیال ات زیادانی چک ۽ پیدا کنگ ۽ گوں آکاراں چہ رگنت۔ باز براں وہدے
جنین بازیں کاراں چہ ٹسنگ گڑا آئی ۽ وتی مرد ۽ گوں دگہ جنینے ۽ گرگ ۽ فرمائش کنگ، چہ
ایشی ۽ آئی ۽ کار ہم بہر بوتگ انت ۽ زیادانی چک ۽ آرگ ۽ چہ ہم ایمن بوتگ ۴۶۔
چونائی ۽ باز مرد گرگ ۽ راجد پتر ۽ راجد پتر نویس کشوری ۽ دور ۽ گوں شبین دینت۔ کشوری
دور ۽ انسانی آبادی درکارات، زالبول ۽ پد رتچ ۽ گیشی ۽ شرف حاصل انت، باز چک ۽
مطلب ات کہ گیش کشاری ۽ باز نوشت (پیداوار) پمشکا اے دور ۽ زالبول کشوری ۽
دیوی حیال بوت ۴۷۔ وہدے چک ملکیت ۽ نز ۽ گوں ہمدپ بوت گڑا جنین یک مردین
آدمے ۽ گوں سٹ ۽ ساڑی بوت، پر چہ کہ مرد ۽ لوٹ ات آوتی ملکیت ۽ حقیگیں چک ۽ نام ۽
میراث بکنت و چہ ایشی ۽ جنین یک مردے ۽ گوں ہم سنگ بوت، بلے مرد جنین ۽ گرگ ۽
چہ مہتل نہ بوت انت پر چہ کہ جن ۽ چک ہر دو ایشی ۽ ملکیت ۽ لڑا ہوار ات انت، اے
درگت ۽ مرد ۽ زور پردات کہ ملکیت ہمنچو گیشتر بیت شتر تر انت ۴۸۔ چونائی ۽ باز جنین
گرگ ۽ عمل باز مرد گرگ ۽ عمل ۽ سکین داگلین انت، البت ایشی ۽ دروشم بدل بوتگ انت
بلے کسہ ۽ بنجاہی گپ ہمے نکتہ ۽ گردش ۽ چکریت، باز راجماناں آروس زند ۽ بیرگیں تب ۽
ات چیا کہ اود ۽ زالبول مردین آدماں چہ گیشتر بوتگ انت ۴۹۔ بلے بازیں راجماناں
باز جنین گرگ ۽ عمل ۽ با پشت ۽ جنین ۽ بدن ۽ لذت ۽ ہم گواہ کنگ کہ یک چکے ۽ آرگ ۽ پد
جنین بیکار بیت، اے درگت ۽ مرد ۽ دگہ دہترے ۽ گوں آروس کنگ ۽ حق است ۵۰۔
چونائی ۽ باز جنین گرگ ۽ عمل ۽ پشدر ۽ جنز ۽ زرمبشانی است بوہگ ہم کسہ کاراں، اے لیکہ

۽ پلہ مرزانی حیا انت کہ باز جنین گرگ ۽ عمل معاشی مراسم ۽ سَو بانی واسطہ ٹھہنگ نہ بوتگ
 انت بلکیں ہتے دینی، اخلاقی ۽ آثوبی زرمبشاں اے دود پے آبادی ۽ گیشی ۽ ٹھہنگ انت،
 چہ ایشی ۽ ایشانی منوگرانی تہا گیشی ۽ امیت اندیم بوتگ ۵۱۔

وہدے راجمان بدل بوہان بوت ۽ آئی ۽ دود ہم بدل بوت انت گڑا دوداں اوں
 سر پر وشت ۽ بدلی ۽ نیمگ ۽ سفر کت، وہدے کشوری نظام کے مہتل بوتگ گڑا مردماں باز
 آروس ۽ چہ وتی دامن پر ہیزات، اے نیام ۽ باز جنین گرگ یا مرد گرگ ۽ مطلب ات
 ”معاشی رنگ ۽ نزوری“۔ گمان بیت وہدے زال ۽ چک ملکیت ۽ تصور ۽ دامن ۽ چہ کساس
 آجو بوت انت گڑا اے وڑیں عمل (برز ۽ سطر) زاہر بوہان بوت انت۔ اے نیام ۽ نے
 جنین ملکیت ۽ چیدگ انت نے چک ات انت، اے درگت ۽ اگاں پدا ہم راجمان ۽
 آبادی پکار ات گڑا مردماں گیش جنین ۽ گرگ ۽ وتی دست داشت انت ۽ ادارکیں آروس ۽
 عمل بندات بوت۔ بازیں راجماناں پہ کہسگی ۽ جیڑہ ۽ چہ آجونی ۽ آہاں اے عمل جاگہ دا تگ
 ات کہ اگاں مردین آدم ۽ ہوس جہہ بہ جنت ۽ آمسافر ی ۽ نیام ۽ جنسی عمل ٹھہنیت، چہ ایشی ۽
 راجمان ۽ کہسگی ۽ گل محکم بنت۔ اے عمل ۽ دارگ ۽ واسطہ بہتر انت مسافر گوں کسے ۽ ادارکی
 آروسے بکنت چہ ایشی ۽ راجمان ۽ تہا کہسگی ۽ عمل سر نہ جنت، چہ ایشی ۽ راجمان آروس ۽
 وسیلہ ۽ ربیدگ ۽ دامن ۽ سیل کنت ہمے درگت ۽ نکاح المتمعہ ۽ وڑیں دود ٹھہنگ بوت
 انت۔ انچو کہ بلہر ۵۲۱۔ ۽ بے نامینتگیں دہترانی ادارکی آروس بوتگ ۵۳۔ دامار ۽
 جاہمنند اں پدنگ ۽ سرازال بدل کتگ، اگاں درآمد ایشانی گورا اتنگ آجیڑہ ۽
 کپتگ کہ کئی لوگی کئے انت ۽ کئی مرد مروچی کئے انت؟ مار کو پو، میانی (وسطی) ایشی ۽
 تمنانی بابت ۽ نویسیت کہ اگاں آروس کتگیں مردے بیست روچ ۽ لوگ ۽ مہ بیت گڑا جنین
 ۽ دگہ یکے ۽ گوں آروس ۽ جم دارگ ۽ حق است ۽ ہمے مرد ہم ہمودا جلیت اود ۽ جنین آدمے ۽
 گوں آروس ۽ تام دات کنت ۵۴۔ چو نائی ۽ ادارکی آروس ۽ زال بول ۽ عزت ہر وڑا

گمسار کتنگ ات اگاں زالبول ء دمانے ء پد عزت رست، آعزت ایشی ء ”حق ء مہر“ ء دود ء دات، اے عزت ء کسہ پدرسری نظام ء مل اینتنگین انت، بلے اے عزت ہم بیرگ نہ ات بلکیں راجمان ء چاگرد (ماحول) ء حساب ء ات۔ بچک ء جنک ء زورگ ء واستہ جنک ء پت ء ہر وڑیں سوگات داتگ، چہ ایشی ء بے نہیں ایمنی یے بنا بوتگ، ہمے عمل ء چہ جنک ء زورگ ء گرگ ء دود ء گام بُرات ء بنداتی راجماناں آروس ء قانونی دروشمے رست، انچوکہ ملینینسن ء مردماں اول سراجنک دُز اتگ ء بُرتگ پدا جنک ء پت ء زر ء تلاء داتگ، چہ ایشی ء دُزی ء قانونی دروشمے داتگ، البت ہونٹنٹوٹانی ۵۵ Hottentot گوراجنک ء قیمت ء حساب ء گوک ء کائیگر دئیگ بوتگ، ہمے وڑاٹوگو ء مردماں جنک ء پت ء نقدیں زر ء سامان ہم داتگ ۵۶۔

درشونی (استخراجیہ Deduction) رنگ ء چونائی ء انسان ء تب ہما چیز ء گیشتر عزت دنت و ہدے آچیز ء واستہ تکلیپی کشیت، اے عمل ء پد چیز ء حاصل بوہگ ء آ تاوان بہری ء ہچ وڑا نیلیت، بلے راجمان ء تہا انچیں مردم ہم دست کپیت کہ آوتی حاصلیں چیز ء پرواہ ء نکنت بلکیں آئی ء بن رودمی ایں کسہ ء چہ بُن ء فراموش کنت، آئی ء دلیل ملکیت ء دامن ء ملیت کہ اے چیز منیگ انت، من زرتگ، من واکداراں کہ چیز ء ہما وڑ کنگ بلوٹاں کت اش کناں (ہر دوئیں گپ منطقی رنگ ء ہزدری نہ انت)۔ بلوچ ء حق مہر ء کسہ اول ہمے رنگ ء انت بلے بلوچی راجمان ء اے عمل ء تہا اخلاق ساڑی کنگ ء جہد برجاداشنگ۔ جنک ء پت سانگ بنداں چہ دراہیں چیزاں زُریت بلے آ اے چیزاں وتی ہزانگ ء بہر نہ کنت بلکیں پدا جنک ء رخصتی ء جنک ء معیار اش کنت، چہ ایشی ء ہما مردمانی دست ء دپاں ہیرن کبل کنت کہ آ جنک ء وتی میراث حیال کن انت۔ البت اہدی ایں راجمان ء زر ء اخلاق پرورش داتگ ات، زر ء زور ء پد ء بچک وتی دل ء میر ات۔ چونائی ء حق مہر پدرسری نظام ء ٹہنتنگین انت، پت لوگ ء واجہ ات، آئی ء جنک ء

سانگ ۽ جوڑینگ ۽ حق است انت (جبریں اخلاقی رنگ ۽)۔ اور نیکو ۽ انڈیزانی
 Indians گورا بچک ۽ واسطہ الی ات جنک ۽ پت ۽ آئی ۽ رودینگ ۽ خرچ ۽ ذرچ ۽ بہ
 دنت ۵۷۔ و ہدے بچک ۽ خرچ کتگ گڑا آئی ۽ وتی خرچ ۽ سراپہر بستگ، آئی ۽ زراں
 اخلاق پر و ش داتگ۔ چہ ایشی ۽ بچک ۽ دل ۽ بُن بڑ بوتگ ۽ آئی ۽ جنک ۽ گوں ہر وڈیں عملے
 روا کتگ۔ اے وڈیں کار ۽ پد ۽ جنک ۽ پت ۽ ترس ۽ چہ زرنہ زرتگ بلکیں وت زرداتگ
 آئی ۽ بچک ۽ کم کم ۽ زر ۽ سوگات داتگ چہ اے عمل ۽ حق ۽ مہر ۽ دومی دروشم دود ۽ رنگ ۽
 عملین بوتگ، حق ۽ مہر ۽ وسیگ جنک ۽ ایمنی ۽ مراد ۽ گوں ساڑا تگ، بلے اے عمل ۽
 بچک گیشتر نابکار جوڑ کتگ۔ بچک ۽ ہر و ہد ۽ زر ۽ طلب بوتگ آئی ۽ جنک ۽ ردے کش
 اتگ، چہ ایشی ۽ جنک ۽ پت ۽ بچک ۽ لوٹ ۽ حساب ۽ زرداتگ۔ بلکیں باز رند ۽ جنک ۽ زند
 پمشکا عذاباں گوں دوچار بوتگ کہ بچک ۽ گورا آیک مپت ۽ رستگیں غلامے ات۔ اے
 عمل ۽ دارگ ۽ واسطہ دین ۽ لیکہ ۽ رد ۽ گردش ۽ لیکہ پہ پلہ مرزی ۽ کار مرز بوت ۽ ایشی ۽ تہا اخلاق
 ۽ رنگ شہارگ بوت انت۔ آہاں گشت اگاں کسے وتی جنین ۽ لٹانی دیمپان کنت بزوں
 آئندہ ۽ آئی ۽ چک ہم کسے ۽ نشار ۽ زال سمیت ۽ آئی ۽ لوگ ۽ مردم آئی ۽ سرا ہم اے وڈیں
 نابکاری ۽ لٹ این کن انت، پرچہ کہ ہد ۽ ہیر ۽ موز ۽ شر ۽ سزا ہر دو دنیا ۽ رسنت۔

حق مہر ۽ برکت ۽ ”یکے ۽ گوں آروس“ ۽ عمل ۽ گام کش ات، بزوں باز جنین
 گرگ یا مرد گرگ ۽ کسہ حد ۽ ہلاس ات، البت انگت ہم مردیکے ۽ چہ گیش جنین گریت
 بلے چواہدی ایں دود ۽ وڈانہ کنت۔ چونائی ۽ ملکیت ۽ مراسہ ۽ دہتری ارزشت بکش ات۔
 و ہدے حق مہر ۽ رد ۽ دہتر ۽ بے دہتر ۽ چہ گیشتر زرت ۽ آئی ۽ ارزشت ہم گیشتر بوت گڑا
 آئی ۽ آروس ۽ پد وتی لوگ واجہ ۽ گوں مہر ۽ تہے چار اینت ۽ وفاداری ۽ شرف دات۔
 چونائی ۽ آئی ۽ ترس ات مرد ۽ ملکیت ۽ تہادگہ کسے بہر مہ زرت۔ نوبیا، حبشیہ ۽ سما لیئد ۽
 نیگرواں وتی جنک ۽ پادانی شم ۽ آسن ۽ بندن بستگ ۽ کُبل کتگ کہ جنک وتی لوٹ ۽ تب ۽

کسے ۽ سراوتی دہتری ۽ کربان مہ کنت۔ بوریو ۽ بازیں تمنانی تہا دہتریں چک قید کنگ بوتگ آنت۔ ہے وڑا پردہ ۽ رواج گام کشیت ۽ دہتری ۽ چید گے جوڑ بیت ۵۸۔ چونائی ۽ یکے ۽ گوں آروس بزاں یک زو جہی ۽ ہندو دودمان ۽ تہا او گام جک سینت بزاں اے عمل درستائ پیش ہما ہاں بچار اینت۔ آہانی حیال ات اگاں جنین مرد ۽ الکا پیں وڑے ۽ مہر بہ دنت گڑا مرد آئی ۽ دائم ۽ چہ جخالائ رکینیت ۵۹۔

ہے یک زو جہی ۽ تہا چہ مہر ۽ آروس سر کشیت۔ ہندو دودمان ۽ مہر ۽ آروس آپدیم آنت، انچو کہ براہم وداه ۶۰۔ ۽ گندھار وداه ۶۱۔ ہر دوئیں مہر ۽ ارزشت بکش آنت، البت من مہر ۽ آروس ۽ فاندہ ۽ نقصانی گپ ۽ نہ جن آنت بلکیں اے عمل ۽ آروس ۽ بن رودمی (ارتقاء) ۽ عملے گشاں کہ انسانی دودمان ۽ آروس ۽ سفر ۽ تہا ایشی ۽ مقام انسان ۽ نزیکیں اہدے کسہ کاریت۔

لہتے مردمانی حیال آنت کہ زال ۽ مرد ۽ جنسی واہشانی رنگ ۽ ہوار بوہگ ۽ نام آروس نہ آنت بلکیں اے چک ۽ مات پت ۽ میان ۽ سیادی یے بنا کنت پہ وتی ذات Race ۽ محکمہ ۽۔ اگاں آروس ذات ۽ واستہ آنت گڑا ایشی ۽ انسانی دود ۽ ریتانی تہا جاہ نہ رستگ آت، نہ استان ۽ زال ۽ مرد ۽ مہر بازیں جیڑ ہاں پدقانونی دروشم داگ آت۔ چونائی ۽ آروس ۽ پدرتیچ ۽ گیشی ۽ عمل ۽ چہ گام کش اتگ۔ سماء آگہی ۽ برکت ۽ مرد ۽ زال ۽ شوہاز ۽ راجمان ۽ لوٹ چار ۽ بچار کنگ آنت بلکیں ہے عمل آئی ۽ آزاتی یا Positive Freedom بوتگ۔ جنسی ٹیبوس (گر ۽ دار) اول سراپت ۽ چک، یا چک ۽ مات ۽ میان ۽ ایر جنگ بوتگ آنت، پدا گہار ۽ برات ۽ میان ۽ مکن کنگ بوتگ آنت۔ مدان مدان ۽ مرد ۽ وتی تمن ۽ تہا ہم آروس ۽ رضانہ بوتگ، عمرانیات ۽ زانیکار لیوز مورگن ۽ رید ۽ آ مردموت ماوتی جنسی عمل ۽ نقصان ۽ چہ آگاہ بوتگ آنت۔

معاشی چست ۽ ایراں آروس ۽ دروشم بدل کت۔ جاگیر داریں اہدے ساری

سبائے تمن و سرانو (خانہ بدوش) و شکار تبیں مردماں دگہ تمنناں چہ شر رنگیں جنک بڈ و جنگ
 آورتگ پدا آہاں گوں جنسی عمل گلینتگ، و ہدے زر و ایمنی رُردوم رُورانت چہ ایشی و
 اخلاق و دود ہم جہہ جن انت۔ اے نیام و مردین دگرانی لوگ و جاہاں پہ زور نہ پتریت بلکیں
 جنک و پت و سوگات دینت یا مدتے و آئی و ہذمت و کنت چہ اے وڑی و ڈزی و آروس
 گرگ و زُرگ و آروس و دروشم و حیات بوت ۶۲۔ آروس و راجد پتر و آسودگیں بہر
 زالبول و پد منتگی، زر و مہر و نیام و جہدانی کسہاں کاریت۔ چہ ایشی و گمان بیت امیری
 ودان بوت و زال و شوہاز و گچین و واستہ دُراہیں پہہار دولت و سرگوست انت۔ چہ ایشی و
 زال مرد و پرمانانی زد و چک پیداگ کنگ و مشینے جوڑ بوت بز ان معاشی پزوری و آ
 غلامے جوڑ کت بلکیں اے عمل پدرتچ و جنزینگ و دودے و رواج گران بوت بلے دولت
 و اے عمل و ابید زانش و عمل ہم ودی کت۔ زانش و مرد و جابری و ایمنی لے بکشات، بن رود
 و دراجیں عمل و جنزگ و پدانسان و بدن و آڑا وریں جذبہاں دیم پہ مہر و آروس و نیمگ
 سفر گلینت ۶۳۔

عمل کجام راست انت، شر انت یا شر انت، اے گپ و فیصلہ حال و دامن و
 بوت کنت، بلے گزشت و واقعہانی ریس پر ریس و آہاں حال و رنگ و گوں چارگ گشتے
 یک جیڑ ہے بنا کنت۔ پمشکا گزشت و گیاں ما گزشت و راجمان و لوٹانی حساب و
 بچاریں۔ اے وڑی و آئی و راجد پتری بستار و خیال بیت و واقعہ چہ و تا کلاگے نہ بیت۔

سرشوندات و چیدگ

- ۱۔ جلاپوری، علی عباس، (2010)، جنسیاتی مطالعہ، (تاکدیم 84)، لاہور : تخلیقات۔
- ۲۔ بورنیو Borneo، انڈونیشیاء کا لیمنٹن Kalimantan زروان و جاہمنند آنت، اے زروان ایشیاء درستاں مستریں زروان و دنیا و سہمی 3rd مزنیں زروان انت۔
- ۳۔ ڈورانٹ، ول، (اشاعت سوئم 2004)، انسانی تہذیب کا ارتقاء، (تاکدیم 60)، مترجمہ : تنویر جہان، لاہور : فلکشن ہاؤس۔
- ۴۔ قطب، افتخار، (فروری 1999)، فلسفہ زندگی، سماجی تناظر، (تاکدیم 62) کراچی : مائیکرو پوائنٹ۔
- ۵۔ ہمیش انت، (تاکدیم، 62)۔
- ۶۔ مبارک علی، ڈاکٹر، (اشاعت چہارم 2010)، تاریخ اور عورت، (تاکدیم 81)، کراچی : ارتقاء انسٹی ٹیوٹ آف سوشل سائنس۔
- ۷۔ انسانی تہذیب کا ارتقاء۔ (تاکدیم 60)۔
- ۸۔ سبائن Sabine اٹلی و تمنے، چونائی لبر سبائن لاطینی گالبندے و ایشی معنا ”اصل و ہتھیگیں زمین original territory“ نیگ انت۔
- ۹۔ جنسیاتی مطالعہ، (تاکدیم 90)۔
- ۱۰۔ فلسفہ زندگی، سماجی تناظر، (تاکدیم 64)
- ۱۱۔ جلاپوری، عباس علی، (2000)، رسوم اقوام، (تاکدیم 30)، لاہور: تخلیقات۔
- ۱۲۔ جنسیاتی مطالعہ، (تاکدیم 89)۔

۱۳۔ ٹیکسلا گندھارا کے کوہنیں میٹروپولیٹن شہرے بوتگ۔

۱۴۔ جنسیاتی مطالعہ، (تا کدیم 90)۔

۱۵۔ انسانی تہذیب کا ارتقاء۔ (61)۔

۱۶۔ رسوم اقوام، (تا کدیم 34)۔

۱۷۔ ہمیشہ انت، (تا کدیم 35)۔

۱۸۔ ہمیشہ انت، تا کدیم 36)۔

۱۹۔ ملاکا Malacca ملیشیا سہمی کستریں استان انت۔

۲۰۔ انسانی تہذیب کا ارتقاء۔ (تا کدیم 61)۔

۲۱۔ جنسیاتی مطالعہ، (تا کدیم 91)۔

۲۲۔ ہمیشہ انت، (تا کدیم 85)۔

۲۳۔ ہمیشہ انت، (تا کدیم 88)۔

۲۴۔ رسوم اقوام، (تا کدیم 34)۔

۲۵۔ انسانی تہذیب کا ارتقاء، (تا کدیم 62)۔

۲۶۔ تاریخ اور عورت، (تا کدیم 11)۔

۲۷۔ ہمیشہ انت، (تا کدیم 11)۔

۲۸۔ انسانی تہذیب کا ارتقاء۔ (تا کدیم 61)۔

۲۹۔ جنسیاتی مطالعہ، (تا کدیم 90)۔

۳۰۔ رسوم اقوام، (تا کدیم 37)۔

۳۱۔ ہمیشہ انت، (تا کدیم 34)۔

۳۲۔ جلاپوری، علی عباس، (2010)، روایات فلسفہ، (تا کدیم 41)، لاہور

تخلیقات۔

۳۳۔ ہمیشہ انت، (تا کدیم 42)۔

- ۳۴۔ رسوم اقوام، (تا کدیم 34)۔
- ۳۵۔ جنسیاتی مطالعہ، (تا کدیم 92)۔
- ۳۶۔ ہمیش انت، (تا کدیم 90)۔
- ۳۷۔ تاریخ اور عورت، (تا کدیم 36)۔
- ۳۸۔ کامچدل Kamchadal، یک نسلی گروہ ہے، بنات ء کامچٹکا پیننسولا Kamchatka Peninsula ء جاہمنند بوتگ انت۔
- ۳۹۔ انسانی تہذیب کا ارتقاء۔ (تا کدیم 72)۔
- ۴۰۔ ہمیش انت، (تا کدیم 73)۔
- ۴۱۔ فلسفہ زندگی، سماجی تناظر، (تا کدیم 66)۔
- ۴۲۔ گارو تمن ء مردماں میگھالا یا Meghalaya گشت۔ اے انڈیا ء بنگلہ دیش ء است ء نشنگ انت۔ دین ء اے عیسائی انت، ایشیائی زبان بوڈو گارو Bado-Garo انت، کہ تبت ء برمان Burman زبان ء کہولی بہرے۔
- ۴۳۔ نائر Nair تمن، اے مردم 77 ء چہ انڈیا ء جاہمنند انت، البت انڈیا ء اسٹیٹ کرالہ Karala ء ایشیائی سوائی یے (اکثریت) آباد انت۔
- ۴۴۔ سنھال انڈیا ء مستریں کمیونٹی انت، اے سنھالی زبان ء گپ کن انت۔
- ۴۵۔ رسوم اقوام، (تا کدیم 33-32)۔
- ۴۶۔ انسانی تہذیب کا ارتقاء۔ (تا کدیم 64)۔
- ۴۷۔ تاریخ اور عورت، (تا کدیم 23)۔
- ۴۸۔ ہمیش انت، (تا کدیم 64)۔
- ۴۹۔ ہمیش انت، (تا کدیم 64)۔
- ۵۰۔ ہمیش انت، (تا کدیم 32)۔

- ۵۱۔ فلسفہ زندگی، سماجی تناظر، (تا کدیم 65)۔
- ۵۲۔ بلہر اسنسکرت ۽ دولہر گول اے یکین لہر۔ جوڑ بوتگ، Bal ۽ مطلب ”محکم“ انت، Hara ۽ مطلب ”مالک یا قبضہ کنوک“ انت، بلہر ۽ مطلب ”محکم ۽ قبضہ کنگ یا محکم ۽ واجہ بوہگ“ انت۔
- ۵۳۔ جنسیاتی مطالعہ، (تا کدیم 89)۔
- ۵۴۔ انسانی تہذیب کا ارتقاء۔ (تا کدیم 61- 62)۔
- ۵۵۔ ہوٹنٹوٹ Hottentot تمن، بندات ۽ افریقن آنت، کونسن Khoisan پدرتچ ۽ بہرے، 5 کرن century ۽ چہ افریقہ ۽ جاہ منند آنت۔
- ۵۶۔ انسانی تہذیب کا ارتقاء۔ (تا کدیم 67- 68)۔
- ۵۷۔ ہمیش انت، (تا کدیم 68)۔
- ۵۸۔ ہمیش انت، (تا کدیم 73- 74)۔
- ۵۹۔ ڈورانٹ، ول، (جنوری 1996)، ہندوستان: تاریخ تہذیب تمدن فلسفہ، (تا کدیم 123)، مترجم: طیب رشید، لاہور: تخلیقات۔
- ۶۰۔ جنسیاتی مطالعہ، (تا کدیم 91)۔
- ۶۱۔ ہندوستان: تاریخ تہذیب تمدن فلسفہ، (تا کدیم 120)۔

62- Durant, Will. (1995). The Pleasure of Philosophy, a survey of human life and destiny. (pp. 143- 144). Lahore: Service Book Club.

63- Ibid. (pp. 145).

جنس شناسی

Sexology

ندر

چ

سالونک

ء

کہ

سد 100 یک 01

انت

One is not born, but rather becomes, a woman. No biological, psychological, or economical fate determines the figure that human female presents in society.

In so far as he (child) exists in and for himself, he would hardly be able to think of himself as sexually differentiated. ;From clitoris and penis they (male & female) derive the same vague pleasure.

(Simone pp. 295)

جنسی گنوکی

Sexual Deviation

جنسیاتی نفسیات ء دامن ء راجمان ء جم داشتگیں جنسی ربیتاں بیہار دمیگ ء جتا تیں وڑے ء جنسی عمل ء پیلو کنگ ء عمل ء جنسی گنوکی گوش انت۔ پہ جنسی واہش ء پیلو ء جتا تیں وزمے شو بازگ ء آئی ء حساب ء جنسی عملماں ربیت ء ہلاپ داریں رنگاں گوں پیلو بکنت؛ بزاں جنسی عمل ء واستہ راجمان ء اڑ دا تگیں ربیتانی بے کمار ء ڈالچاری، پدانوکیں دروشمے ء اے عملماں پیلو کنگ ء گڈ سرائے عمل گشتے جنسی بیرے ء دروشم ء بہ زور انت۔ گمان انت جنسی گنوکی ہر شخص ء سساء جہہ جنت۔ چونائی ء یک سلامتیں مردے Normal ء جنسی گنوکے ء میان ء تپاوت ء پجارگ ارزان نہ انت۔ بازیں مردے جنسی تب ء گندگ ء گشتے سلامت انت بلے آہانی تہا ہم جنسی گنوکی کار ء بیرانی کنت۔ سگمنڈ فرائڈ ء ردء سلامتیں Normal ء ملا متیں (جنسی گنوک) جنسیت ء بند چک ء شیرواری ء دور ء چہ برجابت ء جنسی گنوکی چونائی ء آئی ء طفلی ء دور ء پیش کپتگیں جنسی میلاں ء انسان وتی ورنائی ء شباب ء پداہما پیش کپتگیں میلاں گوں آشنا بیت۔

جنسی گنوکی ء چار رنگ ء دروشم انت: اولی، نفس ء وشی ء واستہ جنسی ربیت ء چہ جتا رنگیں جنسی راہے شو بازگ ء آئی ء پہمگ۔ باز مردم گندگ ء گشتے سلامت انت بلے ورنائی ء ایرننگ بزاں دیم پہ پیری ء نیمگ ء روگ ء گوں نوکیں جنسی راہ درگیج انت۔ بزاں جنسی گنوکی ء زدء بنت۔ پیری ء نیمگ ء سفر ء نیام ء آہانی ورنائی ء جوش آپ بنت ء آ ورنائی ء کاراں اے عمر ء نیام ء دل ء تب ء عمل دات نہ کن انت پمشکا پہ وتی ہاٹیک ء انزال

۽ نوکیں جنسی راہ شوہا زانت۔

دومی، پیراں سری لذت ۽ شوہا ز ۽ نفس ۽ آپ کنگ، ہما پیریں مرد ۽ پیر زال ۽ زند ۽ تہا جنسی وشی ۽ ٹوئیں بہرے حاصل بوگ بلکیں ایشانی زند ۽ مول ۽ مراد بوگ، آ جنسی گنوکی ۽ لڑ ۽ شمار بنت۔ چونائی ۽ اے عمر ۽ آہانی نفس (بدن ۽ جنسی جاہ) طبعی رنگ ۽ اشکند انت بلے سرشت ۽ لوٹاں گوں لاچار انت پمشکا نوکیں راہ شوہا زانت ۽ جنسی گنوکی ۽ زرد ۽ کپنت۔

سہمی، ہتے مردم جنسی نزوری ۽ سوب ۽ دلپروش بیت ۽ ز بہر مارشتی ۽ (احساس محرومی) شکار بنت ۽ پہ وتی گیمرتگیں مارشتانی پرورش دیگ ۽ جنسی گنوکی ۽ دامن ۽ دست گر انت۔ چونائی ۽ آوتی نفس ۽ ہاٹیک ۽ سر پد انت کہ ما نزور ایں، چہ اے وڑی ۽ آ زالبول ۽ نام ۽ گوں گشے در ہگ یے زور انت۔

چاری، بازیں مردم در سمانیں (لا شعوری) ایراد (جبر) یا زور ۽ رد ۽ جنسی گنوکی ۽ دام ۽ کپیت ۽ جنسی کاراں چہ دور در کپیت، چونائی ۽ جنسی گنوکی ۽ گال بند ہے وڑیں مردمانی عملاں گوں حقیگیں رنگ ۽ دپ وارت، بزاں پہ ہمیشان انت۔ اے علت ہما معاش ۽ آجوبیں مردم ۽ فکر ۽ سامان بیت کہ آوپت وابی یا جنسی عمل ۽ نیام ۽ عمیاشی ۽ وتی جنسی عمل ۽ وسیلہ جوڑ کنت و ہدے آاے کاراں چہ دمبارت گڑا جنسی گنوکی ۽ راہ ۽ در کپیت۔

جنسی گنوکی ۽ دامن شاہگان انت، پہ ایشی ۽ پجاری وانشتے ۽ درگت ۽ دو جنسی گنوکی من اے نبشتا نک ۽ تہا بیان کناں، اول ساڑازم انت کہ درد بکشیت ۽ جنسی وشی حاصل کنت ۽ دومی میسکزم انت کہ درد سگیت ۽ جنسی وشی حاصل کنت، بلے ہر دو جنسی گنوکی ۽ دامن ۽ جاہ کن انت۔

ساڈازم

Sadism

ساڈازم چوناٹی ء نوکیں جنسیات Modern Sexiology ء نوک اندامیں بہرے۔ اے گالبنڈ پہ زالبول ء گوں جنسی واہش ء پیلوکنگ ء کارمز بیت؛ اے جنسی واہش ء مراد انت زالبول ء اذیت دنیگ ء درد یگ کنگ، چہ آئی ء دردانی آہ ء جنسی واہش ء پیلوکنگ۔ اے گالبنڈ چوناٹی ء مور یوڈ ٹور ء در گیتنگ۔ کش ء نت کہ ہر چیز ء راجد پتر است، بزاں اے گالبنڈ (ساڈازم) ہم راجد پترے دارایت۔ ساڈازم ء گالبنڈ فرانس ء یک مالدار ء رئیس مارکیڈ ناٹنڈ ساڈ ء نام ء گوں یا تین انت۔ ساڈ 1740 ء ماں پیرس ء ودی بیت، ورنائی ء جذ بہاں بُرت ء فوج ء در ء سرگت۔ ہفت سال ء جنگ ء نیام جنان ء پُرشان آنا بکاری ء پدرانشتاں چہ دل سیرات۔ 25 سال ء عمر ء آروس ء دود ء ربیت ء تائمے زرت بلے آروس سو بمند نہ بوت۔ آروس ء چیزے روچاں رند ساڈ ء تورو (زال ء مات) ء آئی ء ہلاپ ء کیس کت، ساڈ دزگیر بوت۔ آئی ء دزگیری ء سوب آئی جنسی واہش ء پیلوی ات انت۔ آئی ء وتی زال ء دست ء پاد بستگ ات انت پدا گوں ادرانکاں آئی ء بدن لپڈ کتگ ات۔ راجد پتر مارا آئی ء چیریں دیوانانی حال ء ہم دنت، آئی ء برے برے وتی لوگ ء جنسی واہش ء پیلوی ء واستہ دیوان ہم برجم داشتگ۔ اے دیوان ء آئی ء زالبول ء مردین آدم ہر وڑیں بد ء بدیں کار ء رضا داتگ انت۔ اے وڑیں دیوانے ء آئی (ساڈ) ء وتی کہبگیں دز گہار ء مہمانانی ورگ ء تہا کنھتر یڈیس (یک زہرے ء نام انت) مان کتگ ات، چہ ایشی ء دومردم مرگ ء ار جان بوت انت۔ ساڈ دزگیر بوت ء

سینزدہ 13 سال ء زندان ء آب ء ہوا ء سیل ء کنت۔ اے وتی بندگیں زند ء جنسی واہش ء بابت ء یک ساڑازم ء کسہ ء نبشتہ کنت ء اے کسہ ء کساس دہ 10 جلد ہم شنگ بیت۔ آ وتی ساڑازم ء پرچار ء دوگد ارانی (ناول) تھا جسٹین ء جولیت نامیں دو کردارانی زبان ء چہ کنت۔ آ وتی اے پرچار ء شیطانی اخلاق ء فلسفہ ء نام دنت۔ آئی ء حیال ات نیکی یک بے عقلیں عملے ء اے عمل روج پہ روج زوالی ء نیمگ ء سفر کنت۔ بد ء خبیث دیر وئی ء چیدگ انت ء اے لذت ء حاصل ء بنز ہاں ہم۔ وہدے آ وتی کتاب ء نیپولین ء پیش کنت، نیپولین آئی ء گنو کے لیکیت ء آئی ء گنو ک جاہ ء بند کنت۔ ہمے گنو ک جاہ ء 1840 ء اے دنیا ء سفر کنت۔ ہژد ہی کرن ء ماں انگلستان ء فرانس ء ادرانک جنگ ء ربیت ء رواج آپدیم ات، اے ادرانک پہ سز ء جنگ نہ بوتگ انت بلکیں پہ جنسی واہش ء برانزینگ ء اترمال کنگ بوتگ۔ ساڑ ء گشتگ باسد انت ادرانک ء ورگ ء واستہ زلبول دارگ بہ بنت پرچہ کہ زالبول ء لٹ ء کٹ باز نہ تڑایت انچو کہ مردین ء تڑایت ء زالبول رحمہلی ء چہ اول زبہر انت اے وڑا آہاں پہ جنسی واہش ء ادرانک ء جنگ عیبہ نہ انت۔ ہما زالبول ادرانک ورگ ء بلد بوتگ آ ”گورنس“ گشتگ بوتگ۔ نیکروساڑازم چونائی ء ساڑازم ء یک بہرے۔ ایشی ء مراد انت مردین گون زالبول ء جنسی سیادی دارگ ء جنسی واہش ء برانزینگ ء واستہ زالبول ء بدن ء ادرانک یالٹ اترمال کنگ چہ ایشی ء امرت ہم کنت۔

کرافٹ ایبنگ Krafft Ebing گشیت کہ ساڑازم ء زد ء کپتگیں مردم پہ جنسی واہش ء جنسی ہمراہ ء گوشت ء ورات، زالبول ء پادانی شم ء جان ء لٹ جنت ء ہونین کنت یا زالبول ء جون ء گون جنسی واہش پیلو کنت (جنسیات ء تھا اے عمل نیکروفیلیا گشتگ بیت)، جنسی ہمراہ ء ٹپی ہم کنت، آئی ء ہون آلود ء ناپاک Defilement کنت ء آئی ء ملگوراں چنیت آئی ء اذیت کنت۔

ساڑاسٹ دائم ء یک میسکسٹی ء (پہ جنسی واہش ء درد بہ سکیت) شوہازینگ

انت ء اے وڑیں کارملڈ سیکشول ساڈازم ء دامن ء کیت ء جاگہ کنت۔ چونائی ملڈ ساڈازم یک ہاکمیں کردے پیلوکنت۔ آہاکم ء فرمانبردار آئی ء ہر وہد ء مکک ء کن انت، آئی ء سزاء جزاء ابید آئی ء زبانی ذلت ء زباہاں ہم سگ انت۔ فرمانبردار ء درس ہمیش انت کہ خاموش انت، درس ہمیش انت درداں او پارکنت ء درس ہمیش انت آئی ء زدگیں بدن ء کس پہ مکک مہ چاربت۔ ہاکم چہ ادرا نک ء جنگ ء آہاں دردیک کنت، زدگ کنت، چونائی ء گیشتر آئی ء چوٹڑ بزاں پاد ء برزیں گوشت بندیں جاہ ء چیز اترمال کنگ بنت۔ آتی فرمانبردار ء گوں انچیں وڑے ء عمل کنت گشتے آئی ء خالق انت۔ آفرمانبردار ء بوٹ چنگ ہم فرمایت، آئی ء سینہ ء سراگو ء کنگ، آئی ء سراپیشاب کنگ، آئی ء جنسی جاہانی دست جنگ ء پرنچگ، اے دراہیں کاراں پہ جنسی واہش ء پیلوی ء کنت۔ فرمانبردار زالبول بوت کنت ء مردین آدم ہم۔

میجر سیکشول ساڈازم ء زد ء کپتنگیں نفسیاتی مردم زالبول، بچک یا کہبگ ء سرجمیں جنسی اشتعالاں کنٹرول Control کنت۔ آبے رحمی ء گوں جنسی غلام ء جنت، آئی ء زدگ کنت، آئی ء سوچیت، بدن ء ہون ہون کنت، سرہن یا چوٹڑ Buttock یا گور Chest ء زدگ کنت، آئی ء گوں زور جنسی عمل کنگ، آئی ء کُشگ، آئی ء ہونانی ورگ، مردگ ء گوں سیکس کنگ Necrophilia، آئی ء سراہوہگ۔ اے دراہ کار پہ جنسی واہش ء پیلوی ء بنت۔ سیکشول ساڈازم چونائی ء مردین آدم ء زور واریں میلے Attitude کہ جوانی Puberty ء شباب ء وہد ء وتی ساڈا سٹیں میل ء تب ء چکانی سراار ش کنت۔ چونائی ء اے وڑیں کرد آئی ء شبابی ایں وہد ء گواہی ء دنت۔ گمان انت سیکشول ساڈازم چہ کسے ء بابت ء جنسی حیال ء فکر Fantasy ء چہ بندات بیت۔ جوان ء میل ء رد چوگناہ کنوکیں ازمون ء برجہا بیت ء ودان بیت۔ پہ جنسی پرمان ء تمہا ء رد ء آگیش ء چہ گیش جنسی رنگ ء شنگ شانگ بیت۔ فیسمیل (زالبول) سیکشول ساڈازم ء کیسانی تہا اے ہما وہد ء دیم ء

کیت و ہدے زالبول ہا کئی ءے واسٹہ سر سر بہ جنت ءے گنوک بہ بیت۔

چونائی ءے ساڑ ازم ءے شمار نفسیاتی بیماریانی تہا ہم بیت بلے انگتہ ایشی ءے بابت ءے
 بیرگیں آشنائی نہ رستگ۔ گمان انت ساڑ اسٹ راجمان ءے متبک ءے شریریں ءے ناشریریں مردم
 انت، بے درد ءے بدکار انت ہم۔ بلے گمان انت۔۔۔۔۔ اے گمان چچو حد ءے راست ءے آپدیم
 انت، وانگ مارا حال دنت۔ ایشی ءے بابت ءے زانگ المی انت کہ ساڑ تبیں گنوک الکا پیں
 وڑے ءے ہمودا گواہ کن انت کہ اود ءے ایشی ءے رہوت دگہ گنوکے (میسکسٹے) گوں بیت۔
 ساڑ ازم ءے گنوک جنین آدم ءے چہ گیشتر مردین آدم ءے بنتب ءے پزور انت۔ بلے ساڑ ازم ءے ردوم ءے
 سَو ب ہم جاو ر انت؛ بزاں جاو ساڑ ازم ءے ردوم بکش انت بلے جنسی وشی ءے ہاس ءے رد بستگیں
 ہم بندی Continual Connection ہم ایشی ءے الکا پیں سَو بے بوت کنت ءے اے
 دوئیناں ابید پہ وتی وشی ءے دگہ کسے ءے اذیت ءے دیمپان کنگ ہم ایشی ءے سَو بے ءے بستار ءے
 داریت۔ چونائی ءے بے رحمی ءے لٹ کشیں میل ورنائی ءے بنداتی و ہد ءے سساء جاہ کن انت ءے
 ایشانی زاہری چنداے وڑیں عملاں چہ بنت، دگوش کن ات:

۱۔ کسی ءے گوں جنسی ہمراہی ءے مول ءے مراد ءے واسٹہ بدن ءے بے رحمی ءے حصار کنگ۔

۲۔ دیوان ءے تہادگہ مردے ءے زاد نیگ ءے بدگشگ۔ (چونائی ءے زاہ ءے بد کنگ ہم یک جنسی
 فعلی ءے ساڑ ازم ءے نزیکیں جنسی عملے، جنسیات ءے گال بند ءے ایشی ءے کوپرو لالیا Coprolalia
 گشت)۔

۳۔ گوں زہر ءے جاک ءے کوکار ءے گوں مردماں وتی کنٹرول ءے کنگ۔

۴۔ دگر ءے نفسیاتی ءے طبعی Physical جیڑہ ءے پریشانی ءے بابت ءے آئی ءے سرا کنگ، کلاگ
 گرگ۔

۵۔ دروگ بندگ ءے چہ دورگ ءے وشی مارگ پدا گر ءے درد نیگ کنگ۔

۶۔ دگر ءے ترسینگ ءے وتی لوٹ ءے پیلو کنگ۔

۷۔ ہا میں ہمراہ شخصی آجونی ۽ گمسار کنگ۔

۸۔ لٹ ۽ کٹ، زور ۽ توپنگ، زہم ۽ زدگ ۽ جادو ۽ وسیلہ ۽ دگر ۽ وتی غلام کنگ یا پابند کنگ۔

تھیوڈور ملین ساٹراسٹ (پلپا نچیں عمل ۽ گوں جنسی واہش ۽ پیلو کنگ) ۽ چار رنگانی تہا بہر گیر کنت۔ اولی برانز کپتنگیں، دومی استبدادیں، سیمی ایرادیں ۽ چارمی نزوریں ساٹراسٹ انت۔

اولی رنگ بزاں برانز کپتنگیں ساٹراسٹ Explosive Sadist ہما مردم انت انا کہ ارش کن انت کہ اے ارش ۽ گمان ہم مہ بیت Unpredicatabley Violent، ۽ ایشی ۽ سَوَب آئی ۽ زند ۽ چہ دلگرانی، دلپروشی یا جنجالانی آماچی انت۔ اے وڑیں مردم زند ۽ ذلت یا بے ایبتی یے خیال کن انت اے درگت ۽ ایشانی زند دست ۽ چہ دمانی ۽ در کیت۔ چہ اے عمل ۽ آشورداری Subjective بیرے ٹہننت ۽ ہمے شوریں فکر ۽ تب ۽ عمل Move کن انت۔ اے شدتیں میل آئی ۽ زہر ۽ پُریں جز بہانی تہا چہ در کیت۔ اے ساعت ۽ آہر وڑیں ترسنا کیں کردے سازات کنت کہ شوریں فکرے ۽ تب ۽ بیت۔ چونائی ۽ برانز کپتنگیں ساٹراسٹ انا کہ برانز گریت ۽ وتی زند ۽ یک پہہارے Threat ماریت، ہمے وڑادگہ کسے ایشاں گندایت اجکہ بیت کہ چون اے مردم ۽ میل انا کہ بدل بوت۔

دومی رنگ استبدادیں ساٹراسٹ Tyrannical Sadist تیگ انت، ہما مردم اے گنوکی ۽ لڑ ۽ شمار بنت کہ ہر وہد ۽ دیم ۽ مردم ۽ یا جنسی ہمراہ ۽ بہ ترسین انت ۽ زلم ۽ کنگ ۽ آسر ۽ مکن انت ۽ دائم وتی زلم ۽ زد ۽ کپتنگیں مردم ۽ چہ پوت ایمنی یے بے شوہاز انت۔ اے ہم برانز کپتنگیں ساٹراسٹ ۽ شبین رنگ انت بزاں ایشانی لہتے کار ہم رنگ انت بلے اے چہ آئی ۽ گیشتر اذیت پسند انت۔ اے وڑیں مردم جنسی پلپا نچ

Sexual Violence ہے۔ پہلے ارادہ ہے تب کن آنت ہے اے کار ہے ہم آکے ہے دل ہے ترس و دی کنگ ہے واستہ کن آنت۔ بلے ایشانی ہے برانز گپتگی نانی میان ہے ٹوئیں تپاوتے است اگاں استبدادیں ساڑ اسٹ ہے دردانی سلگوک آئی ہے سر ارش بکنٹ، گڑا استبدادیں ساڑ اسٹ ہے جواب ہے آئی ہے سر ارش نکنٹ بلے برانز گپتگیں ارش کنوک ہے جنگ ہے ساعتے ہم مہتل نہ بیت۔ چونا ئی ہے استبدادیں جنسی زلم ہے تبیں مردم وتا باز دوست ندر انت ہے چہ باتن ہے وتانا سلامت **Inner Insecurities** حیاں کن آنت پمشکا اے وڑیں مردم وتا جہان چماں چہ اندیم دار ایت۔

سہمی رنگ ایرادیں ساڑ اسٹ **Enforcing Sadist** یگ انت۔ اے رنگ ہے گوں ہما مردم ہم رنگ بنت کہ آہاں دگرانی سزا دیگ ہے واک است، اے دائم ہے دلما نگ آنت کہ کسے رہ بند ہے ہلاپ ہے گام بہ بر ایت ہے آئی ہے سزا بد بینت۔ پہلے اے وڑیں کار ہے آ انصاف گش آنت ہے اے کاراں لس مہلوک ہے فائدہ حیاں کن آنت۔ اے دل ہے جزم آنت ایشانی کار پلگا ریں وڑے ہے بوگ ہے آنت بلے اے وڑیں مردم رہ بند ہے یک حد ہے اڑ دات نکنٹ بزاں ایشانی گورا رہ بند ہے بیرگ ہے متعین ایں حد ہے سمسر نیست بلکیں سمسر بدل بوہان بنت۔ چونا ئی ہے اے دراپیں عمل ایشی ہے ساڑ اسٹیں میل ہے شریر ہے ناشری **Vicious** ہے در کانت۔ وہدے اے کسے سزا دینت ایشانی ساڑ اسٹیں میل ہے ایمنی رسیت بزاں ایشانی دل بود کار ایت بلکیں اے کار ہے چے آوتی زور ہے طاقت ہے گیشی ہے ہم مار آنت بلے واک ہے رنگ ہے۔ چونا ئی ہے اے وڑیں ساڑ اسٹانی بابت ہے راجمان پہ آہاں ہلاپ داریں میل نہ دار ایت چیا کہ مردمانی نزہ ایشی ہے دگراں سزا دیگ استان ہے رہ بندانی رکینگ انت۔

نزوریں ساڑ اسٹ **Spineless Sadist** ساڑ اسٹانی چارمی رنگ انت ہے چہ درستاں نزور انت۔ اے وڑیں مردم چہ باتن ہے عدم تحفظ **Insecure** ہے بزدل آنت

پمشکا نرور حیال گشگ بنت۔ اے وڑیں مردم حقیقتیں مشکلائی دیمپان آنت۔ اے
 سساء دژمن رنگیں حیال ساز آنت، چہ اے وڑا اے ساری ء تہنا حیال کن آنت پدا
 دژمن ء پیش بندی ء امیت کن آنت کہ دژمن جی مراسہ ٹہینگ ء آنت ء گڈ سر ء و تا سوال
 ہم پرس آنت۔ و ہدے اے وڑیں مردم شنگتگیں لشکرے Panic ء تہا بنت اے و ہدے
 ایشاں بازیں چیزاں چہ ترسیت بلے ہے ترس ء برکت ء و تی دژمن ء ترس ء حدے ء کم
 کنت۔ اے وڑیں مردم تہا و تی دژمن ء اے جذبہ ہیں پیغام ء دنت کہ منانہ ترسیت۔
 ساڑ ازم ء کسہ ساڑ ء نام ء گوں یا تین آنت بلے دگر ء دردیگ کنگ ء و تی جنسی
 واہش ء پیلو کنگ نوکیں میلے نہ آنت، جنسی عمل ء رنگ ء دروشم یکے نہ آنت سک باز آنت
 ء چہ ہمیشاں چہ یکے ساڑ ازم آنت، ساری ء اے عمل ء جتا نین نامے نہ بوتگ بلے مروچاں
 جنسیاتی نفسیات ء دیمروئی ء بازیں ڈگارانی تہا مان داگ ء جنسی عمل جتا نین ناماں گوں
 بہر بانگ کنگ آنت، چہ اے کار ء جنسی عمل ء ریس ء پریسی ء نفسیات دان بازیں مشکلاں
 آجو آنت آ جنسی گنوک یا بیمار ء علت ء دمان ء پدر کن آنت۔ البت اگاں ما آرت بچار یں
 کجام ہم جنسی عمل پہ جنس کر زء بے درد نہ آنت، درد گشے جنسی عمل ء اولی شرط آنت بلے
 ساڑ ازم ء تہا آ درد ء گپ نہ بیت بلکیں آ درد ء دردے پر کنگ ء عمل ء ساڑ آ آنت، چونائی ء
 جنسی عمل ء ہر دروشم داں حدے ء پد نرور بیت انسان یکیں جنسی عمل ء پد آئی ء تہا بدلی ء ہم
 واہگ داریت بلے بازیں جاہاں آربیت ء دستاں لاچار آنت، برے دین ء کسہ یے جہہ
 جنت ء برے ناز انکاری دل ء ترسے مان بندیت۔ فیڈرک اے فلو Friedrich A
 Philo گشیت کہ جنسی عمل ء تہا نوکیں از مون (تجر بہ) ء شوہا ز انسان ء واستہ عیبے نہ آنت
 بلکیں انسان ء ہے عمل آئی ء چہ دلو تانی لڑ ء در کنت پر چہ انسان ء دلو ت ء میان تہنا یک
 چیزے ہم رنگ آنت، ء اے ہم رنگی سرشت ء دز گئی آنت آوں جنسی عمل ء رنگ ء۔

سرشوندات

۱۔ جلالپوری، علی عباس، (2010)، جنسیاتی مطالعہ، لاہور: تخلیقات۔

2- Blaney, P. H., Millon, T. (2009). Oxford Textbook of Psychopathology. New York: Oxford University Press.

3- Davis, R., Millon, T. (2000). Personality Disorders in Modern Life. Canada: John Wiley & Sons, Inc.

(بلاس)

میسکزم

Masochism

جنسی نفسیات ءِ رد ءِ ہما مردم پہ جنسی واہش ءِ پیلوی ءِ دردسگیت ءِ اذیت
 زوریت بزاں آمیسکسٹے (میسکسٹ یے)۔ میسکزم ءِ گالہند جنسیات ءِ نسلیات ءِ
 زانتکار پروفیسر رچرڈون کرافٹ ایبنگ Rechar d Von Krafft-Ebing ءِ چہ
 آسٹریا ءِ نامداریں گدارنویس ءِ حوالکار لیو پولڈون ساکھر میسک Leopold Von
 Sacher-Masoch (27 بہاران 1836) ءِ نام ءِ چہ شوہاز اتگ۔ دردسگ ءِ
 ذلیل بوگ (زالبول ءِ دست ءِ) میسکسٹ ءِ جنسی وشى بخش آنت۔ چونائی ءِ اے عمل
 میسکسٹ ءِ جنسی وشى ءِ اولی ءِ بنداتی لوٹ انت، ایشی ءِ درد ءِ اذیت حیالانی دنیا
 Imaginary ءِ نہ انت بلکین نفسیاتی ءِ طبعی گواچن آنت۔

چونائی ءِ ساکھر میسک ءِ وتی میسکزم وتی گدار Venus in furs (وینس
 اہدی یونان ءِ مہر ءِ دیوی ءِ نام ات ءِ فر جناور ءِ پوست ءِ گش آنت؛ بزاں وینس ءِ جنآوری
 پوستے گورا) ءِ تہازاہر کتگ۔ میسک ءِ جند ءِ ایشی ءِ میسکزم ءِ نام نہ داتگ تہنا پہ
 گیشگیواری ءِ اے لہر بنشتہ کتگ۔ چونائی ءِ آوتی گدار ءِ گوں کسانى یک جنسی مارشتے ءِ
 یات ءِ بندات کنت۔ وہدے ساکھر کسان بیت آوتی ترو Aunt ءِ کوٹی یابان ءِ پسیل ءِ تہا
 روت ٹپ ایت ہمے دمانے آئی ءِ ترو گوں وتی یارے ءِ پسیل ءِ پتر آنت ءِ پہ جنسی عمل ءِ۔
 اناگہ آئی ءِ ترو ءِ مرد آہاں گندیت۔ آئی ءِ ترو زہر ءِ چے وتی مرد ءِ لٹاں گوں لیب داریت۔
 اے دمانہ آئی ءِ ترو ءِ یار چہ ادا تیر نیگ ءِ سدا یت ءِ گار بیت۔ وہدے آئی ءِ ترو گندیت کہ

ساکھر ہم آدمانہ پسیل ۽ بوتگ، آساکھر ۽ کوٹی ۽ فلور floor ۽ بندیت ۽ ساکھر میسک ۽ ران ۽ بزر ۽ گوں شامتاں ارش کنت ۽ وتی تر و زہاں اش کنت۔ اے دمانہ ساکھر پہ و تاوشی یے زوریت کہ آئی ۽ زالبولے ۽ دستاں ردے وارنگ۔ ساکھر آروس ۽ ساری زالبول ۽ ہاکی ۽ بابت ۽ گدارے نویست ایشی ۽ وانگ ۽ پدلہتے ایشی ۽ شیدائی جوڑ بنت ۽ پہ وتی ہاکی ۽ وشی ۽ ایشی ۽ گوں جنسی عمل ہم دارانت۔

راجد پتر گشیت ساکھر ۽ وتی ہر عشق ۽ زد ۽ کپتگیں جنک ۽ گوں لوٹ کتگ کہ آئی ۽ برہنہ ایں بدن ۽ ادرا نک اتر مال بکنت، آئی ۽ درد بیگ بکنت، آئی ۽ اینٹ ۽ پنٹ ۽ بگر داں زروا کنگ ۽ پچ آسر ۽ مہ داریت۔ آئی ۽ پہ وتی زند ۽ ہمرائی ۽ انجیں جنکے درکار ات کہ آئی ۽ بدن ۽ تل ۽ بیگ ۽ ساعتے ہم مہتل مہ بیت ۽ آئی ۽ بد گشگ ۽ ذلیل کنگ ۽ زبانی ۽ وام ۽ بہ زوریت۔ آئی ۽ پہ آروس ۽ مراد ۽ جنسی واہش ۽ پیلوی ۽ وانڈ افان دوناجیو Wanda von Dunajew شوہاز ات ۽ آروس شادکت۔ راجد پتر گشیت وانڈ ۽ دایم ساکھر ۽ برہنہ ایں بدن ہون آلود کتگ۔ ہونانی ریچک ۽ گوں آئی ۽ جنسی وش ۽ مار اتگ ۽ گشگ اش ”اے وڑیں وش ۽ مارگ ۽ پدمنی ساچشتی فکر جہ جنت ۽ ساچشت پزور بنت“۔ راجد پتر ۽ تاکاں اے حال ہم شنگ انت کہ یک روچے ساکھر ۽ وانڈ امنٹ کتگ کہ آئی ۽ سنگتے ۽ گوں وپت وابی بکنت، وانڈ ۽ آ اینٹ ۽ ملامت کتگ بلے آئی ۽ وتی منت برجا دشتگ، وانڈ ۽ دل موم بوتگ ۽ آئی ۽ اکرا کتگ، پہ اے عمل ۽ ساکھر ۽ وانڈ اوتی دستاں گوں سنگار اتگ۔ چونائی ۽ وانڈ اسارٹے بوتگ ۽ آئی ۽ پہ وتی جنسی واہش ۽ پیلوی ۽ درد سلگیں مردے درکار ات ۽ ساکھر درد سکے ات آئی ۽ ساڑے پکار ات ۽ عشق اگاں سو بمند بیت گرا انجیں مردمانی میان ۽ بیت۔ گوش انت کہ وانڈ ۽ آروس ۽ ساری یک معاہدے کتگ ۽ اے معاہدہ ساکھر ۽ من اتگ۔ معاہدہ چو اے وڑ ۽ انت:

” من ترا شرط ۽ علتی ۽ بنید ۽ غلامے کتگ ۽ زورگا ہاں۔ تو وتی زند ۽ بیرگ ۽ منا

بدئے، ترا آجوتی نیست، تئی آراتی منیگ انت، مرچیک ء آدمی منی رضاتئی رضانت۔ تو منی دستاں چو بے جانیں چیزے ء وڑائے، منی دُراہیں پرمان ترا بے ترک ء توارى پیلو کنگی انت، اگاں من تئی کارانی تہا گونڈیں نزوری یے مار ات گڑا ترا سزا دینیک منی حق انت۔ من پہ ترا ہر وڑیں سزائے بلوٹاں بست ء دات کناں۔ اگاں گونڈیں ساعتے پہ ترا مہربان بوتان بزاں ترا اے عمل دائم ء ساڑا ہگی انت۔ منا حق است تئی بدن ء لٹاں گوں لیب بداراں بلے ترا چھ حق نیست۔ بنا کنتے کہ منی گلگ دپ ء در کنتے۔ من زَر ء قبر ء اوں بہ جناں بلے ترا شدیک ء بزرگ کنگ منی حق انت۔ و ہدے ترا لگت مال کناں گڑا تئی باند انت منی پاداں بے چُک۔ من ترا کجام ہم و ہد ء بان یا کوٹی (کمرہ) ء چہ کش ات کناں بلے ترا منی رضاء ابید کمپان ء ڈن روگی نہ انت۔ اگاں تو منی لوگ یل کت ء تکتے یا جستے، گڑا بے حال مہ بیت ترا ساہ ء ز بہر کنگ ء حق ہم مناست۔ بزان، منا ابید ترا کس نیست، من تئی است ء تئی نیستاں۔ تئی زندگی، باندات، وشى، غم ء ہیر منناں۔ تئی کار منی پرمانانی پیلو کنگ انت۔ اے مہ جیڑ کہ کار ء پیلو کنگ ء رند من پہ ترا اثر یا شریں آسرے دار انت۔ اگاں من ترا گشاں جرے بکن تو پرمان ء الم پیلو بکن۔ تئی عزت منی ملکیت انت۔ تئی ہون، ارواہ ء بدن ء طاقت دُراہ منیگاں۔ من تئی زند ء مرگ ء وا کد اراں۔ اگاں تو مارے منی پرمان پہ تو کوہ ء گران انت ء تو ایشانی پیلو کنگ ء ساڑی نہئے۔ تئی ہاٹیک ء جواب داتگ گڑا ترا تہناوت کشی ء حق است۔ منی نیمگ ء چے تئی آجوتی درو ہاپے۔

اے معاہدے ء سزا دینام کناں ء سا کھر نویست

” من وتی ننگ ء ناموس ء نام ء عہد کناں کہ من وانڈاون دوناجیو ء غلاماں ء آئی ء دراہیں شرطانی رد ء زند ء گوازیناں ء من سرا ہوش ء رضا پہ آئی ء دُراہیں واہشانی پیلو ء سمر ء کربان کناں۔“

برنہاڑ برلیز گشیت کہ جنسی میسکرم ء اخلاقی میسکرم ء میان ء تپاوت است۔

جنسی میسکزم ء مطلب ہما مردم ء گوں مہر کنگ کہ مہر ء جواب ء زہر، لٹ، زاہ ء بد ء رنگ ء بدنت؛ بزاں مہر ء بدل مہر نہ انت بلکیں مہر ء بدل زہر ء استبداد انت۔ جنسی میسکزم ء عشق ء سو بھندی ادرانک داریں بانک ء گورا آپدیم انت؛ بزاں ہما زربول اے عشق ء سو بھند بیت کہ دائم ء ادرانکے دستاں بدارایت ء جنسی واہش ء واستہ آئی ء کارمرز بکنت۔

چونائی ء چُشیش کار ء واستہ کہبگ ہم دارگ بنت ء آبانی کار عاشق ء عشق ء آسری انت۔ عاشق ء جنسی واہش ء پیلوی انت۔ چہ زربول ء دستاں ادرانک ء اترمالی ء درد ء مارگ ء گوں عاشق وتاناشریں چکے یاناشریں غلامے خیال کنت ء چہ اے عمل ء جنسی وشی ہم ماریت۔ اخلاقی میسکزم ء تہا جنسی المان (عنصر) نیست ء نہ بیت۔ اے عمل ء گوں اذیت ء درد ء گوں کار انت ء اذیت کنوک یادرد یوک کسے ہم بوت کنت۔ فراہد گشیت کہ بوت کنت اے اذیت ء درد بے شخصیں زور ء طاقت ء نیمگ ء چہ دنیگ بہ بنت۔

ہرش فلیڈ میسکزم ء چار عملانی تہا بہر گیر کنت۔ اولی، وتی جند ء زروائی ء اینٹ پینٹ ء ملام ء واہش۔ دومی، چہ مہگونگ ء دستاں لٹ ورگ ء نیام ء وتا چکے خیال کنگ یا ادرانک جنوک ء وتی مات خیال کنگ۔ سہمی، مہگونگ ء دستاں دلوت بوگ ء واہش۔ چارمی، مہگونگ ء گوں ذربندی کنگ کہ آئی ء یک بے جانیں چیزے خیال بکنت۔ چونائی ء ہرش فلیڈ حسد ء کینگ ء ہم میسکزم ء لڑا ہوار کنت بلکیں ایشی ء میسکزم ء ہاسیں نکتے خیال کنت۔ ہرش فلیڈ گشیت کہ چونائی ء میسکسٹ دو بہرانی تہا انت۔ اول ہما انت کہ شررنگیں کاڑے آبانی بدن ء سرا ادرانک اترمال بکنت۔ مروچاں کہبگ جاہاں پہ ادرانک ء اترمالی ء کہبگ ہیل دنیگ بوگ انت۔ ایشانی گورا سانکلاں بگرداں گچک ء گور ء پٹہ ہم است ء ہمیشاں چہ آوتی عاشق (کہبگ جاہ ء انگلیں مردین) ء بدن ء تراول ء ہون آلود کن انت۔ عاشق واہش داریت کہبگ آئی ء سرین، ران، ران ء برز ء گوشت بندیں جاہ ء چیزاں اترمال بکنت، چہ اے عمل ء عاشق جنسی واہشے

پیلوکنٹ ء ایمن بیت۔

میسکزم ء بابت ء سگمنڈ فرائڈگشیت کہ پہ مردین ء میسکزم ہمانہ گیش اتگیں خطا
 Guilty ء مارشت انت کہ تہنا درد ایشی ء ایمنی ء دوا انت۔ اے خطا چو آچک ء واہش ء
 وڑ انت کہ آئی ء پت آئی ء ردے بہ کشیت۔ پہ زالبول ء میسکزم کسانی ء نادانی ء جنسی عمل
 ء پرہیزگ ء بائیولوجیکل از مونے۔ ہیلن ڈوچ Helene Deutch اے گپ ء گونڈ
 داریت ء کشیت کہ میسکزم زالبول ء سرشت ء است ء مردین آدم ء سرا آئی ء ہاکی ء
 واہش آئی ء اثر ودی Innate میسکزم ء پاپار شانی انت۔ جنسیات ء زانتکار ایبولوک
 ایلس Havelock Ellis نویسیت پہ جنسی میل ء میسکزم زالبول ء دست ء گورا انت
 بزاں نزیک ء ایر انت بلے پہ ہما زالبول ء کہ چکے آؤرتگ بزاں دردے سگ اتگ۔
 زالبول جنسی عمل ء نیام ء درد سگیت بلکیں ایشی ء از مون ء ہم کنت، گڑالم ء آہاکی ء ہم
 دلما نگ انت ء ہاکی لوٹیت۔ چونائی ء زالبول ء گورا جنسی طاقت است ء وتی واہشانی تب
 ء جنسی کرد ہم ساز ات کنت۔ اگاں اے بابت ء ما مردین آدم ء نفسیات ء چاریں، آ
 ساڑے سٹے کہ دائم ء لوٹیت زالبول آئی ء دزگیری ء زد ء بہ بیت ء آ زالبول ء پادانی شم ء جان ء
 کاراں بکنت۔

سام ویکنن میسکزم ء نفسیاتی بیماریانی لڑ ء ہوار کنت؛ بزاں میسکزم یکے گنوکی
 یے۔ آوتی نبشتا نک درد سگلیں شخص گنوک انت Masochistic Personality
 Disorder ء تہا نویست کہ چونائی ء میسکزم زند ء بنداتی سالان ہما و ہد ء گام بُر ایت ء
 رُ دیت و ہدے کسے و تا مہر ء لائق حیاں مکنٹ، و تا جان دُزیرں مردے بہ ماریت ء وتی سرا
 وت دنٹاں بہ دُرشیت بزاں زہر بہ وارت۔ ایشی ء آسر ء آبر بادیں تب ء کردار سازیت، و تا
 لٹیگ (پہ سزاء لٹ بہ وارت) کنت ء جند ء پرورش دنیگ ء میل ء ہر جاداریت۔ آراجمان ء
 لذت بخشیں از موناں چہ دُور تجحیت، آوتازند ء وشیاں (راجمانی وشی پہ یک سلامتیں مردے

ء) چه زبهر کنت ء درد شو بازیت ء برداش کنت (اوپار کنت)۔

اے وڑیں وت سزائیں میل self-penalizing behaviour ء چه آ
درد سلگلیں عمل ء گیشی ء په ارادہی ء گوں جذبہ بے کراری ء پیلو کنت۔ اے وڑیں مردم
دوستی، مہربانی، مہربانی صحبت ء پلہ مرزی ء نزدیک ء گواہ نکن آنت بلکیں اے وڑیں چیزاں
چه دُور تچ آنت۔ اے انچیں مردم ء جاور گچین کن آنت کہ الم ء دیم په زوالی، دلپروشی
(مایوسی) ء مانہستگیں میل (بدسلوکی) ء نیمگ ء رہادگ بہ بنت۔ اے گوں وتا شتریں
وڑے ء گپ کنوکیں مردم ء حقیر ء پکیر حیال کن آنت۔

وہدے میسکسٹ وتی جند ء پرورش دمیگ ء سو بمند نہ بیت گڑا آوتی کزا
دروشمیں کاراں Based on Accidents، ناسر جمیں واہش ء شانسستگیں وشیاں چه
وتی حسد ء پڑار ء کش آنت ء وتا کاربیرانیاں گوں دزگٹ کنت۔ بزاں وتا زدگ کنت،
پریشان کنت، گنوک کنت ء طبعی درد زوریت بلکیں لہتے وتی جند ء کربانی ء ہم ساعتے مہتل
نہ بیت۔

میسکزم ء اے پجاریں نبشائنگ ء وانگ ء گوں ما اے سماند ایں کہ میسکزم
یک نفسیاتی نادر اہی یے۔ چونائی ء ساڑ ازم بیت یا میسکزم ہر دو (دگہ ہم) جنسی گنوک
آنت ء جنسی گنوک یک نفسیاتی نادر اہی یے۔ جنسیات ء زائیکارانی رد ء په جنسی واہش ء پیلوی
ء جتانیں وزمے شو بازگ کہ جنسی ربیت ء گوں دپ مہ وارت ء گڈ سرا گشنے جنسی بیرے ء
دروشم ء بہ زوریت، اے عمل جنسیات ء نفسیاتی دامن ء جنسی گنوک زانگ بیت۔ منی حیال
انت بازیں مردم جنسی ربیت ء لہز ء گوں دمانے حیران بیت بلے جنس ہم ربیتے داریت،
ہر راجمان ء تہا جنسی عمل ء لہتے پابندی ء کئے آزاتی است آنت۔ ہے آزاتی ء پابندی آئی ء
ربیت گشگ بنت۔

انسان ء سرشت و چونائی ء کار زوالے بلے اے کار زوالی وہدے راجمانی لوٹے

پیلوکنٹ گزاراز کنگ بیت بلے ڈراہ سر پد بنت کہ اے کار چون بیت انگت ہم پاشک نہ کننت اش۔ پاشک دائم جنسی گنوکی بیت پرچہ کہ ربیت ء تہاچی است کہ تو پاشک بکنے۔ اگاں شوندا تیں وڑے ء جنسی ربیت ء گپ بہ بیت، بزاں ایشی ء مطلب انت انسان وتی جنسی عمل ء چیزاں ابید دگہ وسا چیں چیز پہ جنس ء کار مرز بکنت بزاں مردین آدم یا زال وتی جنسی ساماناں (ابری) کار مرز مکنت آئی ء جنسی ربیت پروشنگ ء بہا ردا تگ۔

سر شوندا ت

جلا پوری، علی عباس، (2010)، جنسیاتی مطالعہ، لاہور: تخلیقات پبلشرز۔

- 2- Masochistic Personality Disorder: A Diagnosis Under Consideration, by A Kenneth Fuller, M. D., Jefferson General of Psychiatry
- 3- Andreasen, Nancy C., M.D., Ph.D., and Donald W Black, M.D. Introductory Textbook of Psychiatry. Third edition. Washington, DC: American Psychiatric Publishing, Inc., 2000
- 4- Bugging Freud and Deleuze: toward a queer theory of masochism by Torkid Thanem and Louise Wallenberg, an article

(ہلاس)

بلوچ ۽ نرگسیتی راجد پتری

Narcissistic History of Baloch

”نرگسیت Narcissism یک جنسی گنوکی یے کہ جنس ۽ اصل ربیت ۽ تب ۽ نہ انت“۔

بلوچ ۽ ذات ۽ بنزہ ۽ درگیجگ ۽ سک باز تو جیل بندگ بوتگ۔ چہ ایشاں یکے
 واجہ حمزہ ۽ کسہ انت۔ گش ۽ انت کہ لبر ”بلوچ“ چونائی ۽ لبر ”برلوچ“ ۽ بدل بوتگیں
 شکله۔ برلوچ ۽ بر ۽ معنا انت ”گیابان“ ۽ لوچ ۽ معنا انت ”برہنگ“ اے۔ ربیت ۽ رد ۽ واجہ
 حمزہ ۽ یک پری یے Perri ۽ گوں سرشتیں نیادے داشنگ، بزاں انٹر کورس کتگ۔
 سرشتیں نیاد ۽ آسر ۽ پری ۽ چکے بوتگ۔ چکے دشتے ۽ برہنگ ۽ کپتگ۔ پدا اے برہنگیں
 چک رُستگ ۽ وتی پد رتچے رود پنتگ۔ بلوچ ہے پری ۽ برہنگیں چک ۽ پد رتچ انت۔
 واجہ حمزہ ۽ بابت ۽ لہتے نبشتہ کار ۽ زانتکارانی حیاں انت کہ حمزہ ۽ سرشتیں نیاد
 دروگے، پرچہ کہ حمزہ سرشتیں نیاد ۽ ہاٹیک ۽ چہ ز بہر بوتگ۔ لہتے گش ۽ انت کہ حمزہ ۽ نسب دیم
 ۽ نہ شنگ ۲۔ اے نیام ۽ لہتے زانتکار واجہ حمزہ ۽ مرد گش ۽ انت بلے ایشی ۽ بلوچ ۽ اژدادنہ
 لیک انت۔ چونائی ۽ اے ہم گمان کن انتکہ بُن اصل ۽ واجہ حمزہ ۽ سے (3) جنین بوتگ
 انت۔ راجد پتر ۽ رد ۽ اسلام ۽ چہ ساری بلوچ شام حلب ۽ راہ ۽ ماں عرب کوہانی تہا آباد
 بوتگ۔ ادا واجہ ۽ سے جنین بوتگ انت۔ اولی ۽ نام بنت المملہ، دومی ۽ نام خولہ بنت قیس ۽
 سہمی ۽ نام سلمی بنت عمیس بوتگ۔ چہ اے جنیناں واجہ ۽ اولاداں اُست ات ۳۔

البت منی بنگپ ۽ مول مراد واجہ حمزہ ۽ نسب ۽ پدرتیج ۽ کسہانی آرگ نہ انت ۽
 نے واجہ ۽ مردانگی ۽ مٹاک کنگ انت۔ بلکیں اے نبشتانک ۽ نفس مضمون ہمیش انت کہ
 اگاں مابلوچ ۽ راجد پتری بنز ہاں واجہ حمزہ ۽ پری ۽ میان ۽ سرشتیں نیاد ۽ گوں بہ بندیں۔ گڑا
 چہ ایشی ۽ دومز نیں جیڑہ چست بیت۔ اولی ہمیش انت کہ عمویں جہان ۽ اے واقعہ ممکن نہ
 انت۔ دومی ایش انت کہ اگاں ما اولی بنگپ ۽ پروٹکٹیو بلٹ بہ دینیں پدا اے عمل ۽
 کرامتے بگشیں گڑا اے بیان یک جنسی گنوکی یے ۽ نشان ۽ کنت کہ ایشی ۽ جنشناسی ۽
 نفسیات ۽ تہانز گسیت گش ۽ نت۔ دومی امکان ۽ نیمگ ۽ مردم گیشتر سرکش انت پمشکا من
 اے جنس شناسی ۽ تہا جاہ دا تگ۔

اگاں یک ساعتے ما واجہ حمزہ ۽ مردی ہائیگ ۽ گپ ۽ یل بہ کنیں پدا ہم اے
 راجد پتر ۽ تہا فلسفہ ایں جیڑہ آست۔ چونائی ۽ پری ۽ جسدی Physical وجود ۽ بابت ۽
 بلوچ ۽ ہوار کلیں مسلمان (اگاں ما بنگپ ۽ تنک بداریں) احتمالی رنگ ۽ انکاری انت۔
 بلکیں پری ۽ وجود انچیں وجودے کہ حساں گوں از مون (تجر بہ) ۽ سمارت Perceive
 نہ بیت۔ پری پہ ہر کس ۽ نے وشبو ۽ استی ۽ وڑا انت ۽ نے آواز ۽۔ پرچہ کہ آواز ۽ وشبو ہم
 زماں و مکاں (وہد ۽ پراگ Time and Space) ۽ تہا از مون ۽ سمارت بوت
 کن ۽ نت۔ اگاں کسے بگشیت من دیتگ پلاں مردم ۽ گشتگ کہ آئی ۽ پری دیتگ یا
 مار ۽ تگ۔ گڑا اے درگت ۽ پری پہ آئی ۽ زماں و مکاں ۽ تہا از مون ۽ سمارت بوتگ۔ بلے
 چونائی ۽ اے عمل زماں و مکاں ۽ تہ ۽ سمارت ۽ از مون گشتگ نہ بیت۔ اگاں آزماں و مکاں ۽
 تہا سمارت ۽ از مون بے بوت انت گڑا پہ یکے ۽ نہ بوتگ ات بلکیں پہ ہر یکے ۽ بوتگ ات۔

کانٹینین فلسفہ ۽ رد ۽ ہما چیز زماں و مکاں ۽ تہا از مون ۽ سمارت بیت، آ چیز
 فینومین یا فینومینا (فینومینل ہم گش ۽ نت اش) Phenomenon or Phenomena
 گشتگ بیت۔ ہما چیز زماں و مکاں ۽ تہا از مون ۽ سمارت نہ بیت آنومینین یا نومینل

Noumenon or Noumenal گشگ بیت۔ اے دَرگت ء بچارے، زانگ بیت کہ حمزہ ء وجود فینومینل انت ء پری ء نو مینل انت۔ کانٹ گشیت کہ فلسفہ ایں وڑے ء اے ممکن نہ بیت کہ فینومینل گوں نو مینل ء ہوار بہ بیت۔ البت ما نو مینل ء زانگ ء جہد ء سساء ء وسیلہ ء زبان ء ردانی Proposition ادعا Assert ء چہ کت کنیں۔ بلے اے زانگ ء عمل ڈاریکٹ نہ بیت، بزاں ما نو مینل ء ڈاریکٹ زانت نہ کنیں۔ باز براں ما نو مینل ء زماں و مکاں ء چیزاں گوں شین دینیں ء دگہ چیزے ء وسیلہ ء نو مینل ء زانگ ء حدیں جہدے کنیں۔

اولی گپ: حمزہ (پہ فینومینل وجودے ء بستارے) پری ء (اے نو مینل استی یے) ڈاریکٹ زانت نہ کنت۔ اگاں ڈاریکٹ زانت اش نہ کنت گڑا از مون ء سمارت دُوریں منز لے، پرچہ کہ از مون ء سمارت دائم ء ڈاریکٹ بنت۔ دومی گپ: فینومینل وجود (حمزہ) ء نو مینل استی (پری) ء گوں سرشتیں نیادے داشگک ات۔ پدا اے سرشتیں نیادے دگہ یک فینومینلے (برلوچ) ودی کتگ ات۔ بُن اصل ء اے کلکیں عمل فلسفہ ایں رنگ ء ناممکن انت کہ دو انچیں چیزوت ما و تا ہوار بوتگ انت کہ چہ ایشاں یکے زماں و مکانی وجودے ء دومی چہ اے زماں و مکان ء پرتی ء ماورا انت۔ پدا ہے پرے ایں استی ء یک زماں و مکانی وجودے استی ء آورتگ ات۔

اگاں ما عقل ء راجد پتر ء چہ گامے دیم ء بُروئیں ء حمزہ ء پری ء سرشتیں نیادے ء گپ ء کرامتے بگشیں گڑا اے بلوچ ء راجد پتر ء نرگسیت ء حد بیت کہ بلوچ یک نیمگے یک شان بستاریں زماں و مکانی وجود (حمزہ) ء اوبادگ انت ء دومی نیمگے ء یک انچیں استی یے شکم ء چہ ودی بوتگیں وجودے ء پدرتج انت کہ اے استی زماں و مکاں ء چہ پرے انت ء پاکیں بستارے ء واہند انت۔

منی نرے اے یک راجد پتری کارتیج ء عملے نہ انت بلکیں بے سنجیں واقعہاں

گوں کما تگیں کسہانی یک نارسیسٹک Narcissistic بیانے۔ اے بیان پہ بلوچ ء
 راجد پتر ء یک میٹھے Myth ء بستار ء گوں وانگ بوت کنت بلے ایشی ء بنزہ سر پد بو ہگ
 ء راجد پتر ء جوڑ کنگ یک فلسفیانہ جیڑ ہے۔ اگاں بلوچ والی بنگپ ء رد کنان دومی بنگپ ء
 زوریت ء اے عمل ء کرامتے گشیت گڑا جنس شناسی ء زائیکا ر بلوچ ء آنچیں راجے حیاں
 کنت کہ وتی سراوت عاشق انت۔ نرگسیت ہما عاشقی انت کہ عمویں دنیا ء عمویں وڑے ء
 وجودمہ داریت۔ یک آنچیں عشقے ء گپ ء انت کہ بُن اصل ء اے عشق ممکن نہ بیت۔
 و ہدے انسان وتی سرا آنچیں وڑے ء پھر بہ بندیت کہ اے پھر عمویں جہان ء تہا ممکن مہ
 بیت بلکیں حیا لانی اوژ ناگ ء آسر بہ بیت گڑا اے عمل جنس شناسی ء تہا نرگسیت ء نام ء
 زانگ بیت۔ اے درگت ء بلوچ ء راجد پتر ء بنزہانی شوہازگ ء اگاں کسے آنچیں تضادی
 کسہے بہ بندیت کہ ایشانی تہا زماں و مکانی رنگ ء تپاوت بہ بیت گڑا اے عمل یک
 راجد پتری گواچنے نہ بیت بلکیں یک جنسی گنوکی ء جار بیت۔ واجہ حمزہ ء پری ء اے کسہ ء تہا
 سرشتیں نیاد ء ہم گپ آست۔ چونائی ء نارسیسزم وت یک جنسی گنوکی یے، اگاں ایشی ء تہا
 جنس ء گپ بہ بیت گڑا اے گیشتر جنسی گنوکی ء چہ جنسی اُٹ ء نیمگ ء اشارہ کنت۔ پرچہ کہ
 نارسیسزم ء چہ ربیتی سیکس ء پروش وارنگ ء اے سیکس آنچیں وڑے ء زاہر کتگ کہ عمویں
 دنیا ء تہا ہچ وڑا ممکن بوت نہ کنت کہ زماں و مکانی وجودے یک پرے ایں استی یے ء
 سرشتیں نیادے بداریت۔

سرشوندات

- 1- لاشاری، مظہر علی خان، (جون 2001)، بلوچ تاریخ کے آئینے میں، (تاکدیم 11)، لاہور: علم و عرفان پبلشرز۔
- 2- بلوچ، ڈاکٹر عبدالصبور، (2015)، شرک و پال، (دومی ایڈیشن)، (تاکدیم 102)، کوئٹہ: بلوچی اکیڈمی۔
- 3- لاشاری، مظہر علی خان، (جون 2001)، بلوچ تاریخ کے آئینے میں، (تاکدیم 07)،

سرشوندائیں کتاب

- 01- جلاپوری، علی عباس، (2010)، روایاتِ فلسفہ، لاہور: تخلیقات پبلیشرز۔
- 02- جلاپوری، علی عباس، (2011)، کائنات اور انسان، لاہور: تخلیقات پبلیشرز۔
- 03- جلاپوری، علی عباس، (2010)، جنسیاتی مطالعے، لاہور: تخلیقات پبلیشرز۔
- 04- جلاپوری، علی عباس، (1989)، روحِ عصر، لاہور: روہتاس بکس۔
- 05- ڈورانٹ، ول، (2004)، حکایتِ فلسفہ، مترجم: مولوی احسان احمد، کراچی: سٹی بک پوائنٹ۔
- 06- ڈورانٹ، ول، (2010)، نشاطِ فلسفہ، مترجم: محمد اجمل، لاہور: فلشن ہاؤس۔
- 07- ڈورانٹ، ول، (1996)، ہندوستان: تاریخ تہذیب تمدن فلسفہ، مترجم: طیب رشید، لاہور: تخلیقات پبلیشرز۔
- 08- مبارک علی، ڈاکٹر، (1997)، بدلتی ہوئی تاریخ، لاہور: فلشن ہاؤس۔
- 09- مبارک علی، ڈاکٹر، (2005)، تاریخ اور سیاست، چوتھا ایڈیشن لاہور: فلشن ہاؤس۔
- 10- مبارک علی، ڈاکٹر، (1988)، تاریخ کے نظریات، لاہور: نگارشات پبلیشرز۔
- 11- احمد، نعیم، (2009)، تاریخِ فلسفہ یونان، لاہور: علمی کتاب خانہ۔
- 12- روجرس، آراے پی، (2006)، تاریخِ اخلاقیات، مترجم: مولوی احسان احمد، کراچی: سٹی بک پوائنٹ۔
- 13- ارسٹوٹل، (2006)، اخلاقیاتِ ارسطو، مترجم انگلش: جے ای سی ویلڈان ڈی ڈی، مترجم اردو: مرزا محمد ہادی، کراچی: سٹی بک پوائنٹ۔
- 14- ولیم نیسل، ڈاکٹر، (1987)، مختصر تاریخِ فلسفہ یونان، مترجم: خلیفہ عبدالحکیم،

کراچی: نفیس اکیڈمی۔

15- مرزا، اشفاق سلیم، (2009)، فلسفہ کیا ہے؟ ایک نئی مادی تعبیر، سکیئنڈ ایڈیشن، لاہور: فلشن ہاؤس۔

16- ناصر، نصیر احمد، (1962)، تاریخ جمالیات، لاہور: مجلس ترقی ادب۔

17- عہدی پوری، شفقتی، (2006)، فلسفہ ہندو یونان، لاہور: دارالشعور۔

18- روسو، ژاں ژاک، (1964)، معاہدہ عمرانی، مترجم: محمود حسین، کراچی: شعبہ تصنیف و تالیف و ترجمہ جامعہ کراچی۔

19- ولیم جیمز، (2009)، نفسیات وارداتِ روحانی، سکیئنڈ ایڈیشن، مترجم: ڈاکٹر خلیفہ عبدالحکیم، لاہور: مجلس ترقی ادب۔

20- بلوچ، امین ضامن، (2015)، راجد پتر، فلسفہ ایں سما، کوئٹہ: بلوچی اکیڈمی۔

21- بلوچ، ڈاکٹر عبدالصبور، (2015)، شرک و پال، (دومی ایڈیشن)، کوئٹہ: بلوچی اکیڈمی۔

22- لاشاری، مظہر علی خان، (جون 2001)، بلوچ تاریخ کے آئینے میں، لاہور: علم و عرفان پبلشرز۔

23- Feldman, Fred. (1978). Introductory Ethics. United States of America: Prentice-hall, Inc.

24- Christian, James L. (1977). Philisophy an introduction to the Art of wondering. 2nd edition. United States of America: Wadsworth Cengage Learning.

25- Christian, James L. (2012). Philisophy an introduction to the Art of wondering. 11th edition. United States of America: Wadsworth Cengage Learning.

- 26- Tim O'keefe (2005), *Epicurus on Freedom*. London: Cambridge University Press.
- 27- Stuhr, John J. (1987). *Classical American Philosophy: essential readings and interpretive essay*. Oxford New York: Oxford University Press.
- 28- Blaney, P. H., Millon, T. (2009). *Oxford Textbook of Psychopathology*. New York: Oxford University Press.
- 29- Davis, R., Millon, T. (2000). *Personality Disorders in Modern Life*. Canada: John Wiley & Sons, Inc.
- 30- Finley, M. I. (1966). *The Ancient Greeks*. England and Australia: Penguin Books.
- 31- Durant, Will. (1995). *The Pleasure of Philosophy, a survey of human life and destiny*. Lahore: Service Book Club.
- 32- Paliwal, Dr B. B. (2012). *Message of Vedas*. Delhi: Diamond Books.
- 33- Kamal, Muhammad. (1992). *Toward Hegel's Anthropology*. Karachi: Bureau of Composition, Compilation & Translation University of Karachi.
- 34- Chalmers, A. F. (1985). *What is this Thing called Science?, an assessment of the nature and status of science and its method*. 2nd edition. Philadelphia USA, Milton Keynes England: Open University Press.
-

- 35- Kant, Immanuel. (1958) Critique of Pure Reasoning. trans Norman Kemp Smith. New York: Macmillian &Co Ltd.
- 36- Beauvoir, Simone de. (1987). The Second Sex. trans & ed. H. M. Parshley. Harmondsworth, England: Penguin Books Ltd.
- 37- Andreasen, Nancy C., M.D., Ph.D., and Donald W Black, M.D. (2000). Introductory Textbook of Psychiatry. 3rd edition. Washington, DC: American Psychiatric Publishing Inc.
- 38- Durant, Will. (Oriental Heritage, art, literature and thought). Vol II. Delhi India Bharatiya Kala Prakashan.
- 39- Dermot Moran, Introduction to Phenomenology (London & New York: Routledge, Taylor & Francis group).
- 40- Munitz, Milton K. Comtemporary Analytical Philosophy. New York & London: Macmillan Publishing Co. Inc, Collier Macillan Publishers.
- 41- Hurley, Patrick J. A Concise Introduction to Logic. Belmont California: Wadsworth Publighing Company. 5th edition.
- 42- Irving M. Copi & Carl Cohen, Introduction to Logic, 13th edition
- 43- Masochistic Personality Disorder: A Diagnosis Under Consideratioin, by A Kenneth Fuller, M. D. ,Jefferson General of Psychiatry.
-

44- Bugging Freud and Deleuze: toward a queer theory of masochism by Torkid Thanem and Louise Wallenberg, an article.

45- Great Westren Political Thinker, Editors: Subrata Mukherjee & Shushila Ramaswamy, s-2nd.

- Margaret Grever, Stoicism and Emotions. 46

47- Marietta Don.E, Introduction of Ancient Philisophy

48- Diogenes Laertius, Live and Oppinion of Eminent Philosophers.

شونگر

Index

18	آریکاداتا
67	ابن سینا
117, 119	اپنشد
58, 62, 63, 201	اپیکورس
240	اخلاقی میسکرم
196, 197, 198, 199,	اسپاشیا
	200,201
67	اسپینوزا
31	ارسطو کلیس
194, 195	اریٹے
235	استبدادیں ساٹراسٹ
240	اخلاقی میسکرم
211	استبضاع و نکاح
31, 193	ارسٹن
32, 37, 38, 39, 42, 43, 44,	ارسٹوٹل
45, 53	

48, 66	اسٹوہک ازم
48	اسٹوہک کام
37	الیکزنڈر
66	انگزیمنڈر
116	انیا
118	انیم ازم
135	اوستا
85	اوسٹ ولڈ
25	اہریمین
158	ای بی ٹائلر
48	ایپی ٹیٹس
202, 203, 204	ایپیشا
57, 60, 62, 63	اپیکورسزم
235	ایراویں ساٹراسٹ
31	ایلینسٹک
13, 14, 15, 29, 67, 72, 73	ایمانوئیل کانٹ
125, 126, 247	
54	ایٹسیتھنز
241	ایبولوک ایلس

12, 67, 71	برکلے
135	بلیک بلڈن
66	پارمنیڈیز
84, 85	پرز
48	پروائیرسز
158, 167, 199	پلوٹارک
10, 31, 32, 33, 34, 35, 37	پلیٹو (افلاطون)
45, 123, 124, 125	
66	پیتا گورینن
27	پیرک ٹیون
64	پیرے گیسٹڈی
233	تھیوڈور ملین
67, 182	ٹھامس اکیونس
67	ٹھامس ہوبس
16	ٹوٹم
16	ٹیویو
182	جان آف سلسبری
240	جنسی میسکزم
11, 67, 71	جون لوک

- 27, 28 جون ہارلینڈ سوان
- 168 جوہان گوڈس بلوم
- 172 جین ایلن ہیری سن
- 186 چانسلر بسمارک
- 186 چانسلر میٹرنک
- 206 ڈاکٹر سیوج
- 67 ڈنز اسکوٹس
- 11, 67, 70 ڈیکارٹ
- 206 ڈی کر سینگنی
- 66 ڈیمو کریٹس
- 49 ڈیوڈ جنریز لائرٹینس
- 12, 67, 71, 73, 99, 126 ڈیوڈ ہیوم
- 87 ڈیوی
- 211 زنائیس شپ
- 211, 212, 213 زنگی
- 49, 50, 51 زینوآف سیٹیہم
- 159 ژاں ژاک روسو
- 229 ساڈازم
- 241 سام ویکنن

121, 122	سانکھیہ
31	سرینہ
31, 32, 38, 49, 51, 66, 77	سکریٹیز
123	
171, 227, 241	سگمنڈ فرائڈ
116	سلیبس
35, 57, 66	سوفسطائی
164	سینٹ امبروز
67	سینٹ انسلم
48	سینیکا
87	شکر
103	شیلی ارمارک
67	شوپنہاور
86	شیڈورٹھ
230	شیطانی اخلاق
67	فرانس بیکن
74	فریگین
162, 164, 179, 236	فیڈرک اے فلو
133	قلیانوس

55, 184	کارل مارکس
31	کارمیڈس
18	کام سُتھر
172	کاہن
230, 237	کرافٹ ایڈنگ
49, 50	کرائے سپیس
31	کلبیہ
48, 49, 50	کلین تھر.
72	کو پرنیکس
232	کو پرو لالیا
31	کری ٹیاس
178	گائیتری
230	گورنس
133	لاورے
67	لائسنیز
18	لتا آگنگنی
201, 202	لیا نشن
237	لیو پونڈون ساکھر
158	لیونس سپنس

216	مار کو پو
229	مارکیڈ ناٹنڈ ساڑ
133	مانس
231	ملڈ سیکشونل ساڑ ازم
134	ملک طاؤس
134	منصور حلاج
229	موریو ڈٹور
231	میجر سیکشونل ساڑ ازم
49	میگارن
122, 123	میماسہ
235	نزوریں ساڑ اسٹ
67, 75	نیپٹے
66, 191	نیو پلیٹونزم
67	ولیم اوکم
82, 83, 84, 85, 86, 90	ولیم جیمز
238	ونڈ افان دوناجیو
86	باگسن
31, 66	ہراکلٹس
16, 103, 105, 106	ہرڈر

240	ہرش فلیڈ
66	ہمسرین فلسفہ
67, 103	ہیگل

